

Иргэний нисэхийн дүрэм — 91

Нислэгийн үйл ажиллагааны ерөнхий дүрэм

Дүрмийн зорилго

ИНД-91 дүрмийн зорилго нь Иргэний нисэхийн тухай хууль (2023 оны шинэчилсэн найруулга)-ийн дагуу агаарын хөлгийн үйл ажиллагааг аюулгүй гүйцэтгэх боломжийг бүрдүүлэх, улмаар хувь хүн, эсхүл өмч хөрөнгөд учирж болзошгүй аюулыг хамгийн бага түвшинд хадгалахад оршино.

ИНД-91 дүрэм нь агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа эрхлэгчид болон зорчигчдод хамаарах дараах зохицуулалтыг тогтооно:

- үйл ажиллагаа эрхлэгчид болон зорчигчдод хамааралтай ерөнхий шаардлага;
- үйл ажиллагааны болон нислэгийн ерөнхий дүрмүүд;
- VFR болон IFR нислэгийн үйл ажиллагааны дүрмүүд;
- агаарын хөлгийн хэрэглэл болон төхөөрөмжийн шаардлага;
- үйл ажиллагаа эрхлэгчийн техник үйлчилгээний шаардлага;
- аэробатик, агаарын зар сурталчилгаа, глайдер чирэх болон шүхрийн үйл ажиллагаанд ашигладаг агаарын хөлгийн тусгай нислэгийн үйл ажиллагааны шаардлага;
- гадаадын бүртгэлтэй агаарын хөлгийн үйл ажиллагаа;
- агаарын хөлгийн дуу чимээний хязгаарлалт.

Энэхүү баримт бичиг нь 2023 оны Иргэний нисэхийн тухай хууль (шинэчилсэн найруулга)-ийг хэрэгжүүлэхтэй холбогдуулан Иргэний нисэхийн ерөнхий газрын шинэчлэн боловсруулсан ИНД-91 дүрмийн хувилбар бөгөөд зөвхөн ишлэлийн зорилгоор ашиглана. Зам, тээврийн сайдын баталсан албан ёсны хувилбарын хувийг эрх зүйн нэгдсэн мэдээллийн www.legalinfo.mn портал болон ИНЕГ-аас авах боломжтой.

Мэдээлэл

Энэхүү дүрэм нь Зам, тээврийн сайдын 2025 оны 10 сарын 14 өдрийн А/276 дугаар тушаалаар батлагдан хүчин төгөлдөр болсон. Энэхүү хувилбар нь шинэчлэгдэн батлагдсан дүрмийн анхны хэвлэл болно.

Гарчиг

А Бүлэг — Ерөнхий зүйл	11
91.1. Зорилго	11
91.2. Хамрах хүрээ	11
91.3. Нэр томъёо ба товчлол	13
91.4. Хэмжлийн нэгж	13
91.5. Агаарын хөлгийн багийн гишүүний зааварчилгааг мөрдөх	13
91.6. Согтууруулах ундаа, мансууруулах эм болон сэтгэцэд нөлөөт бодис.....	14
91.7. Зөөврийн цахилгаан төхөөрөмж	14
91.9. Галт зэвсэг тээвэрлэх болон хэрэглэх	15
91.11. Агаарын хөлөг болон нисэхийн байгууламжийн үйл ажиллагаанд нөлөөлөхийг хориглох	18
91.13. Агаарын хөлгийн дуу чимээ болон чичиргээ	18
91.15. Агаарын хөлгийг түлшээр сумлах.....	18
В Бүлэг — Үйл ажиллагааны дүрэм	20
91.101. Агаарын хөлгийн нислэгт тэнцэх чадвар.....	20
91.103. Хязгаарлалттай категорийн НТЧ-ын гэрчилгээний үйл ажиллагааны хязгаарлалт	21
91.105. Тусгай категорийн НТЧ-ын гэрчилгээний үйл ажиллагааны хязгаарлалт	21
91.107. Агаарын хөлгийн бүртгэл	24
91.109. Агаарын хөлгийн нислэгийн заавар.....	25
91.110. Агаарын хөлгийн ачааллын хязгаарлалт	25
91.111. Агаарын хөлөгт авч явах шаардлагатай баримт бичиг	25
91.112. Нислэгийн бүртгэлийн дэвтэр.....	27
91.113. Агаарын хөлгийн нисэх багийн гишүүд.....	28
91.115. Бүхээгийн ажилтанд тавигдах шаардлага.....	28
91.117. Агаарын хөлгийн даргыг томилох.....	29
91.119. Агаарын хөлгөөр явгалах.....	30
91.121. Зорчигч үйлчилгээний төхөөрөмжийг хурааж бэхлэх	30
91.123. Нислэгийн зааварчилгаа	30
91.125. Дуураймал хэрэглэлийн нислэг	30
91.127. Аэродром ашиглах	31
91.129. Хязгаарлалттай, аюултай болон хориотой бүс.....	33
91.131. Нам өндрийн нислэгийн зон.....	33
91.133. Цэргийн үйл ажиллагааны бүс.....	34
91.135. Радио нэвтрүүлэг шаардлагатай зон	35
91.137. Галт уулын аюултай зон.....	36
91.139. Ерөнхий зориулалтын нисэхийн бүс.....	37
С Бүлэг — Нислэгийн ерөнхий дүрэм.....	39

91.201.	Агаарын хөлгийн аюулгүй байдал	39
91.202.	Агаарын хөлгийн даргын үүрэг, хариуцлага	39
91.203.	Агаарын хөлгийн даргын эрх	41
91.205.	Агаарын хөлгийн нийт багийн гишүүний ажлын байр	41
91.207.	Суудал эзлэх ба суудлын даруулга бүслэх	42
91.209.	Хүчилтөрөгчийн төхөөрөмж ашиглах	43
91.211.	Зорчигчид өгөх зааварчилгаа	44
91.213.	Гар тээш	46
91.215.	Ачаа тээвэрлэх	46
91.217.	Нислэгийн өмнөх арга хэмжээ	46
91.219.	Үйл ажиллагааны хязгаарлалт болон ослын төхөөрөмжийн мэдлэг	47
91.221.	Нислэгийн төхөөрөмж, үйл ажиллагааны мэдээлэл болон шалгах хуудас	48
91.223.	Аэродром дээр болон түүний ойролцоох нислэгийн үйл ажиллагаа	48
91.225.	НХҮ-тэй аэродром дахь үйл ажиллагаа	50
91.227.	Бусад агаарын хөлгийн ойролцоох нислэгийн үйл ажиллагаа ..	51
91.229.	Хөдөлгөөний давуу эрхийн дүрэм	52
91.231.	Усан дээгүүрх үйл ажиллагааны хөдөлгөөний давуу эрхийн дүрэм	54
91.233.	Агаарын хөлгийн гэрэл	54
91.235.	Эд зүйл хаях	55
91.237.	Агаарын хөлгийн хурд	55
91.239.	Алтиметрийн тохируулга	56
91.241.	НХУ-ын зөвшөөрөл болон зааварчилгааг биелүүлэх	56
91.243.	НХУ-ын гэрлэн дохио	57
91.245.	Хяналттай агаарын зай дахь нислэгийн үйл ажиллагаа	58
91.246.	[Нөөц]	59
91.247.	Транспондер болон өндрийн түвшнийг мэдээлэх төхөөрөмж ашиглах	59
91.249.	Агаарын хөлгийн дуудлага	61
91.251.	Ашиглалтын цаг бүртгэгчийн ажиллагаа	62
91.253.	Хүчингүй болгосон	63
91.255.	Хяналттай агаарын зайд ADS-B системийг заавал хэрэглэх шаардлага	63
91.255D.	ADS-B ашиглалгүй агаарын хөлгөөр нууц ажиллагаа гүйцэтгэх	63
91.255E.	Агаарын хөлгийн маягийн үзүүлэлтээс шалтгаалан ADS-B-гүй агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа гүйцэтгэх	64
91.257.	ADS-B системийн үзүүлэлтийн стандарт болон шаардлага	64
91.257A.	Шаардлага хангаагүй ADS-B өгөгдөл, эсхүл төөрөгдүүлэх өгөгдөл дамжуулахыг хориглох	65

91.258. Мэдэгдлийн дагуу Даргын тогтоосон ADS-B-ийн шаардлага.....	65
91.258A. Мэдэгдэл гаргах, эсхүл өөрчлөлт хийхийн өмнөх үйл явц.....	66
91.258B. Мэдэгдлийг нийтлэх.....	67
91.258C. Мэдэгдлийн хүчинтэй хугацаа.....	67
91.258D. Мэдэгдэлд өөрчлөлт хийх.....	67
91.258E. Мэдэгдлийг хүчингүй болгох.....	67
91.259. [Нөөц].....	67
91.261. Навигацийн тодорхойлолтын шаардлага.....	67
91.263. Дарга мэдэгдэлд навигацийн тодорхойлолт, шаардлага болон холбогдох нөхцөлийг тодорхойлох.....	68
91.263B. Навигацийн тодорхойлолтын мэдэгдэлд хамаарах ADS-B мэдэгдлийн журам.....	69
91.263C. Өмнөх зохицуулалт.....	69
D Бүлэг — Ил харааны нислэгийн дүрэм (VFR).....	71
91.301. VFR-ийн цаг агаарын минима.....	71
91.303. Тусгай VFR-ийн цаг агаарын минима.....	73
91.305. VFR нислэгийн түлшний шаардлага.....	73
91.307. VFR нислэгийн төлөвлөгөө.....	74
91.309. Байршил мэдээлэх.....	75
91.311. VFR нислэгийн минимум өндөр.....	75
91.313. VFR аяллын нислэгийн өндрийн түвшин, эсхүл нислэгийн түвшин.....	77
91.315. Цас, мөстэй нөхцөлд үйлдэх нислэгийн үйл ажиллагаа.....	78
E Бүлэг — Хэрэглэлийн нислэгийн дүрэм (IFR)	79
91.401. Минимум нисэх баг.....	79
91.403. IFR нислэгийн түлшний шаардлага.....	79
91.405. IFR-ийн бэлтгэл аэродромын шаардлага.....	80
91.407. IFR нислэгийн төлөвлөгөө.....	82
91.409. Нислэгийн төлөвлөгөөг дагаж мөрдөх.....	83
91.411. Нислэгийн төлөвлөгөөний гэнэтийн өөрчлөлт.....	84
91.411A. Агаарын хөлгийн дарга болон үйл ажиллагаа эрхлэгч аюултай барааны тээвэрлэлтийн талаар НХҮ-ний нэгжид мэдээлэх.....	84
91.413. IFR-ийн дагуу хөөрөлт болон буулт үйлдэх.....	84
91.414. Хараа муу үеийн үйл ажиллагаа.....	87
91.415. CAT II болон CAT III нарийвчлалтай ойртолтын журам.....	89
91.417. CAT II болон CAT III нарийвчлалтай ойртолтын журмын заавар	90
91.419. CAT II болон CAT III нарийвчлалтай ойртолтын журмын зааврыг батлах.....	91
91.421. Мөстөлтийн нөхцөлд нислэгийн үйл ажиллагаа гүйцэтгэх.....	93
91.423. IFR нислэгийн минимум өндрийн түвшин.....	93
91.425. IFR-ийн аяллын нислэгийн өндрийн түвшин, эсхүл нислэгийн	

түвшин.....	94
91.427. IFR-ийн радио холбоо	95
91.429. IFR нислэгийн үйл ажиллагааны үед радио холбоо татгалзах ..	96
91.431. Байгууламжийн доголдлыг мэдээлэх	98
91.433. RVSM агаарын зайн үйл ажиллагаа	98

F Бүлэг - Хэрэглэл болон төхөөрөмжид тавигдах шаардлага 99

91.501. Ерөнхий шаардлага.....	99
91.503. Хэрэглэл болон төхөөрөмжийн байршил	99
91.505. Суудал болон хамгаалалтын хэрэгсэл.....	100
91.507. Зорчигчийн мэдээллийн тэмдэг	101
91.509. Минимум хэрэглэл болон төхөөрөмж.....	101
91.511. Шөнийн VFR-ийн хэрэглэл болон төхөөрөмж	102
91.513. VFR-ийн холбооны төхөөрөмж	103
91.515. Усан дээгүүрх VFR нислэгийн холбооны болон навигацийн төхөөрөмж.....	103
91.517. IFR-ийн хэрэглэл болон төхөөрөмж	104
91.519. IFR-ийн холбооны болон навигацийн төхөөрөмж.....	104
91.521. CAT II, эсхүл CAT III нарийвчлалтай ойртолтын төхөөрөмж...	108
91.523. Ослын төхөөрөмж.....	110
91.525. Усан дээгүүрх нислэг.....	113
91.527. Агаарын хөлгийн усан дээгүүрх үйл ажиллагаа.....	115
91.528. Тогтоосон бүсийн дээгүүр нисэж байгаа бүх нисэх онгоц	115
91.529. Агаарын хөлгийн ослын байршил тогтоох систем (AELS) болон ELT	115
91.531. Хүчилтөрөгч заах хэрэглэл	117
91.533. Битүүмжлэлгүй агаарын хөлгийн нэмэлт хүчилтөрөгч	118
91.535. Битүүмжлэлтэй агаарын хөлгийн нэмэлт хүчилтөрөгч	119
91.537. Ажиллагаагүй хэрэглэл болон төхөөрөмж	121
91.539. MEL батлах	122
91.541. Транспондер болон өндрийн түвшнийг мэдээлэх төхөөрөмж.	123
91.543. Өндрийн түвшнийг анхааруулах систем, эсхүл төхөөрөмж (турбожэт, эсхүл турбофэн)	124
91.545. Оноосон өндрийн түвшин заагч.....	125
91.547. Харвах суудал болон тэсрэх төхөөрөмж.....	126
91.549. Бүхээгийн дуу чимээ бичигч (CVR).....	126
91.550. Нислэгийн өгөгдөл бичигч (FDR)	127
91.551. Газар ойртсоныг анхааруулах систем (GPWS).....	129
91.553. Агаарт мөргөлдөхөөс урьдчилан сэргийлэх систем (ACAS) ...	131
91.555. ХБЗ хэтрэхээс урьдчилан сэргийлэх, анхааруулах систем (ROAAS).....	131
91.557. Автомат буултын систем, head-up дэлгэц (HUD) эсхүл түүнтэй дүйцэхүйц дэлгэц, Сайжруулсан харааны систем (EVS),	

Синтетик харааны систем (SVS) болон бусад Холимог харааны систем (CVS)-ээр тоноглогдсон нисэх онгоц болон нисдэг тэрэг	131
91.559. Нислэгийн цахим цүнх (EFB)	132
91.561. Салхины огтлолд орохоос урьдчилан сэргийлэх систем (Windshear warning system)	132
Г Бүлэг — Үйл ажиллагаа эрхлэгчийн техник үйлчилгээний шаардлага	134
91.601. Зорилго	134
91.601A. Хамрах хүрээ	134
91.602. Нислэгийн өмнөх техник үйлчилгээнд тавигдах шаардлага ...	135
91.603. Техник үйлчилгээнд тавигдах ерөнхий шаардлага	135
91.605. Техник үйлчилгээний хөтөлбөр болон хуваарь	136
91.607. Техник үйлчилгээний хөтөлбөрийг батлах	141
91.609. Техник үйлчилгээний хөтөлбөр болон хуваарийн өөрчлөлт ...	143
91.611. Үзлэг шалгалтын төлөвлөгөөний сунгалт	143
91.613. Үйл ажиллагааны шалгах нислэг	144
91.615. НТЧ-ын дүгнэлт	144
91.616. Техник үйлчилгээний бүртгэлийн дэвтэр	145
91.617. Техник үйлчилгээний бүртгэл	145
91.619. Техникийн бүртгэлийн дэвтэр	146
91.621. Техник үйлчилгээний бүртгэлийг шилжүүлэх	147
91.623. Бүртгэлийг хадгалах	148
Н Бүлэг — Тусгай нислэгийн үйл ажиллагаа	149
91.701. Аэробатик нислэг	149
91.703. Нисэх спортын арга хэмжээ	150
91.705. Шүхэр хаях үйл ажиллагаа	151
91.707. Ослын шүхрийн иж бүрдэл	153
91.709. Глайдер чирэх	154
91.711. Глайдераас бусад биетийг чирэх	155
И Бүлэг – Гадаад улсад бүртгэлтэй агаарын хөлгийн үйл ажиллагаа болон Монгол Улсад бүртгэлтэй агаарын хөлгийн Монгол Улсын гадна гүйцэтгэх үйл ажиллагаа	156
91.751. Хамрах хүрээ	156
91.753. Монгол Улсад бүртгэлтэй агаарын хөлгийн Монгол Улсын гадна гүйцэтгэх үйл ажиллагаа	156
91.755. Гадаад улсад бүртгэлтэй агаарын хөлгийн үйл ажиллагааны тусгай дүрэм	156
Ј Бүлэг — Дуу чимээний хязгаарлалт	158
91.801. Зорилго	158

91.803.	Агаарын хөлгийн дуу чимээний зөвшөөрөгдөх хэмжээ	158
91.805.	Агаарын хөлгийн дууны хурдны цохилтын долгион	158
91.807.	Хөдөлгүүрийн хийн ялгаруулалтын шаардлага хангах	159

К Бүлэг — IFR нислэгийн үйл ажиллагаа: GNSS 160

91.901.	Зорилго	160
91.911.	GNSS-ээс авсан зайн мэдээлэл	160
91.913.	Нислэгийн минимум өндрийн түвшин.....	160
91.915.	Тооцоологдоогүй нислэгийн замаар нислэг үйлдэх	161
91.917.	Нислэгийн төлөвлөгөө.....	161

Хавсралт А — Хэрэглэл болон төхөөрөмжийн тодорхойлолт

..... 163

A.1.	Тэмдэглэгээ, зурагт хуудас	163
A.2.	Түлш ба тосны тэмдэглэгээ	163
A.3.	Суудал	163
A.4.	Суудлын даруулга бүс.....	163
A.5.	Хүүхдийн хамгаалалтын бүсний систем.....	164
A.6.	Агаарын хөлгийн гэрэл.....	165
A.7.	Агаарын хөлгийн ашиглалтын цаг бүртгэгч.....	166
A.8.	Даралтаар мэдрэх алтиметр	166
A.9.	Холбооны болон навигацийн төхөөрөмж	167
A.10.	MNPS болон RVSM төхөөрөмж	168
A.11.	CAT II болон CAT III төхөөрөмж.....	169
A.12.	Анхны тусламжийн иж бүрдэл	170
A.13.	Гал унтраагуур.....	170
A.14.	Ослын төхөөрөмж.....	171
A.15.	Ослын байршил дамжуулагч (ELT)	173
A.16.	Хүчилтөрөгч	173
A.17.	Зорчигчийн хүчилтөрөгчийн баг.....	173
A.18.	Багийн гишүүн шаардлагатай үед хэрэглэх хүчилтөрөгчийн баг	174
A.19.	Хүчилтөрөгчийн төхөөрөмж	174
A.20.	Амьсгал хамгаалах төхөөрөмж (PBE)	175
A.21.	Багийн гишүүдийн зөөврийн амьсгал хамгаалах төхөөрөмж ..	176
A.22.	Транспондер төхөөрөмж	176
A.23.	Өндрийн түвшнийг кодлох төхөөрөмж	176
A.24.	Өндрийн түвшнийг анхааруулах систем, эсхүл төхөөрөмж	176
A.25.	Онцгой нөхцөлийн үед хэрэглэх шүхрийн иж бүрдэл.....	176
A.26.	Глайдер чирэх холбоос.....	177
A.Хүснэгт.1.	Нислэгийн өгөгдөл бичигч (FDR)-н үзүүлэлтэд тавигдах шаардлага.....	178
A.Хүснэгт 2.	Нисдэг тэрэгний нислэгийн өгөгдөл бичигч (FDR)-ийн параметрт тавигдах шаардлага.....	185

Хавсралт В - Агаарын хөлгийг албадан саатуулах 189

- В.Хүснэгт.1 Албадан саатуулж байгаа агаарын хөлгөөс эхлэлтэй
дохионд албадан саатуулагдсан агаарын хөлгийн үзүүлэх хариу
..... 190
- В.Хүснэгт.2 Албадан саатуулагдсан агаарын хөлгөөс эхлэлтэй дохионд
албадан саатуулж байгаа агаарын хөлгийн үзүүлэх хариу..... 191
- В.Хүснэгт.3 Агаарын хөлөг албадан саатуулагдсан үед хэрэглэх хэллэг
..... 193

А Бүлэг — Ерөнхий зүйл

91.1. Зорилго

(а) Энэ дүрмээр иргэний агаарын хөлгийн нислэгийн үйл ажиллагаанд тавигдах ерөнхий дүрмийн шаардлагыг тогтооно.

91.2. Хамрах хүрээ

(а) Энэ зүйлийн (с)(1), (d)-г харгалзан энэ дүрмийн дараах заалт нь Монгол Улсын зэвсэгт хүчний бие бүрэлдэхүүн болон Монгол Улсын агаарын зайд үйл ажиллагаа гүйцэтгэдэг Монгол Улсын зэвсэгт хүчний агаарын хөлөгт хамаарна:

- (1) 91.129;
- (2) 91.223 - 91.225, иргэний агаарын хөлгийн ойролцоо нислэгийн үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа тохиолдолд;
- (3) 91.229, иргэний агаарын хөлгийн ойролцоо нислэгийн үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа тохиолдолд;
- (4) 91.233;
- (5) 91.241;
- (6) 91.245 - 91.247;
- (6a) 91.255;
- (6b) 91.261(1) болон (2);
- (6c) 91.263;
- (7) 91.309;
- (8) 91.313;
- (9) 91.407 - 91.411;
- (10) 91.425 - 91.427;
- (11) 91.431;
- (12) 91.541.

(b) Энэ дүрэм нь дараах этгээд болон төхөөрөмжид хамаарахгүй:

-
- (1) дараах нөхцөлтэй холбоотой үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа Монгол Улсын зэвсэгт хүчний бие бүрэлдэхүүн, эсхүл Монгол Улсын зэвсэгт хүчинд ашигладаг агаарын хөлөгт:
- (i) дайны, эсхүл ижил төстэй бусад онцгой нөхцөл; эсхүл
 - (ii) Монгол Улс болон түүний бусад ашиг сонирхлыг хамгаалах; эсхүл
 - (iii) онцгой нөхцөлийн үед иргэний байгууллагад тусламж үзүүлэх; эсхүл
 - (iv) аливаа нийтийн үйлчилгээ үзүүлэх; эсхүл
 - (v) цэргийн зорилгоор ИНД-71 Агаарын зайг тогтоох болон ангилах (цаашид “ИНД-71” гэх)-ийн дагуу тогтоосон хязгаарлалттай, аюултай, эсхүл цэргийн үйл ажиллагааны бүсэд гүйцэтгэх нислэгийн үйл ажиллагаа;
- (2) ИНД-101 Хүнгүй агаарын хөлөг, пуужин, жироглайдер болон парасэйлийн үйл ажиллагааны дүрэм (цаашид “ИНД-101” гэх)-д хамаарах агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа эрхэлж байгаа этгээдэд;
- (2А) үйл ажиллагааны нөхцөлд энэ дүрмийн шаардлагыг хангасан байхыг шаардсанаас бусад тохиолдолд Хууль болон ИНД-102 Хүнгүй агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа эрхлэгчийн гэрчилгээжүүлэлт (цаашид “ИНД-102” гэх)-ийн дагуу олгосон хүнгүй агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа эрхлэгчийн гэрчилгээний эрхийн хүрээнд агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа эрхэлж байгаа этгээдэд;
- (3) ИНД-105 Шүхрийн үйл ажиллагааны дүрэм (цаашид “ИНД-105” гэх)-д хамаарах этгээд болон төхөөрөмжид.
- (с) Хэрэв тухайн сургалтыг дараах шаардлагын дагуу гүйцэтгэх боломжгүй бол энэ зүйлийн (с)(1)-д заасан үйл ажиллагааны сургалт хийж байгаа Монгол Улсын зэвсэгт хүчний бие бүрэлдэхүүн, эсхүл Монгол Улсын зэвсэгт хүчинд ашигладаг агаарын хөлөгт дараах шаардлага хамаарахгүй:
- (1) 91.225(b);
 - (2) 91.233;
 - (3) 91.313, хэрэв сургалтыг хяналттай агаарын зайн гадна хийж байгаа бол;
-

(4) 91.407, хэрэв сургалтыг хяналттай агаарын зайн гадна хийж байгаа бол;

(5) 91.427, хэрэв сургалтыг хяналттай агаарын зайн гадна хийж байгаа бол.

91.3. Нэр томьёо ба товчлол

(а) Энэ дүрэмд хэрэглэсэн нэр томьёо болон товчлолыг ИНД-1 Нэр томьёоны тайлбарт тусгасан.

91.4. Хэмжлийн нэгж

(а) Энэ зүйлийн (b)-г харгалзан Монгол Улсад нисэхийн зорилгоор Олон улсын иргэний нисэхийн тухай конвенц (цаашид “Конвенц” гэх)-ын Хавсралт 5-д заасан олон улсын нэгжийн системийн хэмжлийн нэгжийг хэрэглэнэ.

(b) Конвенцын Хавсралт 5-д заасан олон улсын нэгжийн системийн бус нэгжийг дараах хүснэгтийн дагуу Монгол Улсад ашиглана:

Зай	далайн миль (nautical mile)	NM
өндрийн түвшин, өндөрлөг болон өндөр (агаарын хөлгийн үйл ажиллагаатай холбоотой бол)	фут (foot)	ft
хурд (салхины хурдыг багтаасан)	кнот (knot)	kt
босоо хурд	фут / минут (foot per minute)	ft / min

91.5. Агаарын хөлгийн багийн гишүүний зааварчилгааг мөрдөх

(а) Зорчигч нь 91.203-ын дагуу агаарын хөлгийн даргын өгсөн зааварчилгааг дагаж мөрдөнө.

91.6. Согтууруулах ундаа, мансууруулах эм болон сэтгэцэд нөлөөт бодис

(а) Багийн гишүүн албан үүргээ гүйцэтгэж байхдаа согтууруулах, тайвшруулах, өвчин намдаах, мансууруулах, эсхүл хүч оруулах бодис, эсхүл бэлдмэл хэрэглэсэн, эсхүл ашигласны улмаас эрүүл мэндийн хувьд ажил үүрэг гүйцэтгэх чадвараа алдсан, эсхүл мансуурсан байдалтай байхыг хориглоно.

(б) Дараах тохиолдолд аливаа этгээдийг агаарын хөлгийн багийн гишүүний үүрэг гүйцэтгэхийг хориглоно:

(1) нислэг эхлэхээс өмнө 12 цагийн дотор согтууруулах ундаа хэрэглэсэн; эсхүл

(2) цусан дахь спиртийн агууламж 0.04 хувь, эсхүл түүнээс дээш байх.

91.7. Зөөврийн цахилгаан төхөөрөмж

(а) Агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа эрхлэгч, эсхүл агаарын хөлгийн дарга нь тухайн агаарын хөлгийг Хэрэглэлийн нислэгийн дүрэм (цаашид "IFR" гэх)-ийн дагуу нислэг үйлдэж байх үед гар утас, эсхүл цахилгаан соронзон энерги дамжуулахаар бүтээгдсэн бусад зөөврийн цахилгаан төхөөрөмж ажиллуулахыг зөвшөөрөхгүй, мөн аливаа этгээд түүнийг ажиллуулахгүй.

(б) Энэ зүйлийн (с)-д зааснаас бусад тохиолдолд агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа эрхлэгч, эсхүл агаарын хөлгийн дарга нь IFR-ийн дагуу нислэг үйлдэж байгаа агаарын хөлөг хэрэглэлээр ойртолт, эсхүл хөөрөлт үйлдэх үед, эсхүл нислэгийн бусад эрсдэлтэй үе шатанд зөөврийн цахилгаан төхөөрөмж ажиллуулахыг зөвшөөрөхгүй, мөн аливаа этгээд түүнийг ажиллуулахгүй.

(с) Энэ зүйлийн (б) нь дараах хэрэгсэлд хамаарахгүй:

(1) сонсголын аппарат;

(2) зүрхний кардиостимулятор;

(3) зөөврийн дуу бичигч;

(4) сахлын цахилгаан машин;

(5) электрон цаг; эсхүл

(6) бусад зөөврийн цахилгаан төхөөрөмж, хэрэв агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа эрхлэгч тухайн зөөврийн цахилгаан төхөөрөмжийг

агаарын хөлгийн аливаа систем, эсхүл төхөөрөмжид нөлөөлөхгүй болохыг тодорхойлсон бол.

(d) Дараах тохиолдолд:

- (1) тухайн агаарын хөлгийг агаарын тээврийн үйл ажиллагаанд ашигладаг бол агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа эрхлэгч нь энэ зүйлийн (c)(6)-д заасан ашиглаж болох тодорхой төхөөрөмжийн тодорхойлолтыг гаргах үүрэгтэй;
- (2) бусад агаарын хөлгийн хувьд энэ зүйлийн (c)(6)-д заасан ашиглаж болох төрлийн төхөөрөмжийн тодорхойлолтыг агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа эрхлэгч, эсхүл агаарын хөлгийн дарга гаргаж болно.

91.9. Галт зэвсэг тээвэрлэх болон хэрэглэх

(a) Энэ зүйлийн (c) болон (e)-д зааснаас бусад тохиолдолд аливаа этгээд нь дараах үүрэгтэй:

- (1) агаарын хөлгөөр галт зэвсэг тээвэрлэхгүй байх; эсхүл
- (2) агаарын хөлгөөр галт зэвсэг тээвэрлэх шалтгааныг бий болгохгүй байх; эсхүл
- (3) агаарын хөлгөөр галт зэвсэг тээвэрлэхийг зөвшөөрөхгүй байх.

(b) Энэ зүйлийн (d)-д зааснаас бусад тохиолдолд аливаа этгээд нь агаарын хөлгийн бүхээгт байхдаа галт зэвсэг хэрэглэхгүй.

(c) Галт зэвсгийг агаарын хөлөгт дараах тохиолдолд тээвэрлэж болно:

- (1) тухайн галт зэвсгийг:
 - (i) нислэгийн үед аливаа этгээд хүрэх боломжгүй хэсэгт байрлуулсан бол;
 - (ii) хэрэглэх боломжгүй болгосон бол; эсхүл
- (2) тухайн агаарын хөлгийг зөвхөн галт зэвсэгтэй холбоотой этгээд, эсхүл бүлэг этгээдийг тээвэрлэхэд ашиглаж байгаа ба дараах шаардлагыг хангасан бол:
 - (i) тухайн галт зэвсэг тээвэрлэхийг үйл ажиллагаа эрхлэгч зөвшөөрсөн;
 - (ii) тухайн галт зэвсгийг хэрэглэх боломжгүй болгосон; эсхүл

-
- (3) тухайн агаарын хөлгөөр мал, амьтан тээвэрлэж байгаа ба үйл ажиллагаа эрхлэгч нь агаарын хөлөг, эсхүл түүний бүхээгт байгаа хүмүүсийн аюулгүй байдлыг хангах зорилгоор мал, амьтныг хөдөлгөөнгүй болгох шаардлагатай гэж үзсэн бол; эсхүл
- (4) тухайн агаарын хөлгийг газарт байгаа ан амьтан буудах, эсхүл хөдөлгөөнгүй болгох зорилгоор ашиглаж байгаа, хэрэв:
- (i) тухайн агаарын хөлөг, галт зэвсэг хэрэглэхээр зорьсон газарт очих хүртэл галт зэвсгийг цэнэглэдэггүй бол;
 - (ii) тухайн агаарын хөлөгт зөвхөн агаарын хөлгийн үйл ажиллагаатай холбоотой зайлшгүй үүрэг гүйцэтгэж байгаа этгээд, эсхүл газарт байгаа ан амьтныг буудах, эсхүл хөдөлгөөнгүй болгох этгээдийг тээвэрлэж байгаа бол.
- (d) Дараах тохиолдолд галт зэвсгийг хэрэглэж болно:
- (1) хэрэв багийн гишүүн нь агаарын хөлөг, эсхүл бүхээгт байгаа хүмүүсийн аюулгүй байдлыг хангах зорилгоор мал, амьтныг хөдөлгөөнгүй болгох шаардлагатай гэж үзсэн бол мал, амьтан тээвэрлэж байгаа агаарын хөлөгт; эсхүл
 - (2) тухайн агаарын хөлгөөс газарт байгаа ан амьтныг буудах, эсхүл хөдөлгөөнгүй болгох зорилгоор, хэрэв:
 - (i) галт зэвсгийг хэрэглэх нь газарт байгаа хүн, эсхүл эд хөрөнгөд аюул, эсхүл хохирол, эсхүл гэмтэл учруулахгүй бол;
 - (ii) галт зэвсгийг хот, сум, эсхүл суурингийн шигүү суурьшлын бүс, эсхүл олон хүн цугларсан задгай талбай дээгүүр хэрэглэхгүй бол.
- (e) Дараах тохиолдолд цагдаа, хууль сахиулах бусад байгууллагын ажилтан, эсхүл цэргийн албан хаагч тухайн агаарын хөлөгт галт зэвсэг авч явж болно, хэрэв:
- (1) тухайн агаарын хөлгөөр агаарын тээврийн, эсхүл тусгай зориулалтын нисэхийн үйл ажиллагаанд хөлс, эсхүл шан урамшуулалтай зорчигч тээвэрлэж байгаа бөгөөд галт зэвсэг авч яваа тухайн этгээд нь:
 - (i) албан үүргийн дагуу хууль ёсоор галт зэвсэг биедээ авч явах эрхтэй бол;
 - (ii) албан үүргийн дагуу тухайн галт зэвсэг авч яваа бол;
-

- (iii) энэ зүйлийн (f)-ийн дагуу Иргэний нисэхийн ерөнхий газрын дарга бөгөөд иргэний нисэхийн хяналтын улсын ерөнхий байцаагч (цаашид “Дарга” гэх) тухайн агаарын хөлөгт галт зэвсэг авч явахыг зөвшөөрсөн бол;
 - (iv) энэ зүйлийн (f)-ийн дагуу Даргын тогтоосон нөхцөл, эсхүл хязгаарлалтыг дагаж мөрддөг бол; эсхүл
- (2) тухайн агаарын хөлгөөр зөвхөн цагдаагийн ажилтан, хууль сахиулах байгууллагын ажилтан, цэргийн албан хаагчид болон тэдний хамгаалалтад байгаа этгээдийг тээвэрлэж байгаа бөгөөд тухайн галт зэвсгийг цэнэглээгүй бол; эсхүл
 - (3) тухайн агаарын хөлгөөр цагдаа, хууль сахиулах байгууллага, эсхүл цэргийн зорилгоор үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа бөгөөд тухайн агаарын хөлөгт зөвхөн цагдаа, хууль сахиулах, эсхүл цэргийн үйл ажиллагаа, эсхүл агаарын хөлгийн үйл ажиллагаатай холбоотой үүрэг гүйцэтгэж байгаа этгээдийг тээвэрлэж байгаа бол.
- (f) Цагдаа, хууль сахиулах бусад байгууллага, эсхүл зэвсэгт хүчний даргын хүсэлтийг үндэслэн:
- (1) хэрэв цагдаагийн дарга болон агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа эрхлэгч нь тухайн агаарын хөлөгт галт зэвсэг авч явахыг зөвшөөрсөн бол Дарга цагдаа, хууль сахиулах байгууллагын ажилтан, эсхүл цэргийн албан хаагчийг агаарын тээврийн, эсхүл тусгай зориулалтын нисэхийн үйл ажиллагаанд, эсхүл хөлс, эсхүл шан урамшуулалтай зорчигч тээвэрлэж байгаа агаарын хөлөгт галт зэвсэг авч явахыг зөвшөөрч болно;
 - (2) Дарга шаардлагатай гэж үзсэн нөхцөл, эсхүл хязгаарлалтыг тогтоож болно;
 - (3) Дарга өөрийн шийдвэрийг хүсэлт гаргагч, үйл ажиллагаа эрхлэгч болон цагдаагийн даргад мэдэгдэх үүрэгтэй.
- (g) Дарга өөрөөр тогтоосноос бусад тохиолдолд энэ зүйлийн (f)-ийн дагуу зөвшөөрөл авах хүсэлтийг тухайн төлөвлөсөн агаарын тээврийн, эсхүл тусгай зориулалтын нисэхийн үйл ажиллагааг эхлэхээс ажлын нэгээс доошгүй хоногийн өмнө Даргад хүргүүлэх үүрэгтэй.
- (h) Энэ зүйлийн (e)(1)-д заасан этгээд агаарын хөлгөөр галт зэвсэг авч явах тохиолдолд үйл ажиллагаа эрхлэгч нь тухайн арилжааны нислэгийн үйл ажиллагааг эхлүүлэхээс өмнө агаарын хөлөгт галт зэвсэг авч яваа хүмүүсийн тоо болон суудлын байрлалыг агаарын хөлгийн даргад мэдэгдэх

үүрэгтэй бөгөөд агаарын хөлгийн бүхээгт галт зэвсэгтэй 2 болон түүнээс дээш тооны ажилтан яваа тохиолдолд галт зэвсэг авч яваа ажилтан бүрд нөгөө галт зэвсэгтэй хүний суудлын байрлалыг мэдэгдэх журамтай байна.

91.11. Агаарын хөлөг болон нисэхийн байгууламжийн үйл ажиллагаанд нөлөөлөхийг хориглох

(а) Аливаа этгээдийг агаарын хөлгийн удирдлага, эсхүл түүний нислэгийн үйл ажиллагаанд ашигладаг суурин, эсхүл зөөврийн төхөөрөмжид, эсхүл агаарын хөлөг, агаарын хөлгийн бүрдэл хэсэг, эсхүл утаа мэдрэгчийг багтаасан, гэхдээ эдгээрээр хязгаарлагдахгүй бусад төхөөрөмжид гэмтэл учруулах, эсхүл нөлөөлөхийг хориглоно.

91.13. Агаарын хөлгийн дуу чимээ болон чичиргээ

(а) Аэродром дээр агаарын хөлөг, эсхүл агаарын хөлгийн хөдөлгүүрээс үүсэх дуу чимээ, эсхүл чичиргээг хязгаарлах үйлдэл хийхгүй байхыг дараах тохиолдолд аливаа этгээдэд зөвшөөрнө, хэрэв:

- (1) агаарын хөлөг хөөрөлт, эсхүл буулт үйлдэж байгаа бол; эсхүл
- (2) агаарын хөлөг газар, эсхүл усан дээгүүр маневр хийж байгаа бол; эсхүл
- (3) аливаа этгээд хөөрөлт үйлдэхийн өмнө дараах шаардлагыг бататгах зорилгоор агаарын хөлгийн хөдөлгүүрийг шалгаж байгаа бол:
 - (i) хөдөлгүүрийн үзүүлэлт шаардлага хангаж байгааг; эсхүл
 - (ii) хэрэглэл, туслах тоноглол, эсхүл бусад бүрдэл хэсэг шаардлага хангасан нөхцөлд байгааг.

91.15. Агаарын хөлгийг түлшээр сумлах

(а) Үйл ажиллагаа эрхлэгч нь аливаа зорчигч агаарын хөлөгт суух, буух, эсхүл хөлгийн бүхээгт зорчигч байх үед агаарын хөлөгт түлш сумлах, эсхүл түлш юүлэхгүй байх нөхцөлийг хангасан байна.

(b) Үйл ажиллагаа эрхлэгч нь нисдэг тэрэгний сэнс (rotor) эргэлдэж байх үед түлшээр сумлах, эсхүл түлш юүлэхгүй байх нөхцөлийг хангасан байна.

(c) Энэ зүйлийн (a) нь дараах тохиолдолд хамаарахгүй:

- (1) агаарын хөлгийг түлшээр сумлах, эсхүл түлш юүлэх үйл ажиллагаа нь хамгийн боломжит шуурхай байдлаар яаралтай нүүлгэн шилжүүлэх үйл ажиллагааг эхлүүлж, чиглүүлэх чадамжтай агаарын хөлгийн дарга, эсхүл мэргэшсэн ажилтны хяналтад гүйцэтгэгдэж байгаа бол;
 - (2) үйл ажиллагаа эрхлэгч нь (с)(1)-д дурдсан мэргэшсэн ажилтан болон түлш сумлах, эсхүл түлш юүлж байгаа газрын ажилчдын хооронд агаарын хөлгийн дотоод холбооны систем, эсхүл бусад тохиромжтой хэрэгслээр хоёр талын холбоог тогтоосон бол.
- (d) Агаарын хөлгийг түлшээр сумлах, эсхүл түлш юүлэх этгээд нь ИНД-144 Нисэхийн хангамжийн байгууллагын гэрчилгээжүүлэлт дүрэмд заасан стандарт шаардлагын дагуу түлшээр сумлах, эсхүл түлш юүлэх ажиллагаа гүйцэтгэгдэж байгааг бататгах үүрэгтэй.

В Бүлэг — Үйл ажиллагааны дүрэм

91.101. Агаарын хөлгийн нислэгт тэнцэх чадвар

(а) Энэ зүйлийн (с), ИНД-103 Хэт хөнгөн агаарын хөлгийн үйл ажиллагаа (цаашид “ИНД-103” гэх) болон ИНД-106 Ханг глайдерын үйл ажиллагаа (цаашид “ИНД-106” гэх)-д зааснаас бусад тохиолдолд аливаа этгээд дараах шаардлагыг хангаагүй агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа эрхлэхгүй байх үүрэгтэй:

(1) тухайн агаарын хөлөг нь:

(i) хүчинтэй Нислэгт тэнцэх чадвар (цаашид “НТЧ” гэх)-ын гэрчилгээтэй;

(ii) нислэгт тэнцэх нөхцөлд байх; эсхүл

(2) тухайн агаарын хөлгөөр ИНД-21 Бүтээгдэхүүн, эд ангийн гэрчилгээжүүлэлт (цаашид “ИНД-21” гэх)-ийн дагуу олгосон тусгай нислэгийн зөвшөөрлийн дагуу үйл ажиллагаа гүйцэтгэдэг байх.

(б) Энэ зүйлийн (а)-д заасан НТЧ-ын гэрчилгээтэй, эсхүл тусгай нислэгийн зөвшөөрөлтэй агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа эрхэлж байгаа этгээд дараах шаардлагыг хангах үүрэгтэй:

(1) НТЧ-ын гэрчилгээ, эсхүл тусгай нислэгийн зөвшөөрөлтэй хамт олгосон үйл ажиллагааны хязгаарлалтыг дагаж мөрдөх;

(2) тухайн агаарын хөлөгт Иргэний нисэхийн дүрэм (цаашид “ИНД” гэх)-ийн дагуу шаардсан тэмдэглэгээ болон зурагт хуудас байрлуулах.

(с) Тухайн агаарын хөлөгт НТЧ-ын гэрчилгээ олгох, гэрчилгээний хүчинтэй хугацааг сунгах, эсхүл сэргээх шаардлагыг хангаж байгааг үзүүлэх зорилгоор дараах тохиолдолд аливаа этгээд хүчинтэй НТЧ-ын гэрчилгээгүй агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа гүйцэтгэж болно, хэрэв:

(1) тухайн агаарын хөлгийн маягийн хувьд маягийг хүлээн зөвшөөрөх гэрчилгээ нь ИНД-21-ийн В Бүлгийн дагуу хүчинтэй байгаа бол;

(2) тухайн агаарын хөлөг ИНД-21-ийн 21.191-д заасан шаардлагыг хангасан бол;

(3) ИНД-43 Техникийн үйлчилгээний ерөнхий дүрэм (цаашид “ИНД-43” гэх)-ын 43.101(а)(1)-(5)-д заасан холбогдох шаардлагыг хангасан

этгээд тухайн агаарын хөлөг нислэгт тэнцэж байгааг гэрчилгээжүүлсэн бол;

- (4) агаарын хөлгийн дарга нь тухайн агаарын хөлгийн хувьд ИНД-61 Нисгэгчийн үнэмлэх, зэрэглэл (цаашид “ИНД-61” гэх)-ийн дагуу олгосон хүчинтэй нисгэгчийн үнэмлэх болон маягийн зэрэглэл, эсхүл баталгаажуулсан зөвшөөрөл эзэмшигч бол;
- (5) тухайн үйл ажиллагаатай холбоотой үүрэг гүйцэтгэж байгаагаас бусад этгээдийг тээвэрлээгүй бол.

91.103. Хязгаарлалттай категорийн НТЧ-ын гэрчилгээний үйл ажиллагааны хязгаарлалт

(а) Аливаа этгээд ИНД-21-ийн Н Бүлгийн дагуу хязгаарлалттай категорийн НТЧ-ын гэрчилгээ олгосон агаарын хөлгөөр дараах заалтаас бусад нислэгийн зааварчилгаа өгөхгүй:

- (1) маягийн зэрэглэлийн шилжих сургалтын зааварчилгаа; эсхүл
- (2) Хөдөө аж ахуй (цаашид “ХАА” гэх)-н зэрэглэл олгох нислэгийн зааварчилгаа; эсхүл
- (3) агаарын хөлгийн гэрчилгээжсэн тусгай үйл ажиллагааны зорилгоор хийгдэх нислэгийн зааварчилгаа.

91.105. Тусгай категорийн НТЧ-ын гэрчилгээний үйл ажиллагааны хязгаарлалт

(а) Энэ зүйлийн (b)-д зааснаас бусад тохиолдолд аливаа этгээд тусгай категорийн НТЧ-ын гэрчилгээтэй агаарын хөлгөөр хүн, эсхүл эд зүйлийг хөлс, эсхүл шан урамшуулалтай тээвэрлэх үйл ажиллагаа эрхлэхгүй байх үүрэгтэй.

(b) Энэ зүйлийн (а) нь тусгай категорийн НТЧ-ын гэрчилгээтэй агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа эрхэлж байгаа этгээдийн дараах хөлс, эсхүл шан урамшуулалтай хүн тээвэрлэх үйл ажиллагаанд хамаарахгүй, хэрэв:

- (1) тээвэрлэж байгаа хүн нь ИНД-61-ийн дагуу Даргын олгосон багш нисгэгчийн зэрэглэл эзэмшигч бөгөөд:
 - (i) энэ зүйлийн (e), (f)(2)(i), (g)(1) болон (j)(2)(i)-ийн аль хамааралтайг харгалзан агаарын хөлгөөр нислэгийн зааварчилгаа өгч байгаа бол; эсхүл

- (ii) агаарын хөлгийн маягийн зэрэглэлийн шилжих сургалтын зааварчилгаа өгч байгаа бол; эсхүл
- (2) тээвэрлэж байгаа хүн нь энэ зүйлийн (е)-ийн дагуу тухайн агаарын хөлгийн үйл ажиллагаатай холбоотой үүрэг гүйцэтгэх шаардлагатай бол; эсхүл
- (3) агаарын хөлөг нь тусгай категорийн үндсэн, тусгай категорийн спортын хөнгөн агаарын хөлгийн, эсхүл тусгай категорийн хязгаарлагдмал НТЧ-ын гэрчилгээтэй ба ИНД-115 Чөлөөт нислэгийн үйл ажиллагаа эрхлэгчийн гэрчилгээжүүлэлт (цаашид “ИНД-115” гэх)-ын дагуу Даргын олгосон чөлөөт нисэхийн үйл ажиллагаа эрхлэгчийн гэрчилгээний эрхийн хүрээнд үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа бол.
- (с) Тухайн үйл ажиллагаа гүйцэтгэхийг Дарга бичгээр тусгайлан зөвшөөрснөөс бусад тохиолдолд аливаа этгээд нь хот, сум, эсхүл суурингийн шигүү суурьшлын бүс дээгүүр *тусгай категорийн* НТЧ-ын гэрчилгээтэй агаарын хөлгөөр хөөрөлт, эсхүл буулт үйлдэхээс бусад үйл ажиллагаа гүйцэтгэхгүй.
- (d) *Тусгай категорийн* НТЧ-ын гэрчилгээтэй агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа эрхэлж байгаа этгээд ИНД-21-ийн 21.205-д агаарын хөлөгт байрлуулсан байхыг шаардсан зурагт хуудсанд заасан анхааруулгыг агаарын хөлөгт тээвэрлэж байгаа бүх хүнд мэдэгдэх үүрэгтэй.
- (е) Аливаа этгээд дараах заалтаас бусад зорилгоор *тусгай категорийн туршилтын (experimental)* НТЧ-ын гэрчилгээтэй агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа гүйцэтгэхгүй:
- (1) шинэ агаарын хөлгийн загварын концепцийг судлах болон хөгжүүлэх, шинэ агаарын хөлгийн төхөөрөмж, тоноглолын суурилуулалт болон үйл ажиллагааны арга техник, эсхүл агаарын хөлгийг шинэ зориулалтаар ашиглах; эсхүл
- (2) тухайн агаарын хөлөг холбогдох НТЧ-ын шаардлагыг хангасан болохыг үзүүлэх; эсхүл
- (3) шалгах нислэг гүйцэтгэх; эсхүл
- (4) агаарын хөлгийн маягийн зэрэглэлийн шилжих сургалтын зааварчилгаа өгөх.
- (f) *Тусгай категорийн үзүүлбэрийн (exhibition)* НТЧ-ын гэрчилгээтэй агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа эрхэлж байгаа этгээд нь дараах үүрэгтэй:

-
- (1) агаарын хөлгийн бүртгэлийн гэрчилгээнд дагалдах ИНД-47 Агаарын хөлгийн бүртгэл (цаашид “ИНД-47” гэх)-гийн 47.55(с)-д заасан үйл ажиллагаа эрхлэгчийн мэдэгдлийн дагуу үйл ажиллагаа гүйцэтгэх;
- (2) тухайн агаарын хөлгөөр дараах зорилгоор үйл ажиллагаа гүйцэтгэхгүй байх:
- (i) Дарга зөвшөөрснөөс бусад тохиолдолд тухайн агаарын хөлөг дээр агаарын хөлгийн маягийн зэрэглэлийн шилжих сургалтын зааварчилгаанаас бусад нисгэгчийн үнэмлэх, эсхүл зэрэглэл олгох нислэгийн зааварчилгаа өгөх;
 - (ii) ХАА-н агаарын хөлгийн үйл ажиллагаа гүйцэтгэх;
 - (iii) нисэх спортын арга хэмжээнд оролцон нисдэг тэргээр дүүжин ачаа тээвэрлэх үйл ажиллагаа гүйцэтгэхийг Дарга зөвшөөрснөөс бусад тохиолдолд ИНД-133 Нисдэг тэргээр дүүжин ачаа тээвэрлэх үйл ажиллагаа (цаашид “ИНД-133” гэх)-ын дагуу дүүжин ачаа тээвэрлэх үйл ажиллагаа гүйцэтгэх;
 - (iv) тухайн агаарын хөлгийн бүртгэлийн гэрчилгээнд дагалдах ИНД-47-ийн 47.55(с)-д заасан үйл ажиллагаа эрхлэгчийн мэдэгдлийн дагуу тээвэрлэхийг зөвшөөрсөн, эсхүл энэ хэсгийн (2)(i)-ийн дагуу тээвэрлэх этгээдээс бусад хүн тээвэрлэх.
- (g) Аливаа этгээд *тусгай категорийн сонирхогчийн бүтээсэн (amateur built)* НТЧ-ын гэрчилгээтэй агаарын хөлгөөр дараах зорилгоор үйл ажиллагаа эрхлэхгүй:
- (1) хэрэв тухайн этгээд нь агаарын хөлгийн сонирхогч зохион бүтээгч, эсхүл өмчлөгч биш бол агаарын хөлгийн маягийн зэрэглэлийн шилжих сургалтын зааварчилгаанаас бусад нисгэгчийн үнэмлэх, эсхүл зэрэглэл олгох нислэгийн зааварчилгаа өгөх;
 - (2) ХАА-н агаарын хөлгийн үйл ажиллагаа гүйцэтгэх;
 - (3) ИНД-133-ын дагуу нисдэг тэргээр дүүжин ачаа тээвэрлэх үйл ажиллагаа гүйцэтгэх.
- (h) Аливаа этгээд *тусгай категорийн үндсэн (primary)* НТЧ-ын гэрчилгээтэй агаарын хөлгөөр дараах зорилгоор үйл ажиллагаа эрхлэхгүй байх үүрэгтэй:
- (1) ХАА-н агаарын хөлгийн үйл ажиллагаа;
-

(2) ИНД-133-ын дагуу нисдэг тэргээр дүүжин ачаа тээвэрлэх үйл ажиллагаа.

(i) Аливаа этгээд *тусгай категорийн Спортын хөнгөн агаарын хөлөг* (цаашид “LSA” гэх)-ийн НТЧ-ын гэрчилгээтэй агаарын хөлгөөр ХАА-н агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа эрхлэхгүй.

(j) Тусгай *категорийн хязгаарлагдмал (limited)* НТЧ-ын гэрчилгээтэй агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа эрхэлж байгаа этгээд нь дараах үүрэгтэй:

(1) тухайн агаарын хөлгийн бүртгэлийн гэрчилгээнд дагалдах ИНД-47-ийн 47.55(с)-д заасан үйл ажиллагаа эрхлэгчийн мэдэгдлийн дагуу үйл ажиллагаа гүйцэтгэх;

(2) дараах зорилгоор агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа гүйцэтгэхгүй байх:

(i) Дарга зөвшөөрснөөс бусад тохиолдолд агаарын хөлгийн маягийн зэрэглэлийн шилжих сургалтын зааварчилгаанаас бусад нисгэгчийн үнэмлэх, эсхүл зэрэглэл олгох нислэгийн зааварчилгаа өгөх;

(ii) ХАА-н агаарын хөлгийн үйл ажиллагаа гүйцэтгэх;

(iii) ИНД-133-ын дагуу нисдэг тэргээр дүүжин ачаа тээвэрлэх үйл ажиллагаа гүйцэтгэх;

(iv) Дараах заалтаас олон хүнийг тээвэрлэх:

(A) нисэх онгоцны хувьд, 10 хүн;

(B) нисдэг тэрэгний хувьд, 5 хүн.

91.107. Агаарын хөлгийн бүртгэл

(a) Энэ зүйлийн (b) болон ИНД-106-д зааснаас бусад тохиолдолд аливаа этгээд дараах шаардлагын дагуу бүртгүүлээгүй, таних тэмдэглэгээ байрлуулаагүй агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа эрхлэхгүй:

(1) ИНД-47; эсхүл

(2) Конвенцын хэлэлцэн тохиролцогч улсын нисэхийн эрх бүхий байгууллага; эсхүл

(3) Монгол Улсын Засгийн газар, эсхүл Монгол Улсын Иргэний нисэхийн ерөнхий газар (цаашид “ИНЕГ” гэх)-тай агаарын хөлгийн

бүртгэлийг харилцан хүлээн зөвшөөрөх гэрээ байгуулсан бусад улсын эрх бүхий байгууллага.

(b) Энэ зүйлийн (a) нь дараах тохиолдолд ИНД-148 Агаарын хөлөг үйлдвэрлэх байгууллагын гэрчилгээжүүлэлт (цаашид “ИНД-148” гэх)-ын дагуу олгосон үйлдвэрлэх байгууллагын гэрчилгээ эзэмшигчид хамаарахгүй, хэрэв:

- (1) гэрчилгээ эзэмшигч нь тухайн агаарын хөлөгт ИНД-21-ийн дагуу олгосон НТЧ-ын тусгай нислэгийн зөвшөөрлийн байнгын эрх эзэмшдэг бол;
- (2) тухайн агаарын хөлөгт шинэ агаарын хөлгийн туршилтын нислэг хийгдэж байгаа бол.

91.109. Агаарын хөлгийн нислэгийн заавар

(a) Тухайн агаарын хөлгийн нислэгийн зааварт заасан үйл ажиллагааны хязгаарлалтыг мөрддөг байхаас бусад тохиолдолд аливаа этгээд агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа гүйцэтгэхгүй.

(b) Үйл ажиллагаа эрхлэгч нь агаарын хөлгийг бүртгэгч улс, зохион бүтээгч улс, эсхүл үйлдвэрлэгч улсын шаардсан аливаа өөрчлөлтийг хэрэгжүүлэх үүднээс тухайн агаарын хөлгийн нислэгийн зааврыг тухай бүр шинэчлэх, эсхүл нэмэлт өөрчлөлт оруулах үүрэгтэй.

91.110. Агаарын хөлгийн ачааллын хязгаарлалт

(a) Тухайн агаарын хөлгийн нислэгийн заавар, эсхүл агаарын хөлгийн жин ба төвлөрөлттэй холбоотой бусад батлагдсан зааварт заасан ачаалалтын хязгаарлалт мөрдөгдөж байгааг агаарын хөлгийн дарга бататгах үүрэгтэй.

91.111. Агаарын хөлөгт авч явах шаардлагатай баримт бичиг

(a) ИНД-103, ИНД-104 Глайдерын үйл ажиллагаа (цаашид “ИНД-104” гэх) болон ИНД-106-д зааснаас бусад тохиолдолд аливаа этгээд нь дараах хүчинтэй, баталгаажсан баримт бичгийг агаарын хөлөгт байршуулан авч яваагүй бол үйл ажиллагаа эрхлэхгүй байх үүрэгтэй:

- (1) агаарын хөлгийн улсын бүртгэлийн гэрчилгээ;
- (2) 91.101(с)-д зааснаас бусад тохиолдолд НТЧ-ын гэрчилгээ;
- (3) нисэх багийн гишүүн бүрийн холбогдох, хүчинтэй үнэмлэх;

-
- (4) хэрэв радио төхөөрөмжөөр тоноглогдсон бол агаарын хөлгийн радио станцын зөвшөөрөл;
 - (5) шаардлагатай бол дуу чимээний стандартыг хангасан гэрчилгээ;
 - (6) нислэгийн бүртгэлийн дэвтэр, эсхүл түүнтэй дүйцэхүйц баримт;
 - (7) хэрэв хамааралтай бол тухайн нислэгтэй холбоотой нислэгийн зөвшөөрлийн хуулбар эсхүл шаардлагаас чөлөөлсөн баримт бичгийн хуулбар;
 - (8) хэрэв хамааралтай бол Конвенцын Зүйл 83-bis гэрээний баталгаажсан хуулбар, эсхүл гэрээний хураангуй;
 - (9) хэрэв хамааралтай бол тухайн агаарын хөлгийн түрээсийн, захиалгат нислэгийн болон харилцан солилцох, эсхүл түүнтэй адилтгах бусад зохицуулалтын гэрээний баталгаажуулсан хуулбар.
- (b) Нислэгийн үйл ажиллагаанд хамааралтай дараах үйл ажиллагааны заавар, мэдээлэл болон маягтыг агаарын хөлөгт авч яваагүй тохиолдолд агаарын хөлгийн дарга нислэг эхлүүлэхгүй байх үүрэгтэй:
- (1) агаарын хөлгийн нислэгийн заавар, эсхүл түүнтэй дүйцэхүйц баримт бичиг;
 - (2) хэрэв хамааралтай бол үйл ажиллагаа эрхлэгчийн тухайн үйл ажиллагаатай холбоотой заавар, журам болон зааврын хэсэг;
 - (3) агаарын хөлгийн техникийн бүртгэлийн дэвтэр, эсхүл техник үйлчилгээг баталгаажуулсан баримт;
 - (4) хэрэв хамааралтай бол зорчигчдын нэрс болон нисэн гарах ба очих цэг;
 - (5) хэрэв хамааралтай бол тусгай ачааллын мэдээлэл агуулсан ачааны манифест;
 - (6) жин ба төвлөрөлтийн баримт бичиг;
 - (7) хамааралтай тохиолдолд Даргын баталсан Минимум тоноглолын жагсаалт (цаашид “MEL” гэх), эсхүл түүнтэй дүйцэхүйц баримт бичиг;
 - (8) хамааралтай тохиолдолд нислэгийн дэлгэрэнгүй төлөвлөгөө;
-

- (9) хамааралтай тохиолдолд Нислэгийн хөдөлгөөний үйлчилгээ (цаашид “НХҮ” гэх)-ний нэгжид хүргүүлэх нислэгийн төлөвлөгөөний хуулбар;
- (10) тухайн нислэгийн үйл ажиллагаанд хамаарах NOTAM болон нисэхийн мэдээллийн үйлчилгээ (цаашид “НМҮ” гэх)-ний байгууллагаас гаргасан мэдээлэл;
- (11) нислэгт хамаарах цаг уурын мэдээлэл;
- (12) төлөвлөсөн нислэг болон нислэгийн чиглэлийг өөрчлөх боломжтой аливаа даялах нислэгийн маршрутыг багтаасан хүчинтэй, хамааралтай нислэгийн схем зураг;
- (13) төлөвлөсөн нислэгийн маршрутын хүрээнд хамрагдах аливаа эрэн хайх болон авран хамгаалах үйлчилгээний мэдээлэл;
- (14) хэрэв хамааралтай бол ачааллын хуудас (loadsheet);
- (15) хамааралтай тохиолдолд тухайн агаарын хөлөгт тээвэрлэж буй аюултай барааны мэдээлэл;
- (16) бүртгэгч улсын хуулиар шаардсан бусад баримт бичиг.

91.112. Нислэгийн бүртгэлийн дэвтэр

(а) Энэ зүйлийн (с)-д зааснаас бусад тохиолдолд агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа эрхлэгч нь тухайн нислэгийн хувьд дараах мэдээллийг багтаасан нислэгийн бүртгэлийн дэвтрийг нямбай хөтөлж, хадгалдаг байх үүрэгтэй:

- (1) үйл ажиллагаа эрхлэгчийн нэр;
- (2) агаарын хөлгийн даргын нэр;
- (3) багийн бусад гишүүдийн нэр;
- (4) агаарын хөлгийн бүртгэлийн дугаар;
- (5) нислэг үйлдсэн огноо;
- (6) нислэгийн зорилго;
- (7) нислэг эхэлсэн / дууссан цаг;
- (8) нисэн гарах / нисэн ирэх аэродромын нэр;
- (9) нислэгийн цаг;

(10) аливаа зөрчил, ажиглах заалт, хэрэв байгаа бол;

(11) тухайн нислэгийн бүртгэлийн дэвтэрт багтсан мэдээллийн үнэн зөв байдлыг хариуцсан агаарын хөлгийн даргын гарын үсэг.

(b) Үйл ажиллагаа эрхлэгч нь нислэгийн бүртгэлийн дэвтрийг нислэг үйлдсэн өдрөөс хойш 12 сарын хугацаанд хадгална.

(c) ИНД-115-ын 115.455, эсхүл ИНД-135 Нисдэг тэрэг болон жижиг нисэх онгоцны арилжааны нислэгийн үйл ажиллагаа (цаашид “ИНД-135” гэх)-ийн 135.857-гийн дагуу нислэгийн бүртгэлийн дэвтрийг хадгалахыг шаардсан этгээдийг энэ зүйлийн (a) болон (b)-г дагаж мөрдөхийг шаардахгүй.

91.113. Агаарын хөлгийн нисэх багийн гишүүд

(a) Аливаа этгээд агаарын хөлгийн нислэгийн зааварт шаардсан нисэх багийн гишүүнээс цөөн гишүүнтэйгээр үйл ажиллагаа гүйцэтгэхгүй.

91.115. Бүхээгийн ажилтанд тавигдах шаардлага

(a) Энэ зүйлийн (b)-д зааснаас бусад тохиолдолд 19-өөс дээш зорчигчийн суудлын зөвшөөрөгдсөн конфигурацитай бөгөөд нэг, эсхүл түүнээс олон зорчигч тээвэрлэдэг агаарын хөлгийн багийн гишүүнээр томилогдох бүхээгийн ажилтны минимум тоог дараах шаардлагын дагуу тогтоогоогүй бол аливаа этгээд агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа гүйцэтгэхгүй:

- (1) 20-50 зорчигч тээвэрлэдэг агаарын хөлгийн хувьд нэгээс доошгүй бүхээгийн ажилтан;
- (2) 51-100 зорчигч тээвэрлэдэг агаарын хөлгийн хувьд хоёроос доошгүй бүхээгийн ажилтан;
- (3) 100-аас дээш зорчигч тээвэрлэдэг агаарын хөлгийн хувьд хоёроос доошгүй бүхээгийн ажилтан дээр нэмж 100-аас илүү гарсан 50 зорчигч тутамд нэмэлт нэг бүхээгийн ажилтан.

(aa) Үйл ажиллагаа эрхлэгч нь нисэх онгоцноос аюулгүй болон түргэн дүрвэн гарах, мөн онцгой нөхцөл үүссэн үед, эсхүл яаралтай дүрвэн гарах нөхцөл байдал үүссэн тохиолдолд арга хэмжээ авч ажиллах зорилгоор суудлын багтаамж, эсхүл зорчигчийн тооноос хамаарч нисэх онгоцны төрөл тус бүрд шаардагдах бүхээгийн ажилтны хамгийн бага тоог тогтоосон байна.

(b) Дараах үйл ажиллагаанд бүхээгийн ажилтантай байхыг шаардахгүй:

- (1) шүхрийн үйл ажиллагаанд оролцох этгээдийг тээвэрлэж байгаа; эсхүл
- (2) агаарын бөмбөлөг; эсхүл
- (3) хөөлтийн, эсхүл хүргэх нислэг; эсхүл
- (4) аэродромын дадлагын нислэг; эсхүл
- (5) тоног төхөөрөмж шалгах зорилгоор үйлдэж буй нислэг; эсхүл
- (6) De Havilland Canada 6 (DHC-6) маяг; эсхүл
- (7) тээвэрлэж байгаа 19 зорчигчийн тооноос илүү гарсан зорчигч нь зөвхөн 91.207(d)(1)-ийн дагуу тээвэрлэдэг 4-өөс доош насны хүүхэд байх бөгөөд нийт зорчигчийн тоо нь 24-өөс хэтрээгүй; эсхүл
- (8) Дарга хүлээн зөвшөөрсөн аливаа бусад нислэг.

(с) Аливаа этгээд нь дараах шаардлагыг хангаагүй бүхээгийн ажилтантай агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа гүйцэтгэхгүй:

- (1) дараах тохиолдолд гүйцэтгэх, ур чадвараа нотолсон байх:
 - (i) онцгой нөхцөлийн үед;
 - (ii) онцгой нөхцөлийн нүүлгэн шилжүүлэлт шаардсан нөхцөлд;
- (2) тухайн агаарын хөлөгт суурилуулсан ослын төхөөрөмжийг ажиллуулах чадвар эзэмшсэн байх.

(d) Энэ зүйлийн (b)-д заасан үйл ажиллагааны хүрээнд үйл ажиллагаа эрхлэгч нь дараах шаардлагыг бататгасан байна:

- (1) агаарын хөлөгт байгаа нийт хүмүүст аюулгүй байдал, онцгой нөхцөл болон яаралтай дүрвэн гарах зааварчилгааг өгсөн байх.

91.117. Агаарын хөлгийн даргыг томилох

(a) Үйл ажиллагаа эрхлэгч нь нислэг бүрд нэг нисгэгчийг агаарын хөлгийн даргын үүрэг гүйцэтгэгчээр томилсон байна.

91.119. Агаарын хөлгөөр явгалах

(а) Үйл ажиллагаа эрхлэгч, эсхүл техник үйлчилгээний байгууллагаас зохих ёсоор зөвшөөрөл олгосон ба дараах шаардлагыг хангаснаас бусад тохиолдолд нисэх багийн гишүүдээс бусад этгээдийг аэродромын хөдөлгөөнт бүсэд агаарын хөлгөөр явгалалт үйлдэхийг зөвшөөрөхгүй:

- (1) тухайн агаарын хөлгөөр явгалалт үйлдэх чадвартай байх;
- (2) хэрэв холбоо шаардлагатай бол радио холбоо ашиглах чадвартай байх;
- (3) тухайн аэродромын гадаргуу дээрх хөдөлгөөний холбогдох журам болон аэродромын зураг схемтэй танилцсан байх.

91.121. Зорчигч үйлчилгээний төхөөрөмжийг хурааж бэхлэх

(а) Дараах хэрэгсэл, төхөөрөмжийг хурааж бэхэлснээс бусад тохиолдолд аливаа этгээд агаарын хөлгөөр явгалалт, хөөрөлт, эсхүл буулт үйлдэхгүй байх үүрэгтэй:

- (1) зорчигчийн хоолны болон ундааны тавиур, эсхүл ширээ; эсхүл
- (2) зорчигч үйлчилгээний тэргэнцэр; эсхүл
- (3) зорчигчийн гол замын дагуу буудаг дэлгэц.

91.123. Нислэгийн зааварчилгаа

(а) Тухайн агаарын хөлгийг дараах төхөөрөмжөөр тоногложноос бусад тохиолдолд аливаа этгээд агаарын бөмбөлгөөс бусад агаарын хөлгөөр нислэгийн зааварчилгаа өгөхгүй:

- (1) бүрэн ажиллагаатай хос удирдлага; эсхүл
- (2) аль ч багийн гишүүний суудлаас удирдаж болдог агаарын хөлгийн хөндлөн (pitch), тууш (roll), босоо (yaw) тэнхлэгийн дагуух хөдөлгөөний болон хөдөлгүүрийн хүчний удирдлага.

91.125. Дуураймал хэрэглэлийн нислэг

(а) Энэ зүйлийн (b)-д зааснаас бусад тохиолдолд аливаа этгээд дараах шаардлагыг хангаагүй бол агаарын хөлгөөр дуураймал хэрэглэлийн нислэгийн үйл ажиллагаа гүйцэтгэхгүй:

-
- (1) тухайн агаарын хөлөг хоёр нисгэгчийн суудалтай ба нэг нисгэгчийн суудлыг хүчинтэй нисгэгчийн үнэмлэх эзэмшдэг аюулгүй байдлын нисгэгч эзэлсэн байх;
 - (2) аюулгүй байдлын нисгэгч нь:
 - (i) тухайн агаарын хөлгийн урд тал болон хоёр талыг саадгүй харах боломжтой байх; эсхүл
 - (ii) аюулгүй байдлын нисгэгчийн хараанд нэмэлт дэмжлэг үзүүлэх чадвартай ажиглагчтай байх;
 - (3) тухайн агаарын хөлгийг дараах төхөөрөмжөөр тоноглосон байх:
 - (i) бүрэн ажиллагаатай хос удирдлага; эсхүл
 - (ii) аль ч нисгэгчийн суудлаас удирдаж болдог агаарын хөлгийн хөндлөн (pitch), тууш (roll), босоо (yaw) тэнхлэгийн дагуух хөдөлгөөний болон хөдөлгүүрийн хүчний удирдлага.
- (b) Дараах тохиолдолд аливаа этгээд энэ зүйлийн (a)(3)-ыг хангаагүй агаарын хөлгөөр дуураймал хэрэглэлийн нислэг үйлдэж болно, хэрэв:
- (1) дуураймал нислэгийг хяналттай агаарын зайн гадна үйлдэх бол;
 - (2) агаарын хөлгийн дарга нь дуураймал хэрэглэлийн нислэгийн нөхцөлийг хурдан өөрчлөх боломжтой бол.

91.127. Аэродром ашиглах

- (a) Талбай нь агаарын хөлгийн хөөрөлт, эсхүл буулт үйлдэх зорилгоор ашиглахад тохиромжтой байхаас бусад тохиолдолд аливаа этгээд тухайн талбайг аэродромоор ашиглахгүй.
- (b) Дараах заалтаас бусад тохиолдолд аливаа этгээд агаарын хөлгөөр аэродромд үйл ажиллагаа гүйцэтгэхгүй:
- (1) тухайн этгээд аэродромын үйл ажиллагаа эрхлэгчийн мэдэгдсэн аэродромын ашиглалтын хязгаарлалт болон үйл ажиллагааны нөхцөлийг дагаж мөрддөг байх;
 - (2) тухайн Хөөрч, буух зурвас (цаашид “ХБЗ” гэх), хэлипорт, эсхүл усан дээр буух талбайг тухайн агаарын хөлгийн маягт тохирох ажиллагаатай гэрэлтүүлгээр тоноглосон ба шөнийн цагаар хөөрөлт, эсхүл буулт үйлдэх үед гэрэлтүүлгийг асаасан байх;

- (3) тухайн этгээд агаарын хөлгөөр, эсхүл агаарын хөлөг ашиглахад аюултай гэж аэродромын үйл ажиллагаа эрхлэгчийн мэдэгдсэн, эсхүл тэмдэглэсэн маневрын бүсээс, эсхүл түүний хэсгээс зайтай маневр хийх;
- (4) тухайн ХБЗ, хэлипорт, эсхүл усан дээр буух талбай нь үйл ажиллагаанд зайлшгүй шаардлагатай хүн, тээврийн хэрэгсэл, эсхүл хөлөг онгоцноос бусад буулт, эсхүл хөөрөлт үйлдэх үед саад учруулж болох хүн, амьтан, тээврийн хэрэгсэл, хөлөг онгоцноос чөлөөтэй байх.

(с) Агаарын хөлөг дараах шаардлага хангасан маневр хийж чаддаг байхаас бусад тохиолдолд нисгэгч тухайн агаарын хөлгөөр аэродромын нислэгийн хөдөлгөөний хайрцагт үйл ажиллагаа гүйцэтгэхгүй:

- (1) аливаа саадаас чөлөөтэй байх;
- (2) тухайн аэродромын нислэгийн хөдөлгөөний хайрцаг, эсхүл бусад аэродромын хэрэглэлийн ойртолтын журамтай зөрчилдөхгүй байх.

(d) Энэ зүйлийн (а), (b) болон (с)-ийн шаардлагыг бүрэн хангасан байхаас гадна аливаа этгээд нь дараах нөхцөлийг бататгахгүйгээр нисдэг тэргээр үйл ажиллагаа гүйцэтгэхгүй:

- (1) хот, сум, эсхүл суурингийн шигүү суурьшлын бүс дэх хэлипорт, эсхүл агаарт тогтох нислэг үйлдэх талбайн дараах өгөгдөл нь нислэг үйлдэж байгаа нисдэг тэрэгний үзүүлэлт болон гадна орчны гэрлийн нөхцөлтэй нийцэж байгааг:
 - (i) бодит үзүүлэлт;
 - (ii) саадыг хязгаарлах гадаргуу;
 - (iii) ил харааны туслах хэрэгсэл, тэмдэглэгээ;
- (2) хот, сум, эсхүл суурингийн шигүү суурьшлын бүсийн гаднах хэлипорт, эсхүл агаарт тогтох нислэг үйлдэх талбай нь дараах шаардлагыг хангасан байх:
 - (i) нисдэг тэрэг саадаас чөлөөтэй, агаарт тогтох нислэг үйлдэхэд тохиромжтой байх;
 - (ii) хэлипортын хувьд газардах болон хөөрөхөд тохиромжтой гадаргуутай талбай байх;

- (3) тухайн нисдэг тэрэгний хүчин чадал нь Ангилал-1 нисдэг тэрэг байхаас бусад тохиолдолд хэлипорт, эсхүл агаарт тогтох нислэгт ашиглах талбай нь гадаргуу дээр байгаа хүн, эсхүл эд хөрөнгөд аюул учруулахгүйгээр авторотацаар буулт үйлдэж болох ойртолтын болон хөөрөлтийн нислэгийн замтай байх.

(е) Хэрэв тухайн аэродромын мэдээлэгдсэн ХБЗ-ын барьцалтын үзүүлэлт нь бодит барьцалтын үзүүлэлтээс дутуу, эсхүл зөрүүтэй бол агаарын хөлгийн дарга тусгай мэдэгдэх хуудас (special air report) ашиглан нислэгийн хөдөлгөөний удирдагчид мэдэгдэх үүрэгтэй.

91.129. Хязгаарлалттай, аюултай болон хориотой бүс

(а) Дараах заалтаас бусад тохиолдолд нисгэгч ИНД-71-ийн дагуу тогтоосон хязгаарлалттай бүсэд агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа гүйцэтгэхгүй:

- (1) хязгаарлалттай бүсэд гүйцэтгэх үйл ажиллагааны хувьд хариуцсан эрх бүхий байгууллагаас зөвшөөрөл авсан байх;
- (2) хязгаарлалттай бүсэд гүйцэтгэх үйл ажиллагааны хувьд зарлан мэдээлсэн нөхцөлийг дагаж мөрддөг байх;
- (3) хязгаарлалттай бүсэд гүйцэтгэх үйл ажиллагааны хувьд хариуцсан эрх бүхий байгууллагын тогтоосон бүх нөхцөлийг дагаж мөрддөг байх.

(б) Нисгэгч аюултай бүстэй холбоотой тухайн үйл ажиллагаа нь агаарын хөлгийн аюулгүй байдалд нөлөөлөхгүй болохыг тогтоосноос бусад тохиолдолд тухайн нисгэгч ИНД-71-ийн дагуу тогтоосон аюултай бүсэд агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа эрхлэхгүй.

(с) Нисгэгч хориотой бүстэй холбоотой тухайн үйл ажиллагаа нь агаарын хөлгийн аюулгүй байдалд нөлөөлөхгүй болохыг тогтоосноос бусад тохиолдолд тухайн нисгэгч ИНД-71-ийн дагуу тогтоосон хориотой бүсэд нэвтрэхгүй байх үүрэгтэй.

91.131. Нам өндрийн нислэгийн зон

(а) Дараах тохиолдолд нисгэгч ИНД-71-ийн дагуу тогтоосон нам өндрийн нислэгийн зонд үйл ажиллагаа гүйцэтгэхгүй:

- (1) шөнийн цагаар; эсхүл
- (2) дараах заалтаас бусад тохиолдолд өдрийн гэрэлтэй цагаар:

(i) тухайн нисгэгч нь:

(А) хамтарсан нислэгийн зааварчилгаа авч байгаа; эсхүл

(В) ИНД-61-ийн дагуу олгосон багш нисгэгчийн зэрэглэл эзэмшдэг байх; эсхүл

(С) нам өндрийн нислэгийн зоны хязгаар, нам өндрийн нислэгийн зонд нэвтрэх болон гарах аргын зааварчилгаа авсан бөгөөд ИНД-61-ийн дагуу олгосон багш нисгэгчийн зэрэглэл эзэмшигч тухайн нислэгийг зөвшөөрсөн байх;

(ii) нам өндрийн нислэгийн зонд гүйцэтгэх нислэгийн хувьд тухайн нисгэгч бүсийг ашигладаг байгууллагаас үйл ажиллагааны нөхцөлийн талаар зааварчилгаа авсан байх;

(iii) нам өндрийн нислэгийн зонд гүйцэтгэх нислэгийн хувьд тухайн нисгэгч үйл ажиллагааны нөхцөлийг дагаж мөрддөг байх;

(iv) нам өндрийн нислэгийн зонд орохын өмнө тухайн нисгэгч холбогдох Хэт өндөр давтамж (цаашид “VHF” гэх)-аар нам өндрийн нислэгийн зонд гүйцэтгэх нислэгийн дэлгэрэнгүй мэдээлэл болон төлөвлөсөн хугацааг мэдээлдэг байх;

(v) нам өндрийн нислэгийн зонд байхдаа тухайн нисгэгч холбогдох VHF давтамжаар холбоог байнга сонсож, хянаж байх ба тухайн нам өндрийн нислэгийн зоноос гарахдаа мэдээлдэг байх.

(b) ИНД-71-ийн дагуу тогтоосон нам өндрийн нислэгийн зонд агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа нисгэгч тухайн агаарын хөлөг гадаргуу дээр байгаа хүн, эсхүл эд хөрөнгөд аюул учруулахгүйгээр үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгааг бататгах үүрэгтэй.

(c) ИНД-71-ийн дагуу тогтоосон нам өндрийн нислэгийн зонд агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа нисгэгч тухайн агаарын хөлөгт зорчигч тээвэрлэхгүй байх үүрэгтэй.

91.133. Цэргийн үйл ажиллагааны бүс

(a) Дараах заалтаас бусад тохиолдолд нисгэгч ИНД-71-ийн дагуу тогтоосон цэргийн үйл ажиллагааны бүсэд агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа гүйцэтгэхгүй:

- (1) цэргийн үйл ажиллагааны бүсэд гүйцэтгэх дараах үйл ажиллагааны хувьд Монгол Улсын Зэвсэгт хүчний жанжин штабаас зөвшөөрөл авсан байх:
 - (i) Монгол Улсад бүртгэлтэй агаарын хөлгөөр цэргийн үйл ажиллагааны бүсэд үйл ажиллагаа гүйцэтгэх; эсхүл
 - (ii) гадаад улсад бүртгэлтэй агаарын хөлгөөр Монгол Улсын нутаг дэвсгэр дэх цэргийн үйл ажиллагааны бүсэд үйл ажиллагаа гүйцэтгэх;
- (2) цэргийн үйл ажиллагааны бүсэд гүйцэтгэх үйл ажиллагааны хувьд зарлан мэдээлсэн нөхцөлийг дагаж мөрддөг байх;
- (3) цэргийн үйл ажиллагааны бүсэд гүйцэтгэх үйл ажиллагааны хувьд хариуцсан эрх бүхий байгууллагын тогтоосон нөхцөлийг дагаж мөрддөг байх.

91.135. Радио нэвтрүүлэг шаардлагатай зон

(а) Энэ зүйлийн (b), (c)-д зааснаас бусад тохиолдолд дараах шаардлагыг хангаагүй нисгэгч ИНД-71-ийн дагуу тогтоосон радио нэвтрүүлэг шаардлагатай зонд агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа гүйцэтгэхгүй:

- (1) радио нэвтрүүлэг шаардлагатай зонд оноосон радио давтамжаар дараах мэдээллийг өгдөг байх:
 - (i) **тухайн бүсэд орохдоо:** агаарын хөлгийн дуудлага, байршил, өндрийн түвшин болон радио нэвтрүүлэг шаардлагатай зонд тухайн нисгэгчийн үйлдэх нислэгийн зорилго;
 - (ii) **радио нэвтрүүлэг шаардлагатай зонд байгаа аэродромын нислэгийн хөдөлгөөний хайрцагт нэгдэх үедээ:** агаарын хөлгийн дуудлага, байршил, өндрийн түвшин болон тухайн нисгэгчийн зорилго;
 - (iii) **радио нэвтрүүлэг шаардлагатай зонд байгаа аэродромоос хөөрөлт үйлдэхээр ХБЗ-д орохын өмнө:** агаарын хөлгийн дуудлага, хөөрөлтөд ашиглах зурвас болон хөөрөлтийн дараа радио нэвтрүүлэг шаардлагатай зонд тухайн нисгэгчийн үйлдэх нислэгийн зорилго;
 - (iv) **бусад хугацаанд радио нэвтрүүлэг шаардлагатай зонд тогтоосноос доошгүй үечлэлтэйгээр:** агаарын хөлгийн дуудлага, байршил, өндрийн түвшин болон тухайн нисгэгчийн

радио нэвтрүүлэг шаардлагатай зонд үйлдэх нислэгийн зорилго;

(2) радио нэвтрүүлэг шаардлагатай зонд оноосон радио давтамжаар холбоог байнга сонсож, хянадаг байх;

(3) хэрэв тоноглосон бол агаарын хөлгийн буултын гэрэл, эсхүл мөргөлдөхөөс сэргийлэх гэрлийг асаасан байх.

(b) Жагсаалын нислэг үйлдэж байгаа агаарын хөлгийн нисгэгч радио нэвтрүүлэг шаардлагатай зонд зөвхөн дараах тохиолдолд энэ зүйлийн (a)(1), (a)(2)-ыг дагаж мөрдөхгүйгээр үйл ажиллагаа гүйцэтгэж болно:

(1) жагсаалын нислэг үйлдэж байгаа агаарын хөлгийн бүх нисгэгч (a)(3)-ыг дагаж мөрдөж байгаа бол;

(2) толгойлж байгаа агаарын хөлгийн нисгэгч энэ зүйлийн (a)(1), (a)(2)-ыг дагаж мөрдөж байгаа бол.

(c) Радио холбоо нь ажиллагаагүй агаарын хөлгийн дарга тухайн радио холбоог засах зорилгоор радио нэвтрүүлэг шаардлагатай зонд зөвхөн дараах тохиолдолд нислэг үйлдэж болно:

(1) энэ зүйлийн (a)(3)-ыг дагаж мөрдөж байгаа бол;

(2) хэрэв боломжтой бол агаарын хөлгийн дарга энэ зүйлийн (a)(1)-д шаардсан мэдээллийг тухайн нисгэгчийн өмнөөс өөр этгээд дамжуулахаар зохион байгуулсан бол.

(d) Радио нэвтрүүлэг шаардлагатай зонд, эсхүл зон руу шүхэрчин буулгахаар төлөвлөж байгаа шүхэр хаях агаарын хөлгийн дарга нь радио нэвтрүүлэг шаардлагатай зонд оноосон радио давтамжаар тухайн агаарын хөлгийн дуудлага, байршил, өндрийн түвшин болон шүхрийн буулт үйлдэх этгээдийн зорилгыг шүхрийн буулт үйлдэх этгээдэд агаарын хөлгөөс гарах зөвшөөрөл өгөхөөс өмнө мэдээлэх үүрэгтэй.

91.137. Галт уулын аюултай зон

(a) ИНД-71-ийн дагуу тогтоосон галт уулын аюултай зонд дараах тохиолдолд нисгэгч агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа гүйцэтгэхгүй:

(1) шөнийн цагаар; эсхүл

(2) Хэрэглэлийн нислэгийн цаг уурын нөхцөл (цаашид “IMC” гэх)-д; эсхүл

(3) өдрийн цагаар Ил харааны нислэгийн цаг уурын нөхцөл (цаашид “VMC” гэх)-д нисгэгч дараах бүх нөхцөлийг тооцож үзсэний дараа галт уулын аюул нь нислэгийн аюулгүй байдалд нөлөөлөхгүй болохыг тогтоосноос бусад тохиолдолд:

- (i) агаарын хөлгийн үйл ажиллагааны аюулгүй байдалд нөлөөлж болзошгүй тухайн нислэгийн замын дагуу ажиглагдсан, эсхүл үүсэж болно гэж таамагласан цаг уурын аюултай үзэгдлийн талаар цаг уурын албанаас гаргадаг Агаарын хөлгийн нислэгийн аюулгүй байдалд нөлөөлж болох нислэгийн замын цаг уур болон Атмосферийн аюултай үзэгдэлтэй холбоотой мэдээ (цаашид “SIGMET” гэх)-д багтсан холбогдох цаг уурын мэдээлэл;
- (ii) Нисэхийн мэдээллийн үйлчилгээний албанаас гаргасан мэдээлэл (NOTAM);
- (iii) ИНД-174 Нисэхийн цаг уурын үйлчилгээний байгууллагын гэрчилгээжүүлэлт (цаашид “ИНД-174” гэх)-ийн дагуу Даргын олгосон цаг уурын үйлчилгээний байгууллагын гэрчилгээ эзэмшдэг байгууллагаас тухайн зорилгоор гаргасан бусад мэдээлэл.

91.139. Ерөнхий зориулалтын нисэхийн бүс

(а) ИНД-71-ийн дагуу тогтоосон ерөнхий зориулалтын нисэхийн бүсэд дараах тохиолдолд нисгэгч агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа гүйцэтгэхгүй:

- (1) шөнийн цагаар; эсхүл
- (2) дараах заалтаас бусад тохиолдолд өдрийн гэрэлтэй цагаар:
 - (i) тухайн ерөнхий зориулалтын нисэхийн бүс нь өдрийн цагаар байнга идэвхтэй байдаг байх; эсхүл
 - (ii) хэрэв ерөнхий зориулалтын нисэхийн бүсийг тухайн агаарын зайг хариуцсан Нислэгийн хөдөлгөөний удирдлага (цаашид “НХУ” гэх)-ын нэгжийн зөвшөөрлөөр идэвхжүүлдэг бол ерөнхий зориулалтын нисэхийн бүсэд үйл ажиллагаа гүйцэтгэх зөвшөөрлийг НХУ-ын нэгж өгдөг байх ба тухайн бүсийг орхих НХУ-ын нэгжийн хүсэлтийг нисгэгч биелүүлдэг байх; эсхүл
 - (iii) хэрэв ерөнхий зориулалтын нисэхийн бүсийг агаарын зай ашиглагчийн хүсэлтээр тухайн агаарын зайг хариуцсан НХУ-ын нэгж идэвхжүүлдэг бол урьдчилсан мэдэгдлийг НХУ-ын нэгжид

хүргүүлдэг бөгөөд НХУ-ын нэгж нь ерөнхий зориулалтын нисэхийн бүс идэвхтэй болохыг бататгадаг байх.

С Бүлэг — Нислэгийн ерөнхий дүрэм

91.201. Агаарын хөлгийн аюулгүй байдал

(а) Агаарын хөлгийн дарга дараах нөхцөлийг хангаагүй тохиолдолд агаарын хөлгөөр нислэг үйлдэхгүй байх үүрэгтэй:

- (1) агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа гүйцэтгэхийн өмнө, тухайн агаарын хөлөг нислэгт тэнцэж байгаа бөгөөд зохих ёсоор бүртгэгдсэн байх ба нислэгийг аюулгүй гүйцэтгэх нөхцөлийг хангаж байгааг дараах үзлэг шалгалт хийж баталгаажуулдаг байх:
 - (i) 91.111-д шаардсан гэрчилгээ болон баримт бичгийн үзлэг шалгалт;
 - (ii) тухайн агаарын хөлгийн үзлэг шалгалт;
- (2) нислэгийн үед тухайн агаарын хөлгийг шаардлагатай хэрэглэл болон тоног төхөөрөмжөөр тоноглогдсон байх ба үйл ажиллагааг аюулгүйгээр гүйцэтгэх болон бүхээгт байгаа хүмүүсийн аюулгүй байдлыг баталгаажуулдаг байх;
- (3) энэ зүйлийн (а)(1)-д шаардсан үзлэг шалгалтыг дууссаны дараа болон тухайн нислэг дууссаны дараа агаарын хөлгийн үзлэг шалгалтын үед болон нислэгийн үед нисэх багийн илрүүлсэн агаарын хөлгийн дутагдлыг техникийн бүртгэлийн дэвтэрт, эсхүл Даргын хүлээн зөвшөөрөхүйц бусад дүйцэх баримт бичигт бүртгэнэ;
- (4) шаардлагатай аливаа техник үйлчилгээг гүйцэтгэсэн байх ба хэрэв хамааралтай бол агаарын хөлгийг ашиглалтад шилжүүлэх зөвшөөрөл олгосон байх.

(b) Агаарын тээврийн үйл ажиллагааны хувьд агаарын хөлгийн дарга нь тухайн нислэгт энэ зүйлийн (а)-ийн шаардлагыг хангасныг бататгаж агаарын хөлгийн техникийн бүртгэлд гарын үсэг зурж баталгаажуулна.

91.202. Агаарын хөлгийн даргын үүрэг, хариуцлага

(а) Агаарын хөлгийн дарга нь дараах үүргийг хариуцна:

- (1) хаалга бүрэн хаагдсан үед нийт багийн гишүүд, зорчигч болон ачаа тээшний аюулгүй байдлыг хариуцах;

-
- (2) агаарын хөлөг хөөрөх зорилгоор хөдөлгөөнд орох үеэс эхлэн дараах үе хүртэл агаарын хөлгийн үйл ажиллагаа болон аюулгүй байдлыг хариуцах:
- (i) нислэгийн төгсгөлд эцсийн зогсоолдоо зогсох;
 - (ii) бүх хөдөлгүүрүүд унтраах хүртэл, нисдэг тэрэгний хувьд сэнс бүрэн зогсох хүртэл;
- (3) агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа явуулж байх үед агаарын хөлгийн аюулгүйн хамгаалалтыг хариуцах.
- (b) Энэ зүйлийн (a)-д заасны дагуу агаарын хөлгийн дарга нь дараах үүрэгтэй:
- (1) тухайн нислэгийн нисэх багийн гишүүнээр томилогдсон аливаа этгээд нь гэмтэл, өвчлөл, ядаргаа, эсхүл сэтгэцэд нөлөөт бодис хэрэглэснээс үүдэлтэй аливаа шалтгааны улмаас хөдөлмөрийн чадвараа алдан ажил үүрэг гүйцэтгэх боломжгүй болсон, эсхүл тийм шинж илэрч болох тохиолдолд нислэг эхлэхгүй байх;
 - (2) тухайн нислэгийн үед шаардлагатай нисэх багийн гишүүнээр томилогдсон этгээд нь ядаргаа, өвчлөл, эсхүл хүчилтөрөгчийн дутагдлаас үүдэлтэй хөдөлмөрийн чадвар нь үлэмж хэмжээгээр буурсан тохиолдолд хамгийн ойрын тохиромжтой аэродроомоос цааш нисэхгүй байх;
 - (3) нислэг үйлдэж дууссаны дараа агаарын хөлөгт гарсан аливаа дутагдал, эсхүл эргэлзээтэй байгаа дутагдлын талаар үйл ажиллагаа эрхлэгчид мэдэгдэх;
 - (4) хэрэв агаарын хөлөг осол, ноцтой зөрчилд орсон тохиолдолд агаарын хөлгийн дарга нь нислэгийн бичлэгийг хамгаалах;
 - (5) аливаа этгээд ноцтой гэмтэл авсан, амь нас нь хохирсон, эсхүл агаарын хөлөг, эд хөрөнгөд их хэмжээний хохирол учирсан зэрэг агаарын хөлөгтэй холбоотой аливаа ослын талаар хамгийн ойрын холбогдох байгууллагад нэн даруй мэдэгдэх;
 - (6) аливаа хөндлөнгийн хууль бус үйлдлийн талаар Даргад болон тухайн орон нутгийн эрх бүхий байгууллагад мэдэгдэх.
- (c) Агаарын хөлгийн дарга нь нислэгийн өмнө, нислэгийн үеэр болон үйл ажиллагааны дараа, мөн онцгой тохиолдлын үед шалгах хуудсыг нарийвчлан дагаж мөрдөхийг бататгах үүрэгтэй.
-

(d) Агаарын хөлгийн дарга нь нислэгийн бүртгэлийн дэвтэр болон ерөнхий мэдүүлэг (general declaration)-т шаардлагатай мэдээлэл бүрэн гүйцэд, зөв тусгагдсан байхыг хариуцна.

(e) Агаарын хөлгийн дарга нь нислэгийн үед тохиолдсон аливаа аюултай нөхцөл байдал (үүнд, цаг уур болон галт уулын идэвхжилтэй холбоотой нөхцөл хамаарна) болон агаарын хөлгийн аюулгүй байдалтай холбоотой дэлгэрэнгүй мэдээллийг нэн даруй холбогдох НХУ-ын нэгжид мэдээлэх үүрэгтэй.

(f) Агаарын хөлгийн дарга нь агаарын хөлөг албадан саатуулагдсан тохиолдолд энэ дүрмийн Хавсралт В-д заасан шаардлагыг дагаж мөрдөх үүрэгтэй.

91.203. Агаарын хөлгийн даргын эрх

(a) Агаарын хөлгийн дарга нь дараах тохиолдолд аливаа этгээд, эсхүл ачааг буулгах, эсхүл тээвэрлэхээс татгалзах үйлдлийг багтаасан, агаарын хөлөг болон тээвэрлэж байгаа хүн, эсхүл эд зүйлсийн аюулгүй байдалд шаардлагатай шийдвэр гаргана:

- (1) согтууруулах ундаа, эсхүл аливаа мансууруулах эм, сэтгэцэд нөлөөт бодисын нөлөөнд байгаа этгээдийг тээвэрлэх нь тухайн агаарын хөлөг, эсхүл бүхээгт байгаа хүмүүст аюул учруулж болзошгүй гэж үзсэн бол;
- (2) аливаа этгээд, эсхүл ачааны аливаа хэсэг нь тухайн агаарын хөлөг, эсхүл бүхээгт байгаа хүмүүст аюул учруулж болзошгүй гэж үзсэн бол.

91.205. Агаарын хөлгийн нийт багийн гишүүний ажлын байр

(a) Агаарын бөмбөлгөөс бусад агаарын хөлгөөр хөөрөлт болон буулт үйлдэх үед үүрэг гүйцэтгэж байгаа багийн гишүүн нь дараах шаардлага хангасан байна:

- (1) тухайн агаарын хөлгийн үйл ажиллагаатай холбоотой үүрэг гүйцэтгэхээр ажлын байраа орхихоос бусад тохиолдолд өөрийн суудалд байраа эзэлсэн байх;
- (2) өөрийн суудалд сууж байхдаа мөрөвчит даруулгаа бүсэлсэн байх.

(b) Агаарын бөмбөлгөөс бусад агаарын хөлгөөр хөөрөлт болон буулт үйлдэх үед дараах заалтаас бусад тохиолдолд үүрэг гүйцэтгэж байгаа

багийн гишүүн нь өөрийн суудалд сууж байхдаа хос мөрөвчит даруулгыг бүсэлсэн байна:

- (1) багийн гишүүний суудлыг хос мөрөвчит даруулгаар тоноглоогүй байх; эсхүл
- (2) багийн гишүүн нь хос мөрөвчит даруулга бүсэлсэн үед ажил үүргээ гүйцэтгэх боломжгүй байх.

91.207. Суудал эзлэх ба суудлын даруулга бүслэх

(а) Агаарын хөлгийн дарга нислэгийн дараах үе шатанд зорчигчдыг суудал, эсхүл унтлагын ор эзэлж, суудлын бүс, суудлын даруулга бүс, эсхүл хэрэв тоноглосон бол хос мөрөвчит даруулга, эсхүл ганц хөндлөн мөрөвчит даруулгатай бүсээ бүслэхийг шаардах үүрэгтэй:

- (1) хөөрөлт болон буулт үйлдэх үед;
- (2) агаарын хөлөг гадаргуугаас дээш 300 м (1,000 ft)-ээс доош нам өндөрт нислэг үйлдэх үед;
- (3) зорчигчдын аюулгүй байдалд шаардлагатай гэж агаарын хөлгийн дарга үзсэн бусад цаг хугацаанд;
- (4) аэробатик нислэгийн үед;
- (5) задгай нислэгийн бүхээгтэй агаарын хөлөгт байнга.

(б) Хэрэв агаарын хөлгийн дарга тухайн нислэгийн зорилготой холбоотой зорчигчийн заавал гүйцэтгэх үйл ажиллагаанд шаардлагатай гэж үзвэл тухайн зорчигчийг хос мөрөвчит, эсхүл ганц хөндлөн мөрөвчит даруулгаа тайлахыг дараах тохиолдолд зөвшөөрч болно:

- (1) хөөрөлт болон буулт үйлдэх үед;
- (2) агаарын хөлөг гадаргуугаас дээш 300 м (1,000 ft)-ээс доош нам өндөрт нислэг үйлдэх үед.

(с) Агаарын хөлгийн дарга хөөрөлт, болон буулт үйлдэх үед суудлыг хөөрөлтийн болон буултын байрлалд оруулахыг зорчигчдоос шаардах үүрэгтэй.

(д) Энэ зүйлийн (а)(1), (2) болон (3) нь дараах тохиолдолд 4-өөс доош насны хүүхдэд хамаарахгүй, хэрэв хүүхдийг:

- (1) зорчигчийн суудал, эсхүл унтлагын ор эзэлж байгаа насанд хүрсэн хүн тэвэрч байгаа бөгөөд тухайн хүүхдийг хамгаалах бүсээр тэвэрч байгаа хүний суудлын бүсэнд бэхэлсэн бол; эсхүл
 - (2) хүүхэд тухайн хэрэгсэлд заасан жингийн хязгаарлалтаас хэтрээгүй тохиолдолд хүүхдийн даруулгын бүсний системээр тоногдсон суудалд суулгасан ба эцэг эх, асран хамгаалагч, эсхүл нислэгийн турш хүүхдийн аюулгүй байдлыг хамгаалахаар эцэг эх, эсхүл асран хамгаалагчийн томилсон этгээд харгалзаж байгаа бол.
- (е) Энэ зүйлийн (а) нь агаарын бөмбөлгөөр тээвэрлэж байгаа зорчигч, эсхүл шүхрийн үйл ажиллагаанд оролцож байгаа этгээдэд хамаарахгүй.

91.209. Хүчилтөрөгчийн төхөөрөмж ашиглах

(а) Битүүмжлэлгүй агаарын хөлгийн дарга нь тухайн агаарын хөлөг Далайн дундаж түвшнээс дээш (цаашид “AMSL” гэх) 3,900 м (13,000 ft)-ээс дээш түвшинд нислэг үйлдэж байх бүх цаг хугацаанд болон AMSL 3,000-3,900 м (10,000-13,000 ft)-ийн хооронд нислэгийн үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа 30 минутаас дээш аль ч үед дараах шаардлагыг тавих үүрэгтэй:

- (1) багийн нийт гишүүд болон зорчигчид нэмэлт хүчилтөрөгч ашиглах;
 - (2) багийн гишүүн өөрийн суудлаа орхихыг шаарддаг үүрэг гүйцэтгэх үедээ тохируулагч болон түүнд бэхэлсэн хүчилтөрөгчийн багийг багтаасан зөөврийн хүчилтөрөгч ашиглах.
- (б) Битүүмжлэлтэй агаарын хөлгийн дарга нь дараах шаардлагыг тавих үүрэгтэй:

- (1) бүхээгийн өндрийн түвшний даралт AMSL 3,000 м (10,000 ft)-ээс дээш байх бүх цаг хугацаанд:
 - (i) багийн гишүүд нэмэлт хүчилтөрөгч ашиглах;
 - (ii) багийн гишүүн бүр өөрийн суудлаа орхихыг шаарддаг үүрэг гүйцэтгэх үедээ тохируулагч болон түүнд бэхэлсэн хүчилтөрөгчийн багийг багтаасан зөөврийн хүчилтөрөгч ашиглах;
- (2) тухайн агаарын хөлөг нислэгийн түвшин 10,650 - 12,500 м (FL350 - FL410)-ийн хооронд үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа бүх цаг хугацаанд:

- (i) нисгэгчийн суудалд байгаа нэг нисгэгч нь нэмэлт хүчилтөрөгчөөр байнга хангадаг, эсхүл бүхээгийн өндрийн түвшний даралт AMSL 3,900 м (13,000 ft)-ээс дээш хэтэрсэн аль ч үед нэмэлт хүчилтөрөгчөөр автоматаар хангадаг хүчилтөрөгчийн багийг өмсөж хэрэглэх; эсхүл
- (ii) хоёр нисгэгч өөрсдийн суудалд байраа эзэлсэн байх ба нисгэгч бүр 5 секундийн дотор хүчилтөрөгчөөр хангадаг хүчилтөрөгчийн багийг авч хэрэглэх боломжтой байх;
- (3) тухайн агаарын хөлөг нислэгийн түвшин 12,500 м (FL410)-ээс дээш үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа бүх цаг хугацаанд нисгэгчийн суудалдаа байгаа нэг нисгэгч хэрэгцээт хүчилтөрөгчийн багийг байнга өмсөж, хэрэглэж байх.

(с) Битүүмжлэлтэй агаарын хөлгийн дарга нь тухайн агаарын хөлөг 4 минутаас бага хугацаанд AMSL 4,250 м (14,000 ft), эсхүл түүнээс доош өндөр алдаж чаддаг байхаас бусад тохиолдолд битүүмжлэл алдсаны дараа бүхээгийн даралт AMSL 4,250 м (14,000 ft)-ээс дээш байх бүх цаг хугацаанд зорчигч бүрийг нэмэлт хүчилтөрөгч хэрэглэхийг шаардах үүрэгтэй.

91.211. Зорчигчид өгөх зааварчилгаа

(а) Зорчигч тээвэрлэж байгаа тохиолдолд тухайн агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа эрхэлж байгаа этгээд нь зорчигч бүр дараах зааварчилгаа авсан болохыг бататгах үүрэгтэй:

- (1) суудлын бүс ашиглах заавар;
- (2) 91.121 болон 91.207-д заасан холбогдох шаардлага;
- (3) зорчигчийн орох хаалга болон ослын гарцын байрлал, түүнийг нээх арга;
- (4) энэ дүрмээр авч явахыг шаардсан тохиолдолд:
 - (i) зорчигчийн хэрэглээнд зориулсан аврах болон ослын төхөөрөмжийн байрлал;
 - (ii) усан дээгүүр үйлдэх нислэгт 91.525-д шаардсан хөвөгч төхөөрөмж ашиглах;
 - (iii) зорчигчийн хэрэглээнд зориулан агаарын хөлөгт суурилуулсан хүчилтөрөгчийн төхөөрөмжийг хэвийн болон онцгой нөхцөлийн үед ашиглах;

(5) онцгой нөхцөлийн буулт үйлдэх үед мөрдөх журам;

(6) 91.7-гийн дагуу зөөврийн цахилгаан төхөөрөмж ашиглах;

(7) агаарын хөлгийн бүх хэсэгт утаат тамхи болон электрон тамхи татахыг хориглосон хязгаарлалт.

(b) Энэ зүйлийн (a)-д шаардсан зааварчилгаа нь дараах шаардлагыг хангасан байна:

(1) агаарын хөлгийн дарга, багийн гишүүн болон үйл ажиллагаа эрхлэгчийн томилсон этгээдээр, эсхүл дүрс бичлэгээр өгөгддөг байх;

(2) AMSL 7,600м (25,000 ft)-ээс дээш түвшинд үйлдэх нислэгийн хувьд нэмэлт хүчилтөрөгчийн төхөөрөмжийн ашиглалтын үзүүлбэрийг багтаасан;

(3) энэ дүрмээр авч явахыг шаардсан тохиолдолд аврах хантааз, аврах хэрэгслийн ашиглалтын үзүүлбэрийг багтаасан;

(4) хэрэв хамааралтай бол дүрмээр шаардсан зорчигчийн гэрэлтдэг тэмдэг болон багийн гишүүний зааварчилгааг зорчигч мөрдөхийг шаардсан мэдэгдлийг багтаасан;

(5) зорчигч бүрд зориулсан дараах мэдээллийг агуулсан хэвлэмэл зурагт хуудсыг нэмэлтээр хавсаргасан байж болно:

(i) ослын гарцыг ажиллуулах арга болон зурагт хуудас;

(ii) зорчигчийн хэрэглээнд зориулсан ослын төхөөрөмжийг ашиглахад шаардлагатай бусад зааварчилгаа.

(6) хэрэв агаарын хөлгийн дарга тухайн зааварчилгааны агуулгыг бүх зорчигч мэдэж байгаа болохыг тогтоосон бол шаардлагагүй.

(c) Энэ зүйлийн (b)(5)-д заасны дагуу хэвлэмэл зурагт хуудас ашиглаж байгаа тохиолдолд үйл ажиллагаа эрхлэгч нь түүнийг бүх зорчигч ашиглахад тохиромжтой байрлалд байрлуулах ба уг хуудсанд зөвхөн тухайн агаарын хөлгийн маяг, загварт тохирсон мэдээлэл агуулагдсан болохыг бататгасан байна.

(d) Агаарын хөлгийн дарга нь агаарын хөлөг хөөрөх, буух, мөн нислэгийн үеийн сэгсрэлт болон онцгой тохиолдлын үед нийт зорчигчид суудлын бүсээ бүсэлсэн болохыг бататгасан байна.

91.213. Гар тээш

(а) Агаарын бөмбөлгөөс бусад агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа этгээд хөөрөлт, эсхүл буултын өмнө нийт зорчигчийн гар тээшийг агаарын хөлгийн бүхээгт аюулгүй бөгөөд зохих байдлаар дараах байрлалд байрлуулсан болохыг бататгасан байна:

- (1) гар тээшний тавиурт; эсхүл
- (2) зорчигчийн суудал доор дараах байдлаар:
 - (i) ослын цохилтын нөлөөнд урагш гулсахгүй байхаар; эсхүл
 - (ii) онцгой нөхцөлийн үед агаарын хөлгийн нүүлгэн шилжүүлэлтэд саад болохгүй байхаар.

91.215. Ачаа тээвэрлэх

(а) Дараах заалтаас бусад тохиолдолд үйл ажиллагаа эрхлэгч нь агаарын хөлөгт ачаа тээвэрлэх зөвшөөрөл олгохгүй:

- (1) ачааг суудал дээр, ачааны тавиур, эсхүл суудлын дээрх тээшний саванд, эсхүл ачааны, эсхүл тээшний бүхээгт байрлуулсан;
- (2) нислэгт болон газарт тохиолддог хэвийн нөхцөлд тухайн ачаа нь хөдөлгөөнгүй байхаар хангалттай бөх бат хамгаалах бүс, эсхүл бусад даруулгын хэрэгслээр найдвартай бэхэлсэн;
- (3) зорчигчид гэмтэл учруулахаас сэргийлэн ачааг баглаж бүтээсэн.

(b) Агаарын хөлөгт ачаа тээвэрлэх зөвшөөрөл олгодог үйл ажиллагаа эрхлэгч нь дараах тохиолдолд ачаа тээвэрлэх зөвшөөрөл олгохгүй:

- (1) тухайн ачаа нь агаарын хөлгийн нислэгийн заавар, эсхүл зурагт хуудсанд заасан суудал, унтлагын ор, эсхүл шалны хүчилсэн бүтцийн даацын хязгаарлалтаас хэтэрсэн; эсхүл
- (2) тухайн ачааг шаардлагатай ослын гарцаар нэвтрэх, эсхүл түүнийг ашиглахад, эсхүл зорчигч болон багийн гишүүний бүхээгийн хоорондын гол замыг ашиглахад саад болохоор байрлуулсан.

91.217. Нислэгийн өмнөх арга хэмжээ

(а) Нислэг эхлэхийн өмнө агаарын хөлгийн дарга тухайн нислэгтэй холбоотой дараах мэдээллийг авч, түүнтэй бүрэн танилцсан байх үүрэгтэй:

- (1) боломжтой бүх тохиолдолд цаг уурын бодит мэдээ;
- (2) түлшний шаардлага;
- (3) хэрэв төлөвлөсөн нислэгийг гүйцэтгэх боломжгүй бол боломжит бэлтгэл аэродром;
- (4) НХҮ-ний нэгжээс мэдээлсэн, мэдэгдэж байгаа, эсхүл гарч болзошгүй хөдөлгөөний саатал;
- (5) ашиглахаар төлөвлөсөн холбооны болон навигацийн байгууламжийн төлөв байдал;
- (6) аэродромын бодит нөхцөл болон ашиглахаар төлөвлөсөн аэродромын ХБЗ-ын урт;
- (7) агаарын хөлгийн нислэгийн зааварт заасан хөөрөлтийн болон буултын зайн өгөгдөл;
- (8) хоёр, эсхүл түүнээс олон хөдөлгүүртэй агаарын хөлгийн хувьд:
 - (i) хөдөлгүүр ажиллагаагүй үеийн журам;
 - (ii) нэг хөдөлгүүр ажиллагаагүй үеийн техникийн үзүүлэлтийн өгөгдөл.

91.219. Үйл ажиллагааны хязгаарлалт болон ослын төхөөрөмжийн мэдлэг

(а) Нислэг эхлэхийн өмнө агаарын хөлгийн нисгэгч дараах шаардлагыг хангасан байна:

- (1) тухайн агаарын хөлгийн нислэгийн заавартай танилцсан байх;
- (2) тухайн агаарын хөлгийн үйлдвэрлэгчийн, эсхүл Даргын тогтоосон үйл ажиллагааны хязгаарлалтыг багтаасан зурагт хуудас, жагсаалт, хэрэглэлийн тэмдэглэгээ, эсхүл түүний бүрдлийг мэддэг байх;
- (3) агаарын хөлөгт суурилуулсан ослын төхөөрөмжийг ажиллуулж чаддаг байх;
- (4) багийн аль гишүүн ослын төхөөрөмжийг ажиллуулахаар томилогдсоныг мэддэг байх;

- (5) онцгой нөхцөлийн үед ослын төхөөрөмжийг хэрэглэх журамтай танилцсан байх.

91.221. Нислэгийн төхөөрөмж, үйл ажиллагааны мэдээлэл болон шалгах хуудас

(а) Агаарын хөлгийн дарга дараах төхөөрөмж болон мэдээлэл нь хүчинтэй бөгөөд шаардлага хангасан, тухайн агаарын хөлгийн нисэх багийн гишүүд хэрэглэхэд боломжтой болохыг бататгах үүрэгтэй:

- (1) цаг хугацааг зөв заах хэрэглэл;
- (2) холбогдох нислэгийн зураг;
- (3) IFR нислэгийн үйл ажиллагааны хувьд холбогдох нислэгийн замын дагуух бүсийн, ойртолтын, хэрэглэлийн ойртолтын болон нисэн гарах нислэгийн зураг;
- (4) шөнийн нислэг үйлдэх үед нисэх багийн гишүүн бүрд зориулсан ажиллагаатай гар чийдэн.

(b) Нисэх баг нь агаарын хөлгийн ашиглалтын болон нислэгийн заавар, эсхүл НТЧ-ын гэрчилгээтэй холбоотой бусад баримт бичиг болон эдгээрээс өөрөөр үйл ажиллагааны зааварт тусгагдсан ашиглалтын журмын нийцлийг хангах зорилгоор нислэгийн өмнөх, нислэгийн үеэр, нислэгийн дараах үйл ажиллагааны бүх үе шатууд, мөн онцгой тохиолдлын үед шалгах хуудас ашиглах үүрэгтэй.

(c) Үйл ажиллагаа эрхлэгч нь энэ зүйлийн (b)-д заасан шалгах хуудсыг нисэх баг ашиглахад бэлэн байлгах ба шалгах хуудсыг боловсруулах болон ашиглахдаа хүний хүчин зүйлийн зарчмыг мөрдлөг болгосон байна.

91.223. Аэродром дээр болон түүний ойролцоох нислэгийн үйл ажиллагаа

(а) Энэ зүйлийн (b)-д зааснаас бусад тохиолдолд аэродром дээр, эсхүл түүний ойролцоо үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа нисэх онгоцны нисгэгч дараах үүрэгтэй:

- (1) мөргөлдөхөөс сэргийлэх зорилгоор бусад аэродромын нислэгийн хөдөлгөөнийг ажиглах;
- (2) нислэгийн хөдөлгөөний удирдагчаас өөрөөр зөвшөөрсөн, эсхүл зааварчилгаа өгснөөс бусад тохиолдолд бусад агаарын хөлгийн

үйлдэж байгаа аэродромын нислэгийн хөдөлгөөний хайрцагт нийцүүлэх, эсхүл зай барих;

(3) дараах заалтаас бусад тохиолдолд Монгол Улсын Нислэгийн мэдээллийн эмхэтгэл (цаашид “AIP” гэх)-д хэвлэн нийтэлсэн аэродромд буухаар ойртолт үйлдэх үед болон хөөрсний дараа зүүн гар тийш эргэж аэродромын нислэгийн хөдөлгөөний хайрцгаар нислэг үйлдэх:

(i) тухайн нисгэгчид нислэгийн хөдөлгөөний удирдагчаас өөрөөр зөвшөөрсөн, эсхүл зааварчилгаа өгсөн байх; эсхүл

(ii) ашиглаж байгаа ХБЗ-ын хувьд Монгол Улсын AIP-д хэвлэн нийтэлсэн IFR-ийн журам нь баруун гарын эргэлт болон буухаар ойртолт үйлдэх, эсхүл хөөрөлтийг хэрэглэлийн журмын дагуу үйлдэхийг заасан байх;

(4) хэрэв Монгол Улсын AIP-д хэвлэн нийтэлсэн аэродромын дэлгэрэнгүй мэдээлэлд тухайн ашиглаж байгаа ХБЗ-д баруун гарын аэродромын нислэгийн хөдөлгөөний хайрцаг заасан бол дараах заалтаас бусад тохиолдолд AIP-д хэвлэн нийтэлсэн аэродромд буухаар ойртолт үйлдэх үед болон хөөрөлт үйлдсэний дараа баруун гар тийш эргэж аэродромын нислэгийн хөдөлгөөний хайрцгаар нислэг үйлдэх:

(i) тухайн нисгэгчид нислэгийн хөдөлгөөний удирдагчаас өөрөөр зөвшөөрсөн, эсхүл зааварчилгаа өгсөн байх; эсхүл

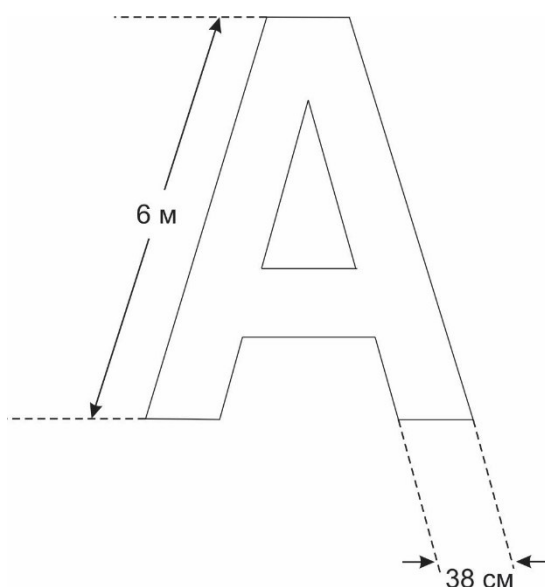
(ii) ашиглаж байгаа ХБЗ-ны Монгол Улсын AIP-д хэвлэн нийтэлсэн IFR-ийн журамд зүүн гарын эргэлт болон буухаар ойртолт үйлдэх, эсхүл хөөрөлт үйлдэхийг хэрэглэлийн журмын дагуу гүйцэтгэдэг байхыг заасан байх;

(5) нислэгийн хөдөлгөөний удирдагчаас өөрөөр зөвшөөрсөн, эсхүл зааварчилгаа өгснөөс бусад тохиолдолд тухайн аэродромын нислэгийн хөдөлгөөний тусгай журмыг дагаж мөрдөх.

(b) Энэ зүйлийн (a)(3), (a)(4) болон (a)(5) нь 91.703-ын дагуу агаарын хөлгөөр нисэх спортын арга хэмжээнд оролцож байгаа агаарын хөлгийн даргад хамаарахгүй.

(c) Энэ зүйлийн (a)(3), (a)(4)-ийг үл харгалзан дараах тохиолдолд Монгол Улсын AIP-д хэвлэн нийтэлсэн аэродромоос ХАА-н агаарын хөлгийн үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа агаарын хөлгийн дарга нь буухаар ойртолт үйлдэх үед, эсхүл хөөрсний дараа аль ч чиглэлд эргэлт хийж болно, хэрэв:

- (1) тухайн аэродром нь аэродромын удирдлагын үйлчилгээгүй бол;
 - (2) Зураг 1-д үзүүлсэн аэродромын газрын дохиог ашиглаж байгаа ХБЗ-ын дагуу байрлуулсан бол;
 - (3) бусад аэродромын нислэгийн хөдөлгөөнтэй зөрчилдөөгүй бол.
- (d) Энэ зүйлийн (b), (c)-г харгалзан аэродром дээр, эсхүл түүний ойролцоо үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа нисдэг тэрэгний дарга нь энэ зүйлийн (a)-г дагаж мөрдөх, эсхүл тухайн аэродром дээр, эсхүл түүний ойролцоо үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа нисэх онгоц ашигладаг аэродромын нислэгийн хөдөлгөөний хайрцгаас зай барих үүрэгтэй.

Зураг 1. ХАА-н үйл ажиллагааны аэродромын газрын дохио

91.225. НХУ-тэй аэродром дахь үйл ажиллагаа

(a) Аэродромын удирдлагын үйлчилгээ нь ажиллагаатай байгаа аэродромд, эсхүл түүний ойролцоо үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа агаарын хөлгийн дарга дараах үүрэгтэй:

- (1) нислэгийн хөдөлгөөний удирдагчаас өөрөөр зөвшөөрснөөс бусад тохиолдолд аэродромын удирдлагын үйлчилгээтэй тогтоосон давтамжаар хоёр талын радио холбоог хадгалах;
- (2) нислэгийн дараах үе шат эхлэхээс өмнө аэродромын удирдлагын үйлчилгээнээс НХУ-ын зөвшөөрөл авах:
 - (i) маневрын талбайн аливаа хэсэгт явгалах; эсхүл

(ii) тухайн аэродромын ХБЗ, эсхүл хэлипортоос хөөрөлт, эсхүл буулт үйлдэх; эсхүл

(iii) удирдлагын зонд орох.

(b) Аэродромын нислэгийн мэдээллийн үйлчилгээ нь ажиллагаатай байгаа аэродромд, эсхүл түүний ойролцоо нислэг үйлдэж байгаа агаарын хөлгийн дарга дараах үүрэгтэй:

(1) хэрэв агаарын хөлгийг радио холбоогоор тоноглосон бол тухайн үйлчилгээний нэгжтэй тогтоосон давтамжаар хоёр талын радио холбоог хадгалж байх;

(2) нислэгийн дараах үе шат эхлэхээс өмнө тухайн аэродромыг ашиглах зорилгоо тухайн үйлчилгээний нэгжид мэдэгдэх:

(i) маневрын талбайн аливаа хэсэгт явгалах; эсхүл

(ii) тухайн аэродромын ХБЗ, эсхүл хэлипортоос хөөрөлт, эсхүл буулт үйлдэх; эсхүл

(iii) тухайн аэродромын нислэгийн хөдөлгөөний хайрцагт нэгдэж орох.

(c) Аэродромын нислэгийн мэдээллийн үйлчилгээ нь ажиллагаатай байгаа аэродромд, эсхүл түүний ойролцоо радио холбоогоор тоноглоогүй агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа агаарын хөлгийн дарга нь дараах нислэгийн үе шат эхлэхээс өмнө тухайн аэродромыг ашиглах зорилгоо үйлчилгээний нэгжид мэдэгдэх үүрэгтэй:

(1) маневрын талбайн аливаа хэсэгт явгалах;

(2) тухайн аэродромын нислэгийн хөдөлгөөний хайрцагт орох.

91.227. Бусад агаарын хөлгийн ойролцоох нислэгийн үйл ажиллагаа

(a) Нисгэгч агаарын хөлгөөр дараах байдлаар үйл ажиллагаа гүйцэтгэхгүй:

(1) бусад агаарын хөлөгтэй мөргөлдөх аюул үүсгэхээр хэт ойртох; эсхүл

(2) тухайн жагсаалын нислэгт оролцож байгаа бусад агаарын хөлгийн даргатай урьдчилан зохицуулалт хийснээс бусад тохиолдолд жагсаалын нислэгт оролцох; эсхүл

(3) энэ хэсгийн (2)-ын шаардлага хангасан бөгөөд тухайн нисгэгч дараах үйл ажиллагаа гүйцэтгэдэг байхаас бусад тохиолдолд хөлс, эсхүл шан урамшуулалтай зорчигч тээвэрлэж байх үед жагсаалын нислэгт оролцох:

(i) шүхэр хаях агаарын хөлгийн үйл ажиллагаа; эсхүл

(ii) ИНД-115-ийн дагуу Даргын олгосон гэрчилгээний эрхийн хүрээнд гүйцэтгэж байгаа чөлөөт нисэхийн жагсаалын нислэгийн үйл ажиллагаа.

91.229. Хөдөлгөөний давуу эрхийн дүрэм

(a) Агаарын хөлгийн нисгэгч:

(1) цаг агаарын нөхцөл тохиромжтой үед IFR, эсхүл Ил харааны нислэгийн дүрэм (цаашид “VFR” гэх)-ийн дагуу нислэг үйлдэж байгаагаас үл хамааран бусад агаарын хөлгийг харах болон түүнээс зайлсхийх зорилгоор ил харааны ажиглалтыг тогтмол хийж байх үүрэгтэй;

(2) хөдөлгөөний давуу эрхтэй байгаа бол чиглэл болон хурдаа хадгалах үүрэгтэй, гэхдээ Агаарт мөргөлдөхөөс урьдчилан сэргийлэх систем (цаашид “ACAS” гэх)-ийн шийдвэр гаргах зөвлөмж (resolution advisory)-д суурилсан мөргөлдөхөөс зайлсхийх маневрыг багтаасан арга хэмжээг хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлагаас чөлөөлөгдөхгүй;

(3) өөр агаарын хөлөгт зам тавьж өгөх үүрэгтэй бол дагалдах хуйлралын нөлөөг тооцон тухайн агаарын хөлгөөс хангалттай зайтай гүйцэж түрүүлэхээс бусад тохиолдолд бусад агаарын хөлгийн дээгүүр, доогуур, эсхүл урдуур гүйцэж түрүүлэхээс зайлсхийх үүрэгтэй.

(b) Өөр агаарын хөлөг эгц урдаас нь, эсхүл бараг урдаас нь ойртож байгаа үед агаарын хөлгийн нисгэгч чиглэлээ баруун гар тийш өөрчлөх үүрэгтэй.

(c) Дараах заалтаас бусад тохиолдолд нисгэгч нь баруун гар талаас өөр агаарын хөлөг ойролцоогоор ижил өндрийн түвшинд огтлолцож байгаа агаарын хөлөгт зам тавьж өгөх үүрэгтэй:

(1) хөдөлгүүртэй, агаараас хүнд агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа нисгэгч нь Хөдөлгүүртэй, агаараас хөнгөн агаарын хөлөг (цаашид “дирижабль” гэх), глайдер болон агаарын бөмбөлөгт зам тавьж өгөх үүрэгтэй байх;

-
- (2) дирижаблиар үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа нисгэгч нь глайдер болон агаарын бөмбөлөгт зам тавьж өгөх үүрэгтэй байх;
- (3) глайдераар үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа нисгэгч нь агаарын бөмбөлөгт зам тавьж өгөх үүрэгтэй байх;
- (4) хөдөлгүүртэй агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа нисгэгч нь бусад агаарын хөлөг, эсхүл аливаа биетийг чирч байгаа агаарын хөлөгт зам тавьж өгөх үүрэгтэй байх;
- (5) бүх агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа нисгэгч нь шүхэрт зам тавьж өгөх үүрэгтэй байх.
- (d) Бусад агаарын хөлгийг гүйцэж түрүүлж байгаа агаарын хөлгийн нисгэгч, хэрэв гүйцэгдэж байгаа агаарын хөлгөөс зайлсхийх эргэлт шаардлагатай бол тухайн агаарын хөлгийг бүрэн гүйцэж түрүүлж, зайтай болох хүртэл чиглэлээ баруун гар тийш өөрчлөх үүрэгтэй.
- (e) Энэ зүйлийн (d)-ийн зорилгоор гүйцэж түрүүлж байгаа агаарын хөлөг гэж урдаа байгаа агаарын хөлгийн ар талаас тэгш хэмтэй 70°-аас бага өнцгөөр ойртож байгаа агаарын хөлгийг хэлнэ.
- (f) Нислэгт, эсхүл гадаргуу дээр байгаа агаарын хөлгийн нисгэгч дараах үүрэгтэй:
- (1) буулт үйлдэхээр ойртолтын төгсгөлийн үе шатанд байгаа, эсхүл буулт үйлдэж байгаа агаарын хөлөгт зам тавьж өгөх;
- (2) тухайн агаарын хөлөг нь буулт үйлдэхээр зорилгоор аэродромд ойртолт үйлдэж байгаа 2, эсхүл түүнээс дээш агаараас хүнд агаарын хөлгийн нэг бол нам өндрийн түвшинд байгаа агаарын хөлөгт зам тавьж өгөх;
- (3) буулт үйлдэхээр ойртолтын төгсгөлд байгаа бусад агаарын хөлгийн урдуур хөндлөн гарах, эсхүл тухайн агаарын хөлгийг гүйцэж түрүүлэхийн тулд энэ хэсгийн (2)-т заасан хөдөлгөөний давуу эрхийг эдлэхгүй байх;
- (g) Хэрэв бусад агаарын хөлөгтэй мөргөлдөх бодит эрсдэл байгаа бол тухайн агаарын хөлгийн нисгэгч хөөрөлт үйлдэхгүй байх үүрэгтэй.
- (h) Аэродромын маневрын талбайд явгалж байгаа агаарын хөлгийн нисгэгч дараах үүрэгтэй:
- (1) буулт, хөөрөлт үйлдэж байгаа, эсхүл хөөрөх гэж байгаа агаарын хөлөгт зам тавьж өгөх;
-

- (2) хоёр агаарын хөлөг эгц урдаасаа, эсхүл бараг урдаасаа ойртож байгаа үед зогсох, эсхүл боломжтой бүх тохиолдолд чиглэлээ баруун тийш тухайн агаарын хөлгөөс хангалттай зайтай байхаар өөрчлөх;
- (3) хоёр агаарын хөлөг огтлолцох чиглэлд явгалж байгаа үед тухайн нисгэгчийн баруун гар талд байгаа бусад агаарын хөлөгт зам тавьж өгөх;
- (4) бусад агаарын хөлгийг гүйцэж түрүүлж байгаа үед гүйцэгдэж байгаа агаарын хөлөгт зам тавьж өгөх ба хангалттай зай барих.

(i) Агаарын хөлгийн нисгэгч аюул тулгарсан агаарын хөлөгт зам тавьж өгөх үүрэгтэй.

91.231. Усан дээгүүрх үйл ажиллагааны хөдөлгөөний давуу эрхийн дүрэм

(a) Усан дээгүүр үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа агаарын хөлгийн нисгэгч Далайд мөргөлдөхөөс сэргийлэх олон улсын дүрэм (International Regulations for Preventing Collisions at Sea)-ийн шаардлагыг дагаж мөрдөнө.

91.233. Агаарын хөлгийн гэрэл

(a) Агаарын хөлгийн нисгэгч дараах үйл ажиллагаа гүйцэтгэхгүй:

- (1) навигацийн (position) гэрлийг асааснаас бусад тохиолдолд шөнийн цагаар агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа гүйцэтгэх; эсхүл
- (2) тухайн агаарын хөлөг нь далайд мөргөлдөхөөс сэргийлэх олон улсын дүрэмд заасан гэрэлтүүлгийн шаардлагыг хангаснаас бусад тохиолдолд агаарын хөлгийг усан дээр шөнийн цагаар аргамжих, эсхүл шилжүүлэх; эсхүл
- (3) мөргөлдөхөөс сэргийлэх гэрлийн систем нь хэвийн ажиллагаатай байх шаардлагыг хангаснаас бусад тохиолдолд энэ дүрмийн F Бүлэгт мөргөлдөхөөс сэргийлэх гэрлийн системээр тоногдсон байхыг шаардсан агаарын хөлгөөр шөнийн цагаар үйл ажиллагаа гүйцэтгэх.

(b) Дараах заалтаас бусад тохиолдолд аливаа этгээд агаарын хөлгийн үйл ажиллагаанд ашигладаг аэродромын маневрын талбайд шөнийн цагаар агаарын хөлгийг байрлуулахгүй, эсхүл шилжүүлэн хөдөлгөхгүй байх үүрэгтэй:

- (1) агаарын хөлгийг харагдахуйц тод гэрэлтүүлсэн байх; эсхүл
- (2) агаарын хөлөг навигацийн (position) гэрлээ асаасан байх; эсхүл
- (3) агаарын хөлөг нь саадын (obstruction) гэрлээр тоноггосон талбайд байх.

(с) Энэ зүйлийн (а)(3)-ыг үл харгалзан хэрэв нисгэгч үйл ажиллагааны нөхцөлөөс шалтгаалан тухайн системийг унтраах нь аюулгүй байдлын ашиг сонирхолд нийцнэ гэж тогтоосон бол агаарын хөлгийн нисгэгчийг мөргөлдөхөөс сэргийлэх гэрлийн системийг асаахыг шаардахгүй.

91.235. Эд зүйл хаях

(а) Эд зүйл хаях нь хүн, эсхүл эд хөрөнгөд аюул учруулахгүй болохыг бататгах хангалттай арга хэмжээ авснаас бусад тохиолдолд агаарын хөлгийн нисгэгчид нислэгийн үед агаарын хөлгөөс аливаа эд зүйл хаяхыг зөвшөөрөхгүй.

91.237. Агаарын хөлгийн хурд

(а) Энэ зүйлийн (b)-д зааснаас бусад тохиолдолд нисгэгч AMSL 3,000 м (10,000 ft)-ээс доош өндрийн түвшинд дараах тохиолдолд 460 км/ц (250 kts)-аас их хэрэглэлийн хурдтайгаар агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа гүйцэтгэхгүй:

- (1) тухайн агаарын хөлөг D, E, F, эсхүл G ангиллын агаарын зайд IFR нислэг үйлдэж байгаа үед; эсхүл
- (2) тухайн агаарын хөлөг C, D, E, F, эсхүл G ангиллын агаарын зайд VFR нислэг үйлдэж байгаа үед.

(b) Дараах тохиолдолд энэ зүйлийн (а) хэсэг хамаарахгүй:

- (1) тухайн агаарын хөлгийн минимум аюулгүй хурдыг нислэгийн ашиглалтын зааварт 460 км/ц (250 kts)-аас дээш тогтоосон бөгөөд тухайн агаарын хөлөг минимум аюулгүй хурдаар нислэг үйлдэж байгаа бол; эсхүл
- (2) тухайн агаарын хөлөг 91.703-т заасны дагуу нисэх спортын арга хэмжээнд оролцож байгаа бол.

91.239. Алтиметрийн тохируулга

(а) Агаарын хөлгийн нисгэгч тухайн агаарын хөлгийн аяллын нислэгийн өндрийн түвшин, эсхүл нислэгийн түвшнийг дараах шаардлагын дагуу тохируулсан алтиметрийн заалтын дагуу хадгалах үүрэгтэй:

- (1) нислэгийн түвшин 4,500 м (FL150), эсхүл түүнээс дээш үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа үед алтиметрийг 1013.2 hPa (760 мм м.у.б)-д шилжүүлэх;
- (2) 3,900 м (13,000 ft), эсхүл түүнээс доош үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа үед алтиметрийг тухайн аэродромын Газарт тухайн өндөрлөгийг тодорхойлох зорилгоор алтиметрийн даралтын цонхны заалтыг тохируулах (цаашид “QNH” гэх) тохируулгад, эсхүл тухайн бүсийн QNH зоны тохируулгад шилжүүлэх;
- (3) 3,900 м (13,000 ft)-ээс нислэгийн түвшин 4500 м (FL150)-ийн хооронд үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа үед алтиметрийг НХУ-ын нэгжээс зөвлөсний дагуу холбогдох бүсийн QNH зоны тохируулгад шилжүүлэх.

(б) Өндөр авч байгаа, эсхүл өндөр алдаж байгаа агаарын хөлгийн нисгэгч алтиметрийг дараах шаардлагын дагуу тохируулах үүрэгтэй:

- (1) 3,900 м (13,000 ft)-ээс дээш өндөр авах үед алтиметрийг 1013.2 hPa (760 мм м.у.б)-д шилжүүлэх;
- (2) нислэгийн түвшин 4,500 м (FL150)-ээс доош өндөр алдах үед алтиметрийг тухайн бүсийн QNH зоны тохируулгад, эсхүл тухайн аэродромын QNH тохируулгад шилжүүлэх.

91.241. НХУ-ын зөвшөөрөл болон зааварчилгааг биелүүлэх

(а) ИНД-71-ийн дагуу тогтоосон удирдлагын бүс, эсхүл удирдлагын зонд нислэг үйлдэж байгаа агаарын хөлгийн нисгэгч дараах үүрэгтэй:

- (1) ACAS шийдвэр гаргах зөвлөмж (resolution advisory), эсхүл Газарт ойртсоныг анхааруулах систем (цаашид “GPWS” гэх), эсхүл Газрын бартааг мэдэрч, анхааруулах систем (цаашид “TAWS” гэх)-ийн анхааруулга (alert)-ын дагуу маневр хийж байхаас бусад тохиолдолд тухайн удирдлагын бүс, эсхүл удирдлагын зоныг хариуцсан НХУ-ын нэгжээс өгсөн зөвшөөрөл, эсхүл зааварчилгааг дагаж мөрдөх;

(2) агаарын хөлгийн үйл ажиллагааны аюулгүй байдлыг хангах зорилгоор НХУ-ын зөвшөөрөл, эсхүл зааварчилгаанаас хазайх шаардлага гарсан тохиолдолд НХУ-д нэн даруй мэдэгдэх.

(b) Хэрэв НХУ-ын зөвшөөрөл, эсхүл зааварчилгааг дагаж мөрдөх нь энэ дүрмийн заалтыг зөрчих шалтгаан болох бол агаарын хөлгийн нисгэгчид түүнийг дагаж мөрдөхийг шаардахгүй.

(c) Энэ зүйлийн (b)-ийн дагуу НХУ-ын зөвшөөрөл, эсхүл зааварчилгааг дагаж мөрдөхгүй байх сонголт хийсэн агаарын хөлгийн нисгэгч холбогдох НХУ-ын нэгжид нэн даруй мэдэгдэх үүрэгтэй.

(d) НХУ-ын зааварчилгаанд өөрөөр заагаагүй бол ойролцоох өндрийн түвшин эсхүл нислэгийн түвшинд ойртож буй агаарын хөлөгт ACAS II-ийн шаардлагагүй шийдвэр гаргах зөвлөмж (resolution advisory) үүсэхээс сэргийлэхийн тулд үйл ажиллагаа эрхлэгч нь агаарын хөлөгт өгөгдсөн өндрийн түвшин эсхүл нислэгийн түвшин рүү өндөр авах, алдахдаа, ялангуяа автопилот залгагдсан үед босоо хурдыг 8 м (26 ft)/сек эсхүл 450 м (1,500 ft)/мин (өгөгдсөн өндрийн түвшин эсхүл нислэгийн түвшин рүү сүүлийн 300 м (1,000 ft) дотор өндөр авах, алдах үед)-ээс бага байх журмыг боловсруулж мөрдөх үүрэгтэй.

91.243. НХУ-ын гэрлэн дохио

(a) Агаарын хөлгийн нисгэгч бүр Хүснэгт 1-д заасан НХУ-ын гэрлэн дохиогоор өгсөн зөвшөөрөл, эсхүл зааварчилгааг дагаж мөрдөнө.

Хүснэгт 1. НХУ-ын гэрлэн дохио

Гэрлэн дохио	Нислэгт байгаа агаарын хөлөг	Газарт байгаа агаарын хөлөг
Үргэлжилсэн ногоон гэрэл	Буухыг зөвшөөрсөн	Хөөрөхийг зөвшөөрсөн
Үргэлжилсэн улаан гэрэл	Бусад агаарын хөлөгт зам тавьж өгөөд, хүлээх бүсэд нислэгийг үргэлжлүүл	Зогс
Анивчсан ногоон гэрэл	Буулт үйлдэхээр буцаж эргэ (буугаад явгалах зөвшөөрлийг тухайн үед нь өгнө)	Явгалахыг зөвшөөрсөн.
Анивчсан улаан гэрэл	Аэродром аюултай, бууж болохгүй	Ашиглаж байгаа буултын талбайгаас зайтай явгалалт үйлд
Анивчсан цагаан гэрэл	Энэ аэродром дээр буугаад, перрон руу оч	Аэродром дээрх гарааны цэг рүү буц
Улаан, ногоон гэрэл ээлжлэн анивчих	Аюултай, анхааралтай бай	Аюултай, анхааралтай бай

91.245. Хяналттай агаарын зай дахь нислэгийн үйл ажиллагаа

(а) Энэ зүйлийн (е), (f)-д зааснаас бусад тохиолдолд агаарын хөлгийн дарга удирдлагын бүс, эсхүл удирдлагын зонд нэвтрэхийн өмнө НХУ-аас зөвшөөрөл аваагүй бол ИНД-71-ийн дагуу тогтоосон удирдлагын бүс, эсхүл удирдлагын зонд нэвтрэхгүй байх үүрэгтэй.

(b) Агаарын хөлгөөр А ангиллын агаарын зайд үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа агаарын хөлгийн дарга нь дараах үүрэгтэй:

(1) тухайн агаарын хөлгөөр IFR-ийн дагуу үйл ажиллагаа гүйцэтгэх;

(2) А ангиллын агаарын зайг хариуцсан НХУ-ын нэгж өөрөөр зөвшөөрснөөс бусад тохиолдолд НХУ-ын нэгжтэй холбогдох давтамжаар хоёр талын радио холбоог хадгалж байх.

(с) НХУ-ын нэгж өөрөөр зөвшөөрснөөс бусад тохиолдолд дараах ангиллын агаарын зайд үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа агаарын хөлгийн дарга нь

тухайн агаарын зайг хариуцсан НХУ-ын нэгжтэй холбогдох давтамжаар хоёр талын радио холбоог хадгалж байх үүрэгтэй:

(1) В, С, эсхүл D ангиллын агаарын зайд;

(2) IFR-ийн дагуу E ангиллын агаарын зайд.

(d) Хэрэв өөр өөр ангиллын агаарын зай хоорондоо давхацсан бол үндсэн түвшинд нисэж байгаа нисгэгч аль бага хязгаарлалттай агаарын зайн ангиллын шаардлагыг дагаж мөрдөж болно.

(e) Агаарын хөлгөөр VFR-ийн дагуу үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа нисгэгч нь ИНД-71-ийн дагуу тогтоосон E ангиллын хяналттай агаарын зайд нэвтрэхдээ НХУ-аас зөвшөөрөл авах шаардлагагүй.

(f) Тухайн удирдлагын бүс, эсхүл удирдлагын зонд НХУ-ын үйлчилгээ үзүүлдэггүй цаг хугацаанд тухайн удирдлагын бүс, эсхүл удирдлагын зон нь G ангиллын хяналтгүй агаарын зай болно.

91.246. [Нөөц]

91.247. Транспондер болон өндрийн түвшнийг мэдээлэх төхөөрөмж ашиглах

(a) Монгол Улсын Нислэгийн мэдээллийн бүс (цаашид “FIR” гэх)-д ИНД-71-ийн дагуу тогтоосон А ангиллын агаарын зайд 8,900 м (FL290)-ээс дээш үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа агаарын хөлгийн дарга нь нислэгийн хөдөлгөөний удирдагчаас өөрөөр зөвшөөрсөн, эсхүл зааварчилгаа өгснөөс бусад тохиолдолд транспондерыг Автомат хамааралтай ажиглалтын дамжуулагч (цаашид “ADS-B” гэх) өгөгдлийн горимд ажиллуулах үүрэгтэй.

(b) Нислэгийн хөдөлгөөний удирдагчаас өөрөөр зөвшөөрсөн, эсхүл зааварчилгаа өгснөөс бусад тохиолдолд Монгол Улсын FIR-д ИНД-71-ийн дагуу тогтоосон А ангиллын агаарын зайд 8,900 м (FL290)-ээс доош, эсхүл транспондер шаардлагатай агаарын зайд үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа агаарын хөлгийн дарга транспондерыг дараах горимд ажиллуулах үүрэгтэй:

(1) Mode A, эсхүл Mode C; эсхүл

(2) Mode S, хэрэв агаарын хөлгийг Mode S төхөөрөмжөөр тоногловон ба энэ зүйлийн (d)-д заасан онцгой Mode S кодтой бол; эсхүл

(3) хэрэв агаарын хөлгийг 91.257(а)(1)-ийн шаардлага хангасан ADS-B системээр тоногловон бол ADS-B өгөгдөл дамжуулах.

(с) Хэрэв энэ хэсгийн (3)-т хамааралтай байх, эсхүл Mode S төхөөрөмж ажиллагаатай байхаас бусад тохиолдолд агаарын хөлгийн дарга транспондер Ажиглалтын хоёрдогч радар (цаашид “SSR” гэх)-ыг дараах кодоод тохируулах үүрэгтэй:

- (1) нислэгийн хөдөлгөөний удирдагчаас тухайн нислэгт оноосон код; эсхүл
- (2) хэрэв нислэгийн хөдөлгөөний удирдагчаас код оноогоогүй бол Хүснэгт 2-ын дагуу;
- (3) нислэгийн үед онцгой нөхцөл үүссэн, радио холбоо алдагдсан, эсхүл хууль бус үйлдэлд өртсөн үед транспондерыг Хүснэгт 3-ын дагуу холбогдох кодоод тохируулна.

(d) Тухайн агаарын хөлөг бүртгэгч улсаас олгосон онцгой Mode S код дамжуулдаг байхаас бусад тохиолдолд агаарын хөлгийн дарга Mode S транспондер төхөөрөмжийг ажиллуулахгүй байх үүрэгтэй.

(е) Хяналттай агаарын зайн транспондер шаардлагатай агаарын зайд ажиллагаагүй транспондертэй агаарын хөлгөөр нислэгийн үйл ажиллагаа гүйцэтгэхээр төлөвлөж байгаа агаарын хөлгийн дарга тухайн агаарын зайг хариуцсан холбогдох НХУ-ын нэгжээс агаарын зайд нэвтрэх НХУ-ын тусгай зөвшөөрөл авах үүрэгтэй.

(f) Агаарын хөлгөөр транспондер шаардлагатай хяналттай агаарын зайд үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа агаарын хөлгийн дарга нь тухайн агаарын зайг хариуцсан холбогдох НХУ-ын нэгжид транспондер төхөөрөмжийн татгалзал, эсхүл хэсэгчилсэн татгалзлыг нэн даруй мэдэгдэх үүрэгтэй.

(g) Нислэгийн хөдөлгөөний удирдагч өөрөөр зөвшөөрснөөс бусад тохиолдолд жагсаалын нислэгт байгаа агаарын хөлгийн зөвхөн нэг нь энэ зүйлийн (a), эсхүл (b)-ийн дагуу транспондер ажиллуулах шаардлагатай.

Хүснэгт 2. Агаарын зайн SSR код

Нислэг үйлдэх дүрэм	Агаарын хөлгийн үйл ажиллагааны төрөл	SSR код
VFR	Гал унтраах болон судалгааны (reconnaissance) ажилд оролцож байгаа агаарын хөлөг	0111

IFR	Бүх агаарын хөлөг	2000
VFR	Бүх агаарын хөлөг - Хяналттай аэродромд аэродромын нислэгийн хөдөлгөөний хайрцгаар нислэг үйлдэж байгаа үед	2200
VFR	Зэвсэгт хүчний нисэх онгоцноос бусад нисэх онгоц	1200
VFR	Глайдер, эсхүл бөмбөлөг	1300
VFR	Тогтоосон ерөнхий зориулалтын нисэхийн бүсэд байгаа хөдөлгүүртэй агаарын хөлөг	1400
VFR	Зэвсэгт хүчний нисдэг тэрэгнээс бусад нисдэг тэрэг	1500
VFR	Зэвсэгт хүчний нисэх онгоц	6000
VFR	Зэвсэгт хүчний нисдэг тэрэг	6500

Хүснэгт 3. Онцгой нөхцөлийн SSR код

Хэрэг явдал	SSR Код
Хууль бус үйлдэл	7500
Радио холбоо алдагдах	7600
Нислэгийн хөдөлгөөний удирдагчаас код өгөөгүй үеийн нислэгийн онцгой нөхцөл	7700

91.249. Агаарын хөлгийн дуудлага

(а) Хэрэв дүрмийн дагуу радио холбоо барих шаардлагатай бол Монгол Улсад бүртгэлтэй агаарын хөлгийн дарга нь дараах аль нэг радио холбооны дуудлагыг ашиглах үүрэгтэй:

- (1) тухайн агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа эрхлэх байгууллагад Даргын олгосон радио холбооны оноосон кодын араас нислэгийн дугаар; эсхүл
 - (2) тухайн агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа эрхлэх байгууллагад Даргын олгосон радио холбооны оноосон кодын араас агаарын хөлгийн бүртгэлийн дугаарын 4 тоо; эсхүл
 - (3) тухайн агаарын хөлгийн үйлдвэрлэгчийн нэр, эсхүл агаарын хөлгийн загвар болон агаарын хөлгийн бүртгэлийн дугаарын 4 тоо.
- (b) Энэ зүйлийн (a)(2)-ыг үл харгалзан агаарын хөлгийн дарга нь холбогдох НХҮ-ний нэгжтэй хоёр талын радио холбоо тогтоосны дараа тухайн агаарын хөлгийн бүртгэлийн дугаарын 4 тооноос бүрдсэн, товчилсон дуудлагыг хэрэглэж болно.
- (c) Энэ зүйлийн (a)(1), (2)-т заасан дуудлагыг Дарга зөвхөн дараах зорилгоор ашиглахаар олгож болно:
- (1) дараах үйл ажиллагааг гүйцэтгэдэг ИНД-119 Агаарын тээвэрлэгчийн гэрчилгээжүүлэлт (цаашид “ИНД-119” гэх), эсхүл ИНД-129 Гадаадын агаарын тээвэрлэгчийн гэрчилгээжүүлэлт (цаашид “ИНД-129” гэх)-ийн дагуу олгосон агаарын тээвэрлэгчийн гэрчилгээ эзэмшигч:
 - (i) агаарын тээврийн зорчигч үйлчилгээний тогтмол нислэг; эсхүл
 - (ii) эрэн хайх, авран туслах (цаашид “ЭХАТ” гэх) нислэг; эсхүл
 - (iii) эмнэлгийн шилжүүлэх, эсхүл яаралтай тусламжийн нислэг;
- (d) Радио холбооны оноосон кодын зөвшөөрөл авах хүсэлт гаргагч нь САА 24091/05 маягтыг бөглөж, төлбөрийн баримтыг Даргад бичгээр хүргүүлнэ.

91.251. Ашиглалтын цаг бүртгэгчийн ажиллагаа

- (a) Аливаа этгээд нь 91.509(b)-ийн дагуу агаарын хөлөгт суурилуулсан байхыг шаардсан автомат ашиглалтын цаг бүртгэгчийн үйл ажиллагааг өөрчилж гэмтээхгүй байх үүрэгтэй.

91.253. Хүчингүй болгосон**91.255. Хяналттай агаарын зайд ADS-B системийг заавал хэрэглэх шаардлага**

(а) Энэ дүрмийн 91.255D болон 91.255E-д зааснаас бусад тохиолдолд агаарын хөлгийг 91.257-гийн минимум үзүүлэлтийн стандарт болон шаардлага хангасан ADS-B системээр тоноглоогүй бол Монгол Улсын FIR-д ИНД-71-ийн дагуу тогтоосон А ангиллын агаарын зайд 8,900 м (FL290)-ээс дээш аливаа этгээд тухайн агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа гүйцэтгэхгүй.

91.255D. ADS-B ашиглалгүй агаарын хөлгөөр нууц ажиллагаа гүйцэтгэх

(а) Энэ дүрмийн 91.255(а)-г үл харгалзан хэрэв тухайн этгээд дараах нууц ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа бол аливаа этгээд энэ дүрэмд заасан агаарын зайд ADS-B өгөгдөл дамжуулалгүй агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа гүйцэтгэж болно:

- (1) үндэсний батлан хамгаалах, эсхүл аюулаас хамгаалах зорилготой; эсхүл
- (2) тагнуулын, эсхүл хууль сахиулах зорилготой; эсхүл
- (3) ADS-B өгөгдөл дамжуулах нь тухайн үйл ажиллагааны нууц байдлыг алдагдуулах, эсхүл агаарт, эсхүл газарт байгаа агаарын хөлөг, багийн гишүүд, эсхүл хүн болон эд хөрөнгөд аюулгүй байдлын эрсдэл учруулж болон Дарга зөвшөөрсөн бусад шаардлагатай.

(б) Дараах заалтаас бусад тохиолдолд үйл ажиллагаа эрхлэгч нь нууц ажиллагаа гүйцэтгэдэггүй болохыг бататгах үүрэгтэй:

- (1) IFR нислэгийн хувьд 91.407-д шаардсаны дагуу хүргүүлсэн нислэгийн төлөвлөгөөний мэдээлэлд тухайн төлөвлөсөн үйл ажиллагаа нь нууц ажиллагаа болохыг заасан байх;
- (2) тухайн үйл ажиллагаа эхлэхийн өмнө цаг алдалгүй холбогдох НХҮ-ний нэгжид мэдэгдсэн байх;
- (3) холбогдох НХҮ-ний нэгж нь тухайн үйл ажиллагаа гүйцэтгэхийг зөвшөөрсөн байх.

(с) Тухайн этгээд нь ИНД-12 Осол, зөрчлийн мэдээлэл (цаашид “ИНД-12” гэх)-ын дагуу осол, зөрчилд өртсөн нууц ажиллагааны талаар мэдээлэх

шаардлагатай байхаас бусад тохиолдолд энэ зүйлийн (а)(1), эсхүл (а)(2)-т заасан этгээд нууц ажиллагааны дэлгэрэнгүй мэдээллийг тухайн үйл ажиллагааг гүйцэтгэж дууссанаас хойш хуанлийн 14 хоногийн дотор CAA005 маягтаар Даргад мэдээлэх үүрэгтэй.

91.255E. Агаарын хөлгийн маягийн үзүүлэлтээс шалтгаалан ADS-B-гүй агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа гүйцэтгэх

(а) Энэ дүрмийн 91.255(а)-г үл харгалзан хэрэв агаарын хөлгийн маягийн үзүүлэлтээс шалтгаалан тухайн агаарын хөлгийг ADS-B системээр тоноглох боломжгүй, эсхүл ач холбогдолгүй бол аливаа этгээд энэ дүрэмд заасан агаарын зайд ADS-B өгөгдөл дамжуулдаггүй агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа гүйцэтгэж болно.

(б) Энэ зүйлийн (а)-д заасан агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа гүйцэтгэхийн өмнө аливаа этгээд тухайн агаарын зайг хариуцсан холбогдох НХУ-ын нэгжээс агаарын зайд нэвтрэх НХУ-ын зөвшөөрлийн хүрээнд тусгай эрхийг авах үүрэгтэй.

91.257. ADS-B системийн үзүүлэлтийн стандарт болон шаардлага

(а) ADS-B систем нь дараах минимум шаардлагыг хангасан байна:

- (1) 1090 MHz Mode S Extended Squitter транспондер, эсхүл 91.258-д заасан мэдэгдлийн дагуу Даргын тогтоосон бусад тохиромжтой транспондерыг багтаасан;
- (2) 1090 MHz Mode S Extended Squitter транспондерд тохирох Глобал навигацийн хиймэл дагуулын систем (цаашигд “GNSS” гэх) байршлын эх үүсвэр, эсхүл энэ зүйлийн (1)-д заасан тохиромжтой бусад транспондерыг багтаасан;
- (3) барометрийн өндрийн түвшний даралтын систем болон холбогдох бусад төхөөрөмжийг багтаасан;
- (4) 91.258-д заасан мэдэгдлийн дагуу Даргын тогтоосон ADS-B OUT мэдээний багцыг дамжуулдаг байх;
- (5) 91.258-д заасан мэдэгдлийн дагуу Даргын тогтоосон ADS-B системийн үзүүлэлтийн стандартыг хангасан;
- (6) 91.258-д заасан мэдэгдлийн дагуу Даргын тогтоосон тест хийх болон хүчин чадлын шаардлагыг хангасан.

91.257A. Шаардлага хангаагүй ADS-B өгөгдөл, эсхүл төөрөгдүүлэх өгөгдөл дамжуулахыг хориглох

(а) Монгол Улсын FIR-д ИНД-71-ийн дагуу тогтоосон транспондер шаардлагатай хяналттай агаарын зайд агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа этгээд дараах үүрэгтэй:

- (1) шаардлага хангаагүй ADS-B өгөгдөл, эсхүл төөрөгдүүлэх өгөгдлийг дамжуулахгүй байх; эсхүл
- (2) өгөгдөл дамжуулахдаа 978MHz UAT (Universal Access Transceiver)-ыг ашиглахгүй байх.

(б) Энэ дүрэмд шаардлага хангаагүй ADS-B өгөгдөл гэж шаардлага хангахгүй байх нөхцөл нь GNSS-ийн бүрхэлтгүй болох зэрэг агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа эрхлэгчийн хяналтаас давсан хүчин зүйлээс шалтгаалсан байхаас бусад тохиолдолд 91.258-д заасан мэдэгдлийн шаардлагыг хангаагүй аливаа өгөгдлийг ойлгоно.

91.258. Мэдэгдлийн дагуу Даргын тогтоосон ADS-B-ийн шаардлага

(а) Энэ дүрмийн 91.258A-г хангасны дараа Дарга мэдэгдэлд заасан дараах шаардлагыг тогтоож болно:

- (1) ADS-B OUT мэдээний багцын шаардлага;
- (2) ADS-B системийн үзүүлэлтийн стандарт;
- (3) ADS-B системийн тест хийх болон хүчин чадлын шаардлага;
- (4) ADS-B системийн суурилуулалт болон зөвшөөрлийн шаардлага;
- (5) ADS-B OUT систем, эсхүл загварын өөрчлөлтийн шаардлага, эсхүл байршлын эх үүсвэр болон транспондерын комбинацтай холбоотой аливаа нөхцөл;
- (6) GNSS байршлын эх үүсвэрт тохирох тохиромжтой бусад транспондер.

(б) Хэрэв тухайн шаардлага түүнд хамааралтай бол тухайн этгээд энэ зүйлийн (а)-д заасан мэдэгдлийн дагуу аливаа шаардлагыг биелүүлэх үүрэгтэй.

91.258А. Мэдэгдэл гаргах, эсхүл өөрчлөлт хийхийн өмнөх үйл явц

(а) Энэ дүрмийн 91.258-д заасан шаардлагыг тусгасан мэдэгдэл гаргах, эсхүл түүнд өөрчлөлт хийхийн өмнө Дарга дараах үүрэгтэй:

- (1) тухайн гаргах мэдэгдэл, эсхүл өөрчлөлт нь нисэхийн аюулгүй байдалд учруулах эрсдэлийг үнэлэх зорилгоор дараах нөхцөлийг тооцон үзэж, дүгнэлт хийх:
 - (i) НХУ-ын ажиглалтын системийн шаардлага;
 - (ii) 91.257-гийн дагуу шаардсан ADS-B системийн төхөөрөмжийн нийцэл, үзүүлэлтийн стандарт болон журам;
 - (iii) тухайн эрсдэлийг Олон улсын иргэний нисэхийн байгууллага (цаашид “ICAO” гэх), эсхүл Конвенцын хэлэлцэн тохиролцогч бусад улс хэрхэн зохицуулж байгаа байдал;
 - (iv) санал болгож байгаа шаардлагыг хэрэгжүүлэх боломж;
 - (v) хамааралтай гэж Даргын үзсэн бусад мэдээлэл;
- (2) ИНЕГ-ын цахим хуудас (www.mcaa.gov.mn)-т анхны, эсхүл өөрчилсөн мэдэгдлийг нийтэлж, олон нийтээр хэлэлцүүлэх;
- (3) дараах нөхцөлийг харгалзан үзэх:
 - (i) ажиглалтын систем болон ADS-B системтэй холбоотой, тоног төхөөрөмжийг багтаасан Конвенцын Хавсралт, эсхүл Конвенцын хэлэлцэн тохиролцогч бусад улсын зохицуулалт;
 - (ii) ICAO, эсхүл Конвенцын хэлэлцэн тохиролцогч бусад улсын олон улсын стандарт болон бүрэлдэхүүн хэсгийг багтаасан ажиглалтын систем болон ADS-B системтэй холбоотой аливаа баримт бичиг, төлөвлөгөө, стратеги, эсхүл заавраас бүрдсэн зөвлөмж болон гарын авлага;
 - (iii) Монгол Улсын үйл ажиллагаанд хамаарах, эсхүл онцгой хүчин зүйл;
- (4) нисэхийн аюулгүй байдалд учруулах аливаа эрсдэлийг арилгах, эсхүл бууруулах зорилгоор шаардлага тогтоох хэрэгтэй эсэхийг дүгнэлт хийсний дараа тодорхойлох.

91.258В. Мэдэгдлийг нийтлэх

(а) Дарга мэдэгдлийг гаргасан, эсхүл өөрчилсөн, эсхүл хүчингүй болгосны дараа дараах мэдээллийг ИНЕГ-ын цахим хуудсанд цаг тухайд нь нийтлэх үүрэгтэй:

- (1) тухайн мэдэгдэл;
- (2) мэдэгдлийн хүчинтэй болох огноо;
- (3) мэдэгдлийг гаргасан шалтгаан.

91.258С. Мэдэгдлийн хүчинтэй хугацаа

(а) Энэ дүрмийн 91.258-д заасан мэдэгдэл нь Даргын заасан хугацаанд хүчинтэй болно.

(б) Энэ зүйлийн (а)-ийн дагуу мэдэгдлийн хугацааг Дарга тодорхойлохдоо нөлөөлөгдөх талууд тухайн мэдэгдэл хүчинтэй болохоос өмнө түүнтэй танилцах боломжит хугацаагаар хангах үүрэгтэй.

91.258D. Мэдэгдэлд өөрчлөлт хийх

(а) Дарга 91.258-ын дагуу гаргасан мэдэгдэлд 91.258А болон 91.258В-д заасан зохицуулалтыг баримтлан аль ч хугацаанд өөрчлөлт хийж болно.

(б) Энэ зүйлийн (а)-г үл харгалзан 91.258А болон 91.258С(б) нь жижиг, эсрэг утга агуулаагүй аливаа өөрчлөлт, эсхүл залруулгад хамаарахгүй.

91.258Е. Мэдэгдлийг хүчингүй болгох

(а) Дарга ИНЕГ-ын цахим хуудсаар мэдээлж, олон нийттэй зөвлөлдсөний дараа хэрэв тухайн мэдэгдэл цаашид хэрэггүй гэж үзвэл 91.258-ын дагуу гаргасан мэдэгдлийг аль ч хугацаанд хүчингүй болгож болно.

(б) Тухайн мэдэгдэл нь Даргын заасан өдрөөс хүчингүй болно.

91.259. [Нөөц]**91.261. Навигацийн тодорхойлолтын шаардлага**

(а) Дараах шаардлагыг хангаснаас бусад тохиолдолд аливаа этгээд нь 91.263-т заасан навигацийн тодорхойлолтыг ашиглан агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа эрхлэхгүй:

- (1) агаарын хөлөг нь дараах НТЧ-ын болон үзүүлэлтийн шаардлагыг хангасан байх:
 - (i) 91.263-т заасан мэдэгдлийн дагуу Даргын тогтоосон; эсхүл
 - (ii) энэ зүйлийн (1)(i)-д заасан шаардлагатай дүйцэх Даргын хүлээн зөвшөөрөхүйц;
- (2) этгээд нь дараах шаардлагыг хангасан байх:
 - (i) тухайн мэдэгдэлд заасан төлөвлөсөн зам болон агаарын зайд хамаарах навигацийн тодорхойлолтын хувьд зохих ёсоор сургалтад хамрагдсан ба мэргэшсэн байх;
 - (ii) тухайн мэдэгдэлд Даргын тогтоосон навигацийн тодорхойлолт, зам, эсхүл агаарын зайд хамаарах үйл ажиллагааны журам болон аливаа хязгаарлалтыг дагаж мөрддөг байх;
 - (iii) хэрэв төлөвлөсөн замын аль ч хэсэгт үндсэн хэлбэрийн навигаци татгалзсан тохиолдолд Даргын хүлээн зөвшөөрөхүйц нөөц хэлбэрийн навигацийг ашиглан агаарын хөлгийг аюулгүй жолоодох чадвартай байх;
- (3) хэрэв мэдэгдэлд зөвшөөрөл шаардлагатай гэж заасан бол Дарга тухайн үйл ажиллагааг зөвшөөрсөн байх.

91.263. Дарга мэдэгдэлд навигацийн тодорхойлолт, шаардлага болон холбогдох нөхцөлийг тодорхойлох

(а) Энэ дүрмийн 91.263В-г хангасны дараа Дарга тухайн мэдэгдэлд заасны дагуу дараах шаардлагыг тогтоож болно:

- (1) үзүүлэлтэд суурилсан навигаци (цаашид “РВН” гэх) зам болон РВН тогтоосон агаарын зайд хамаарах навигацийн тодорхойлолт;
- (2) навигацийн тодорхойлолттой холбоотой үйл ажиллагааны шаардлага болон хязгаарлалт;
- (3) IFR-ийн дагуу навигацийн тодорхойлолт ашиглан үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа агаарын хөлгийн НТЧ-ын болон үзүүлэлтийн шаардлага;
- (4) навигацийн тодорхойлолтын хэрэгжилтийг нотлох шаардлага;

- (5) IFR-ийн дагуу навигацийн тодорхойлолт ашиглан агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа этгээдийн зохих сургалтын шаардлага;
 - (6) мэдэгдэлд хэрэглэсэн үг хэллэгийн утгыг бүрэн илэрхийлэх тодорхойлолт болон товчлол;
 - (7) энэ дүрэмд өөрөөр зааснаас бусад тохиолдолд тухайн мэдэгдэлд Даргын тогтоосон шилжилтийн зохицуулалтын дуусах хугацаа.
- (b) Хэрэв тухайн шаардлага хамааралтай бол тухайн этгээд энэ зүйлийн (a)-д заасан мэдэгдлийн дагуу аливаа шаардлагыг биелүүлэх үүрэгтэй.
- (c) Энэ дүрмийн 91.261(2)(i) болон энэ зүйлийн зорилгоор зохих ёсоор сургалтад хамрагдсан болон мэргэшсэн, эсхүл зохих сургалт гэж тухайн этгээд ИНД-61-ийн дагуу болон мэдэгдэлд заасан холбогдох сургалтын бүх шаардлагыг хангасныг ойлгоно.
- (d) Энэ зүйлийн (a)(7)-д заасан шилжилтийн зохицуулалтын дуусах хугацааг тодорхойлохын өмнө Дарга ИНЕГ-ын цахим хуудсаар мэдээлж, олон нийттэй зөвлөлдсөний дараа тухайн хугацаа нь хангалттай болохыг тогтоодог байх үүрэгтэй.

91.263В. Навигацийн тодорхойлолтын мэдэгдэлд хамаарах ADS-B мэдэгдлийн журам

- (a) Энэ дүрмийн 91.258А-аас 91.258Е-д заасан ADS-B мэдэгдэл гаргах, өөрчлөх ба хүчингүй болгохтой холбоотой журам нь 91.263-д заасан навигацийн тодорхойлолтын мэдэгдэлд хамаарна.
- (b) Тухайн журмыг мөрдөхдөө:
- (1) ADS-B, эсхүл ADS-B системийг PBN, эсхүл навигацийн тодорхойлолт гэж;
 - (2) ажиглалт, эсхүл ажиглалтын системийг навигаци, эсхүл навигацийн систем гэж уншина.

91.263С. Өмнөх зохицуулалт

- (a) 2021 оны 02 сарын 04-ний ИНД-91-ийн (гуравдугаар боловсруулалт) 91.246(d)-ийн дагуу Даргын баталсан Навигацийн шаардлагатай үзүүлэлт (цаашид “RNP” гэх)-ийн үйл ажиллагааны журмын заавар болон түүний өөрчлөлт нь (b)(2)-т заасан IFR нислэгийн үйл ажиллагаа гүйцэтгэхэд хүчинтэй хэвээр байх бөгөөд үргэлжлүүлэн ашиглаж болно.

(b) 2021 оны 02 сарын 04-ний ИНД-91-ийн (гуравдугаар боловсруулалт) 91.519(c)-ийн дагуу хамаарах RNP зам болон RNP тогтоосон агаарын зайд Даргын баталсан RNP үзүүлэлтийн шаардлагын дагуу агаарын хөлгийн навигацийн систем ашиглан агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа этгээд нь:

- (1) 91.261(a)(3)-д заасны дагуу навигацийн тодорхойлолт хэрэгжүүлэхээр Даргаар зөвшөөрөгдсөн гэж үзнэ;
- (2) 91.263(a)(1)-д заасан мэдэгдлийн дагуу холбогдох навигацийн тодорхойлолтыг ашиглан IFR нислэгийн үйл ажиллагаа гүйцэтгэж болно;
- (3) 91.263(a)(2)-д заасан мэдэгдлийн дагуу холбогдох навигацийн тодорхойлолтод хамаарах бүх шаардлагыг хэрэгжүүлэх үүрэгтэй.

D Бүлэг — Ил харааны нислэгийн дүрэм (VFR)

91.301. VFR-ийн цаг агаарын минима

(а) Энэ зүйлийн (b), (c) болон 91.303-т зааснаас бусад тохиолдолд агаарын хөлгийн дарга дараах нөхцөлд агаарын хөлгөөр VFR-ийн дагуу үйл ажиллагаа гүйцэтгэхгүй:

- (1) нислэгийн хараа нь Хүснэгт 4-т заасан агаарын зайн зохих ангилалд тогтоосон хэмжээнээс бага үед; эсхүл
- (2) үүлнээс барих зай нь Хүснэгт 4-т заасан агаарын зайн зохих ангилалд тогтоосон хэмжээнээс бага үед.

(b) Энэ дүрмийн 91.303-т зааснаас бусад тохиолдолд агаарын хөлгийн дарга нислэгийн хараа, эсхүл үүлний суурийн өндөр дараах хязгаарлалтаас бага үед агаарын хөлгөөр VFR-ийн дагуу хөөрөлт, эсхүл буулт үйлдэх, эсхүл аэродромын ойролцоо нислэг үйлдэхгүй байх үүрэгтэй:

- (1) удирдлагын зон дахь аэродромд Хүснэгт 5-д заасан;
- (2) хяналтгүй агаарын зай дахь аэродромд Хүснэгт 6-д заасан.

(c) Дараах тохиолдолд нислэг үйлдэж болно:

- (1) нисдэг тэрэгний дарга нислэгийн хараа 5км-ээс бага үед G-ангиллын агаарын зайд, хэрэв мөргөлдөхөөс зайлсхийх зорилгоор бусад нислэгийн хөдөлгөөн, эсхүл аливаа саад учруулж болох зүйлийг ажиглах хангалттай боломж олгох хурдтайгаар маневр хийж байгаа бол;
- (2) ХАА-н үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа агаарын хөлгийн дарга нислэгийн хараа 5 км-ээс бага боловч 1,500 м-ээс их үед G-ангиллын агаарын зайд;
- (3) нислэгийн зааварчилгаа өгч байгаа агаарын хөлгийн дарга ИНД-71-ийн дагуу тогтоосон нам өндрийн нислэгийн зонд нислэгийн хараа 5 км-ээс бага боловч 1,500 м-ээс их үед.

Хүснэгт 4. Агаарын зайн VFR-ийн цаг уурын минима

Агаарын зайн ангилал	Үүлнээс барих зай	Нислэгийн хараа
----------------------	-------------------	-----------------

В		Үүлнээс зайтай байхад	8 км, AMSL 3,000 м (10,000 ft)-т, эсхүл түүнээс дээш
С, D болон E		Хэвтээ чиглэлд 2 км, Удирдлагын зоны гадна, босоо чиглэлд 300 м (1,000 ft), Удирдлагын зонд, 150 м (500 ft)	
F болон G	AMSL 900 м (3,000 ft)-ээс дээш, эсхүл газраас дээш 300 м (1,000 ft)-ийн аль өндрийг	Хэвтээ чиглэлд 2 км, Босоо чиглэлд 300 м (1,000 ft)	5 км, AMSL 3,000 м (10,000 ft)-ээс доош
	AMSL 900 м (3,000 ft)-т, эсхүл түүнээс доош, эсхүл газраас дээш 300 м (1,000 ft)-ийн аль өндрийг	Үүлнээс зайтай байх ба гадаргуу харагдаж байхад	5 км

Хүснэгт 5. Удирдлагын зон доторх аэродромын VFR-ийн минима

		Үүлний суурийн өндөр	Нислэгийн хараа
Бүх агаарын хөлөг	Өдөр болон шөнө	450 м (1,500 ft)	5 км

Хүснэгт 6. Хяналтгүй агаарын зай дахь аэродромын VFR-ийн минима

		Үүлний суурийн өндөр	Нислэгийн хараа
Бүх агаарын хөлөг	Өдөр	200 м (600 ft)	1,500 м
Бүх агаарын хөлөг	Шөнө	450 м (1,500 ft)	8 км

91.303. Тусгай VFR-ийн цаг агаарын минимума

(а) Дараах тохиолдолд агаарын хөлгийн дарга удирдлагын зонд 91.301-д зааснаас доогуур цаг уурын нөхцөлд VFR нислэгийн үйл ажиллагаа гүйцэтгэж болно, хэрэв:

- (1) үүлний суурийн өндөр болон нислэгийн хараа нь:
 - (i) үүлний суурийн өндөр 200 м (600 ft)-ээс доошгүй, нислэгийн хараа 1,500 м-ээс доошгүй бол; эсхүл
 - (ii) нисдэг тэрэгний хувьд, хэрэв нисдэг тэрэг мөргөлдөхөөс зайлсхийх зорилгоор бусад нислэгийн хөдөлгөөн, эсхүл аливаа саадыг ажиглах хангалттай боломж олгох хурдтайгаар үйл ажиллагаа гүйцэтгэдэг бол үүлний суурийн өндөр 200 м (600 ft)-ээс доош, нислэгийн хараа 1,500 м-ээс доош бол;
- (2) тухайн агаарын хөлгийг нислэгийн хөдөлгөөний удирдагчтай холбогдох давтамжаар холбоо барих чадвартай хоёр талын радио холбоогоор тоногдсон бол;
- (3) тухайн үйл ажиллагааг дараах нөхцөлд гүйцэтгэж байгаа бол:
 - (i) НХУ-ын зөвшөөрөл болон зааварчилгаанд нийцүүлэн;
 - (ii) зөвхөн өдрийн гэрэлтэй цагаар;
 - (iii) үүлнээс зайтай.

91.305. VFR нислэгийн түлшний шаардлага

(а) Цаг агаарын урьдчилсан мэдээний нөхцөлд, нисэх онгоц төлөвлөсөн аяллын нислэгийн хэвийн хурдтай, эхний буулт үйлдэхээр төлөвлөсөн цэгт нисэн хүрэх ба тухайн цэгт нисэн хүрснээс хойш дараах хугацаанаас багагүй хугацаанд нислэгээ үргэлжлүүлэх хангалттай түлштэй байхаас бусад тохиолдолд тухайн нисэх онгоцны дарга VFR-ийн дагуу нислэг эхлүүлэхгүй байх үүрэгтэй:

- (1) өдрийн гэрэлтэй цагаар нэмэлт 30 минут; эсхүл
- (2) шөнийн цагаар нэмэлт 45 минут; эсхүл
- (3) тусгай категорийн хязгаарлагдмал НТЧ-ын гэрчилгээтэй, эсхүл тусгай категорийн үзүүлбэрийн НТЧ-ын гэрчилгээтэй нисэх онгоцны хувьд ИНД-47-ийн 47.55(с)-д шаардсан үйл ажиллагаа эрхлэгчийн мэдэгдэлд заасан VFR-ийн минимум түлшний нөөцтэй нисэх цаг.

(b) уурын урьдчилсан мэдээний нөхцөлд, нисдэг тэрэг төлөвлөсөн аяллын нислэгийн хурдтай, эхний буулт үйлдэхээр төлөвлөсөн цэгт нисэн хүрэх ба тухайн цэгт нисэн хүрснээс хойш дараах заалтаас багагүй хугацаанд нислэгээ үргэлжлүүлэх хангалттай түлштэй байхаас бусад тохиолдолд тухайн нисдэг тэрэгний дарга VFR-ийн дагуу нислэг эхлүүлэхгүй байх үүрэгтэй:

- (1) нэмэлт 20 минут; эсхүл
- (2) 20 минутаас бага хугацаанд үргэлжлэх нислэгийн хувьд нэмэлт хугацаа нь төлөвлөсөн нислэгийн цагтай тэнцүү; эсхүл
- (3) тусгай категорийн хязгаарлагдмал НТЧ-ын гэрчилгээтэй, эсхүл тусгай категорийн үзүүлбэрийн НТЧ-ын гэрчилгээтэй нисдэг тэрэгний хувьд ИНД-47-ийн 47.55(с)-д шаардсан үйл ажиллагаа эрхлэгчийн мэдэгдэлд заасан VFR-ийн минимум түлшний нөөцтэй нисэх цаг.

91.307. VFR нислэгийн төлөвлөгөө

(a) Дараах тохиолдолд агаарын хөлгийн дарга VFR-ийн дагуу нислэг үйлдэхийн өмнө холбогдох НХҮ-ний нэгжид VFR нислэгийн төлөвлөгөөг хүргүүлэх үүрэгтэй, хэрэв:

- (1) агаарын хөлгийн дарга НХҮ-ын үйлчилгээ авахаар төлөвлөж байгаа бол; эсхүл
- (2) агаарын хөлгийн дарга аюулын дохио мэдээллийн үйлчилгээ хүсэж байгаа бол.

(b) Энэ зүйлийн (a)-ийн шаардлагаас гадна агаарын хөлгийн дарга VFR-ийн дагуу үйлдэх бусад VFR нислэгийн төлөвлөгөөг холбогдох НХҮ-ний нэгжид өгч болно.

(c) Энэ зүйлийн (a), эсхүл (b)-д заасан VFR нислэгийн төлөвлөгөө нь дараах мэдээллийг багтаасан байна:

- (1) агаарын хөлгийн бүртгэлийн дугаар болон дуудлага;
- (2) ашиглах агаарын хөлгийн маяг;
- (3) нислэгийн замын сегмент бүрийн хувьд, хэрэв боломжтой бол нисэн гарах болон буулт үйлдэхээр төлөвлөсөн аэродром, тооцоот өнгөрөлтийн цаг (EET) болон завсрын аэродромд байх газрын цагийг багтаасан нислэгийн зам;

- (4) хэрэв шаардлагатай бол Эрэн хайх, авран туслах үйлчилгээ шаардлагатай цаг (цаашид “SARTIME” гэх);
 - (5) түлштэй байх нислэгийн хугацаа (fuel endurance);
 - (6) агаарын хөлөгт байгаа нийт хүний тоо;
 - (7) агаарын хөлгийн даргын нэр болон холбоо барих утасны дэлгэрэнгүй мэдээлэл;
 - (8) агаарын хөлгийн өмчлөгч, эсхүл үйл ажиллагаа эрхлэгчийн нэр;
 - (9) ЭХАТ үйл ажиллагааг дэмжих бусад нэмэлт мэдээлэл.
- (d) Хэрэв энэ зүйлийн (a), эсхүл (b)-ийн дагуу VFR нислэгийн төлөвлөгөөг НХҮ-ний нэгжид хүргүүлсэн бол агаарын хөлгийн дарга дараах үүрэгтэй:
- (1) нислэгийн төлөвлөгөөний дэлгэрэнгүй мэдээллийн өөрчлөлт болон SARTIME-тай нислэгийн төлөвлөгөөний өөрчлөлтийг SARTIME дуусахаас өмнө холбогдох НХҮ-ний нэгжид мэдэгдэх;
 - (2) SARTIME-тай нислэгийн төлөвлөгөө дуусахаас өмнө тухайн нислэгийн төлөвлөгөөг холбогдох НХҮ-ний нэгжид мэдэгдэж, хаалгах.

91.309. Байршил мэдээлэх

(a) VFR нислэг үйлдэж байгаа агаарын хөлгийн дарга нь хяналттай агаарын зайд үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа бол тухайн агаарын хөлгийн байршлыг нислэгийн хөдөлгөөний удирдагч шаардсан цагт, эсхүл илтгэх цэгт нислэгийн хөдөлгөөний удирдагчид мэдээлнэ.

91.311. VFR нислэгийн минимум өндөр

(a) Дараах тохиолдолд агаарын хөлгийн дарга VFR-ийн дагуу үйл ажиллагаа гүйцэтгэхгүй:

- (1) хот, сум, эсхүл суурингийн шигүү суурьшлын бүс дээгүүр, эсхүл олон хүн цугларсан задгай талбай дээгүүр тухайн агаарын хөлгийн чанх доорх цэгээс 600 м-ийн хэвтээ радиус дотор байгаа саад, эсхүл гадаргуугаас дээш 300 м (1,000 ft)-ээс доош нам өндөрт; эсхүл
- (2) бусад талбай дээгүүр:

-
- (i) тухайн гадаргуугаас дээш 150 м (500 ft)-ээс доош нам өндөрт; эсхүл
- (ii) тухайн агаарын хөлгийн чанх доорх цэгээс 150 м хэвтээ радиус дотор байгаа саад, хүн, тээврийн хэрэгсэл, эсхүл байгууламжаас дээш 150 м (500 ft)-ээс доош нам өндөрт;
- (3) нислэгийн үйл ажиллагааны хувьд хөдөлгүүр татгалзсан үед газар болон усан гадаргуу дээр байгаа аливаа хүн, эсхүл эд хөрөнгөд аюул учруулахгүйгээр онцгой нөхцөлийн буулт үйлдэхэд шаардлагатай өндрөөс доош нам өндөрт.
- (b) Энэ зүйлийн (a) нь дараах агаарын хөлгийн даргад хамаарахгүй:
- (1) хөөрөлт, эсхүл буулт үйлдэж байгаа; эсхүл
- (2) цуцлагдсан буулт, эсхүл цуцлагдсан ойртолт үйлдэж байгаа; эсхүл
- (3) явгалж байгаа.
- (c) Хэрэв зайлшгүй шаардлагаар үйлдэж байгаа нислэгийн зорилго нь тухайн агаарын хөлгийг энэ зүйлийн (a)(2)-т зааснаас доош өндөрт нислэг үйлдэхийг шаардаж байгаа бол зөвхөн дараах тохиолдолд энэ зүйлийн (a)(2) нь агаарын хөлгийн даргад хамаарахгүй:
- (1) тухайн нислэгийг газар болон усан гадаргуу дээр байгаа хүн, эсхүл эд хөрөнгөд аюул учруулахгүйгээр үйлдэж байгаа бол;
- (2) тухайн агаарын хөлөгт зөвхөн нислэгтэй холбоотой зайлшгүй үүрэг гүйцэтгэх этгээдийг тээвэрлэж байгаа бол;
- (3) агаарын хөлөг нь тухайн нислэгийн зорилгоор шаардсан өндрөөс доогуур нисээгүй бол;
- (4) нисэх онгоцны хувьд тухайн нисэх онгоц нь үйл ажиллагаанд хамааралгүй аливаа хүн, хөлөг онгоц, тээврийн хэрэгсэл, эсхүл байгууламжаас 150 м-ийн хэвтээ радиусын гадна байхаас бусад тохиолдолд нисэж байгаа агаарын хөлөг болон аливаа саад, хүн, хөлөг онгоц, тээврийн хэрэгсэл, эсхүл байгууламж хоорондын хэвтээ зай нь тухайн нислэгийн зорилгод шаардлагатай зайнаас бага биш бол.
- (d) Энэ зүйлийн (a)(2) нь дараах агаарын хөлгийн даргад хамаарахгүй:
- (1) ИНД-61-ийн дагуу олгосон хүчинтэй багш нисгэгчийн зэрэглэл эзэмшигч, эсхүл ийм зэрэглэл эзэмшигчийн зөвшөөрсөн дараах
-

нислэгийн сургалт, эсхүл дадлагын нислэгийг зохион байгуулж байгаа:

- (i) гадаргуугаас дээш 300 м (1,000 ft)-ээс доош өндөрт эхэлсэн хөөрөлтийн дараах хөдөлгүүрийн дуураймал татгалзал; эсхүл
- (ii) 91.131-ийн дагуу нам өндрийн нислэгийн зонд гадаргуугаас дээш 150 м (500 ft)-ээс доош өндөр алдалт гүйцэтгэсэн нөхцөлд тухайн гадаргуугаас дээш 300 м (1,000 ft)-ээс дээш өндөрт эхэлсэн хөдөлгүүрийн дуураймал татгалзал; эсхүл
- (2) хэрэв зөвхөн агаарын хөлгийн дарга тухайн нислэгийг 91.413, 91.423 болон 91.425-ын дагуу гүйцэтгэх тохиолдолд ИНД-61-ийн дагуу олгосон хүчинтэй хэрэглэлийн зэрэглэл эзэмшигч болон VFR-ийн дагуу IFR-ийн сургалт, тест, эсхүл дадлагын нислэг зохион байгуулж байгаа; эсхүл
- (3) агаарын хөлгөөр нам өндрийн нислэгийн зонд 91.131-ийн дагуу үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа; эсхүл
- (4) агаарын хөлгөөр нисэх спортын арга хэмжээнд 91.703-ын дагуу үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа.

91.313. VFR аяллын нислэгийн өндрийн түвшин, эсхүл нислэгийн түвшин

(а) FIR-д AMSL 900 м (3,000 ft), эсхүл AGL 300 м (1,000 ft)-ийн аль өндрөөс дээш аяллын нислэгийн түвшинд VFR-ийн дагуу нислэгийн үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа агаарын хөлгийн дарга нь НХУ-ын нэгж өөрөөр зөвшөөрснөөс бусад тохиолдолд дараах өндрийн түвшин, эсхүл нислэгийн түвшнийг хадгалах үүрэгтэй:

- (1) AMSL 3,900 м (13,000 ft), эсхүл түүнээс доош нислэгийн үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа үед:
 - (i) соронзон чиглэлийн 360°-аас цагийн зүүний дагуу 179°-т 1,050 м, 1,650 м, 2,250 м, 2,850 м, 3,450 м-ийн өндрийн түвшнийг; эсхүл
 - (ii) соронзон чиглэлийн 180°-аас цагийн зүүний дагуу 359°-т 1,350 м, 1,950 м, 2,550 м, 3,150 м, 3,750 м-ийн өндрийн түвшнийг;
- (2) нислэгийн түвшин 4,500 – 8,100 м (FL150 - FL265)-ийн хооронд нислэгийн үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа үед:

- (i) соронзон чиглэлийн 360°-аас цагийн зүүний дагуу 179°-т 4,650 м, 5,250 м, 5,850 м, 6,450 м, 7,050 м, 7,650 м-ийн нислэгийн түвшнийг; эсхүл
- (ii) соронзон чиглэлийн 180°-аас цагийн зүүний дагуу 359°-т 4,950 м, 5,550 м, 6,150 м, 6,750 м, 7,350 м, 7,950 м-ийн нислэгийн түвшнийг.

(b) Монгол Улсын FIR-д агаарын хөлгөөр VFR-ийн дагуу үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа агаарын хөлгийн дарга нь дараах аяллын нислэгийн түвшнийг хадгалахгүй байх үүрэгтэй:

- (1) хяналттай агаарын зайд үйлдэх нислэгт НХУ-ын нэгж өөрөөр зөвшөөрснөөс бусад тохиолдолд AMSL 3,900 м-ээс 4,500 м (13,000 ft-FL150)-ийн хоорондох аливаа түвшнийг;
- (2) бүсийн QNH зоны тохируулга нь 980 hPa (735 мм м.у.б), эсхүл түүнээс бага даралттай үед нислэгийн түвшин 4,800 м (FL160)-ээс дооших аливаа түвшнийг.

91.315. Цас, мөстэй нөхцөлд үйлдэх нислэгийн үйл ажиллагаа

(a) Агаарын хөлгийн далавч, стабилизатор, эсхүл удирдлагын гадаргууд цас, мөс, эсхүл цан тогтсон үед агаарын хөлгийн дарга VFR-ийн дагуу хөөрөлт үйлдэхгүй.

Е Бүлэг — Хэрэглэлийн нислэгийн дүрэм (IFR)

91.401. Минимум нисэх баг

(а) Дараах заалтаас бусад тохиолдолд агаарын хөлгийн дарга нь хамтран нисгэгчгүйгээр агаарын хөлгөөр IFR-ийн дагуу үйл ажиллагаа гүйцэтгэхгүй:

- (1) тухайн агаарын хөлгийн нислэгийн зааварт нэг нисгэгчтэй үйл ажиллагааг зөвшөөрсөн байх;
- (2) нисгэгч агаарын хөлгийн нислэгийн удирдлагыг орхихгүйгээр ажиллуулж болдог холбооны төхөөрөмжөөр тухайн агаарын хөлгийг тоноглосон байх.

91.403. IFR нислэгийн түлшний шаардлага

(а) Буулт үйлдэхээр төлөвлөсөн аэродром руу нислэг үйлдэхийн тулд агаарын хөлгийн дарга цаг агаарын мэдээ, урьдчилсан мэдээ болон цаг агаарын нөхцөлийг тооцон үзэж, тухайн агаарын хөлөг хангалттай түлштэй байхаас бусад тохиолдолд агаарын хөлгөөр IFR-ийн дагуу дараах үйл ажиллагаа гүйцэтгэхгүй:

- (1) бэлтгэл аэродром шаардлагагүй үед:
 - (i) турбинт бус хөдөлгүүртэй нисэх онгоцны хувьд буулт үйлдэх аэродромын дээр 450 м (1,500 ft)-ийн өндөрт, хүлээх хурдтайгаар (holding speed) 45 минутаас урт хугацаагаар нисэх; эсхүл
 - (ii) турбинт хөдөлгүүртэй нисэх онгоц болон нисдэг тэрэгний хувьд, буулт үйлдэх аэродромын дээр 450 м (1,500 ft)-ийн өндөрт, хүлээх хурдтайгаар (holding speed) 30 минутаас урт хугацаагаар нисэх.
- (2) 91.405-д бэлтгэл аэродром шаардсан үед буулт үйлдэхээр төлөвлөсөн аэродромоос бэлтгэл аэродромын чиглэлд нисэх ба:
 - (i) турбинт бус хөдөлгүүртэй нисэх онгоцны хувьд буулт үйлдэх аэродромын дээр 450 м (1,500 ft)-ийн өндөрт, хүлээх хурдтайгаар (holding speed) 45 минутаас урт хугацаагаар нисэх; эсхүл
 - (ii) турбинт хөдөлгүүртэй нисэх онгоц болон нисдэг тэрэгний хувьд буулт үйлдэх аэродромын дээр 450 м (1,500 ft)-ийн өндөрт

хүлээх хурдтайгаар (holding speed) 30 минутаас урт хугацаагаар нисэх.

(b) Нислэгийн үед агаарын хөлгийн дарга дараах үүрэгтэй:

- (1) агаарын хөлөгт байгаа хэрэглэх боломжит түлшний хэмжээ нь буултын дараа үлдэх төлөвлөсөн үлдэгдэл нөөц түлштэйгээр аюулгүй буулт үйлдэж болох аэродромд хүрэхэд шаардлагатай түлшнээс багагүй болохыг байнга бататгах;
- (2) тооцоологдоогүй нөхцөл байдлаас шалтгаалан нисэн хүрэх аэродромд үлдэгдэл нөөц түлш болон бэлтгэл аэродром, эсхүл тусгаарлагдсан аэродромд хүрэхэд шаардлагатай түлшний нийлбэрээс бага түлштэй буулт үйлдэхэд хүргэж болзошгүй тохиолдолд нислэгийн хөдөлгөөний удирдагчаас саатлын мэдээ хүсэх;
- (3) сонгосон аэродромд хүрэх зөвшөөрлийн аливаа өөрчлөлт нь төлөвлөсөн үлдэгдэл нөөц түлшнээс бага түлштэй буулт үйлдэхэд хүргэж болзошгүй гэж тооцоолон тухайн аэродромд буулт үйлдэхээр шийдсэн бол минимум түлшний байдлыг “MINIMUM FUEL” гэж нислэгийн хөдөлгөөний удирдагчид мэдэгдэх;
- (4) аюулгүй буулт үйлдэж болох хамгийн ойрын аэродромд буулт үйлдсэний дараа үлдэнэ гэж урьдчилан тооцоолсон хэрэглэх боломжит түлш нь төлөвлөсөн үлдэгдэл нөөц түлшнээс бага байх тохиолдолд түлшний онцгой нөхцөл байдлыг “MAYDAY MAYDAY MAYDAY FUEL” гэж нислэгийн хөдөлгөөний удирдагчид мэдэгдэх.

91.405. IFR-ийн бэлтгэл аэродромын шаардлага

(a) Дараах заалтаас бусад тохиолдолд агаарын хөлгөөр IFR-ийн дагуу үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа агаарын хөлгийн дарга нь нэгээс доошгүй бэлтгэл аэродромыг нислэгийн төлөвлөгөөнд заах үүрэгтэй:

- (1) буулт үйлдэхээр төлөвлөсөн аэродром нь холбогдох AIP-д хэвлэн нийтэлсэн хэрэглэлийн ойртолтын стандарт журамтай байх;
- (2) нислэгийн төлөвлөгөө өгөх үед цаг уурын урьдчилсан мэдээ нь буулт үйлдэхээр төлөвлөсөн аэродромд Тооцоот нисэн очих цаг (цаашид “ETA” гэх)-аас нэгээс доошгүй цагийн өмнө болон нэг цагийн дараа, дараах нөхцөлийг харуулж байх:

- (i) ашиглаж болох хэрэглэлийн журмын хувьд тухайн аэродромын үүлний суурийн өндөр нь холбогдох AIP-д хэвлэн нийтэлсэн минимумаас дээш 300 м (1,000 ft)-ээс доошгүй байх;
- (ii) хараа нь 5 км-ээс багагүй, эсхүл AIP-д хэвлэн нийтэлсэн минимумаас 2 км-ээр их байхын аль ихийг.

(b) Нислэгийн төлөвлөгөө өгөх үед цаг уурын урьдчилсан мэдээ нь бэлтгэл аэродромд ETA-т тухайн аэродромын үүлний суурийн өндөр болон хараа нь дараах цаг агаарын минимал-д, эсхүл түүнээс дээш байхаар харуулж байхаас бусад тохиолдолд энэ зүйлийн (a)-ийн дагуух IFR нислэгийн төлөвлөгөөнд аливаа аэродромыг бэлтгэл аэродромд оруулж тооцохыг агаарын хөлгийн даргад зөвшөөрөхгүй:

- (1) тухайн аэродромын хувьд хэрэв нөөц минимал-тай хэрэглэлийн ойртолтын журмыг холбогдох AIP-д хэвлэн нийтэлсэн бол хэрэглэлийн ойртолтын журамд заасан бэлтгэл аэродромын үйл ажиллагааны минимал; эсхүл
- (2) нарийвчлалтай ойртолтын журмын хувьд үүлний суурийн өндөр 200 м (600 ft), эсхүл Шийдвэр гаргах өндрийн түвшин (цаашид “DA” гэх)/ Шийдвэр гаргах өндөр (цаашид “DH” гэх)-өөс дээш 60 м (200 ft)-ийн аль өндрийг болон хараа 3,000 м, эсхүл тогтоосон минимумаас 1,000 м-ээр их байхын аль ихийг; эсхүл
- (3) нарийвчлалтай бус ойртолтын журмын хувьд үүлний суурийн өндөр 250 м (800 ft), эсхүл Өндөр алдах минимум өндрийн түвшин (цаашид “MDA” гэх)/ Өндөр алдах минимум өндөр (цаашид “MDH” гэх)-өөс дээш 60 м (200 ft)-ийн аль өндрийг болон хараа 4,000 м, эсхүл тогтоосон минимумаас 1,500 м-ээр их байхын аль ихийг; эсхүл
- (4) хэрэв бэлтгэл аэродромын хувьд хэрэглэлийн ойртолтын журмыг холбогдох AIP-д хэвлэн нийтлээгүй бол 91.423-т заасны дагуу IFR нислэгийн минимум өндрийн түвшнээс доош өндөр алдахад, VFR-ийн дагуу гүйцэтгэх арилжааны нислэгийн үйл ажиллагаанд зориулсан D Бүлгийн дагуу заасан үүлний суурийн өндөр болон харааны минимал.

(c) Бэлтгэл аэродромыг, дараах төхөөрөмжийг хангах хоёрдогч цахилгааны эх үүсвэрээр хангаснаас бусад тохиолдолд агаарын хөлгийн даргад энэ зүйлийн (a)-ийн дагуу IFR нислэгийн төлөвлөгөөнд тухайн аэродромыг бэлтгэл аэродромд оруулж тооцохыг зөвшөөрөхгүй:

- (1) хэрэглэлийн ойртолтын журамд ашиглах шаардлагатай газрын электрон навигацийн төхөөрөмж;
- (2) шөнийн үйл ажиллагаанд зориулсан аэродромын гэрэлтүүлэг.

91.407. IFR нислэгийн төлөвлөгөө

(а) Агаарын хөлгийн дарга дараах үүрэгтэй:

- (1) IFR нислэгийн өмнө холбогдох НХҮ-ний нэгжид хэрэглэлийн нислэгийн төлөвлөгөөг хүргүүлэх;
- (2) НХҮ-ний нэгжээс өөрөөр зөвшөөрснөөс бусад тохиолдолд нислэгийн төлөвлөгөөг тухайн нислэг эхлэхээс 30 минутаас доошгүй хугацааны өмнө хүргүүлэх;
- (3) НХҮ-ний нэгжээс өөрөөр зөвшөөрснөөс бусад тохиолдолд нислэгийн төлөвлөгөө нь дараах мэдээллийг агуулсан байх:
 - (i) ашиглах агаарын хөлгийн таних тэмдэг;
 - (ii) ашиглах агаарын хөлгийн маяг, түүний дагалдах хуйлралын категори;
 - (iii) ашиглах агаарын хөлгийн радио холбооны төхөөрөмж, навигацийн болон ойртолтын туслах төхөөрөмж;
 - (iv) нисэн гарах аэродром болон нисэн гарах цаг;
 - (v) аяллын нислэгийн хурд, өндрийн түвшин болон нислэгийн зам;
 - (vi) нисэн очих аэродром, нийт тооцоот өнгөрөлтийн цаг (цаашид “ЕЕТ” гэх) болон 91.405-д шаардсан бэлтгэл аэродром;
 - (vii) НХҮ-ний зорилгоор шаардсан нэмэлт мэдээлэл;
 - (viii) түлштэй байх нислэгийн хугацаа (fuel endurance);
 - (ix) агаарын хөлөгт тээвэрлэж байгаа нийт хүний тоо;
 - (x) тухайн агаарын хөлөгт авч яваа ослын болон аврах төхөөрөмж;
- (4) тухайн нислэг эхлэх, эсхүл буулт үйлдэхээр төлөвлөсөн аэродромоос нисэн гарах үед үүссэн 30 минутаас дээших саатлыг холбогдох НХҮ-ний нэгжид нэн даруй мэдэгдэх;

- (5) НХҮ-гүй аэродромд нислэг дууссаны дараа нислэгийн төлөвлөгөөг цаг алдалгүй хаах.

(b) Энэ дүрмийн зорилгоор агаарын хөлгийн дагалдах хуйлралын категорийг ICAO-ын баримт бичиг Doc 8643-т зааснаар ойлгоно.

91.409. Нислэгийн төлөвлөгөөг дагаж мөрдөх

(a) Дараах заалтаас бусад тохиолдолд агаарын хөлгийн дарга нь IFR нислэгийн төлөвлөгөөг хүргүүлсэн бол тухайн нислэгийн төлөвлөгөөг, эсхүл түүний холбогдох хэсгийг дагаж мөрдөх үүрэгтэй:

- (1) өөрчлөлт оруулах хүсэлт гаргасан бөгөөд холбогдох НХҮ-ын нэгжээс зөвшөөрсөн байх; эсхүл
- (2) тухайн нислэгийн төлөвлөгөөнөөс хазайх яаралтай арга хэмжээ шаардсан онцгой нөхцөл үүссэн үед.

(b) Агаарын хөлгөөр IFR-ийн дагуу үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа агаарын хөлгийн дарга нь боломжтой бүх тохиолдолд дараах үүрэгтэй:

- (1) холбогдох AIP-д хэвлэн нийтэлсэн нислэгийн замаар нисэж байгаа үед тогтоосон нислэгийн замын гол шугамын дагуу нисэх; эсхүл
- (2) бусад нислэгийн замаар нисэж байгаа үед навигацийн байгууламж болон тухайн нислэгийн замыг тодорхойлж байгаа цэгүүдийн хооронд шулуун шугамаар нисэх; эсхүл
- (3) бүсийн навигацийн нислэгийн зам, эсхүл шилжсэн зэрэгцээ нислэгийн замаар нисэж байгаа үед НХҮ-ээс тогтоосон нислэгийн замын гол шугамын дагуу нисэх.

(c) Хэрэв энэ зүйлийн (a)(2)-ын дагуу нислэгийн төлөвлөгөөнөөс хазайсан бол агаарын хөлгийн дарга холбогдох НХҮ-ний нэгжид цаг алдалгүй мэдэгдэх үүрэгтэй.

(d) Агаарын хөлгийн дарга НХҮ-ын нэгж, эсхүл нислэгийн үйл ажиллагааны холбогдох ажилтнаас нислэгийн төлөвлөгөөний өөрчлөлт ирүүлээгүй тохиолдолд нислэг төлөвлөгөөнд тусгагдсан замыг өөрчлөхгүй байх үүрэгтэй.

91.411. Нислэгийн төлөвлөгөөний гэнэтийн өөрчлөлт

(а) Агаарын хөлгөөр IFR-ийн дагуу үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа агаарын хөлгийн дарга нь тухайн нислэгийн төлөвлөгөөнөөс санамсаргүй байдлаар хазайсан тохиолдолд дараах үүрэгтэй:

(1) холбогдох НХҮ-ний нэгжид дараах мэдээллийг өгөх:

- (i) замын аливаа хазайлтыг;
- (ii) нислэгийн төлөвлөгөөнд өгсөн жинхэнэ хурдны (true airspeed) 5 хувь, эсхүл түүнээс дээших өөрчлөлтийг, эсхүл Mach тооны 0.02, эсхүл түүнээс дээших өөрчлөлтийг;
- (iii) НХҮ-ний нэгжид мэдэгдсэн дараагийн илтгэх цэгт ETA нь 2 минутаас их алдаатай болохыг олж тогтоосон үед, шинэчилсэн ETA-г;

(2) үндсэн замдаа цаг алдалгүй эргэж орох.

91.411A. Агаарын хөлгийн дарга болон үйл ажиллагаа эрхлэгч аюултай барааны тээвэрлэлтийн талаар НХҮ-ний нэгжид мэдээлэх

(а) Хэрэв нислэгт онцгой нөхцөл үүссэн бол агаарын хөлөгт байгаа аюултай бараатай холбоотой 92.173(с)-д заасан мэдээллийг агаарын хөлгийн дарга холбогдох НХҮ-ний нэгжид нэн даруй мэдээлэх үүрэгтэй.

(б) Нислэгт үүссэн, эсхүл үүсэж болзошгүй онцгой нөхцөлийн талаар үйл ажиллагаа эрхлэгч мэдсэн даруйд агаарын хөлөгт байгаа аюултай бараатай холбоотой 92.173(с)-д заасан мэдээллийг тухайн үйл ажиллагаа эрхлэгч холбогдох НХҮ-ний нэгжид нэн даруй мэдээлэх үүрэгтэй.

91.413. IFR-ийн дагуу хөөрөлт болон буулт үйлдэх

(а) **Аэродромд хэрэглэлийн ойртолт үйлдэх.** Тухайн аэродромд хэрэглэлийн ойртолтын журам шаардлагатай үед агаарын хөлгөөр IFR-ийн дагуу үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа агаарын хөлгийн дарга нь холбогдох AIP-д хэвлэн нийтэлсэн, тухайн аэродромд хэрэглэлийн ойртолтын стандарт журмыг ашиглах үүрэгтэй. Агаарын хөлгийн дарга нь аэродромын өндрөөс 300 м (1,000 фут)-ээс доош өндөрт дараах заалтаас бусад тохиолдолд ойртолт үргэлжлүүлэхгүй байх үүрэгтэй:

- (1) гэрчилгээжсэн цаг уурын байгууллагаас тухайн аэродромын цаг агаарын мэдээллийг гаргасан байх;

- (2) тухайн аэродромын цаг агаарын сүүлийн мэдээнд алсын барааны харагдац, эсхүл ХБЗ-ын Ил харааны зай (цаашид “RVR” гэх)-г мэдээлэхдээ хэрэглэлээр ойртолт үйлдэх журмын минимум-тэй тэнцүү, эсхүл түүнээс илүү байгааг мэдээлдэг байх;
- (3) өгөгдсөн боломжит ХБЗ-ын гадаргуугийн мэдээлэл болон нисэх онгоцны үзүүлэлтийн мэдээлэл нь аюулгүй буулт хийх боломжтойг харуулж байх.

(аа) Агаарын хөлгийн дарга нь хэрэглэлийн журмаар ойртолт үйлдэж эхэлсний дараа цаг агаарын мэдээ нь минимумээс доош орсон тухай мэдээлэл авсан бол DA, DH, эсхүл MDA хүртэл нислэгийг үргэлжлүүлж болно.

(b) **Зөвшөөрөгдсөн DA, DH, эсхүл MDA.** Энэ зүйлийн (а)-д шаардсан хэрэглэлийн ойртолтын журамд DA, DH, эсхүл MDA тогтоосон ба ашиглахыг шаардсан үед агаарын хөлгийн дарга дараах DA, DH, эсхүл MDA-ийн аль өндрийг ашиглах үүрэгтэй:

- (1) хэрэглэлийн ойртолтын журмаар тогтоосон DA, DH, эсхүл MDA; эсхүл
- (2) тухайн агаарын хөлгийн даргад тогтоосон DA, DH, эсхүл MDA; эсхүл
- (3) тухайн агаарын хөлгийн тоноглолд зориулсан DA, DH, эсхүл MDA.

(с) **DA, DH, эсхүл MDA-аас доош үйлдэх нислэгийн үйл ажиллагаа.** DA, DH, эсхүл MDA ашиглах тохиолдолд, агаарын хөлгөөр аливаа аэродромд тухайн MDA-аас доош нислэгийн үйл ажиллагаа гүйцэтгэхийг, эсхүл энэ зүйлийн (b)-д заасан DA, эсхүл DH доош өндөрт хэрэглэлийн ойртолтын журмыг үргэлжлүүлэн ашиглахыг дараах заалтаас бусад тохиолдолд агаарын хөлгийн даргад зөвшөөрөхгүй:

- (1) агаарын хөлөг нь буулт үйлдэхээр төлөвлөсөн ХБЗ-ын газардах бүсийн дотор газардах боломжийг олгодог хэвийн өндөр алдах хурдтайгаар, хэвийн маневр ашиглан, төлөвлөсөн ХБЗ-д өндөр алдан буулт үйлдэж чадах байрлалыг үргэлжлүүлэн хадгалж байх;
- (2) нислэгийн хараа нь холбогдох AIP-д хэвлэн нийтэлсэн, ашиглаж байгаа хэрэглэлийн ойртолтын журамд тогтоосон хараанаас багагүй байх;
- (3) тухайн аэродромын хувьд шаардлагатай ил харааны баримжаат цэгийн шаардлагыг багтаасан Категори II, эсхүл Категори III

(цаашид “CAT II, эсхүл CAT III” гэх) нарийвчлалтай ойртолтын журмыг холбогдох AIP-д хэвлэн нийтэлснээс бусад тохиолдолд төлөвлөсөн ХБЗ-ын дараах нэгээс доошгүй ил харааны баримжаат цэг нисгэгчид тод харагдахуйц болон танигдахуйц байх:

- (i) ойртолтын гэрэлтүүлгийн систем; эсхүл
- (ii) босгоны тэмдэглэгээ; эсхүл
- (iii) босгоны гэрэл; эсхүл
- (iv) ХБЗ-ын төгсгөлийн таних гэрэл; эсхүл
- (v) Ил харааны ойртолтын налуу заагч (VASI); эсхүл
- (vi) газардах бүс, эсхүл газардах бүсийн тэмдэглэгээ; эсхүл
- (vii) газардах бүсийн гэрэл; эсхүл
- (viii) ХБЗ, эсхүл ХБЗ-ын тэмдэглэгээ; эсхүл
- (ix) ХБЗ-ын гэрэл.

(d) **Буулт үйлдэх.** Нислэгийн хараа нь ашиглаж байгаа хэрэглэлийн ойртолтын журмын холбогдох AIP-д хэвлэн нийтэлсэн хараанаас бага байх үед буулт үйлдэхийг агаарын хөлгийн даргад зөвшөөрөхгүй.

(e) **Ойртолтоос 2-т гарах журам.** Дараах тохиолдолд агаарын хөлгийн дарга холбогдох AIP-д хэвлэн нийтэлсэн ойртолтоос 2-т гарах журмыг нэн даруй ашиглах үүрэгтэй, хэрэв:

- (1) энэ зүйлийн (c)-ийн шаардлагыг дараах аль нэг хугацаанд хангаагүй бол:
 - (i) тухайн агаарын хөлөг MDA-ээс доогуур нислэг үйлдэж байгаа үед; эсхүл
 - (ii) DA, эсхүл DH-г заасан ба түүнийг ашиглахыг шаардсан үед DA, эсхүл DH-г багтаасан ойртолтоос 2-т гарах цэгт (missed approach point) нисэн ирснээс хойш газардах хүртэлх бүх цаг хугацаанд; эсхүл
- (2) тухайн агаарын хөлгийн ойртолтын үеийн хэвийн маневраас шалтгаалан аэродромын танигдахуйц хэсгийг харах боломжгүй байхаас бусад тохиолдолд тухайн аэродромын танигдахуйц хэсэг нь MDA-д, эсхүл түүнээс дээш түвшинд тойргийн маневрыг (circling manoeuvre) гүйцэтгэх үед нисгэгчид тод харагдахгүй бол.

(f) **Хөөрөлтийн минимум.** Энэ зүйлийн (g)-д зааснаас бусад тохиолдолд цаг агаарын дараах нөхцөл бүрдээгүй бол тухайн аэродромоос IFR-ийн дагуу хөөрөлт үйлдэхийг агаарын хөлгийн даргад зөвшөөрөхгүй:

- (1) холбогдох AIP-д хэвлэн нийтэлсэн аэродромоос IFR-аар хөөрөлт үйлдэх цаг агаарын минимумд, эсхүл түүнээс дээш байх; эсхүл
- (2) тухайн аэродромын хувьд хэрэв IFR-аар хөөрөлт үйлдэх цаг агаарын минимумыг холбогдох AIP-д хэвлэн нийтлээгүй бол үүлний суурийн өндөр 90 м (300 ft)-ээс доошгүй, хараа 1,500 м-ээс дээш байх.

(g) **Хөөрөлтийн багасгасан минима.** Дараах тохиолдолд агаарын хөлгийн дарга үүлний суурийн өндөр нь тэг, хараа 800 м, эсхүл түүнээс дээш хөөрөлтийн минимумтай аэродромоос IFR-ийн дагуу хөөрөлт үйлдэж болно, хэрэв:

- (1) ашиглах ХБЗ нь гол шугамын тэмдэглэгээтэй, эсхүл гол шугамын гэрэлтүүлэгтэй бол;
- (2) агаарын хөлгийн дарга ХБЗ-ын гол шугамын тэмдэглэгээ, эсхүл гол шугамын гэрэлтүүлгийг ашиглан ажиглалт хийж, хөөрөлт үйлдэх цаг агаарын харааг бататгасан бол;
- (3) ашиглах ХБЗ-ын хөөрөлтийн багасгасан минимумыг холбогдох AIP-д хэвлэн нийтэлсэн бол;
- (4) хөөрөлтийн нислэгийн замд байгаа саадыг харгалзан үзсэн бол;
- (5) хэрэв тухайн агаарын хөлөг нь хэвийн ажиллагаатай сэнсний авто флюгерийн (auto-feather), эсхүл авто өнцөг өөрчлөх (auto-coarse) системээр тоногдсон, хоёр сэнсэн хөдөлгүүртэй нисэх онгоц бол.

(h) **Хэрэглэлийн журмаар ойртолт үйлдэх үйл ажиллагааны минимум.** Аэродромын цаг агаарын мэдээгээр RVR мэдээлээгүй тохиолдолд хараа 800 м (2,600 фут)-ээс бага бол хэрэглэлийн журмаар ойртолт үйлдэхийг агаарын хөлгийн даргад зөвшөөрөхгүй.

91.414. Хараа муу үеийн үйл ажиллагаа

(a) **Хараа муу үед хэрэглэлийн журмаар ойртолт үйлдэх / Ойртолтын багасгасан минима.** Үйл ажиллагаа эрхлэгч энэ дүрмийн дагуу Даргаас зөвшөөрөл аваагүй тохиолдолд аэродромын үйл ажиллагааны зөвшөөрөгдсөн минимумээс бага харааны минимумтэй үед агаарын хөлгийн дарга нь тухайн Агаарын хөлгийн head-up дэлгэц (цаашид “HUD” гэх), эсхүл

Сайжруулсан дүрслэлийн систем (цаашид “EVS” гэх)-ийг дараах байдлаар ашиглахыг зөвшөөрөхгүй:

- (1) аэродромын үйл ажиллагааны минимумээс бага минимумд ойртолтыг үргэлжлүүлэх;
- (2) харааны шаардлагыг бууруулах болон нийцүүлэх; эсхүл
- (3) агаарын хөлгийн тоноглолын чадамжид тулгуурлан шаардлагатай хэмжээнээс цөөн тооны газрын тоног, төхөөрөмж ашиглах.

(b) Автомат суултын систем, HUD эсхүл түүнтэй дүйцэхүйц дэлгэц EVS, Синтетик дүрслэлийн систем (цаашид “SVS” гэх) болон хосолсон дүрслэлийн систем (цаашид “CVS”)-ээр тоноглогдсон нисэх онгоцоор хараа муу үеийн үйл ажиллагаа явуулах нислэгийн тусгай зөвшөөрөл хүссэн үйл ажиллагаа эрхлэгч нь дараах шаардлагыг хангах үүрэгтэй:

- (1) тус нислэгт ашиглах агаарын хөлгийн маягийг тодорхойлох;
- (2) тус нислэгт ашиглах агаарын хөлөг бүрийн хувьд олгогдсон маягийн гэрчилгээний хүрээнд DH нь 60 м (200 фут)-ээс ихгүй хараа муу үеийн үйл ажиллагаа явуулах зөвшөөрөлтэй байх;
- (3) тус нислэгт томилогдох нисэх багийн гишүүн бүрийг тухайн чиглэлээр мэргэшүүлэх;
- (4) үйл ажиллагааны аюулгүй байдлыг хянахын тулд автомат ойртолт, автомат суултыг амжилттай болон амжилтгүй гүйцэтгэснийг бүртгэдэг тохиромжтой системтэй байх;
- (5) нисэх багийн гишүүн, эсхүл нислэгийн диспатчер зэрэг тухайн нислэгийн үйл ажиллагаанд оролцох этгээд бүрд зориулсан сургалтын хөтөлбөртэй байх;
- (6) ИНД-121 Том нисэх онгоцны арилжааны нислэгийн үйл ажиллагаа (цаашид “ИНД-121” гэх)-ийн 121.853-д заасан үйл ажиллагааны зааварт дэлгэрэнгүй сургалтын төлөвлөгөөг тусгасан байх;
- (7) хараа муу үеийн үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөлтэй үйл ажиллагаа эрхлэгч нь агаарын хөлгийн үйлдвэрлэгчээс гаргасан НТЧ-ын техник үйлчилгээний хөтөлбөрт тусгасан тусгай хөтөлбөрийн дагуу зөвшөөрөлтэй агаарын хөлөг бүрд техник үйлчилгээ хийх;
- (8) хараа муу үеийн үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөлтэй үйл ажиллагаа эрхлэгч нь тухайн үйл ажиллагаанд ашиглагдах агаарын

хөлгийн маяг бүрийн хувьд агаарын хөлгийн нислэгийн заавар, MEL эсхүл Даргын баталгаажуулсан түүнтэй адилтгах баримт бичгийн дагуу ашиглах ёстой минимум төхөөрөмжөөр тоноглогдсон байгааг баталгаажуулах үүрэгтэй.

91.415. CAT II болон CAT III нарийвчлалтай ойртолтын журам

(а) Дараах заалтаас бусад тохиолдолд аливаа этгээд CAT II, эсхүл CAT III нарийвчлалтай ойртолтын журмыг ашиглан агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа гүйцэтгэхгүй:

- (1) нисэх багийн гишүүн бүр тухайн агаарын хөлөг болон ашиглах журмын зохих мэдлэгтэй, тухайн журамтай бүрэн танилцсан байх;
- (2) тухайн агаарын хөлгийг удирдаж байгаа нисгэгчийн өмнөх хэрэглэлийн самбар нь нислэгт ашиглаж байгаа Нислэгийн удирдлагын чиглүүлэх систем (flight control guidance system)-ийн төрөлд тохирсон хэрэглэлтэй байх;
- (3) агаарын хөлгийн даргад ашиглаж байгаа ХБЗ-ын ил харааны зайн (цаашид "RVR" гэх) мэдээллийг өгсөн байх.

(б) Дарга өөрөөр зөвшөөрснөөс бусад тохиолдолд тухайн үйл ажиллагаанд шаардлагатай, газрын бүрдэл хэсэг болон холбогдох нислэгийн төхөөрөмж суурилуулсан ба ажиллагаатай байхаас бусад тохиолдолд аливаа этгээд CAT II, эсхүл CAT III нарийвчлалтай ойртолтын журмыг ашиглан агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа гүйцэтгэхгүй байх үүрэгтэй.

(с) Энэ зүйлийн (d)-ын зорилгоор ашиглаж байгаа нарийвчлалтай ойртолтын журам нь DH-ийг тогтоож, ашиглахыг шаардсан тохиолдолд зөвшөөрөгдсөн DH нь дараах DH-ийн аль өндөр утгатай нь байна:

- (1) хэрэглэлийн ойртолтын журмаар тогтоосон DH; эсхүл
- (2) агаарын хөлгийн даргад тогтоосон DH; эсхүл
- (3) агаарын хөлгийг тоноглосон DH.

(d) Дарга өөрөөр зөвшөөрснөөс бусад тохиолдолд DH-ийг тогтоож, ашиглахыг шаарддаг CAT II, эсхүл CAT III нарийвчлалтай ойртолтын журмаар нислэг үйлдэж байгаа агаарын хөлгийн нисгэгч, дараах нөхцөл хангагдаагүй бол ойртолтыг зөвшөөрсөн DH-ээс доош үргэлжлүүлэхгүй байх үүрэгтэй:

- (1) тухайн агаарын хөлөг нь хэвийн маневр ашиглан, хэвийн босоо хурдтай өндөр алдан, төлөвлөсөн ХБЗ-д буулт үйлдэж чадах байрлалд байх ба өндөр алдах хурд нь буулт үйлдэхээр төлөвлөсөн ХБЗ-ын газардах бүсийн дотор газардахад тохирсон байх;
- (2) төлөвлөсөн ХБЗ-ын ил харааны баримжааны дараах аль нэг цэг нь тод харагдахуйц, танигдахуйц байх:
 - (i) тухайн ХБЗ-ын босго;
 - (ii) тухайн ХБЗ-ын босгоны тэмдэглэгээ;
 - (iii) тухайн ХБЗ-ын босгоны гэрэл;
 - (iv) тухайн ХБЗ-ын газардах бүс, эсхүл газардах бүсийн тэмдэглэгээ;
 - (v) тухайн ХБЗ-ын газардах бүсийн гэрэл.
- (е) Дарга өөрөөр зөвшөөрснөөс бусад тохиолдолд САТ II, эсхүл САТ III нарийвчлалтай ойртолтын журмын дагуу үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа агаарын хөлгийн нисгэгч энэ зүйлийн (d)-ийн шаардлагыг газардахаас өмнө хангаагүй тохиолдолд ойртолтоос 2-т гарах журмыг нэн даруй ашиглах үүрэгтэй.
- (f) Даргаас олгосон зөвшөөрлийн нөхцөлийг хангаснаас бусад тохиолдолд нисгэгч нь ДН-гүй САТ III нарийвчлалтай ойртолтын журмыг ашиглан агаарын хөлгөөр буулт үйлдэхгүй байх үүрэгтэй.

91.417. САТ II болон САТ III нарийвчлалтай ойртолтын журмын заавар

(а) Дараах заалтаас бусад тохиолдолд аливаа этгээд нь Монгол Улсын бүртгэлтэй агаарын хөлгөөр САТ II, эсхүл САТ III нарийвчлалтай ойртолтын журмыг ашиглахгүй байх үүрэгтэй:

- (1) тухайн агаарын хөлөгт:
 - (i) САТ II нарийвчлалтай ойртолтын журмын хувьд 91.419-ийн дагуу баталсан, тухайн агаарын хөлгийн хүчинтэй САТ II нарийвчлалтай ойртолтын журмын заавар байх; эсхүл
 - (ii) САТ III нарийвчлалтай ойртолтын журмын хувьд 91.419-ийн дагуу баталсан, тухайн агаарын хөлгийн хүчинтэй САТ III нарийвчлалтай ойртолтын журмын заавар байх;

(2) CAT II, эсхүл CAT III нарийвчлалтай ойртолтын журмыг батлагдсан зааварт агуулагдсан журам, зааварчилгаа болон хязгаарлалтын дагуу гүйцэтгэсэн байх;

(3) батлагдсан зааварт заасан CAT II, эсхүл CAT III нарийвчлалтай ойртолтын журамд шаардсан хэрэглэл болон төхөөрөмжид тухайн зааварт агуулагдсан техник үйлчилгээний хөтөлбөрийн дагуу үзлэг шалгалт болон үйлчилгээ хийсэн байх.

(b) CAT II, эсхүл CAT III нарийвчлалтай ойртолтын журмыг ашиглаж байгаа агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа эрхлэгч нь батлагдсан зааврын хүчинтэй хувийг түүний үйл ажиллагааны үндсэн баазад хадгалах ба Даргын шаардсан үед шалгуулахад бэлэн байлгах үүрэгтэй.

(c) Энэ зүйлийн (a), (b)-д шаардсан журмын зааврыг ИНД-119-ийн дагуу олгосон агаарын тээвэрлэгчийн гэрчилгээ эзэмшигчээс шаарддаг үйл ажиллагааны журамтай нэгтгэж болно.

91.419. CAT II болон CAT III нарийвчлалтай ойртолтын журмын зааврыг батлах

(a) CAT II, эсхүл CAT III нарийвчлалтай ойртолтын журмын зааврыг батлуулах, эсхүл батлагдсан тухайн зааварт нэмэлт өөрчлөлт оруулах хүсэлт гаргагч нь санал болгож байгаа заавар, эсхүл нэмэлт өөрчлөлтийг Даргад хүргүүлнэ.

(b) Хэрэв хүсэлт гаргагч нь CAT II, эсхүл CAT III нарийвчлалтай ойртолтын журмыг нислэгт гүйцэтгэж үзүүлэхийг шаардсан Шалгалтын хөтөлбөр (Evaluation Program) батлуулахыг хүсэж байгаа бол тухайн хүсэлтэд дараах мэдээллийг тусгана:

(1) агаарын хөлгийн байршил болон гүйцэтгэж үзүүлэх газар;

(2) гүйцэтгэж үзүүлэх ажиллагааг эхлүүлэх өдөр.

(c) CAT II, эсхүл CAT III нарийвчлалтай ойртолтын журмын заавар нь дараах мэдээллийг багтаасан байна:

(1) тухайн зааварт хамаарах агаарын хөлгийн бүртгэл, хийц болон загвар;

(2) дараах журмыг багтаасан техник үйлчилгээний хөтөлбөр:

- (i) CAT II, эсхүл CAT III нарийвчлалтай ойртолтын журамд шаардлагатай төхөөрөмжийн хэсэг болон хэрэглэлд 3 сарын үечлэлтэй тест болон үзлэг шалгалт хийх;
- (ii) CAT II, эсхүл CAT III нарийвчлалтай ойртолтын журамд шаардлагатай төхөөрөмжийн хэсэг болон хэрэглэлд 12 сарын үечлэлтэй бэнч тест хийх;
- (iii) бүх статик даралтын системд ИНД-43-ын дагуу 12 сарын үечлэлтэй тест болон үзлэг шалгалт хийх;
- (iv) хэрэглэл, эсхүл төхөөрөмжийн доголдлоос шалтгаалан CAT II, эсхүл CAT III нарийвчлалтай ойртолтын журмыг үргэлжлүүлэн ашиглахыг зогсоосон хугацаа, нисэх буудал, шалтгаан бүрийг техник үйлчилгээний бүртгэлд бүртгэх;

(3) дараах нөхцөлд хамаарах журам, зааварчилгаа:

- (i) DH-ийг тогтоох (Recognition of DH);
- (ii) RVR-ийн мэдээллийг ашиглах;
- (iii) ойртолтыг хянах;
- (iv) шийдвэр гаргах бүсийн үндсэн Хэрэглэлээр буулт үйлдэх систем (цаашид “ILS” гэх) заагчийн (ILS indicator) максимум зөвшөөрөгдөх хазайлт;
- (v) ойртолтоос 2-т гарах (missed approach);
- (vi) нам өндрийн ойртолтын нислэгийн төхөөрөмж ашиглах;
- (vii) автопилот ашиглахад зөвшөөрөгдөх минимум өндрийн түвшин;
- (viii) хэрэглэл болон төхөөрөмжийн татгалзлыг анхааруулах систем;
- (ix) хэрэглэлийн татгалзал;
- (x) Даргын шаардлагатай гэж үзсэн бусад журам, зааварчилгаа болон хязгаарлалт.

(d) Энэ зүйлийн (c)(2)(i)-ийг үл харгалзан үйл ажиллагааны шалгах нислэг нь алтернатив үзлэг шалгалтыг орлож болох ба энэ тохиолдолд техник үйлчилгээний хөтөлбөрт тухайн шалгах нислэгийг гүйцэтгэх болон бүртгэл хийх журмыг багтаасан байна.

91.421. Мөстөлтийн нөхцөлд нислэгийн үйл ажиллагаа гүйцэтгэх

(а) Энэ зүйлийн (b)-д зааснаас бусад тохиолдолд IFR-ийн дагуу үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа агаарын хөлгийн дарга нь:

(1) дараах агаарын хөлгөөр хөөрөлт үйлдэхгүй:

(i) аливаа сэнс, цонхны урд шил, эсхүл хөдөлгүүрийн байгууламж дээр, эсхүл хурд, алтиметр, өндөр авах босоо хурд, эсхүл нислэгийн байрлал заах хэрэглэлийн системд цас, мөс, эсхүл цан тогтсон; эсхүл

(ii) далавч, стабилизатор, эсхүл удирдлагын гадаргууд цас, мөс, эсхүл цан тогтсон;

(2) тухайн агаарын хөлөг нь мэдэгдэж байгаа төрлийн мөстөлтийн нөхцөлд мөстөлтөөс хамгаалах төхөөрөмжтэйгөөр гэрчилгээжсэнээс бусад тохиолдолд мэдэгдэж байгаа, эсхүл урьдчилсан мэдээгээр мөстөлттэй байх нөхцөлд агаарын хөлгөөр нислэг үйлдэхгүй.

(b) Хэрэв хөөрөлтийг тухайн агаарын хөлгийн нислэгийн заавар, эсхүл тухайн нөхцөлд хөөрөлт үйлдэх агаарын хөлөг үйлдвэрлэгчийн гаргасан зааварчилгаа болон өгөгдлийн дагуу үйлдэх бол агаарын хөлгийн дарга нь цас, мөс, эсхүл цан тогтсон агаарын хөлгөөр хөөрөлт үйлдэж болно.

(c) Хэрэв тухайн нислэгийн өмнөх цаг агаарын мэдээ болон зааварчилгаа нь мөстөлтийн нөхцөлийн урьдчилан мэдээнд нислэгийн үед цаг агаарын өөрчлөлтөөс шалтгаалан тухайн нислэгийг аливаа хэлбэрээр хязгаарлахгүй болохыг агаарын хөлгийн дарга хүлээн зөвшөөрсөн бол урьдчилсан мэдээний нөхцөлд үндэслэсэн энэ зүйлийн (a)(2)-т заасан хязгаарлалт хамаарахгүй.

91.423. IFR нислэгийн минимум өндрийн түвшин

(а) Хөөрөлт, эсхүл буулт үйлдэхэд шаардлагатай байхаас бусад тохиолдолд агаарын хөлгийн даргад дараах өндрийн түвшнээс доогуур агаарын хөлгөөр IFR-ийн дагуу үйл ажиллагаа гүйцэтгэхийг зөвшөөрөхгүй:

(1) холбогдох AIP-д хэвлэн нийтэлсэн минимум өндрийн түвшнээс; эсхүл

(2) хэрэв минимум өндрийн түвшнийг холбогдох AIP-д хэвлэн нийтлээгүй бол:

- (i) ИНД-71, эсхүл холбогдох AIP-ийн дагуу тогтоосон уулархаг зон дээгүүр гүйцэтгэж байгаа үйл ажиллагааны хувьд тухайн агаарын хөлгийн байрлалаас 9 км (5 NM)-ийн хэвтээ радиус дотор байгаа хамгийн өндөр саадаас дээш 600 м (2,000 ft); эсхүл
- (ii) тухайн агаарын хөлгийн байрлалаас 9 км (5 NM)-ийн хэвтээ радиус дотор байгаа хамгийн өндөр саадаас дээш 300 м (1,000 ft).

91.425. IFR-ийн аяллын нислэгийн өндрийн түвшин, эсхүл нислэгийн түвшин

(а) Монгол Улсын FIR-д аяллын нислэгийн түвшинд IFR-ийн дагуу үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа агаарын хөлгийн дарга нь хяналттай агаарын зайд үйлдэх нислэгт НХУ-ын нэгж өөрөөр зөвшөөрснөөс бусад тохиолдолд дараах өндрийн түвшин, эсхүл нислэгийн түвшнийг хадгалах үүрэгтэй:

- (1) AMSL 3,900 м (13,000 ft), эсхүл түүнээс доош түвшинд нислэг үйлдэж байгаа үед:
 - (i) соронзон чиглэлийн 360°-аас цагийн зүүний дагуу 179°-т 900 м, 1,500м, 2,100 м, 2,700 м, 3,300 м, 3,900 м-ийн өндрийн түвшнийг; эсхүл
 - (ii) соронзон чиглэлийн 180°-аас цагийн зүүний дагуу 359°-т 1,200 м, 1,800 м, 2,400 м, 3,000 м, 3,600 м-ийн өндрийн түвшнийг;
- (2) нислэгийн түвшин 4,500-12,500 м (FL150-FL410)-ийн хооронд үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа үед:
 - (i) соронзон чиглэлийн 360°-аас цагийн зүүний дагуу 179°-т 4,500 м, 5,100 м, 5,700 м, 6,300 м, 6,900 м, 7,500 м, 8,100 м, 8,900 м, 9,500 м, 10,100 м, 10,700 м, 11,300 м, 11,900 м, 12500 м-ийн нислэгийн түвшнийг; эсхүл
 - (ii) соронзон чиглэлийн 180°-аас цагийн зүүний дагуу 359°-т 4,800 м, 5,400 м, 6,000 м, 6,600 м, 7,200 м, 7,800 м, 8,400 м, 9,200 м, 9,800 м, 10,400 м, 11,000 м, 11,600 м, 12,200 м-ийн нислэгийн түвшнийг;
- (3) нислэгийн түвшин 12,500 м (FL410)-ээс дээш үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа үед:

- (i) соронзон чиглэлийн 360°-аас цагийн зүүний дагуу 179°-т 12,500 м, 13,700 м, 14,900 м-ийн нислэгийн түвшнийг; эсхүл
- (ii) соронзон чиглэлийн 180°-аас цагийн зүүний дагуу 359°-т 13,100 м, 14,300 м, 15,500 м нислэгийн түвшнийг.

(b) Энэ зүйлийн (c)-д зааснаас бусад тохиолдолд Монгол Улсын FIR-д IFR-ийн дагуу үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа агаарын хөлгийн дарга дараах аяллын нислэгийн түвшнийг хадгалахгүй байх үүрэгтэй:

- (1) хяналттай агаарын зайд үйлдэх нислэгт НХУ-ын нэгж өөрөөр зөвшөөрснөөс бусад тохиолдолд AMSL 3,900 м-ээс 4,500 м (13,000 ft - FL150)-ийн хоорондох аливаа түвшнийг;
- (2) бүсийн QNH зоны тохируулга нь 980 hPa (735 мм м.у.б), эсхүл түүнээс бага даралттай үед нислэгийн түвшин 4,800 м (FL160)-ээс дооших аливаа түвшнийг.

(c) Монгол Улсын FIR-д хяналттай агаарын зайн гадна IFR-ийн дагуу үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа агаарын хөлгийн дарга нь дараах тохиолдолд AMSL 3,900 м-ээс 4,500 м (13,000 ft – FL 150)-ийн хоорондох аяллын нислэгийн түвшнийг хадгалж болно. Хэрэв агаарын хөлгийн дарга нь:

- (1) агаарын хөлгөөр AMSL 3,900 м (13,000 ft) болон түүнээс доош, эсхүл 4,500 м (FL150) болон түүнээс дээш аяллын нислэгийн түвшинд үйл ажиллагаа үйлдэх боломжгүй бол;
- (2) тухайн өндрийн түвшинд нислэг үйлдэх бусад агаарын хөлөгтэй зөрчилдөхгүй болохыг тогтоосон бол;
- (3) тухайн өндрийн түвшинд нислэг үйлдэхээ холбогдох НХУ-ний нэгжид урьдчилан мэдэгдсэн бол.

91.427. IFR-ийн радио холбоо

(a) Агаарын хөлгөөр IFR-ийн дагуу үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа агаарын хөлгийн дарга нь нислэгийн хөдөлгөөний удирдагчаас өөрөөр зөвшөөрснөөс бусад тохиолдолд дараах үүрэгтэй:

- (1) холбогдох давтамжаар холбоог байнга сонсож, хянадаг байх;
- (2) дараах мэдээллийг холбогдох НХУ-ний нэгжид нэн даруй мэдээлдэг байх:

- (i) тогтоосон илтгэх цэгийн өнгөрөлтийн цаг болон өндрийн түвшин, эсхүл нислэгийн хөдөлгөөний удирдагчаас заасан илтгэх цэг, эсхүл цагийг;
- (ii) тухайн нислэгийн аюулгүй байдалтай холбоотой бусад мэдээллийг.

(b) Энэ зүйлийн (a)(2)-ыг үл харгалзан агаарын хөлгөөр IFR-ийн дагуу үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа агаарын хөлгийн дарга нь тухайн агаарын хөлөг радарын хяналтад байх үед нислэгийн хөдөлгөөний удирдагчаас тусгайлан хүссэн илтгэх цэгийн өнгөрөлтийг мэдээлнэ.

91.429. IFR нислэгийн үйл ажиллагааны үед радио холбоо татгалзах

(a) Нислэгийн хөдөлгөөний удирдагчаас өөрөөр зөвшөөрснөөс бусад тохиолдолд VMC-д IFR-ийн дагуу үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа үед радио холбоо татгалзсан, эсхүл хэрэв радио холбоо татгалзсаны дараа VMC-д орсон бол радио холбоогүй болсон агаарын хөлгийн дарга тухайн нислэгийг VFR-ийн дагуу үргэлжлүүлэн хамгийн ойрын тохиромжтой аэродромд буулт үйлдэнэ.

(b) Нислэгийн хөдөлгөөний удирдагч өөрөөр зөвшөөрснөөс бусад тохиолдолд IMC-д IFR-ийн дагуу үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа үед радио холбоо татгалзсан, эсхүл цаашдын хадгалалт нь тодорхойгүй VMC-д үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа агаарын хөлгийн дарга нислэгийг тухайн нислэгийн төлөвлөгөөний дагуу үргэлжлүүлэх бөгөөд:

- (1) хэрэв нисэн гарах үед радио холбоо татгалзсан бол сүүлд оноосон түвшнийг хадгалан заасан цэг рүү нисэх ба үүний дараа тухайн нислэгийг нислэгийн төлөвлөгөөний дагуу үргэлжлүүлнэ;
- (2) хэрэв нислэгийн хөдөлгөөний удирдагчаас заасан радарын чиглэлээр нисэн гарах үед радио холбоо татгалзсан бол газрын бартааг давах зайг ханган, сүүлд оноосон чиглэлийг хоёр минут хадгалж, үүний дараа тухайн нислэгийг нислэгийн төлөвлөгөөний дагуу үргэлжлүүлнэ.
- (3) хэрэв тухайн нислэгийн замын дагуух үе шатанд радио холбоо татгалзсан бол:
 - (i) нисэн очих газрын навигацийн төхөөрөмж, эсхүл нислэгийн хөдөлгөөний удирдагчаас заасан цэгийг дагах, эсхүл хэрэв заагаагүй бол хамгийн сүүлд оноосон өндрийн түвшнийг хадгалан төлөвлөсөн хэрэглэлийн ойртолтын журмын навигацийн төхөөрөмж, эсхүл цэгийг дагана;

- (ii) хэрэв шаардлагатай бол ЕТА, эсхүл түүний дараа, эсхүл ойртолтын баримжаат цагт хүлээх тойрогт нислэг үйлдэж өндөр алдсаны дараа, хэрэглэлийн ойртолтын журмыг гүйцэтгэж эхэлнэ;
- (4) хэрэв ойртолтын эхлэлд радио холбоо татгалзсан бөгөөд нислэгийн хөдөлгөөний удирдагч агаарын хөлөгт ойртолт үйлдэхийг зөвшөөрөөгүй бол тухайн журмыг үргэлжлүүлэн гүйцэтгэх ба хэрэв шаардлагатай бол хамгийн сүүлд оноосон өндрийн түвшин хүртэл хүлээх тойрогт өндөр алдан, тухайн өндрийн түвшнийг ойртолтын төгсгөлийг үйлдэж дуусах хүртэл хадгалаад, ойртолтыг хэрэглэлийн ойртолтын журмын дагуу гүйцэтгэнэ.
- (5) хэрэв агаарын хөлөг нислэгийн хөдөлгөөний удирдагчаас заасан радарын чиглэлээр нисэж байхад ойртолтын эхэн болон дунд үед радио холбоо татгалзсан бол тухайн агаарын хөлөг ойртолтын төгсгөлийг үйлдэж дуусах хүртэл хамгийн сүүлд оноосон өндрийн түвшнийг хадгалаад хэрэглэлийн ойртолтын журмыг үргэлжлүүлэн гүйцэтгэнэ;
- (6) хэрэв агаарын хөлөг хүлээх тойрогт нислэгийн үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байх үед радио холбоо татгалзсан ба цаг уур нь хэрэглэлийн ойртолтын минимумаас доош байгаа, эсхүл тухайн аэродром аливаа шалтгаанаар хаагдсан бол:
 - (i) даялах нислэгийн цагийг нислэгийн хөдөлгөөний удирдагчид мэдэгдэх хүртэл хүлээх тойрогт нислэгийг үргэлжлүүлнэ;
 - (ii) нислэгийн төлөвлөгөөнд заасан бэлтгэл аэродромын чиглэлд ниснэ;
 - (iii) тухайн аэродромд буулт үйлдэхдээ хэрэглэлийн ойртолтын журмын дагуу гүйцэтгэнэ;
- (7) хэрэв ойртолтоос 2-т гарах журмаар агаарын хөлөг үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа үед радио холбоо татгалзсан бол ойртолтын баримжаат цаг, эсхүл ЕТА аль сүүлд болох хугацаанаас 30 минут хүртэл хугацаанд хэрэглэлийн ойртолтыг үргэлжлүүлэн гүйцэтгэх ба хэрэв агаарын хөлөг нь тухайн 30 минутад буулт үйлдэх боломжгүй бол нислэгийн төлөвлөгөөнд заасан бэлтгэл аэродромын чиглэлд нислэгийг үргэлжлүүлж тухайн аэродромд хэрэглэлийн ойртолтын журмыг ашиглана.

91.431. Байгууламжийн доголдлыг мэдээлэх

(а) Агаарын хөлгөөр IFR-ийн дагуу үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа агаарын хөлгийн дарга нь нислэгийн үед гарсан нисэхийн байгууламжийн доголдолтой ажиллагааг НХҮ-ний нэгжид цаг алдалгүй мэдэгдэнэ.

(b) Энэ зүйлийн (а)-д шаардсан мэдээлэл нь дараах мэдээллийг багтаасан байна:

- (1) агаарын хөлгийн маяг;
- (2) агаарын хөлгийн бүртгэлийн дугаар, хэрэв хамааралтай бол нислэгийн дугаар;
- (3) агаарын хөлгийн даргын нэр;
- (4) үйл ажиллагаа эрхлэгчийн нэр;
- (5) агаарын хөлгийн байршил болон өндрийн түвшин;
- (6) нислэгийн үе шат;
- (7) нөлөөнд өртсөн байгууламж;
- (8) доголдолтой ажиллагааны товч мэдээлэл;
- (9) нислэгт нөлөөлсөн байдал.

91.433. RVSM агаарын зайн үйл ажиллагаа

(а) Үйл ажиллагаа эрхлэгч нь агаарын хөлгөөр Багасгасан босоо зайчлалын минимум (цаашид “RVSM” гэх) агаарын зайд нислэгийн үйл ажиллагаа эрхлэх бол дараах шаардлагыг хангасан байна:

- (1) Даргаас үйл ажиллагааны тусгай зөвшөөрөл авсан;
- (2) нисэх онгоцны босоо тэнхлэгийн навигацийн үзүүлэлт нь 91.519-д тусгасан шаардлагыг хангасан;
- (3) RVSM-ийн тусгай зөвшөөрлийн хүрээнд НТЧ-ын хадгалалт (техникийн үйлчилгээ болон засвар)-ын хөтөлбөртэй байх;
- (4) RVSM агаарын зайд нисэх багийн мөрдөж ажиллах журамтай байх.

(b) Монгол Улсын RVSM агаарын зайд RVSM-ийн зөвшөөрөлгүй агаарын хөлгөөр нислэг үйлдэхдээ Монгол Улсын AIP-д хэвлэн нийтэлсэн журмыг дагаж мөрдөх үүрэгтэй.

F Бүлэг - Хэрэглэл болон төхөөрөмжид тавигдах шаардлага

91.501. Ерөнхий шаардлага

(а) Дараах заалтаас бусад тохиолдолд аливаа этгээд нь агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа гүйцэтгэхгүй:

- (1) агаарын хөлгийг энэ Бүлэгт шаардсан маягийн болон тооны хэрэглэл, төхөөрөмжөөр тоноглогсон байх;
- (2) агаарын хөлөгт суурилуулсан хэрэглэл, төхөөрөмж нь дараах шаардлагыг хангасан байх:
 - (i) дараах баримт бичигт заасан холбогдох тодорхойлолт болон НТЧ-ын загварын стандартыг:
 - (A) энэ дүрмийн Хавсралт А;
 - (B) ИНД-21-ийн Хавсралт С;
 - (C) ИНД-26;
 - (D) тусгай категорийн НТЧ-ын гэрчилгээтэй агаарын хөлгийн хувьд агаарын хөлгийн үйлдвэрлэгчийн загварын тодорхойлолт; эсхүл
 - (ii) дараах орлох өөр тодорхойлолт болон загварын стандартыг:
 - (A) Дарга зөвшөөрсөн; эсхүл
 - (B) тусгай категорийн НТЧ-ын гэрчилгээтэй агаарын хөлгийн хувьд шалгах нислэг хийсний дараа Даргын хүлээн зөвшөөрөхүйц байх;
- (3) агаарын хөлөгт суурилуулсан хэрэглэл болон төхөөрөмжийг тухайн агаарын хөлгийн үйлдвэрлэгчийн зааварчилгаа, эсхүл Даргын хүлээн зөвшөөрөхүйц бусад дүйцэх зааварчилгааны дагуу суурилуулсан байх;
- (4) 91.537-д зааснаас бусад тохиолдолд тухайн агаарын хөлөгт суурилуулсан хэрэглэл болон төхөөрөмж нь ажиллагаатай нөхцөлд байх.

91.503. Хэрэглэл болон төхөөрөмжийн байршил

(а) Үйл ажиллагаа эрхлэгч нь дараах шаардлагыг бататгана:

- (1) нэг нисгэгч ажиллуулдаг, эсхүл ашигладаг хэрэглэл болон төхөөрөмж нь тухайн нисгэгчийн үндсэн суудаг байрлалаас ил харагдахуйц байх ба ажиллуулах боломжтой байх;
- (2) хоёр нисгэгч ажиллуулдаг, эсхүл ашигладаг ганц хэрэглэл, эсхүл төхөөрөмжийн эд зүйл нь нисгэгч бүрийн үндсэн суудаг байрлалаас ил харагдахуйц байх ба ажиллуулах боломжтой байх.

91.505. Суудал болон хамгаалалтын хэрэгсэл

(а) Энэ зүйлийн (b)-д зааснаас бусад тохиолдолд агаарын бөмбөлгөөс бусад агаарын хөлгийг дараах хэрэгслээр тоногловсон байна:

- (1) бүхээгт байгаа хүн бүрд зориулсан суудал, эсхүл унтлагын ор;
- (2) суудал бүрд суудлын бүс болон унтлагын оронд хамгаалалтын бүс;
- (3) хос мөрөвчит даруулга:
 - (i) аэробатик нислэгт гэрчилгээжсэн агаарын хөлгийн суудал бүрд;
 - (ii) 10, эсхүл түүнээс дээш зорчигчийн суудлын багтаамжтайгаар гэрчилгээжсэн агаарын хөлгийн багийн гишүүдийн суудал бүрд;
- (4) хос мөрөвчит даруулга, эсхүл ганц хөндлөн мөрөвчит даруулгатай бүс:
 - (i) нисдэг тэрэгний нисэх багийн гишүүний суудал бүрд;
 - (ii) сургалтын нислэг үйлдэж байгаа нисэх онгоцны нисэх багийн гишүүний суудал бүрд;
 - (iii) тухайн нисэх онгоц нь 91.311(c)-д заасны дагуу үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа бол нисэх онгоцны багийн гишүүдийн суудал бүрд.

(b) Энэ зүйлийн (a)(1), (2)-ыг үл харгалзан дараах этгээдийг суудал, унтлагын ор, эсхүл хамгаалалтын бүс хэрэглэхийг шаардахгүй:

- (1) 91.207(d)(1)-ийн дагуу тээвэрлэж байгаа хүүхэд;
- (2) шүхрийн үйл ажиллагаанд оролцож байгаа зорчигч.

91.507. Зорчигчийн мэдээллийн тэмдэг

(а) Зорчигчийн бүхээг нь нисэх багийн бүхээгээс шууд харьцахаас тусгаарлагдсан 10, эсхүл түүнээс дээш зорчигчийн суудлын багтаамжтай агаарын бөмбөлгөөс бусад агаарын хөлгийг, зорчигч болон бүхээгийн ажилтанд дараах мэдээллийг хүргэх зорилгоор тэдэнд харагдахуйц нисэх баг ажиллуулах боломжтой хэрэгслээр тоноглогдсон байна:

- (1) тамхи татахыг хориглосон;
- (2) суудлын бүсээ бүсэлсэн байх.

91.509. Минимум хэрэглэл болон төхөөрөмж

(а) Моторт глайдераас бусад НТЧ-ын гэрчилгээтэй, хөдөлгүүртэй агаарын хөлгийг дараах хэрэглэлээр тоноглогдсон байна:

- (1) нислэгийн хурд заах;
- (2) хэрэв агаарын хөлгийн нислэгийн зааварт заасан хурдны хязгаарлалтыг Mach тоогоор илэрхийлсэн бол, Mach тоо заах;
- (3) өндрийн түвшнийг фут, эсхүл метрээр заах;
- (4) соронзон чиглэл заах;
- (5) нэмэлт түлшний савнаас бусад түлшний савны агууламжийн хэмжээ заах;
- (6) хөдөлгүүр бүрийн эргэлтийн тоо заах;
- (7) даралтат тосолгооны систем ашигладаг хөдөлгүүр бүрийн тосны даралт заах;
- (8) шингэний хөргөлттэй хөдөлгүүр бүрийн хөргөлтийн шингэний хэм заах;
- (9) даралтат тосолгооны систем ашигладаг 250-аас дээш морины хүчтэй хөдөлгүүр бүрийн тосны хэм заах;
- (10) агаарын нэмэлт шахуургад supercharged, эсхүл turbocharged поршинт хөдөлгүүр болон бүх тогтмол эргэлтийн сэнстэй поршинт хөдөлгүүр бүрийн манифолдын даралт заах;
- (11) 250-аас дээш морины хүчтэй, агаарын хөргөлттэй поршинт хөдөлгүүр бүрийн цилиндрийн толгойн хэм заах;

- (12) тухайн флапны байршлыг нисэх багийн гишүүн шууд харж, тодорхойлж чаддаг байхаас бусад тохиолдолд, хэрэв флап суурилуулсан бол флапны байршил заах;
 - (13) хэрэв тухайн агаарын хөлөг хураадаг газардах ангитай бол газардах ангийн байрлал заах;
 - (14) цахилгааны эх үүсвэр гаргадаг төхөөрөмжийн хэвийн ажиллагааг заах;
 - (15) хэрэв тухайн агаарын хөлөг нь хөдөлгүүрийн гарах яндангаас бүхээгийг халаадаг, эсхүл дотоод шаталтын халаагчтай бол бүхээгт нүүрсхүчлийн хэт исэл байгааг заах.
- (b) Энэ зүйлийн (c)-г харгалзан Монгол Улсад бүртгэлтэй, НТЧ-ын гэрчилгээтэй дараах агаарын хөлгийн ашиглалтын цагийг автоматаар бүртгэж, цуглуулдаг төхөөрөмжөөр тоноглогдсон байна:
- (1) ИНД-137-гийн дагуу ХАА-н агаарын хөлгийн үйл ажиллагаанд ашигладаг нисдэг тэрэг;
 - (2) ИНД-135-ын дагуу арилжааны нислэгийн үйл ажиллагаанд ашигладаг нисдэг тэрэг;
 - (3) тусгай категорийн туршилтын НТЧ-ын гэрчилгээтэй, эсхүл тусгай категорийн сонирхогчийн бүтээсэн НТЧ-ын гэрчилгээтэйгээс бусад аливаа төрлийн үйл ажиллагаанд ашигладаг нисдэг тэрэг;
 - (4) ИНД-137-ийн дагуу ХАА-н агаарын хөлгийн үйл ажиллагаанд ашигладаг нисэх онгоц.
- (c) Энэ зүйлийн (b)-ийн шаардлагыг Даргын тогтоосон өдрөөс мөрдөж эхлэх ба нэг, эсхүл түүнээс олон мэдэгдлээр энэ зүйлийн (b)-д заасан мөрдөж эхлэх өдрийг өөр өөрөөр тогтоож болно.
- (d) Зорчигч хэвийн үед нэвтэрдэг аливаа бүхээгийг түгждэг хаалгаар тоноглогдсон агаарын хөлгийг тухайн хаалганы түгжээг багийн гишүүн онгойлгоход зориулсан хэрэгслээр тоноглогдсон байна.

91.511. Шөнийн VFR-ийн хэрэглэл болон төхөөрөмж

- (a) Шөнийн цагаар VFR-ийн дагуу үйл ажиллагаа гүйцэтгэдэг, НТЧ-ын гэрчилгээтэй, хөдөлгүүртэй агаарын хөлөг нь 91.509-ийн дагуу тоноглогдсон байх ба дараах шаардлагыг хангасан байна:

- (1) энэ зүйлийн (b)-д зааснаас бусад тохиолдолд эргэлт болон гулгалт заах хэрэглэлтэй (turn and slip indicator) байх ;
- (2) навигацийн гэрэлтэй байх;
- (3) мөргөлдөхөөс сэргийлэх гэрлийн системтэй байх;
- (4) шаардлагатай хэрэглэл, эсхүл заагч нь гэрэлтүүлэгтэй байх.

(b) Хөндлөн (pitch) болон тууш (roll) тэнхлэгийн дагуу 360°-ын эргэлтийг заах чадвартай гуравдагч байрлал заагчаар (attitude indicator) тоноглосон агаарын хөлгийг эргэлт заах хэрэглэлээр (turn rate indicator) тоноглох шаардлагагүй.

91.513. VFR-ийн холбооны төхөөрөмж

(a) Радио холбоогүйгээр VFR-ийн дагуу үйл ажиллагаа гүйцэтгэхийг Нислэгийн хөдөлгөөний удирдагч зөвшөөрснөөс бусад тохиолдолд ИНД-71-ийн дагуу тогтоосон В, С болон D ангиллын хяналттай агаарын зайд, эсхүл шөнийн цагаар E ангиллын агаарын зайд VFR-ийн дагуу үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа агаарын хөлгийг дараах шаардлага хангасан радио холбооны төхөөрөмжөөр тоноглосон байна:

- (1) Хавсралт А-ийн А.9-д заасан 1, эсхүл 2 дугаар түвшний стандартад нийцсэн;
- (2) холбогдох НХУ-ын нэгжтэй байнга хоёр талын радио холбоо барих чадвартай.

(b) Хэрэв тухайн төхөөрөмжийг НХУ-ний нэгжтэй холбоо барихад ашигладаг бол хяналттай агаарын зайн гадна VFR-ийн дагуу үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа агаарын хөлгийг Хавсралт А-ийн А.9-д заасан 1, эсхүл 2 дугаар түвшний стандартад нийцсэн радио холбооны төхөөрөмжөөр тоноглосон байна.

91.515. Усан дээгүүрх VFR нислэгийн холбооны болон навигацийн төхөөрөмж

(a) Хамгийн ойрын эргээс 30 минутын нислэгийн цагаас их зайд, усан дээгүүр VFR-ийн дагуу үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа агаарын хөлгийг дараах төхөөрөмжөөр тоноглосон байна:

- (1) дараах холбооны төхөөрөмж:

- (i) Хавсралт А-ийн А.9-д заасан 1, эсхүл 2 дугаар түвшний стандартыг хангасан;
 - (ii) холбогдох НХҮ-ний нэгжтэй, эсхүл нисэхийн байгууламжтай байнга хоёр талын радио холбоо барих чадвартай;
- (2) нислэгийн төлөвлөгөөний дагуу тухайн агаарын хөлгийг удирдан чиглүүлэх чадвартай навигацийн төхөөрөмж.

91.517. IFR-ийн хэрэглэл болон төхөөрөмж

(а) НТЧ-ын гэрчилгээтэй, IFR-ийн дагуу үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа хөдөлгүүртэй агаарын хөлгийг 91.509 болон 91.511-ийн дагуу дараах үзүүлэлтийг заах хэрэглэлээр тоноглосон байна:

- (1) гироскоп, эсхүл инерцийн аргаар агаарын хөлгийн байрлал;
- (2) гироскоп, эсхүл инерцийн аргаар соронзон чиглэл;
- (3) гироскоп хэрэглэлийн цахилгаан тэжээл нь зохих ёсоор ажиллаж байгаа;
- (4) барометрийн даралтыг гектопаскаль, эсхүл миллибараар тохируулдаг, фут, эсхүл метрээр хэмждэг, даралтаар илэрхийлдэг өндрийн түвшин;
- (5) гадна агаарын хэм;
- (6) цаг, минут, секундээр илэрхийлэх цаг хугацаа;
- (7) конденсац, эсхүл мөстөлтөөс үүсэх доголдлоос сэргийлэх хэрэгсэлтэй агаарын хурдыг кнот (knots), эсхүл км/цагаар илэрхийлэх хурд;
- (8) өндөр авах болон өндөр алдах босоо хурд.

91.519 IFR-ийн холбооны болон навигацийн төхөөрөмж

(а) IFR-ийн дагуу үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа агаарын хөлгийг дараах холбооны төхөөрөмжөөр тоноглосон байна:

- (1) Хавсралт А-ийн А.9-д заасан 1 дүгээр түвшний стандартад нийцсэн;
- (2) холбогдох НХҮ-ний нэгж, эсхүл нисэхийн байгууламжтай байнга хоёр талын радио холбоогоор хангах чадвартай.

(b) Энэ зүйлийн (ba)-д зааснаас бусад тохиолдолд IFR-ийн дагуу үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа агаарын хөлгийг дараах навигацийн системээр тоноглосон байна:

- (1) Хавсралт А-ийн А.9-д заасан 1 дүгээр түвшний стандартад нийцсэн;
- (2) тухайн агаарын хөлөг дараах шаардлагын дагуу үйл ажиллагаа гүйцэтгэх чадвартай байх:
 - (i) нислэгийн төлөвлөгөөний дагуу;
 - (ii) [нөөц];
 - (iii) НХУ-ын нэгжийн шаардлага.

(ba) Энэ зүйлийн (b)(1) нь 91.263-д заасан навигацийн тодорхойлолтыг ашиглан IFR нислэгийн үйл ажиллагаанд ашиглаж байгаа агаарын хөлөгт хамаарахгүй.

(c) [Нөөц]

(d) Навигацийн тодорхойлолтод Үзүүлэлтэд суурилсан навигаци (цаашид “PBN” гэх) шаардсан агаарын зайд үйл ажиллагаа гүйцэтгэх нисэх онгоц нь энэ зүйлийн (b)(2)-т шаардсанаас гадна дараах шаардлагыг хангасан байна:

- (1) нисэх онгоцны навигацийн нарийвчлалын талаарх мэдээлэл нь зохион бүтээгч улс, эсхүл бүртгэгч улсаас баталсан агаарын хөлгийн нислэгийн заавар, эсхүл бусад баримт бичигт тусгагдсан;
- (2) агаарын хөлгийг тодорхой навигацийн нарийвчлалтай агаарын зайд нислэг үйлдэх чадамжтай навигацийн төхөөрөмжөөр тоноглосон;
- (3) нисэх онгоцны навигацийн нарийвчлалын мэдээлэл нь MEL-д тусгагдсан.

(e) Үйл ажиллагаа эрхлэгч нь PBN үйл ажиллагааг эхлүүлэхийн өмнө дараах баримт бичгийг бүрдүүлсэн байна:

- (1) хэвийн болон хувийн бус үед ажиллах журам, нөөц журмыг багтаасан;
- (2) тохирох навигацийн үзүүлэлтийн дагуу нисэх багийн ур чадвар болон мэргэшлийн шаардлагууд;

-
- (3) төлөвлөсөн үйл ажиллагаанд нийцсэн, холбогдох ажилтны сургалтын хөтөлбөр;
- (4) тохирох навигацийн техникийн тодорхойлолтын дагуу НТЧ-ыг хадгалах техник үйлчилгээний журам.
- (f) Тусгай зөвшөөрөл шаарддаг RNP AR (Authorization Required) навигацийн үзүүлэлтэд үндэслэн PBN үйл ажиллагаа эрхлэхийн өмнө Даргаас үйл ажиллагааны тусгай зөвшөөрөл авсан байна.
- (g) Навигацийн минимум үзүүлэлтийн тодорхойлолт (цаашид “MNPS” гэх) шаардсан тодорхой агаарын зайд үйл ажиллагаа гүйцэтгэх агаарын хөлөг нь дараах шаардлагыг хангасан болохыг бататгасан байна:
- (1) замын дагуух аль ч цэгт MNPS-ийн дагуу, тухайн замыг дагаж байгаа, эсхүл замаас гарсныг нисэх багт байнга заах чадвартай навигацийн төхөөрөмжөөр тоноглогдсон байх;
- (2) Дарга MNPS нислэгийн үйл ажиллагаанд зөвшөөрсөн байх.
- (h) Нислэгийн түвшин 8,900 м-ээс (FL290) дээш 12,500 м (FL410) хүртэл, RVSM-ийг 300 м (1,000 ft) -ээр тогтоосон агаарын зайд үйл ажиллагаа гүйцэтгэх агаарын хөлөг нь дараах шаардлагыг хангасан байна:
- (1) тухайн агаарын зайд үйл ажиллагааг гүйцэтгэхийг Дарга зөвшөөрсөн байх;
- (2) дараах чадамжтай төхөөрөмжөөр тоноглогдсон байх:
- (i) нисэж байгаа тухайн нислэгийн түвшнийг нисэх багт харуулах чадвартай;
- (ii) сонгосон нислэгийн түвшнийг автоматаар хадгалах чадвартай;
- (iii) сонгосон нислэгийн түвшнээс 90 м (300 ft)-ээр хазайсан тохиолдолд нисэх багт дуут болон гэрлэн анхааруулга өгөх чадвартай;
- (iv) [нөөц]
- (v) өндрийн түвшний даралтыг автоматаар мэдээлэх чадвартай.
- (i) Энэ зүйлийн (h)(2)(i)-д шаардсан төхөөрөмж нь өндрийн түвшин хэмжих хоёроос доошгүй системээс бүрдсэн байна.
- (j) Үйл ажиллагаа эрхлэгч нь RVSM тусгай зөвшөөрөл хүсэхийн өмнө дараах шаардлагыг хангасан болохыг бататгасан байна:
-

- (1) нисэх онгоцны босоо навигацийн үзүүлэлт нь энэ зүйлийн (m), (n) болон (o) -д заасан шаардлагыг хангаж байх;
 - (2) НТЧ-ыг хадгалах зорилгоор тохирох техник үйлчилгээний хөтөлбөрийг боловсруулсан байх;
 - (3) RVSM агаарын зайд нисэх багийн ажиллах журмыг боловсруулсан байх.
- (k) Дарга, агаарын хөлгийг бүртгэгч улстай зөвшилцсөний үндсэн дээр, хэрэв хамааралтай бол 91.519(h)(1)-д заасан агаарын хөлгийн хувьд дараах шаардлагыг бататгасан байна:
- (1) өндөр хадгалах үзүүлэлтийн мэдээний тайланг хяналтын байгууллагаас хүлээн авах;
 - (2) RVSM агаарын зайд өндөр хадгалах шаардлагыг хангаагүй гэж тайланд тодорхойлсон агаарын хөлөг бүрд, эсхүл агаарын хөлгийн төрөлд яаралтай залруулах арга хэмжээ авах.
- (l) RVSM-ийн тусгай зөвшөөрөлтэй үйл ажиллагаа эрхлэгч нь нисэх онгоцны маяг бүрээс хамгийн багадаа хоёр нисэх онгоцыг хоёр жил тутамд нэг удаа, эсхүл нисэх онгоц тус бүрээр 1,000 нислэгийн цагийн хооронд (аль урт хугацаагаар нь) өндөр хадгалах үзүүлэлтийг хангаж байгааг баталгаажуулах үүрэгтэй. Хэрэв үйл ажиллагаа эрхлэгчийн нисэх онгоцны төрөл нь нэг маягийн нисэх онгоцноос бүрдэж байвал тухайн нисэх онгоцны хяналтыг тогтоосон хугацаанд гүйцэтгэнэ.
- (m) Өндөр хадгалах гүйцэтгэлийн чадамж нь бүлэг нисэх онгоцны хувьд Нийт босоо алдаа (цаашид “Total Vertical Error - TVE” гэх) дундаж хэмжээ нь 25 м (80 фут)-ээс хэтрэхгүй байх ба стандарт хазайлт нь $28 - 0.013z^2$ хувьд $0 \leq z \leq 25$ метрийн хооронд, эсхүл $92 - 0.004z^2$ хувьд $0 \leq z \leq 80$ футийн хооронд байна.
- (n) TVE -ны бүрэлдэхүүн хэсэг дараах шинж чанартай байна:
- (1) бүлгийн дундаж Алтиметрийн системийн алдаа (цаашид “Altimeter system error – ASE” гэх) нь 25 м (80 фут)-ээс хэтрэхгүй байх;
 - (2) дундаж ASE-ийн абсолют утга болон ASE-ийн стандарт гурван хазайлтын нийлбэр 75 м (245 фут)-ээс хэтрэхгүй байх;
 - (3) өгөгдсөн нислэгийн түвшин болон нислэгийн өндрийн даралтын зөрүү нь дунджаар 0 м орчим тэгш хэмтэй, стандарт хазайлт нь 13.3 м (43.7 фут)-ээс их биш байх ба зөрүүний хэмжээ нэмэгдэх тусам ялгааны давтамж багасах нь экспоненциаль байна.

(о) Нисэх онгоцны их бие болон алтиметрийн системийн онцлог шинж чанарын улмаас бүлэг нисэх онгоцонд хамаарах боломжгүй нисэх онгоцны хувьд өндөр-хадгалах чадварыг хянах TVE-ийн бүрэлдэхүүн хэсэг дараах шинж чанартай байна:

- (1) нислэгийн бүх нөхцөлд нисэх онгоцны ASE нь 60 м (200 фут)-ээс хэтрэхгүй байх;
- (2) өгөгдсөн нислэгийн түвшин болон нислэгийн өндрийн даралтын зөрүү нь дунджаар 0 м орчим тэгш хэмтэй, стандарт хазайлт нь 13.3 м (43.7 фут)-ээс их биш байх ба зөрүүний хэмжээ нэмэгдэх тусам ялгааны давтамж багасах нь экспоненциаль байна.

(р) Хэрэв холбоо, эсхүл навигацийн зорилготой аливаа бие даасан системийн нэг, эсхүл аль аль нь татгалзсан тохиолдолд MNPS, PBN болон RVSM агаарын зайд үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа агаарын хөлгийг үлдсэн төхөөрөмж нь тухайн агаарын хөлгийн нислэгийг энэ зүйлийн (а), (b), (d), (g) болон (h)-ийн дагуу үргэлжлүүлэх боломжийг бататгах тооны төхөөрөмжөөр тоноглогсон байна.

(q) Дарга дараах журмыг зөвшөөрснөөс бусад тохиолдолд аливаа этгээд агаарт болон газарт хэрэглэхээр бүтээсэн навигацийн электрон өгөгдөлтэй бүтээгдэхүүнийг ашиглахгүй:

- (1) хэрэглэдэг процесс болон хүргүүлсэн бүтээгдэхүүн нь үнэн зөв байдлын хүлээн зөвшөөрөхүйц стандартыг хангаж байгааг, мөн тухайн бүтээгдэхүүн нь зориулалтын ашиглалтад тохирч байгааг бататгах журам;
- (2) тухайн процесс болон бүтээгдэхүүнд байнгын хяналт тавих журам;
- (3) хүчинтэй, засаж өөрчлөөгүй навигацийн электрон өгөгдлийг тухайн өгөгдөл шаардлагатай бүх агаарын хөлөгт цаг тухайд нь түгээдэг бөгөөд суулгадаг болохыг бататгах журам.

91.521. CAT II, эсхүл CAT III нарийвчлалтай ойртолтын төхөөрөмж

(а) CAT II, эсхүл CAT III нарийвчлалтай ойртолтын журмыг ашиглаж байгаа агаарын хөлгийг 91.509, 91.511 болон 91.517-ийн дагуу тоноглогсон байх ба дараах төхөөрөмжтэй байна:

- (1) дараах шаардлагыг хангасан хоёр локалайзер (localizer) болон глиссадын налуу (glide slope) хүлээн авах систем:

-
- (i) нисгэгчийн суудал бүрээс үндсэн ILS-ийн дэлгэцэд харагддаг байх;
 - (ii) локалайзерын нэгээс доошгүй, глиссадын налуугийн нэг антентай байх;
- (2) тухайн агаарын хөлгийн холбооны төхөөрөмжийг ашиглахад нөлөөлдөггүй, энэ зүйлийн (а)(1)-д шаардсан нэгээс доошгүй ILS систем;
 - (3) холын болон дундын (outer and middle) маркерын дохиоллыг өвөрмөц дуут болон гэрлэн дохиогоор хүргэх маркерын дохио хүлээн авагч;
 - (4) хоёр агаарын хөлгийн байрлал заагч, гироскопын, эсхүл инерцийн (attitude indicator);
 - (5) хоёр соронзон чиглэл заагч, гироскопын, эсхүл инерцийн;
 - (6) хоёр хурд заагч, конденсац, эсхүл мөстөлтөөс үүсэх доголдлоос сэргийлэх зорилгоор агаарын хурдыг кнот (knots), эсхүл км/цагаар илэрхийлдэг;
 - (7) хоёр даралтаар мэдрэх алтиметр, фут, эсхүл метрээр тохируулсан, алтиметрийн заалтын алдаа болон агаарын хөлгийн дугуйны өндрийн засварыг тооцох зурагт хуудастай (placarded);
 - (8) хоёр өндөр авах болон өндөр алдах босоо хурд заагч;
 - (9) дараах төхөөрөмжөөс бүрдсэн нислэгийн удирдлагын чиглүүлэх систем:
 - (i) нэг нисгэгчийн хэрэглэлийн самбар дээр, ILS локалайзертай холбоотой автомат удирдлагатай (automatic steering), автомат ойртолтын coupler; эсхүл
 - (ii) ILS локалайзертай холбоотойгоор тооцоолсон мэдээллийг steering командын хэлбэрээр харуулах, тооцоолсон мэдээллийг ILS глиссадын налуу, эсхүл ILS глиссадын налуугийн үндсэн мэдээлэлтэй холбоотойгоор өндөр авах, эсхүл алдах (pitch) командын хэлбэрээр ижил хэрэглэл дээр харуулах FDS;
 - (10) 45 м (150 ft)-ээс доош DH-тэй үйл ажиллагаанд:

- (i) ойрын (inner) чиглүүлэх радиостанцын дохиоллыг дуут болон гэрлэн дохиогоор ялгаатай байдлаар хүргэх маркерын дохио хүлээн авагч; эсхүл
 - (ii) радио алтиметр;
- (11) дараах системийн алдааг нисгэгч нэн даруй илрүүлэхэд зориулсан анхааруулах систем:
- (i) энэ хэсгийн (1), (4), (5) болон (9)-д шаардсан төхөөрөмжийн;
 - (ii) хэрэв CAT III нарийвчлалтай ойртолтын журамд ашиглахаар суурилуулсан бол радио алтиметр болон хүчний удирдлагын автомат системийн;
- (12) бүрэн ажиллагаатай хос удирдлага;
- (13) статик даралтын нөөц эх үүсвэртэй, гадна орчинтой холбосон статик даралтын систем;
- (14) газардах болон буултын дараах гүйлтэд аюулгүй шилжихэд аль ч нисгэгчийг нислэгийн бүхээгийн харааг хангалттай хангах салхины шил арчигч, эсхүл дүйцэх хэрэгсэл.
- (b) Энэ зүйлийн (a)(4), (5), (6), (7) болон (8)-т шаардсан хэрэглэл болон төхөөрөмжийн тоонд 91.517-ийн дагуу IFR нислэгийн үйл ажиллагаа гүйцэтгэхэд шаардлагатай хэрэглэл болон төхөөрөмж багтсан байна.

91.523. Ослын төхөөрөмж

- (a) 10, эсхүл түүнээс дээш зорчигчийн суудлын багтаамжтайгаар гэрчилгээжсэн агаарын хөлгийг дараах хэрэгслээр тоногловсон байна:
- (1) нислэгийн үед, эсхүл жижиг ослын үед авч болзошгүй гэмтлийг эмчлэх зорилгоор зорчигчийн бүхээг бүрд, хялбар авах боломжтой байдлаар жигд тараасан, Хүснэгт 7-д заасан тооны анхны тусламжийн иж бүрдэл;
 - (2) хялбар авах боломжтой байдлаар жигд тараасан, Хүснэгт 8-д заасан тооны гар гал унтраагуур.
- (b) 20, эсхүл түүнээс дээш зорчигчийн суудлын багтаамжтайгаар гэрчилгээжсэн агаарын хөлгийг багийн гишүүд авч хэрэглэхэд хялбар ослын сүхээр тоногловсон байна.

(с) 61, эсхүл түүнээс дээш зорчигчийн суудлын багтаамжтайгаар гэрчилгээжсэн агаарын хөлгийг дараах шаардлагыг хангасан, цэнэг хураагаар ажилладаг зөөврийн чанга яригчаар тоногдсон байна:

(1) онцгой нөхцөлийн нүүлгэн шилжүүлэлтийг хариуцахаар томилогдсон багийн гишүүн бүхээгийн ажилтны суудлаас авахад хялбар дөхөм байх;

(2) Хүснэгт 9-ийн дагуу байрлуулсан байх.

(d) Энэ зүйлийн (а)(2) болон (с)-д шаардсан төхөөрөмж бүрийг ажиллуулах аргыг тодорхой харуулсан байна.

(е) Энэ зүйлийн (а)-д шаардсан төхөөрөмжийг агуулсан тээшний сав, эсхүл чингэлэг нь түүний агууламжийг харуулсан тэмдэглэгээтэй байна.

(f) Энэ зүйлийн (с) нь тухайн агаарын хөлөг ачаа тээвэрлэх зорилгоор өөрчилсөн зорчигчийн бүхээгт зөвхөн ачаа тээвэрлэж байгаа үед хамаарахгүй.

Хүснэгт 7. Анхны тусламжийн иж бүрдэл

Гэрчилгээжсэн зорчигчийн суудлын багтаамж	Анхны тусламжийн иж бүрдлийн нийт тоо
1 - 100	1
101 - 200	2
201 - 300	3
301 - 400	4
401 - 500	5
501 - 600	6
601, эсхүл түүнээс олон	7

Хүснэгт 8. Гар гал унтраагуур

Байрлал	Хуваарилалт
А, В болон Е ангиллын ачааны бүхээгийн хаалганы ойролцоо, багийн гишүүд авах боломжтой байхаар	1
нислэгийн бүхээгт, эсхүл түүний ойролцоо, нисэх багийн суудлаас хялбар авах боломжтой байхаар	1
Гал тогоонд (galley), зорчигчийн, багийн, эсхүл ачааны бүхээгт хамаарахгүй	1
Зорчигчийн бүхээгийн гал тогоо бүрд авах боломжтой байхаар	1
Дараах гэрчилгээжсэн зорчигчийн суудлын багтаамжтай зорчигчийн бүхээг	
1 - 30	1
31 - 60	2
61 - 200	3
201 - 300	4
301 - 400	5
401 - 500	6
501 - 600	7
601, эсхүл түүнээс олон	8

Хүснэгт 9. Чанга яригч

Гэрчилгээжсэн зорчигчийн суудлын багтаамж	Хуваарилалт	
	Урд талд	Хамгийн ар талд
61 - 99		1
100, эсхүл түүнээс дээш	1	1

91.525. Усан дээгүүрх нислэг

(а) Дараах тохиолдолд усан дээгүүр нислэг үйлдэж байгаа агаарын хөлгийг түүний бүхээгт байгаа хүн тус бүрд зориулсан нэг аврах хантааз, эсхүл түүнтэй дүйцэхүйц хөвөх хэрэгслээр тоноглосон байх ба тухайн суудал, эсхүл унтлагын орноос хялбар авч хэрэглэх боломжтой байрлалд байрлуулсан байх ёстой, хэрэв:

- (1) агаарын хөлөг нь ганц хөдөлгүүртэй агаарын хөлөг ба эрэг хүртэлх нислэгийн зай нь тухайн агаарын хөлгийн халин нисэх зайнаас их бол; эсхүл
- (2) агаарын хөлөг нь олон хөдөлгүүртэй агаарын хөлөг бөгөөд нэг хөдөлгүүр ажиллагаагүй байхад 300 м (1,000 ft)-ийн өндрийг хадгалах чадваргүй ба эрэг хүртэлх нислэгийн зай нь тухайн агаарын хөлгийн халин нисэх зайнаас их бол; эсхүл
- (3) тухайн агаарын хөлөг нь олон хөдөлгүүртэй агаарын хөлөг бөгөөд нэг хөдөлгүүр ажиллагаагүй байхад 300 м (1,000 ft)-ийн өндрийг хадгалах чадвартай ба эрэг хүртэлх нислэгийн зай нь 93 км (50 NM)-ээс их бол;
- (4) бусад хуурай гадаргуу дээр буулт үйлддэг нисэх онгоцны хувьд халин нисэх зай нь далайн эргийн зайнаас богино зайнд усан дээгүүр нисэх үед;
- (5) хөөрөх болон буух үед нисэн гарах болон ойртолтын хэсэг нь усан гадаргуу дээгүүр нисэх үед онцгой тохиолдол үүсэж усан дээр буулт (ditching) үйлдэж болзошгүй тохиолдолд.

(b) Эргээс 185 км (100 NM)-ээс хол зайд үргэлжлэх усан дээгүүр нислэгийн үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа ганц хөдөлгүүрт агаарын хөлөг, эсхүл нэг

хөдөлгүүр ажиллагаагүй байхад 300 м (1,000 ft)-ийн өндрийг хадгалах чадваргүй олон хөдөлгүүртэй агаарын хөлгийг дараах төхөөрөмжөөр тоноглосон байна:

- (1) тухайн агаарын хөлгийн бүхээгт байгаа бүх хүнийг багтаахаар тооцоолсон багтаамжтай ба хөвөх чадвартай аврах завь;
- (2) аврах завь бүрд аврах байршил заагч гэрэл;
- (3) тухайн нислэг үйлдэх замд зориулан аврах завь бүрд бэхэлсэн, зохих ёсоор бэлтгэсэн аврах иж бүрдэл;
- (4) аврах завь тус бүрд нэгээс доошгүй гэрэлт дохионы хэрэгсэл;
- (5) нэг Ослын байрлал дамжуулагч (цаашид “ELT” гэх), эсхүл нэг Ослын байршил заагч радио дохиологч (цаашид “EPIRB” гэх).

(с) Нэг, эсхүл түүнээс олон хөдөлгүүр ажиллагаагүй үед нислэгийг цааш үргэлжлүүлэх чадвартай, эргээс 370 км (200 NM)-ээс хол зайд үргэлжлэх усан дээгүүр нислэгийн үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа олон хөдөлгүүртэй агаарын хөлгийг энэ зүйлийн (b)-д заасан төхөөрөмжөөр тоноглосон байна.

(d) Гэрчилгээжсэн максимум хөөрөлтийн жин (цаашид “MCTOW” гэх) нь 5,700 кг-аас дээш жинтэй агаарын хөлгөөр эргээс 370 км (200 NM)-ээс хол зайд үргэлжлэх усан дээгүүр нислэгийн үйл ажиллагаа гүйцэтгэх бол дараах төхөөрөмжөөр тоноглосон байна:

- (1) энэ зүйлийн (b)-д заасан төхөөрөмж;
- (2) нэмэлт ELT(S), эсхүл EPIRB

(е) Дараах тохиолдолд хүнтэй агаарын бөмбөлгийг түүний бүхээгт байгаа хүн тус бүрд зориулсан, тухайн этгээд нь сууж байгаа байрлалаасаа хялбар авах боломжтой нэг аврах хантаазаар тоноглосон байх ёстой, хэрэв:

- (1) тухайн нислэг нь нуур, эсхүл тэнгисийн эргийг дайрч гарах, эсхүл дайран гарч болзошгүй бол; эсхүл
- (2) хөөрөлт, эсхүл ойртолт үйлдэх замыг усан дээгүүр тогтоосон тохиолдолд тухайн нислэг нь алдаа гарсан үед усан дээр ослын буулт үйлдэж болзошгүй талбайгаас хөөрөх, эсхүл талбайд буухаар төлөвлөсөн бол; эсхүл
- (3) тухайн нислэг нь ус хэвийн дээд түвшинд байхад уснаас 1.85 км (1 NM) зайтай байрладаг талбайгаас хөөрсөн бөгөөд салхи эрэг рүү

чиглэсэн 3 м/сек (5 knots)-ээс бага хурдтай, эсхүл эргээс ус руу чиглэсэн бол.

(f) Энэ зүйлийн (a)-аас (e)-д шаардсан аврах хантааз, эсхүл түүнтэй дүйцэхүйц хөвөх хэрэгсэл, аврах завь, дохионы хэрэгсэл, ELT(S) болон EPIRB-г ил харагдахуйц танигдах байршилд суурилуулсан байх ба усан дээр ослын буулт үйлдсэн тохиолдолд түүнийг авч хэрэглэхэд хялбар байх ёстой.

91.527. Агаарын хөлгийн усан дээгүүрх үйл ажиллагаа

(a) Усан дээгүүр үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа агаарын хөлгийг дараах хэрэгслээр тоноглогсон байна:

- (1) суудал, эсхүл унтлагын орноос хялбар авч хэрэглэх боломжтой байрлалд байрлуулсан, бүхээгт байгаа хүн тус бүрд зориулсан нэг аврах хантааз, эсхүл түүнтэй дүйцэхүйц хөвөх хэрэгсэл;
- (2) нэг далайн зангуу (хөвөгч зангуу);
- (3) олон улсын дүрэмд заасан мөргөлдөөнөөс сэргийлэх дуу чимээний дохио гаргах төхөөрөмж.

91.528. Тогтоосон бүсийн дээгүүр нисэж байгаа бүх нисэх онгоц

(a) Улсаас эрэн хайх, аврах туслах ажиллагаа нь онцгой хүндрэлтэй бүс нутаг гэж тодорхойлсон хуурай газрын бүсээр нисэх онгоц дамжин нисэх үед тохирох дохиоллын төхөөрөмж болон аврах хэрэгсэл (түүний дотор хүний амь насыг аврах анхан шатны тусламжийн хэрэгсэл)-ээр тоноглогдсон байна.

91.529. Агаарын хөлгийн ослын байршил тогтоох систем (AELS) болон ELT

(a) Үйл ажиллагаа эрхлэгч нь дараах ослын байрлал тогтоогч төхөөрөмжөөр нисэх онгоцыг тоноглогсон болохыг бататгах үүрэгтэй:

- (1) нислэгийн үйл ажиллагаанд ашиглаж буй нийт нисэх онгоц нь 406 МГц болон 121.5 МГц долгионоор зэрэг дамжуулдаг, эрх бүхий байгууллагаас тогтоосон техникийн стандартыг хангасан аливаа төрлийн нэгээс доошгүй ELT-ээр;
- (2) 19-өөс дээш зорчигчийн суудлын багтаамжтайгаар гэрчилгээжсэн бүх нисэх онгоц нэг автомат ELT эсхүл аливаа төрлийн хоёр ELT;

-
- (3) 2008 оны 07 дугаар сарын 01-ний өдрөөс хойш НТЧ-ын гэрчилгээг анх олгосон, 19-өөс дээш зорчигчийн суудлын багтаамжтайгаар гэрчилгээжсэн нисэх онгоцонд дараах төхөөрөмжөөр тоногдсон байна:
- (i) хамгийн багадаа хоёр ELT, нэг нь автомат байх; эсхүл
 - (ii) нисэх онгоцны аюулын дохиоллыг хянах өөр ямар нэгэн арга хэрэгсэл ашиглаагүй бол хамгийн багадаа нэг ELT ба энэ зүйлийн (е) шаардлагыг хангасан байх;
- (4) усан дээгүүр алсын зайн нислэг үйлдэх эсхүл эрэн хайх, авран туслах ажиллагааны онцгой хүндрэлтэй бүс дээгүүр нислэг үйлдэх нисэх онгоцыг автоматаар идэвхэждэг нэг ба нийт хоёр ширхэг ELT;
- (5) аврах завь бүрд хамгийн багадаа нэг аврах төрлийн ELT төхөөрөмжийг байршуулсан байх.
- (b) Үйл ажиллагаа эрхлэгч нь дараах ослын байрлал тогтоогч төхөөрөмжөөр нисдэг тэргийг тоногдсон болохыг бататгах үүрэгтэй:
- (1) нислэгийн үйл ажиллагаанд ашиглаж буй нийт нисдэг тэрэг нь 406 МГц болон 121.5 МГц долгионоор зэрэг дамжуулдаг, автоматаар идэвхэждэг эрх бүхий байгууллагаас тогтоосон техникийн стандартыг хангасан ELT-ээр;
 - (2) усан дээгүүр эсхүл эрэн хайх, авран туслах ажиллагааны онцгой хүндрэлтэй бүс дээгүүр нислэг үйлдэх нисдэг тэргийг хамгийн багадаа нэг автоматаар идэвхэждэг ELT болон аврах завь бүрийг нэг ELT төхөөрөмжөөр.
- (c) ELT төхөөрөмжид ашигладаг зай хураагуурыг солих огноог дамжуулагчийн гадна талд ил тод, гаргацтай бөгөөд ойлгомжтой тэмдэглэнэ.
- (d) ELT төхөөрөмжид ашиглагддаг зай хураагуурыг дараах тохиолдолд солих шаардлагатай (эсхүл цэнэглэх боломжтой бол дахин цэнэглэнэ):
- (1) дамжуулагч нэг цагаас илүү хугацаагаар ашиглагдсан эсхүл 50 хувь хэрэглэсэн (цэнэглэдэг зай хураагуурын хувьд цэнэглэх хугацааны 50 хувь) тохиолдолд.
- (e) 2023 оны 01 дүгээр сарын 01, эсхүл түүнээс хойш НТЧ-ын гэрчилгээ нь анх олгогдсон MCTOW нь 5,700 кг-аас дээш жинтэй нисэх онгоцыг үйл ажиллагаа эрхлэгч нь минут тутамд хамгийн багадаа нэг удаа байршлыг нь тодорхойлох мэдээллийг автоматаар дамжуулах, дараах шаардлагыг
-

хангасан төхөөрөмжөөр тоногдсон болохыг үйл ажиллагаа эрхлэгч нь бататгах үүрэгтэй:

(1) ИДЭВХЖИХ / УНТРАХ. Төхөөрөмж нь:

- (i) идэвхжих үйл явдал тохиолдсон мөчөөс, эсхүл 5 секундийн дотор автоматаар идэвхэждэг;
- (ii) гараар идэвхжүүлэх боломжтой байх; мөн
- (iii) идэвхжүүлсэн механизмыг ашиглан идэвхгүй болдог байх.

(2) ДАМЖУУЛАГЧ. Төхөөрөмж нь:

- (i) аливаа ослын дараа 6 NM радиус дотор;
- (ii) байршлын мэдээллийн хугацаа; мөн
- (iii) байршлын мэдээллийн нарийвчлал нь хамгийн багадаа ELT төхөөрөмжид тогтоосон байршлын нарийвчлалын шаардлагыг хангадаг байх.

(f) Үйл ажиллагаа эрхлэгч нь аюулд өртсөн нислэгийн байршлын мэдээллийг холбогдох байгууллагад мэдээлэх үүрэгтэй.

(g) 2025 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс эхлэн 2024 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдөр эсхүл түүнээс хойш НТЧ-ын гэрчилгээ нь анх олгогдсон, МСТOW жин нь 27,000 кг-аас дээш жинтэй нисэх онгоц нь 91.529 (e)(1)(2)-ийн дагуу минут тутамд хамгийн багадаа нэг удаа байрлалыг үйл ажиллагаа эрхлэгч нь тодорхойлж болох мэдээллийг автоматаар дамжуулдаг байна.

91.531. Хүчилтөрөгч заах хэрэглэл

(a) AMSL 3,900 м (13,000 ft)-ээс дээш, эсхүл AMSL 3,000 – 3,900 м (10,000 – 13,000 ft)-ийн хоорондох өндрийн түвшинд 30 минутаас дээш хугацаагаар үйл ажиллагаа гүйцэтгэдэг агаарын хөлгийг дараах хэрэглэлээр тоногдсон байна:

(1) нисэх багт:

- (i) хангамжийн эх үүсвэртэй хэрэглэж болох хүчилтөрөгчийн хэмжээ болон түгээх нэгж бүрд хүчилтөрөгч очиж байгааг заах;
- (ii) битүүмжлэлтэй агаарын хөлгийн бүхээгийн өндрийн түвшний даралт нь AMSL 3,000 м (10,000 ft)-ээс их болсон үед гэрлэн, эсхүл дуут анхааруулга өгөх;

- (2) бие даасан түгээх нэгжийн хэрэглэгч бүрд хэрэглэж болох хүчилтөрөгчийн хэмжээ болон түгээх нэгжид хүчилтөрөгч очиж байгааг заах.

91.533. Битүүмжлэлгүй агаарын хөлгийн нэмэлт хүчилтөрөгч

(а) AMSL 3,000 м (10,000 ft)-ээс дээш өндрийн түвшинд үйл ажиллагаа гүйцэтгэдэг битүүмжлэлгүй агаарын хөлөг нь дараах шаардлагыг хангасан байх ёстой:

- (1) хэрэв AMSL 3,900 м (13,000 ft)-ийн өндрийн түвшин хүртэл үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа бол дараах төхөөрөмжөөр тоногдсон байх:

- (i) хэрэв агаарын хөлөг AMSL 3,000 м (10,000 ft)-ээс дээш өндрийн түвшинд үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа бол 30 минутаас хэтэрсэн аливаа хугацаанд нийт багийн гишүүд болон зорчигчийн 10 хувь нь байнга хэрэглэхэд зориулсан нэмэлт хүчилтөрөгчийн;
- (ii) зорчигчийн 3 хувиас доошгүй нь байнга хэрэглэхэд зориулсан эмчилгээний хүчилтөрөгчийн;

- (2) хэрэв AMSL 3,900 – 7,600 м (13,000 – 25,000 ft)-ийн хоорондох өндрийн түвшинд үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа бол дараах төхөөрөмжөөр тоногдсон байх:

- (i) нийт багийн гишүүд болон зорчигчид байнга хэрэглэхэд зориулсан нэмэлт хүчилтөрөгчийн;
- (ii) зорчигчийн 1 хувиас доошгүй нь байнга хэрэглэхэд зориулсан эмчилгээний хүчилтөрөгчийн;
- (iii) бүхээгийн ажилтан шууд ашиглах боломжтой, 120 л-ээс их хүчилтөрөгч, эсхүл бүхээгийн өндрийн түвшний даралт 3,000 м (10,000 ft)-ээс хэтэрсэн үед байнга хэрэглэхэд зориулсан, шаардлагатай хэмжээний хүчилтөрөгч агуулсан зөөврийн хүчилтөрөгчийн төхөөрөмж.

(б) Энэ зүйлийн (а)-д заасан шаардлагыг эмчилгээний хүчилтөрөгчийг нэмэлт хүчилтөрөгчтэй дүйцэх хэмжээгээр, эсхүл нэмэлт хүчилтөрөгчийг эмчилгээний хүчилтөрөгчтэй дүйцэх хэмжээгээр орлуулан хангаж болно.

91.535. Битүүмжлэлтэй агаарын хөлгийн нэмэлт хүчилтөрөгч**AMSL 3,000 – 7,600 м-ийн хооронд (10,000 – 25,000 ft) үйлдэх нислэг**

(а) AMSL 3,000 – 7,600 м (10,000 – 25,000 ft)-ийн хоорондох өндрийн түвшинд үйл ажиллагаа гүйцэтгэх битүүмжлэлтэй агаарын хөлгийг дараах хэрэгслээр тоноглосон байна:

- (1) хэрэв даралтын систем татгалзвал, бүхээгийн өндрийн түвшний даралт AMSL 3,000 м (10,000 ft)-ээс хэтэрсэн үед нисэх багийн гишүүдийг нэмэлт хүчилтөрөгчийн системээр тасралтгүй хангах чадвартай, нисэх багийн гишүүн үндсэн суудаг байрлалаасаа авч хэрэглэхэд хялбар, шаардлагатай үед хэрэглэх хүчилтөрөгчийн баг;
- (2) бүхээгийн ажилтан үндсэн суудаг байрлалаас авч хэрэглэхэд хялбар байрлуулсан дараах төхөөрөмж:
 - (i) зорчигчийн хүчилтөрөгчийн баг;
 - (ii) хэрэв даралтын систем татгалзвал 120 л-ээс их хүчилтөрөгч, эсхүл бүхээгийн өндрийн түвшний даралт AMSL 3,000 м (10,000 ft)-ээс хэтэрсэн үед байнга хэрэглэхэд зориулсан шаардлагатай хэмжээний хүчилтөрөгч агуулсан, яаралтай авч хэрэглэх боломжтой зөөврийн хүчилтөрөгчийн төхөөрөмж;
- (3) багийн гишүүн бүрийн байршлаас үл хамааран тэднийг хүчилтөрөгчөөр цаг алдалгүй хангах зорилгоор тараан байрлуулсан хангалттай тооны нөөц хүчилтөрөгчийн баг, эсхүл зөөврийн хүчилтөрөгчийн төхөөрөмж;
- (4) энэ зүйлийн (b)-г харгалзан нэмэлт хүчилтөрөгчийн минимум хэмжээ нь дараах шаардлагыг хангасан байх ёстой:
 - (i) нисэх багийн гишүүдийг 45 минутын хугацаанд хангах;
 - (ii) бүхээгийн ажилтан болон зорчигч бүрийг 12 минутын хугацаанд хангах;
- (5) энэ зүйлийн (b)-г харгалзан дараах аль нэг нөхцөлөөс шалтгаалан илүү их хэмжээний нэмэлт, эсхүл эмчилгээний хүчилтөрөгч шаардлагатай байж болно:
 - (i) хэрэв агаарын хөлөг нь 4 минутын дотор нисэж байгаа өндрийн түвшнээсээ AMSL 4,250 м (14,000 ft) хүртэл өндөр алдах чадвартай бол бүхээгийн өндрийн түвшний даралт AMSL 3,000

м (10,000 ft)-ээс их байх бүх хугацаанд зорчигчдын 10 хувийг хангах хэмжээний хүчилтөрөгчтэй байх;

(ii) хэрэв агаарын хөлөг нь 4 минутын дотор нисэж байгаа түвшнээсээ AMSL 4,250 м (14,000 ft) хүртэл өндөр алдах чадваргүй бол бүхээгийн өндрийн түвшний даралт AMSL 4,250 м (14,000 ft)-ээс их байх бүх хугацаанд бүх зорчигчийг хангах хэмжээний хүчилтөрөгчтэй байх;

(iii) зорчигчдын 10 хувийг 30 минутын хугацаанд хангах хэмжээний хүчилтөрөгчтэй байх;

(iv) зорчигчдын 1 хувийн байнгын хэрэглээг хангах хэмжээний хүчилтөрөгчтэй байх.

(b) Бүхээгийн битүүмжлэлийн систем татгалзсан тохиолдолд энэ зүйлийн (a)(4), (a)(5)-д заасан шаардлагыг хангахад шаардлагатай хүчилтөрөгчийн хэмжээг тооцоолохдоо дараах нөхцөлийг тооцож үзсэн байна:

(1) тухайн агаарын хөлөг онцгой нөхцөлийн үед өндөр алдаж, аюулгүй өндрийн түвшинд түвшнээ хадгалах нислэгт эргэн ороход шаардлагатай хугацаа;

(2) тухайн нислэгийн буултын өмнөх дараалсан үе шатанд 3,000 м (10,000 ft)-ээс дээш өндрийн түвшний даралтад нислэг үйлдэх тухайн агаарын хөлөгт шаардлагатай хугацаа.

AMSL 7,600 – 9,150 м-ийн хооронд (25,000 – 30,000 ft) үйлдэх нислэг

(c) AMSL 7,600 – 9,150 м (25,000 – 30,000 ft)-ийн хоорондох өндрийн түвшинд үйл ажиллагаа гүйцэтгэдэг битүүмжлэлтэй агаарын хөлгийг энэ зүйлийн (a)-д заасан болон дараах төхөөрөмжөөр тоноглогсон байна:

(1) нисэх багийн гишүүд үндсэн суудаг байрлалаасаа авч хэрэглэхэд хялбар нэмэлт хүчилтөрөгчөөр тасралтгүй хангаж чадах, нисэх багийн гишүүн шаардлагатай үед хэрэглэх хурдан өмсдөг баг;

(2) нэмэлт хүчилтөрөгчөөр хангах чадвартай хүчилтөрөгчийн баг:

(i) зорчигч болон бүхээгийн ажилтан бүрд;

(ii) угаалгын болон тусдаа ариун цэврийн өрөө бүрд;

(3) энэ зүйлийн (a)(5)(iii)-д заасан хүчилтөрөгчөөс гадна тээвэрлэж байгаа зорчигчийн 10 хувийг 15 минутаас багагүй хугацаанд хангах хэмжээний эмчилгээний хүчилтөрөгч;

- (4) 1962 оны 07 дугаар сарын 01-ний өдөр буюу түүнээс хойш ашиглаж эхэлсэн, AMSL 7,600 м (25,000 ft)-ээс дээш өндөрт нислэг үйлдэх чадвартай агаарын хөлөг нь битүүмжлэл алдагдах аюултай тохиолдлыг нисгэх багт анхааруулах төхөөрөмжөөр тоногдсон байх.

AMSL 9,150 м (30,000 ft)-ээс дээш үйлдэх нислэг

(d) AMSL 9,150 м (30,000 ft)-ээс дээш өндрийн түвшинд нислэгийн үйл ажиллагаа гүйцэтгэх битүүмжлэлтэй агаарын хөлгийг энэ зүйлийн (a) болон (c)-д шаардсан дараах нэмэлт төхөөрөмжөөр тоногдсон байна:

- (1) угаалгын болон ариун цэврийн өрөөг оролцуулан зорчигчийн бүхээгийн хүчилтөрөгч гарах цорго болон хүчилтөрөгчийн багийн нийт тоо нь зорчигчийн суудлын тооноос 10 хувиар их байх;
- (2) нэмэлт хүчилтөрөгчийн хэрэгслийг агаарын хөлөгт жигд хуваарилан байрлуулах;
- (3) хэрэв бүхээгийн өндрийн түвшний даралт AMSL 4,250 м (14,000 ft)-ээс дээш хэтэрвэл зорчигчийн бүхээгт байгаа зорчигч болон бүхээгийн ажилтны хүчилтөрөгчийн баг автоматаар буудаг байх;
- (4) хэрэв автомат систем татгалзсан бол нисэх баг болон зорчигчийн хүчилтөрөгчийн багийг гар аргаар буулгах хэрэгслээр хангасан байх.
- (5) 1962 оны 07 дугаар сарын 01-ний өдөр буюу түүнээс хойш ашиглаж эхэлсэн, AMSL 7,600 м (25,000 ft)-ээс дээш өндөрт нислэг үйлдэх чадвартай агаарын хөлөг нь битүүмжлэл алдагдах аюултай тохиолдлыг нисгэх багт анхааруулах төхөөрөмжөөр тоногдсон байх.

91.537. Ажиллагаагүй хэрэглэл болон төхөөрөмж

(a) Дараах тохиолдолд ажиллагаагүй хэрэглэл, эсхүл төхөөрөмжтэй агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа гүйцэтгэж болно, хэрэв:

- (1) тухайн агаарын хөлгийн MEL-ийг 91.539-д заасны дагуу баталсан бол;
- (2) тухайн агаарын хөлгийг ИНД-43-ын 43.107-ийн шаардлагын дагуу ажиллагаагүй байж болох хэрэглэл, эсхүл төхөөрөмжтэйгөөр ашиглалтад шилжүүлэхээр гэрчилгээжүүлсэн бол;

(3) тухайн агаарын хөлөг нь MEL-д заасан бүх нөхцөл, хязгаарлалтын дагуу үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа бол.

(b) MCTOW нь 5,700 кг-аас хэтрээгүй, 91.539-ийн дагуу баталсан MEL-гүй агаарын хөлгөөр дараах тохиолдолд ажиллагаагүй хэрэглэл болон төхөөрөмжтэйгөөр энэ дүрмийн дагуу үйл ажиллагаа гүйцэтгэж болно, хэрэв:

(1) ажиллагаагүй хэрэглэл болон төхөөрөмж нь:

(i) тухайн агаарын хөлгийн маягаар гэрчилгээжсэн холбогдох НТЧ-ын шаардлагад өдрийн VFR-ийн гэрчилгээжүүлэлтэд шаардсан хэрэглэл болон төхөөрөмж биш бол;

(ii) энэ Бүлгээр тусгай үйл ажиллагаанд шаардаагүй бол;

(iii) НТЧ-ын удирдамжаар ажиллагаатай нөхцөлд байхыг шаардаагүй бол;

(2) тухайн агаарын хөлгийг ИНД-43-ын 43.107-ийн дагуу ажиллагаагүй хэрэглэл, эсхүл төхөөрөмжтэйгөөр ашиглалтад шилжүүлэхээр гэрчилгээжүүлсэн бол.

(c) Энэ зүйлийн (a), эсхүл (b)-д заасан шаардлагыг хангаагүй агаарын хөлөгт, хэрэв ИНД-21-ийн I Бүлгийн дагуу тусгай нислэгийн зөвшөөрөл олгосон бол тухайн агаарын хөлгөөр ажиллагаагүй хэрэглэл болон төхөөрөмжтэйгөөр үйл ажиллагаа гүйцэтгэж болно.

91.539. MEL батлах

(a) MEL батлуулах хүсэлт гаргагч нь САА 24091/01 маягтыг бөглөж, төлбөрийн баримтын хамт Даргад хүргүүлэх үүрэгтэй.

(b) MEL нь дараах мэдээллийг багтаасан байна:

(1) түүнд хамаарах агаарын хөлгийн маяг, загвар;

(2) тухайн агаарын хөлгийн хувьд хэсэгчлэн, эсхүл бүрэн ажиллагаагүй байж болох дараах хэрэглэл болон төхөөрөмжийн жагсаалт:

(i) тухайн агаарын хөлгийн үйлдвэрлэгчийн баталсан; эсхүл

(ii) тухайн агаарын хөлөгт маягийн гэрчилгээ олгосон, Конвенцын хэлэлцэн тохиролцогч улсын баталсан; эсхүл

(iii) Даргын хүлээн зөвшөөрөхүйц үндэслэлээр ажиллагаагүй хэрэглэл болон төхөөрөмж нь агаарын хөлгийн аюулгүй үйл ажиллагаанд нөлөөлөхгүй гэж үзсэн.

(с) MEL-д дараах хэрэглэл, эсхүл төхөөрөмжийг багтаахгүй:

(1) тухайн агаарын хөлөг маягаар гэрчилгээжсэн НТЧ-ын шаардлагад тусгайлан, эсхүл бусад хэлбэрээр шаардсан; эсхүл

(2) энэ Бүлгийн дагуу тусгай үйл ажиллагаанд шаардсан; эсхүл

(3) НТЧ-ын удирдамжаар ажиллагаатай нөхцөлд байхыг шаардсан.

(d) Дарга нисэхийн аюулгүй байдлын ашиг сонирхолд шаардлагатай гэж үзвэл MEL-д тавих хязгаарлалт болон нөхцөлийг зааж болно.

(е) MEL нь тухайн агаарын хөлгийн маягт зориулан зохион бүтээгч улсын зөвшөөрөлтэй тухайн маягийн загварыг хариуцсан эрх бүхий байгууллагаас гаргасан Мастер мининум төхөөрөмжийн жагсаалт (MMEL)-д үндэслэсэн байна.

91.541. Транспондер болон өндрийн түвшнийг мэдээлэх төхөөрөмж

(a) Аливаа этгээд нь даралтын өндрийг мэдээлэх төхөөрөмжөөр тоноглогдоогүй агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа эрхлэхгүй.

(b) Даралтын өндрийг мэдээлэлдэг транспондер төхөөрөмж шаардлагатай агаарын зайд, тухайн төхөөрөмж нь ажиллагаагүй агаарын хөлгөөр аливаа этгээд нь нислэг үйлдэхгүй байх үүрэгтэй.

(с) Нисэх онгоцны даралтын өндрийн мэдээллийг 25 фут (7.62 м) ба түүнээс дээш нарийвчлалтайгаар гаргадаг төхөөрөмжөөр тоноглоогүй бол аливаа этгээд нь нислэг үйлдэхгүй байх үүрэгтэй.

(d) Агаарын хөлгийг НХУ-ын радио дохиологч систем (цаашид “ATCRBS” гэх) транспондер төхөөрөмжөөр тоногдсон тохиолдолд тухайн транспондер нь дараах шаардлагыг хангасан байна:

(1) нислэгийн хөдөлгөөний удирдагчаас заасан Mode 3/A кодын асуултад, Mode 3/A-ийн 4096-кодоор хариулах чадалтай;

(2) Mode C-ийн асуултад, 30 м (100 ft)-ийн өсөлттэйгөөр өндрийн түвшний даралтын мэдээллийг дамжуулан автоматаар хариулах Mode C чадалтай.

(е) Агаарын хөлгийг Mode S транспондер төхөөрөмжөөр тоноглосон тохиолдолд транспондер нь дараах горимд хариулах чадвартай байна:

- (1) нислэгийн хөдөлгөөний удирдагчаас заасан Mode 3/A кодын асуултад;
- (2) завсрын Mode-д;
- (3) Mode S-ийн асуултад.

(f) Агаарын хөлөгт суурилуулсан ADS-B систем нь 91.257-ийн дагуу минимум үзүүлэлтийн стандарт болон шаардлагыг хангасан байна.

91.543. Өндрийн түвшнийг анхааруулах систем, эсхүл төхөөрөмж (турбожэт, эсхүл турбофэн)

(а) Энэ зүйлийн (b)-д зааснаас бусад тохиолдолд турбожэт, эсхүл турбофэн хөдөлгүүртэй нисэх онгоцыг дараах өндрийн түвшнийг анхааруулах систем, эсхүл төхөөрөмжөөр тоноглосон байна:

- (1) өндөр авалтын, эсхүл өндөр алдалтын аль алинд нь урьдчилан сонгосон өндрийн түвшинд ойртох үед нисгэгчид дараах байдлаар анхааруулдаг:
 - (i) урьдчилан сонгосон өндрийн түвшинд түвшнээ хадгалах нислэгийг гүйцэтгэхэд шаардлагатай, дуут болон гэрлэн дохиог хангалттай хугацааны өмнө давтамжтайгаар өгдөг; эсхүл
 - (ii) урьдчилан сонгосон өндрийн түвшинд түвшнээ хадгалах нислэгийг гүйцэтгэхэд шаардлагатай гэрлэн дохиог хангалттай хугацааны өмнө давтамжтайгаар өгдөг ба урьдчилан сонгосон өндрийн түвшнээс дээш, эсхүл доош хазайх үед дуут дохио өгдөг;
- (2) далайн түвшнээс тухайн төхөөрөмжийг суурилуулсан нисэх онгоцны үйл ажиллагааны зөвшөөрөгдсөн хамгийн дээд өндрийн түвшин хүртэл шаардлагатай дохиогоор хангадаг;
- (3) урьдчилан сонгосон өндрийн түвшний өсөлтийг тухайн нисэх онгоцны үйл ажиллагаа гүйцэтгэж чадах өндрийн түвшинд ашиглах боломж олгодог;
- (4) анхааруулах дохионы зөв ажиллагааг тодорхойлохын тулд тусгай төхөөрөмжгүйгээр тест хийж болдог;

- (5) хэрэв тухайн систем, эсхүл төхөөрөмж нь барометрийн даралтаар ажилладаг бол барометрийн даралтын тохируулга хийж болдог байх.
- (b) Энэ зүйлийн (a) нь дараах нисэх онгоцны үйл ажиллагаанд хамаарахгүй:
- (1) хязгаарлагдмал, эсхүл тусгай категорийн НТЧ-ын гэрчилгээтэй; эсхүл
 - (2) дараах зорилгоор ашиглах:
 - (i) шинээр худалдан авсан нисэх онгоцыг өөрийн эзэмшилдээ авсан нутаг дэвсгэрээс өндрийн түвшнийг анхааруулах систем, эсхүл төхөөрөмж суурилуулах нутаг дэвсгэр рүү хөөх нислэг; эсхүл
 - (ii) тухайн нисэх онгоцны НТЧ-ын шалгах нислэг; эсхүл
 - (iii) тухайн нисэх онгоцыг гадаад улсад бүртгүүлэх зорилгоор Монгол Улсын нутаг дэвсгэрээс үйлдэх, хөөлтийн нислэг; эсхүл
 - (iv) худалдааны зорилгоор тухайн нисэх онгоцны үйл ажиллагааг үзүүлэх нислэг; эсхүл
 - (v) гадаад улсад бүртгүүлэх зорилгоор Монгол Улсын нутаг дэвсгэрээс хөөлтийн нислэг үйлдэхийн өмнөх, тухайн нисэх онгоцны үйл ажиллагаанд оролцох гадаадын нисэх багийн сургалтын нислэг.

91.545. Оноосон өндрийн түвшин заагч

- (a) Энэ зүйлийн (c)-д зааснаас бусад тохиолдолд өндрийн түвшнийг анхааруулах систем, эсхүл төхөөрөмжөөр тоноглогдоогүй, IFR-ийн дагуу үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа нисэх онгоцыг нислэгийн хөдөлгөөний удирдагчаас оноосон өндрийн түвшнийг заах хэрэглэлээр тоноглогдсон байна.
- (b) Энэ зүйлийн (a)-д шаардсан, оноосон өндрийн түвшнийг заах хэрэглэл нь дараах шаардлагыг хангасан байна:
- (1) нисгэгчийн суудлаас тохируулгыг хялбар хийж болохоор байрлуулсан байх;
 - (2) оноосон өндрийн түвшнийг хянах үүрэгтэй нисэх багийн гишүүн бүрд тухайн оноосон өндрийн түвшний мэдээллийг тод харагдахаар үзүүлдэг байх;

- (3) урьдчилан сонгосон өндрийн түвшний өсөлтийг тухайн нисэх онгоцны үйл ажиллагаа гүйцэтгэж чадах өндрийн түвшинд ашиглах боломж олгодог байх.

(с) *Тусгай категорийн үзүүлбэрийн, эсхүл тусгай категорийн хязгаарлагдмал* НТЧ-ын гэрчилгээтэй нисэх онгоцыг оноосон өндрийн түвшнийг заах хэрэглэлээр тоноглосон байхыг шаардахгүй.

91.547. Харвах суудал болон тэсрэх төхөөрөмж

(а) Тусгай категорийн НТЧ-ын гэрчилгээтэй агаарын хөлөгт суурилуулсан, тэсрэх бодис агуулсан харвах суудал, эсхүл холбогдох гарц, эсхүл жэттисон систем нь 91.501(2)(i)(D), эсхүл 91.501(2)(ii)(B)-ийн шаардлагыг хангасан байна.

91.549. Бүхээгийн дуу чимээ бичигч (CVR)

(а) Үйл ажиллагаа эрхлэгч нь МСТOW нь 5,700 кг-аас дээш жинтэй нисэх онгоц бүрийг дараах шаардлага хангасан Бүхээгийн дуу чимээ бичигч (цаашид “CVR” гэх) төхөөрөмжөөр тоноглосон болохыг бататгах үүрэгтэй.

- (1) энэ зүйлийн (а)-д заасан шаардлагын дагуу тоноглосон CVR болон түүний нисэх багийн бүхээг дэх микрофоны бүхэлдэхүүн хэсэг нь нөөц тэжээлийн эх үүсвэртэй байх;
- (2) бүхээгийн дуу чимээ бичигчийн тэжээл нь нисэх онгоцны тэжээлээс салсан үед (хэвийн унтраах, эсхүл тэжээл татгалзах) нөөц тэжээл нь автоматаар залгагдах ба 10 минут, нэг минутын хэлбэлзэлтэй тэжээлээр хангадаг байх;
- (3) бүхээгийн дуу чимээ бичигч нь нөөц тэжээлтэй аль болох ойр байрласан байх.

(б) Үйл ажиллагаа эрхлэгч нь дараах тодорхойлолтын аль нэгэнд тохирох агаарын хөлгийг бүхээгийн дуу чимээ бичигч төхөөрөмжөөр тоноглосон болохыг баталгаажуулах үүрэгтэй:

- (1) 2016 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдөр, эсхүл түүнээс хойш НТЧ-ийн гэрчилгээ нь анх олгогдсон, МСТOW нь 5,700 кг-аас бага жинтэй турбинт хөдөлгүүртэй, нэгээс илүү нисгэгч шаардлагатай нисэх онгоц;
- (2) 1987 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдөр, эсхүл түүнээс хойш НТЧ-ийн гэрчилгээ нь анх олгогдсон, МСТOW нь 3,175 кг-аас дээш жинтэй нисдэг тэрэг;
- (3) МСТOW нь 7,000 кг-аас дээш жинтэй нисдэг тэрэг.

(с) Энэ зүйлийн (а)-г үл харгалзан үйл ажиллагаа эрхлэгч нь энэ зүйлийн (b)(1)-д заасан маягийн нисэх онгоцыг бүхээгийн дуу бичигч төхөөрөмжөөр бус, бүхээгийн дуу хураагуур системээр тоноглож болно.

(d) Энэ зүйлийн (b)(2) эсхүл (b)(3)-т заасан нисдэг тэрэг нь нислэгийн өгөгдөл бичигч төхөөрөмжөөр тоноглогдоогүй бол үйл ажиллагаа эрхлэгч нь бүхээгийн дуу чимээ бичигч төхөөрөмжийг нисдэг тэрэгний үндсэн сэнсний эргэлтийн хурдыг бичдэг болохыг бататгах үүрэгтэй.

(е) Үйл ажиллагаа эрхлэгч нь бүхээгийн дуу чимээ бичигч нь дараах бичилтийн технологийг ашигладаггүй болохыг бататгах үүрэгтэй:

(1) сорон тууз;

(2) цахилгаан утас.

91.550. Нислэгийн өгөгдөл бичигч (FDR)

(а) 2016 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдөр болон түүнээс хойш НТЧ-ийн гэрчилгээ анх олгогдсон MCTOW нь 5,700 кг эсхүл түүнээс бага жинтэй турбинт хөдөлгүүрт нисэх онгоцыг нь дараах төхөөрөмжөөр тоногдосон байна:

(1) Хавсралт А-ийн Хүснэгт 1-т жагсаасан параметрийн хамгийн багадаа эхний 16 утгыг бүртгэдэг Нислэгийн өгөгдөл бичигч (цаашид “FDR” гэх); эсхүл

(2) С ангиллын Хөөрөлтийн үеийн дүрс бичигч (Airborne Image Recording) (цаашид “AIR” гэх), эсхүл нисгэгчийн дэлгэцэд үзүүлдэг хамгийн багадаа нислэгийн зам болон хурдны утгыг бүртгэдэг төхөөрөмж; эсхүл

(3) Хавсралт А-ийн Хүснэгт 1-т жагсаасан параметрийн хамгийн багадаа эхний 7 утгыг бүртгэдэг Агаарын хөлгийн өгөгдөл бичигч төхөөрөмж (ADRS);

(b) 1990 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдөр, эсхүл түүнээс хойш НТЧ-ийн гэрчилгээ нь анх олгогдсон MCTOW нь 5,700 кг, эсхүл түүнээс бага жинтэй, олон хөдөлгүүртэй, турбинт хөдөлгүүрт нисэх онгоцыг Хавсралт А-ийн Хүснэгт 1-т жагсаасан параметрийн хамгийн багадаа эхний 16 утгыг бүртгэдэг FDR-аар тоногдосон байна.

(с) 1987 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдөр болон түүнээс хойш боловч 1989 оны 01 дүгээр сарын 01-нээс өмнө НТЧ-ийн гэрчилгээ нь анх олгогдсон MCTOW нь 5,700 кг-аас их турбинт хөдөлгүүрт нисэх онгоц (энэ зүйлийн (d)-д заасан нисэх онгоц үл хамаарна)-ыг Хавсралт А-ийн Хүснэгт 1-т жагсаасан параметрийн хамгийн багадаа эхний 9 утгыг бүртгэдэг FDR-аар тоногдосон

байна.

(d) 1969 оны 09 дүгээр сарын 30-ны өдрөөс хойш загвараа баталгаажуулсан, MCTOW нь 27,000 кг-аас дээш бүх турбинт хөдөлгүүрт нисэх онгоц:

(1) 1987 оны 01 сарын 01-ний өдөр болон түүнээс хойш боловч 1989 оны 01 сарын 01-нээс өмнө НТЧ-ийн гэрчилгээ нь анх олгогдсон бол Хавсралт А-ийн Хүснэгт 1-т жагсаасан параметрийн хамгийн багадаа эхний 16 утгыг бүртгэдэг FDR-аар тоногдсон байх;

(2) 1987 оны 01 дүгээр сарын 01-нээс өмнө НТЧ-ийн гэрчилгээ нь анх олгогдсон бол Хавсралт А-ийн Хүснэгт 1-т жагсаасан параметрийн эхний 5 утгыг бүртгэдэг ба шаардлагатай бол дараах зорилтыг хангах нэмэлт параметр бичдэг FDR-аар тоногдсон байх:

(i) нислэгийн зам (flight path) -даа хүрэх нисэх онгоцны байрлал;

(ii) нислэгийн замдаа хүрэхэд үйлчлэх хүчний үйлчлэл болон түүний гарал үүсэл.

(e) 2005 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс хойш НТЧ-ийн гэрчилгээ нь анх олгогдсон, MCTOW нь 5,700 кг-аас их нисэх онгоцыг Хавсралт А-ийн Хүснэгт 1-т жагсаасан параметрийн хамгийн багадаа эхний 78 утгыг бүртгэдэг FDR-аар тоногдсон байх шаардлагатай.

(f) 2023 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдөр болон түүнээс хойш НТЧ-ийн гэрчилгээ нь анх олгогдсон MCTOW нь 5,700 кг-аас их нисэх онгоцыг Хавсралт А-ийн Хүснэгт 1-т жагсаасан параметрийн бүх 82 утгыг бүртгэдэг FDR-аар тоногдсон байх шаардлагатай.

(g) FDR төхөөрөмжөөр тоноглох шаардлагатай нийт нисэх онгоцны FDR төхөөрөмж нь ажиллах хугацааныхаа хамгийн багадаа сүүлийн 25 цагийн мэдээллийг хадгалдаг байх ба энэ зүйлийн (b)-д заасан нисэх онгоцны FDR нь ажиллах хугацааныхаа хамгийн багадаа сүүлийн 30 минут болон тохируулга хийх зорилгоор өмнөх хөөрөлтийн хангалттай мэдээллийг хадгалдаг байх шаардлагатай.

(h) Нисдэг тэргээр үйл ажиллагаа эрхлэгч нь нисдэг тэргийг дараах FDR-аар тоногдсон болохыг бататгах үүрэгтэй:

(1) хэрэв нисдэг тэрэг нь дараах шаардлагыг хангаж байвал Хавсралт А-ийн Хүснэгт 2-т жагсаасан параметрийн хамгийн багадаа эхний 15 утгыг бүртгэдэг FDR-аар тоногдсон байх:

(i) 1989 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдөр болон түүнээс хойш

боловч 2016 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс өмнө НТЧ-ийн гэрчилгээ нь анх олгогдсон;

(ii) МСТOW нь 3,175 кг-аас их боловч 7,000 кг-аас бага;

(2) хэрэв нисдэг тэрэг нь дараах шаардлагыг хангаж байвал Хавсралт А-ийн Хүснэгт 2-т жагсаасан параметрийн хамгийн багадаа эхний 30 утгыг бүртгэдэг FDR-аар тоногдсон байх:

(i) 1989 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдөр болон түүнээс хойш боловч 2016 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс өмнө НТЧ-ийн гэрчилгээ нь анх олгогдсон;

(ii) МСТOW нь 7,000 кг-аас их эсхүл 19-өөс илүү зорчигчийн суудалтай; эсхүл

(3) хэрэв нисдэг тэрэг нь дараах шаардлагыг хангаж байвал Хавсралт А-ийн Хүснэгт 2-т жагсаасан параметрийн хамгийн багадаа эхний 48 утгыг бүртгэдэг FDR-аар тоногдсон байх:

(i) 2016 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдөр болон түүнээс хойш НТЧ-ийн гэрчилгээ нь анх олгогдсон;

(ii) МСТOW нь 3,175 кг-аас их.

(4) Хэрэв нисдэг тэрэг нь дараах шаардлагыг хангаж байвал Хавсралт А-ийн Хүснэгт 2-т жагсаасан параметрийн хамгийн багадаа эхний 48 утгыг бүртгэдэг FDR -аар тоногдсон байх:

(i) 2018 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдөр болон түүнээс хойш НТЧ-ийн гэрчилгээ нь анх олгогдсон;

(ii) МСТOW нь 3,175 кг болон түүнээс бага.

(i) FDR төхөөрөмжөөр тоноглох шаардлагатай нийт нисдэг тэрэгний FDR төхөөрөмж нь ажиллах хугацааныхаа хамгийн багадаа сүүлийн 10 цагийн мэдээллийг хадгалдаг байх шаардлагатай.

(j) Үйл ажиллагаа эрхлэгч нь FDR болон ADRS төхөөрөмж нь сийлбэртэй метал тугалган цаас, давтамжийн модуляц (FM), гэрэл зургийн хальс, соронзон хальс болон цахилгаан утас ашиглахгүй байхыг бататгах ёстой.

91.551. Газар ойртсоныг анхааруулах систем (GPWS)

(a) Үйл ажиллагаа эрхлэгч нь турбинт хөдөлгүүртэй нисэх онгоц, эсхүл МСТOW нь 5,700 кг-аас дээш поршинт хөдөлгүүртэй, эсхүл 9-өөс дээш

зорчигчийн суудлын багтаамжтайгаар гэрчилгээжсэн нисэх онгоцыг газрын гадаргуутай мөргөлдөхөөс урьдчилан сэргийлэх горимтой GPWS-ээр тоноглогсон байх шаардлагатай.

(b) Үйл ажиллагаа эрхлэгч нь GPWS-д газрын гадаргуу болон саадын хүчин төгөлдөр өгөгдлийг цаг тухайд нь шинэчлэх, түгээх мэдээллийн сангийн хяналтын журамтай байна.

(c) MCTOW нь 5,700 кг ба түүнээс доош бөгөөд 5-аас дээш, гэхдээ 9-өөс илүүгүй зорчигчийн суудлын багтаамжтай турбинт хөдөлгүүрт нисэх онгоцны НТЧ-ын гэрчилгээг 2026 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдөр буюу түүнээс хойш анх олгосон бол аюултай газрын гадаргууг анхааруулах болон газартай мөргөлдөхөөс урьдчилан сэргийлэх горимтой буюу энэ зүйлийн (f)(1) болон (f)(3)-т заасан анхааруулга өгдөг газар ойртсоныг анхааруулах системээр тоноглогсон байна.

(d) MCTOW нь 5,700 кг ба түүнээс дээш эсхүл 9-өөс дээш зорчигчийн суудлын багтаамжтай нисэх онгоц нь аюултай газрын гадаргууг анхааруулах болон газартай мөргөлдөхөөс урьдчилан сэргийлэх горимтой буюу энэ зүйлийн (f)(1) болон (f)(3)-т заасан анхааруулга өгдөг, газар ойртсоныг анхааруулах системээр тоноглогсон байна.

(e) Үйл ажиллагаа эрхлэгч нь нисэх онгоц газрын гадаргуутай хэт ойртсон үед газар ойртсоныг анхааруулах систем нь нисэх багт ойлгомжтой, тодорхой болон цаг тухайд нь анхааруулгыг автоматаар өгдөг байхыг бататгах үүрэгтэй.

(f) GPWS нь автоматаар дараах нөхцлүүдийг дуут дохио болон харагдахуйц байдлаар нисэх багт ойлгомжтой, тодорхой цаг тухайд нь анхааруулдаг байна:

- (1) өндөр алдах хэт их босоо хурд;
- (2) газрын гадаргуу хэт ойртох;
- (3) хөөрөлтийн дараа болон 2-т гарсны дараа их хэмжээгээр өндөр алдах;
- (4) буултын конфигурацигүй үед газрын гадаргуутай ойртох:
 - (i) хөл анги бууж түгжигдээгүй; мөн
 - (ii) флапс буултын конфигурацид буугаагүй;
- (5) хэрэглэлийн глиссад өнцгөөс хэт доош орох.

91.553. Агаарт мөргөлдөхөөс урьдчилан сэргийлэх систем (ACAS)

(a) Монгол Улсад агаарын хөлгийг ACAS төхөөрөмжөөр тоноглохын өмнө Даргаас зөвшөөрөл авсан байна.

(b) ACAS төхөөрөмжөөр тоногдсон агаарын хөлгийг ашиглаж байгаа этгээд нь тухайн системийг асаах болон ажиллуулах үүрэгтэй.

(c) MCTOW нь 5,700 кг-аас дээш эсхүл 19-өөс дээш зорчигчийн суудлын багтаамжтай турбинт хөдөлгүүртэй нисэх онгоцыг ACAS II төхөөрөмжөөр тоноглоогүй бол үйл ажиллагаа эрхлэхийг зөвшөөрөхгүй.

(d) ACAS төхөөрөмж нь Конвенцын Хавсралт 10, Боть IV-д заасны дагуу ажиллагаатай байна.

91.555. ХБЗ хэтрэхээс урьдчилан сэргийлэх, анхааруулах систем (ROAAS)

(a) 2026 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдөр буюу түүнээс хойш НТЧ-ын гэрчилгээ анх олгогдсон, MCTOW нь 5,700 кг-аас дээш нисэх онгоцыг ХБЗ хэтрэхээс урьдчилан сэргийлэх, анхааруулах систем (цаашид "ROAAS" гэх)-ээр тоногдсон байна.

91.557. Автомат буултын систем, head-up дэлгэц (HUD) эсхүл түүнтэй дүйцэхүйц дэлгэц, Сайжруулсан харааны систем (EVS), Синтетик харааны систем (SVS) болон бусад Холимог харааны систем (CVS)-ээр тоноглогдсон нисэх онгоц болон нисдэг тэрэг

(a) Автомат буултын систем, HUD эсхүл түүнтэй дүйцэхүйц дэлгэц, EVS, SVS, CVS, эсхүл эдгээр системүүдийн аль нэгийг хослуулан гибрид систем болгон ашиглаж болох тоноглолтой агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа эрхлэхийн өмнө аюулгүй байдлын дараах шалгуурыг хангаж байгааг бататгах үүрэгтэй:

- (1) тохирох НТЧ-ын шаардлагыг тухайн төхөөрөмж нь хангаж байх;
- (2) үйл ажиллагаа эрхлэгч / эзэмшигч нь автомат буултын систем, HUD эсхүл түүнтэй дүйцэхүйц дэлгэц, EVS, SVS, CVS системийг үйл ажиллагаандаа ашиглахын өмнө аюулгүй байдлын эрсдэлийн үнэлгээг хийсэн байх;
- (3) үйл ажиллагаа эрхлэгч / эзэмшигч нь HUD эсхүл түүнтэй дүйцэхүйц дэлгэц, EVS, SVS, эсхүл CVS системийг ашиглах үйл ажиллагааны журам болон сургалтын шаардлагыг тогтоож, боловсруулсан байх.

91.559. Нислэгийн цахим цүнх (EFB)

(а) Агаарын хөлгийн үйл ажиллагаанд Нислэгийн цахим цүнх (цаашид “EFB” гэх) ашиглах тохиолдолд дараах агаарын хөлгийн аюулгүй байдлын шалгуур болон НТЧ-ын шаардлагын дагуу Даргаас тусгай зөвшөөрөл авсан байна:

- (1) НТЧ-ын зохих шаардлагуудыг хангах зорилгоор EFB төхөөрөмж болон түүнд суурилуулсан техник хангамжийг үнэлсэн байх (хэрэв хамааралтай бол агаарын хөлгийн системтэй харилцан ажиллагааг үнэлсэн байх);
- (2) EFB функцтэй холбоотой үйл ажиллагааны эрсдэлийг үнэлсэн байх;
- (3) EFB функцийн дүрсэлж байгаа болон түүнд агуулагдах мэдээллийг нөөцлөх шаардлагыг боловсруулсан байх;
- (4) EFB-д ашиглах мэдээллийн өгөгдлийн сан болон түүний функцийн ажиллагааг зохицуулах тухай журмыг боловсруулсан байх;
- (5) EFB функцийг ашиглах ашиглалтын журам болон сургалтын шаардлагыг боловсруулсан байх;

(б) Агаарын хөлгийн дарга, үйл ажиллагаа эрхлэгч, эсхүл эзэмшигч нь EFB-ийн ажиллагаа агаарын хөлгийн системийн гүйцэтгэл, эсхүл төхөөрөмж, эсхүл агаарын хөлгийн ашиглалтад нөлөөлөхгүй болохыг бататгах ба дараах шаардлагыг хангасан байна:

- (1) EFB функц бүрийн холбогдох аюулгүй байдлын эрсдэлийн үнэлгээ хийсэн байх;
- (2) EFB төхөөрөмж болон түүний функц бүрийн тухай ашиглах ашиглалтын журам болон сургалтын шаардлагыг боловсруулсан байх;
- (3) EFB-д эвдрэл, гэмтэл гарсан тохиолдолд нислэгийг аюулгүй хэвийн үргэлжлүүлэх зорилгоор нисэх багийг хангалттай мэдээллээр хангах бэлэн байдлыг баталгаажуулсан байх.

91.561. Салхины огтлолд орохоос урьдчилан сэргийлэх систем (Windshear warning system)

(а) MCTOW нь 5,700 кг-аас дээш турбинт хөдөлгүүртэй нисэх онгоц, эсхүл 9-өөс дээш зорчигчийн суудлын багтаамжтайгаар гэрчилгээжсэн бүх нисэх

онгоцыг салхины огтлолд орохоос урьдчилан сэргийлэх системээр тоноглогсон байх шаардлагатай.

(b) Салхины огтлолд орохоос урьдчилан сэргийлэх систем нь агаарын хөлгийн урд байгаа салхины огтлолын талаарх анхааруулгыг цаг тухайд нь дуут дохио болон харагдахуйц байдлаар анхааруулдаг байх ба мөн нисгэгчийг ойртолтоос 2-т гарах, эсхүл шаардлагатай зугтаах маневрийг аюулгүй гүйцэтгэхэд туслах мэдээллийг нисэгчид өгдөг байх шаардлагатай.

(c) Салхины огтлолд орохоос урьдчилан сэргийлэх систем нь автомат буултын систем ашиглаж байгаа үед автомат буултын төхөөрөмжийн хязгаарлалтад ойртож байгааг нисгэгчид харуулдаг байх шаардлагатай.

G Бүлэг — Үйл ажиллагаа эрхлэгчийн техник үйлчилгээний шаардлага

91.601. Зорилго

(а) Энэ Бүлэг нь Монгол Улсад болон гадаад улсад үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа Монгол Улсын бүртгэлтэй агаарын хөлгийн ашиглалтын шаардлагыг тогтооно.

91.601A. Хамрах хүрээ

(а) ИНД-103-ын дагуу ашиглаж байгаа хэт хөнгөн агаарын хөлөгт энэ Бүлгийн дараах заалтаас бусад заалт хамаарахгүй:

- (1) 91.605(е)(2) (өндрийн түвшний даралтыг автоматаар мэдээлэх системийн тест болон үзлэг шалгалт, хэрэв хэт хөнгөн агаарын хөлгийг ажиглалтын транспондероор тоноглосон бол);
- (2) 91.605(е)(3) (ажиглалтын транспондер);
- (3) 91.605(е)(8) (хөвөгч төхөөрөмж);
- (4) 91.616 (техник үйлчилгээний бүртгэлийн дэвтэр, Ангилал-2 хэт хөнгөн агаарын хөлөг);
- (5) 91.617 (техник үйлчилгээний бүртгэл, Ангилал-2 хэт хөнгөн агаарын хөлөг);
- (6) 91.621 (техник үйлчилгээний бүртгэлийг шилжүүлэх);
- (7) 91.623 (бүртгэлийг хадгалах).

(б) Энэ Бүлгийн дараах заалтаас бусад заалт нь ИНД-104-ийн дагуу ашиглаж байгаа глайдерт хамаарахгүй:

- (1) 91.605(е) (хэрэглэл болон төхөөрөмжийн техник үйлчилгээ);
- (2) 91.613 (үйл ажиллагааны шалгах нислэг);
- (3) 91.615 (НТЧ-ын дүгнэлт);
- (4) 91.616 (техник үйлчилгээний бүртгэлийн дэвтэр);
- (5) 91.617 (техник үйлчилгээний бүртгэл);
- (6) 91.621 (техник үйлчилгээний бүртгэлийг шилжүүлэх);

(7) 91.623 (бүртгэлийг хадгалах).

91.602. Нислэгийн өмнөх техник үйлчилгээнд тавигдах шаардлага

(а) Энэ зүйлийн (b) болон 91.611-д зааснаас бусад тохиолдолд аливаа этгээд 91.603, 91.605 болон 91.615-д заасан шаардлага хангаагүй агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа гүйцэтгэхгүй байх үүрэгтэй.

(b) Хэрэв тухайн агаарын хөлөгт ИНД-21-ийн дагуу *тусгай нислэгийн зөвшөөрөл* олгосон бол энэ зүйлийн (а) нь агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа этгээдэд хамаарахгүй.

91.603. Техник үйлчилгээнд тавигдах ерөнхий шаардлага

(а) Агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа эрхлэгч нь дараах шаардлагыг бататгасан байна:

- (1) тухайн агаарын хөлгийн нислэгт тэнцэх нөхцөлийг хадгалж байх;
- (2) холбогдох НТЧ-ын удирдамжийг ИНД-39 Нислэгт тэнцэх чадварын удирдамж (цаашид “ИНД-39” гэх)-д заасан шаардлагын дагуу хэрэгжүүлдэг байх;
- (3) тухайн агаарын хөлөгт энэ Бүлгийн дагуу үзлэг шалгалт хийдэг байх;
- (4) 91.537-ийн дагуу ажиллагаагүй байж болохыг зөвшөөрсөн хэрэглэл, тоноглолоос бусад бүх гэмтэл дутагдлыг нислэгийн өмнө засдаг байх;
- (5) 91.537-ийн дагуу ажиллагаагүй байж болохыг зөвшөөрсөн ажиллагаагүй хэрэглэл, эсхүл төхөөрөмжийн эд ангийг тухайн агаарын хөлгийн ашиглалтад хэрэглэж байгаа техник үйлчилгээний хөтөлбөрт шаардсан дараагийн үзлэг шалгалтын үеэр засдаг, сольдог, буулгадаг, эсхүл үзлэг шалгалт хийдэг байх;
- (6) тухайн агаарын хөлгийн техник үйлчилгээг энэ Бүлэг, ИНД-43 болон бусад холбогдох дүрмийн шаардлагын дагуу хийдэг байх;
- (7) тухайн агаарын хөлгийг ИНД-43-ын дагуу хийсэн техник үйлчилгээний дараа ашиглалтад шилжүүлэхээр гэрчилгээжүүлдэг байх;
- (8) тухайн агаарын хөлгийн бүхээгт нүүрсхүчлийн хийн хэт исэл байгааг заах, F Бүлэгт шаардсан бүх систем нь ажиллагаатай

бөгөөд тухайн системийн холбогдох ашиглалтын хязгаарын хүрээнд байх.

(b) Агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа эрхлэгч нь тухайн агаарын хөлөгт зориулж гаргасан НТЧ-ын байнгын хадгалалтын зааварчилгаанд зохион бүтээгч улсын НТЧ-ын эрх бүхий байгууллагаас заавал мөрдөхийг заасан НТЧ-ын хязгаарлалтыг дагаж мөрддөг болохыг бататгах үүрэгтэй.

(c) Энэ зүйлийн (d)-ээс (f)-д зааснаас бусад тохиолдолд агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа эрхлэгч нь дараах шаардлагыг мөрдөж байгааг бататгах үүрэгтэй:

(1) үйлдвэрлэгчийн зөвлөсөн их засварын үечлэл;

(2) тусгай категорийн үзүүлбэрийн НТЧ-ын гэрчилгээ, эсхүл тусгай категорийн хязгаарлагдмал НТЧ-ын гэрчилгээтэй агаарын хөлгийн хувьд агаарын хөлгийн техник үйлчилгээний хөтөлбөрт заасан ашиглалтын хязгаарлалттай эд ангийн солих хугацаа.

(d) Хэрэв үйл ажиллагаа эрхлэгч нь ИНД-115, ИНД-119, эсхүл 91.607-ийн дагуу баталсан техник үйлчилгээний хөтөлбөрт заасан их засвар хоорондын хугацааг сунгах журмыг дагаж мөрдөж байгаа бол бүтээгдэхүүн болон бүрдэл хэсгийг үйлдвэрлэгчийн зөвлөсөн их засвар хоорондын хугацаанаас хэтрүүлэн ашиглаж болно.

(e) Энэ зүйлийн (d)-г үл харгалзан хэрэв Даргын хүлээн зөвшөөрөхүйц их засвар хоорондын хугацааг сунгах хөтөлбөрийн дагуу поршинт хөдөлгүүрийг ашиглаж байгаа бол хөлс, эсхүл шан урамшуулалтай үйл ажиллагаанд ашигладаггүй агаарын хөлөгт суурилуулсан поршинт хөдөлгүүрийг үйлдвэрлэгчийн зөвлөсөн их засвар хоорондын хугацаанаас хэтрүүлэн ашиглаж болно.

(f) Энэ зүйлийн (d)-г үл харгалзан тухайн сэнсэнд үйлдвэрлэгчийн зөвлөсөн их засвар хоорондын хугацааны ашиглалтын цагт их засвар хийсэн байх ёстойгоос бусад тохиолдолд, хэрэв тухайн сэнсэнд Даргын хүлээн зөвшөөрөхүйц аргаар 5 жилийн үечлэлтэй үзлэг шалгалт хийсэн бол арилжааны нислэгийн үйл ажиллагаанд ашигладаггүй агаарын хөлөгт суурилуулсан сэнсийг үйлдвэрлэгчийн зөвлөсөн хуанлийн их засвар хоорондын хугацаанаас цааш үргэлжлүүлэн ашиглаж болно.

91.605. Техник үйлчилгээний хөтөлбөр болон хуваарь

(a) Энэ зүйлийн (b), (c) болон (d)-г харгалзан агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа эрхлэгч нь тухайн агаарын хөлгийг дараах шаардлагын дагуу ашиглах үүрэгтэй:

- (1) ИНД-115-ын дагуу баталсан техник үйлчилгээний хөтөлбөр; эсхүл
 - (2) ИНД-119-ийн дагуу баталсан техник үйлчилгээний хөтөлбөр; эсхүл
 - (3) 91.607-ийн дагуу баталсан техник үйлчилгээний хөтөлбөр; эсхүл
 - (4) үйлдвэрлэгчээс гаргасан техник үйлчилгээний хуваарь; эсхүл
 - (5) хэрэв агаарын хөлөг нь поршинт хөдөлгүүртэй ба MCTOW нь 2,730 кг-аас доош жинтэй бол техник үйлчилгээний хөтөлбөр нь Даргын хүлээн зөвшөөрөхүйц байх ба дараах мэдээллийг багтаасан байна:
 - (i) холбогдох дүрмийн шаардлагын дагуу агаарын хөлгийн техник үйлчилгээний стандарт болон үүрэг хариуцлагын дэлгэрэнгүйг;
 - (ii) нислэгийн өмнөх үзлэгийн дэлгэрэнгүйг;
 - (iii) хуваарьт техник үйлчилгээний үзлэг болон шалгалтын дэлгэрэнгүйг.
- (b) Агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа эрхлэгч нь дараах үүрэгтэй:
- (1) Хууль болон ИНД-119-ийн дагуу Даргын олгосон агаарын тээвэрлэгчийн гэрчилгээний эрхийн хүрээнд арилжааны нислэгийн үйл ажиллагаанд ашигладаг агаарын хөлгийг ИНД-119-д шаардсан техник үйлчилгээний хөтөлбөрийн дагуу ашиглах; эсхүл
 - (2) ИНД-115-ын дагуу Даргын олгосон чөлөөт нисэхийн үйл ажиллагаа эрхлэгчийн гэрчилгээний эрхийн хүрээнд чөлөөт нисэхийн үйл ажиллагаанд ашигладаг агаарын хөлгийг ИНД-115-д шаардсан техник үйлчилгээний хөтөлбөрийн дагуу ашиглах; эсхүл
 - (3) тусгай категорийн НТЧ-ын гэрчилгээ олгосон агаарын хөлгийг тухайн агаарын хөлгийн бүртгэлийн гэрчилгээ эзэмшигчид зориулан 91.607-ийн дагуу баталсан хүчинтэй техник үйлчилгээний хөтөлбөрийн дагуу ашиглах.
- (c) Хэрэв энэ зүйлийн (a)(4)-т заасан үйлдвэрлэгчийн техник үйлчилгээний хуваарь нь жилд 100 цагаас бага нислэг үйлддэг агаарын хөлгийг хамраагүй бол үйл ажиллагаа эрхлэгч нь үйлдвэрлэгчийн 100 цагийн үзлэг шалгалт, эсхүл түүнтэй дүйцэх үзлэг шалгалтыг өмнөх үргэлжилсэн 12 сарын дотор хийж гүйцэтгэдэг болохыг бататгах үүрэгтэй.
- (d) Хэрэв Дарга энэ зүйлийн (a)(4)-т заасан үйлдвэрлэгчээс гаргасан техник үйлчилгээний хуваарийг хангалтгүй гэж үзвэл үйл ажиллагаа эрхлэгчийг

91.607-ийн дагуу техник үйлчилгээний хөтөлбөрөө батлуулахаар ирүүлэхийг шаардаж болно.

(е) Энэ зүйлийн (f) болон 91.611-д зааснаас бусад тохиолдолд агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа эрхлэгч нь дараах шаардлагыг хангаагүй агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа эрхлэхгүй байх үүрэгтэй:

(1) IFR нислэгийн үйл ажиллагаанд ашиглах агаарын хөлөгт энэ дүрмийн F Бүлгийн дагуу суурилуулсан байхыг шаардсан агаарын хөлгийн радио станц бүрд ИНД-43-ын Хавсралт D-ийн дагуу өмнөх үргэлжилсэн 24 сарын дотор тест болон үзлэг шалгалт хийсэн байх;

(2) энэ дүрмийн F Бүлгийн дагуу агаарын хөлөгт суурилуулсан байхыг шаардсан, эсхүл тухайн агаарын хөлөгт суурилуулсан ажиглалтын транспондерт шаардлагатай статик даралтын систем, алтиметр, эсхүл өндрийн түвшний даралтыг автоматаар мэдээлэх системд ИНД-43-ын Хавсралт D-ийн дагуу дараах шаардлагад нийцүүлэн тест болон үзлэг шалгалт хийсэн байх:

(i) өмнөх үргэлжилсэн 24 сарын дотор;

(ii) тухайн системийн юүлэх цорго болон нөөц статик даралтын хавхлагыг ашигласан, эсхүл өөрийгөө битүүмжилдэг салгах холбоостой байхаас бусад тохиолдолд статик даралтын системийг нээсэн ба хаасны дараа;

(iii) өгөгдлийн тохирол алдагдаж болох тохиолдолд өндрийн түвшний даралтыг автоматаар мэдээлэх системд техник үйлчилгээ хийсэн, эсхүл шинээр суурилуулсны дараа;

(3) энэ дүрмийн F Бүлгийн дагуу тухайн агаарын хөлөгт суурилуулсан байхыг шаардсан ажиглалтын транспондер бүрд ИНД-43-ын Хавсралт E-ийн дагуу өмнөх үргэлжилсэн 24 сарын дотор тест болон үзлэг шалгалт хийсэн байх;

(4) энэ дүрмийн F Бүлгийн дагуу агаарын хөлөгт суурилуулсан байхыг шаардсан ELT, эсхүл AELS бүрд:

(i) дараах тест болон үзлэг шалгалт хийсэн байх:

(A) ИНД-43-ын Хавсралт F-ийн дагуу (AA), эсхүл (AB)-д шаардсан аль түрүүлж болох хугацаанд:

(AA) өмнөх үргэлжилсэн 12 сарын дотор; эсхүл

(AB) агаарын хөлгийн үйлдвэрлэгчийн 100 цагийн үзлэг

шалгалт, эсхүл дүйцэх үзлэг шалгалт; эсхүл

(В) ИНД-119.63-т шаардсан техник үйлчилгээний хөтөлбөрийн дагуу ашигладаг агаарын хөлгийн хувьд батлагдсан техник үйлчилгээний хөтөлбөрт заасны дагуу 12 сараас ихгүй байх ёстой хуваарьт үечлэлийн дагуу;

(ii) үйлдвэрлэгчээс тогтоосон ашиглалтын хугацаа дууссан үед цэнэг хураагуурыг үйлдвэрлэгчийн зааварчилгааны дагуу сольсон байх;

(5) энэ дүрмийн F Бүлгийн дагуу агаарын хөлөгт суурилуулсан байхыг шаардсан компасыг дараах шаардлагын дагуу тохируулсан байх:

(i) өмнөх үргэлжилсэн 24 сарын дотор;

(ii) агаарын хөлгийн үйлдвэрлэгч өөрөөр зааснаас бусад тохиолдолд тухайн компасын тохируулгад нөлөөлөх үе шат дууссаны дараа;

(6) энэ дүрмийн F Бүлгийн дагуу агаарын хөлөгт суурилуулсан байхыг шаардсан анхны тусламжийн иж бүрдэл бүрд дараах үзлэгийг хийсэн байх:

(i) өмнөх үргэлжилсэн 12 сарын дотор холбогдох эд зүйл нь зохих тоо хэмжээндээ байгаа ба хугацаа хэтэрсэн эд зүйлийг сольсон болохыг бататгах;

(ii) ашигласан тухай аливаа мэдээллийн дараа эд зүйл нь зохих тоо хэмжээндээ байгааг бататгах;

(7) энэ дүрмийн F Бүлгийн дагуу тухайн агаарын хөлөгт суурилуулсан байхыг шаардсан зөөврийн гал унтраагуурт үйлдвэрлэгчийн зааварчилгаа, эсхүл Даргын хүлээн зөвшөөрөхүйц бусад дүйцэх зааварчилгааны дагуу өмнөх үргэлжилсэн 12 сарын дотор тест болон нөхцөлийн үзлэг шалгалт хийсэн байх;

(8) энэ дүрмийн F Бүлгийн дагуу агаарын хөлөгт суурилуулсан байхыг шаардсан хөвөгч төхөөрөмжид үйлдвэрлэгчийн зааварчилгаа, эсхүл Даргын хүлээн зөвшөөрөхүйц дүйцэх зааварчилгааны дагуу өмнөх үргэлжилсэн 12 сарын дотор тест болон нөхцөлийн үзлэг шалгалт хийсэн байх;

(9) дараах тохиолдолд агаарын хөлгийн хоосон жин болон хүндийн төвийг дахин тодорхойлсон байх, хэрэв:

- (i) тухайн агаарын хөлгийн хоосон жин болон хүндийн төвийн төвлөрөлтөд нөлөөлж болох өөрчлөлт хийсэн бол; эсхүл
 - (ii) үйл ажиллагаа эрхлэгчид тухайн агаарын хөлгийн нислэгийн зааварт байгаа мэдээллийн нарийвчлал нь цаашид тохирохгүй болсныг сэжиглэх шалтгаан байгаа бол;
- (10) 4, эсхүл түүнээс дээш максимум гэрчилгээжсэн суудлын багтаамжтай, хөдөлгүүртэй агаарын хөлгийн хувьд тухайн агаарын хөлгийг өмнөх үргэлжилсэн 5 жилийн дотор жинлэсэн байх.
- (f) Хэрэв тухайн агаарын хөлгийн техник үйлчилгээний хөтөлбөр нь энэ зүйлийн (e)-ийн тодорхой шаардлагатай дүйцэх тест, үзлэг шалгалт, эсхүл бусад ажиллагааг багтаасан бол энэ зүйлийн (a)(1), (a)(2), (a)(3), эсхүл (a)(5)-д заасан техник үйлчилгээний хөтөлбөрийн дагуу ашигладаг агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа эрхлэгчийг энэ зүйлийн (e)-ийн тухайн шаардлагыг дагаж мөрдөхийг шаардахгүй.
- (g) Агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа эрхлэгч нь дараах үүрэгтэй:
- (1) тухайн агаарын хөлөгт энэ зүйлийн (a)-ийн дагуу хийгдэх техник үйлчилгээний сонголтыг агаарын хөлгийн техник үйлчилгээний бүртгэлийн дэвтэрт тодорхойлох;
 - (2) хэрэв техник үйлчилгээний хөтөлбөр нь ИНД-119, эсхүл 91.607-ийн дагуу батлагдсан бол тухайн техник үйлчилгээний хөтөлбөрт шаардсан техник үйлчилгээний хуваарь гаргах үүрэг хариуцлага хүлээсэн этгээдийг тодорхойлох;
 - (3) хэрэв техник үйлчилгээний хөтөлбөр, эсхүл энэ зүйлийн (g)(1)-д тодорхойлсон сонголтыг өөр хөтөлбөрөөр, эсхүл энэ зүйлийн (a)-ийн дагуух сонголтыг өөрчилж байгаа бол тухайн агаарын хөлгийн нислэгт тэнцэх байнгын нөхцөлийг хангахын тулд шинэ хөтөлбөр, эсхүл хуваариар шаардсан үзлэг шалгалтын хуваарь гаргах;
 - (4) холбогдох техник үйлчилгээний хөтөлбөр, эсхүл хуваарийн хуулбарыг тухайн агаарын хөлөгт техник үйлчилгээ гүйцэтгэх этгээдэд болон шаардлагатай тохиолдолд Даргад хүргүүлэх.
- (h) Энэ зүйлийн (e)(1), (e)(2)(i), (e)(3)-т шаардсан тест, үзлэг шалгалт болон энэ зүйлийн (e)(4)(i)(A)-д шаардсан 12 сарын тест, үзлэг шалгалтыг дараах тохиолдолд гүйцэтгэх шаардлагагүй, хэрэв:

- (1) тухайн агаарын хөлөгт ИНД-21-ийн дагуу НТЧ-ын гэрчилгээ олгох зорилгоор өмнөх үргэлжилсэн 12 сарын дотор үзлэг шалгалт хийсэн бол;
- (2) энэ зүйлийн (h)(1)-д заасан үзлэг шалгалт хийх үед холбогдох төхөөрөмжийг тухайн агаарын хөлөгт суурилуулсан байсан бол.

91.607. Техник үйлчилгээний хөтөлбөрийг батлах

(a) Энэ дүрмийн 91.605(a)(3)-т заасан техник үйлчилгээний хөтөлбөрийг батлуулах хүсэлт гаргагч нь САА 24091/02 маягтыг бөглөж, энэ зүйлийн (b)-д шаардсан баримт бичиг болон төлбөрийн баримтын хамт Даргад хүргүүлнэ.

(b) Техник үйлчилгээний хөтөлбөр батлуулах хүсэлт гаргагч нь дараах баримт бичгийг Даргад хүргүүлэх үүрэгтэй:

- (1) техник үйлчилгээний хөтөлбөрийн тодорхойлолт;
- (2) техник үйлчилгээний хяналтын журам;
- (3) бүртгэл, тайлан болон техникийн лавлах материалыг цуглуулах болон хадгалах журам;
- (4) шаардлагатай үзлэг шалгалт болон тестийг багтаасан, тодорхой маягийн агаарын хөлөгт гүйцэтгэх техник үйлчилгээний зааварчилгаа болон журам;
- (5) дараах нөхцөлд нийцсэн үзлэг шалгалтын хуваарь:
 - (i) үйлдвэрлэгчийн зөвлөмж;
 - (ii) үйл ажиллагаа эрхлэгчийн ашиглалтын туршлага;
 - (iii) тухайн агаарын хөлгөөр гүйцэтгэх нислэгийн үйл ажиллагааны төрөл;
- (6) хэрэв хамааралтай бол үзлэг шалгалтын үечлэлийг 91.611-ийн дагуу сунгах журам;
- (7) хэрэв хамааралтай бол хөдөлгүүр, сэнс болон бүрдэл хэсгийн их засвар хоорондын хугацааг сунгах журамд үнэлгээ хийх болон хянах журам;
- (8) хэрэв хамааралтай бол ашиглалтын туршлагад үндэслэн үзлэг шалгалтын үечлэлийг өөрчлөх журам;

(9) үзлэг шалгалтад ашиглах маягтын загвар болон түүнийг ашиглах зааварчилгаа;

(10) үйл ажиллагаанд ашиглах тайлан, бүртгэлийн загвар болон түүнийг ашиглах зааварчилгаа.

(с) Хэрэв Дарга дараах шаардлага хангагдсан гэж үзвэл хүсэлт гаргагчийн техник үйлчилгээний хөтөлбөрийг баталж болно:

(1) тухайн хөтөлбөр нь энэ зүйлийн (b)-д заасан шаардлагад нийцсэн байх;

(2) техник үйлчилгээний хөтөлбөрийг батлах нь нисэхийн аюулгүй байдлын ашиг сонирхолд харшлахгүй байх.

(d) Тусгай категорийн үзүүлбэрийн, эсхүл тусгай категорийн хязгаарлагдмал НТЧ-ын гэрчилгээтэй агаарын хөлгийн техник үйлчилгээний хөтөлбөр батлуулах хүсэлт гаргагч нь энэ зүйлийн (b)-д заасан шаардлагаас гадна дараах мэдээллийг Даргад хүргүүлнэ:

(1) агаарын хөлгийн тухайн өдрийн эхний нислэгийн өмнө хийх ёстой нислэгийн өмнөх үзлэгийн дэлгэрэнгүй;

(2) хэрэв агаарын хөлгийн маягийн хувьд нислэгийн дараах үзлэг хийхийг үйлдвэрлэгч заасан, эсхүл цэргийн эрх бүхий байгууллага зөвшөөрсөн бол нислэгийн дараах үзлэгийн дэлгэрэнгүй;

(3) жилийн техник үйлчилгээний үзлэг шалгалтын дэлгэрэнгүй;

(4) хэрэв хамааралтай бол дараах этгээдийн тогтоосон ашиглалтын хязгаарлалттай бүрдэл хэсэг болон түүний ашиглалтын хугацаа:

(i) агаарын хөлгийн үйлдвэрлэгч; эсхүл

(ii) Даргын хүлээн зөвшөөрөхүйц цэргийн эрх бүхий байгууллага; эсхүл

(iii) Дарга;

(5) тухайн агаарын хөлгийн байнгын НТЧ-ын хадгалалтыг бататгах заалт;

(6) дараах нөхцөлд нийцсэн нэмэлт үзлэг шалгалт:

(i) үйлдвэрлэгчийн зөвлөмж;

(ii) ашиглалтын туршлага, цэргийн үйл ажиллагааг багтаасан;

(iii) тухайн агаарын хөлгийн гүйцэтгэж байгаа үйл ажиллагааны төрөл;

(iv) тухайн агаарын хөлгийн төвөгтэй байдал (complexity).

(е) Энэ дүрмийн 91.605(b)(2)-оос (d)-д шаардсан техник үйлчилгээний хөтөлбөрт хүчилсэн бүтэц, хөдөлгүүр, сэнс, ротор, хэрэгсэл, аврах төхөөрөмж болон ослын төхөөрөмж багтсан байна.

(f) Энэ дүрмийн 91.609-д заасны дагуу Даргын шаардаж болох өөрчлөлтийг харгалзан энэ зүйлийн (с)-гийн дагуу баталсан тусгай категорийн НТЧ-ын гэрчилгээтэй агаарын хөлгийн техник үйлчилгээний хөтөлбөр нь ИНД-47-гийн 47.65-д заасан бүртгэлийн гэрчилгээний хүчинтэй хугацаанд хүчинтэй байна.

91.609. Техник үйлчилгээний хөтөлбөр болон хуваарийн өөрчлөлт

(a) Хэрэв Дарга тухайн агаарын хөлгийн НТЧ-ын хадгалалтын шаардлагыг бататгахад нэмэлт өөрчлөлт хийх шаардлагатай гэж үзвэл агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа эрхлэгч нь техник үйлчилгээний хөтөлбөр, эсхүл хуваарьт өөрчлөлт оруулах тухай Даргаас бичгээр ирүүлсэн хүсэлтийг хүлээн авмагц техник үйлчилгээний хөтөлбөр, эсхүл хуваарьт нэмэлт өөрчлөлт оруулах үүрэгтэй.

(b) Хэрэв үйл ажиллагаа эрхлэгч нь 91.607-гийн дагуу баталсан техник үйлчилгээний хөтөлбөрийг үргэлжлүүлэхээ зогсоож байгаа бол дараах үүрэгтэй:

(1) тухайн хөтөлбөрийг үргэлжлүүлэхийг зогсоосон өдрөөс хойш 7 хоногийн дотор Даргад бичгээр мэдэгдэх;

(2) тухайн агаарын хөлөгт хамгийн сүүлд хийсэн дүйцэх үзлэг шалгалттай холбоотойгоор шинэ техник үйлчилгээний хөтөлбөрөөр шаардсан үзлэг шалгалтын өдөр, эсхүл цагийн хуваарийг дахин гаргах.

91.611. Үзлэг шалгалтын төлөвлөгөөний сунгалт

(a) Энэ дүрэм, НТЧ-ын удирдамж, эсхүл үйлдвэрлэгчийн заавал гүйцэтгэх үзлэг шалгалтын шаардлагаар шууд хориглосноос бусад тохиолдолд 91.605-д шаардсан үзлэг шалгалтын үечлэлийг техник үйлчилгээний төлөвлөлтийн зорилгоор 10 хувь хүртэл сунгаж болно.

(b) Хэрэв агаарын хөлөгт энэ зүйлийн (a)-ийн дагуу сунгалт хийсэн бол:

- (1) шинээр сунгасан үзлэг шалгалтын хугацаа, эсхүл агаарын хөлгийн ашиглалтын цаг, эсхүл циклийн аль хамааралтайг техник үйлчилгээний бүртгэлийн дэвтэрт, эсхүл техникийн бүртгэлийн дэвтэрт бүртгэсэн байна;
- (2) үзлэг шалгалтын үечлэлд хийсэн сунгалтыг хэтрүүлэхгүй байхыг бататгах зорилгоор дараагийн шаардлагатай үзлэг шалгалтын үечлэлийг сунгалт хийсэн хугацаанаас эхлэн тооцсон байна.

91.613. Үйл ажиллагааны шалгах нислэг

(а) ИНД-43-ын 43.103(а)(4)(i)-д шаардсан үйл ажиллагааны шалгах нислэг хийх этгээд дараах үүрэгтэй:

- (1) тухайн агаарын хөлгийн хувьд маягийн зэрэглэл болон нисгэгчийн хүчинтэй үнэмлэх эзэмшдэг байх;
- (2) техник үйлчилгээний үр дүнд тухайн агаарын хөлгийн нислэгийн үзүүлэлтэд нөлөөлөхүйц өөрчлөлт гараагүй болохыг шалгах;
- (3) үйл ажиллагааны шалгах нислэгийн явцад илэрсэн гэмтэл, дутагдлыг техникийн бүртгэлийн дэвтэрт бүртгэх.

(b) Энэ зүйлийн (а)-ийн дагуу үйл ажиллагааны шалгах нислэг хийх этгээд нь тухайн шалгах нислэгтэй холбоотой зайлшгүй үүрэг гүйцэтгэх шаардлагатайгаас бусад этгээдийг тухайн агаарын хөлөгт тээвэрлэхгүй.

91.615. НТЧ-ын дүгнэлт

(а) Энэ зүйлийн (b), (c)-д зааснаас бусад тохиолдолд дараах шаардлагыг хангаагүй этгээд агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа гүйцэтгэхгүй байх үүрэгтэй:

- (1) тухайн агаарын хөлгийн НТЧ-ын дүгнэлтийг ИНД-43-ын D Бүлгийн дагуу хийсэн болохыг дараах хугацаанд баталгаажуулсан байх:
 - (i) өмнөх үргэлжилсэн 12 сард; эсхүл
 - (ii) хөлс, эсхүл шан урамшуулалтай үйл ажиллагаанд ашигладаггүй агаарын хөлөгт өмнөх үргэлжилсэн 24 сард; эсхүл
- (2) тухайн агаарын хөлөгт өмнөх үргэлжилсэн 12 сарын дотор ИНД-21-ийн дагуу олгосон НТЧ-ын гэрчилгээтэй байх.

(аа) Хэрэв Дарга нисэхийн аюулгүй байдлын ашиг сонирхолд шаардлагатай гэж үзвэл тодорхой нөхцөлд НТЧ-ын дүгнэлтийг (а)(1)(ii)-д заасан хугацаанаас илүү ойр давтамжтай хийхийг шаардаж болно.

(b) Энэ зүйлийн (а) нь дараах дүрмийн дагуу үйл ажиллагаа гүйцэтгэдэг агаарын хөлөгт хамаарахгүй:

(1) ИНД-121;

(2) ИНД-125 Дунд нисэх онгоцны арилжааны нислэгийн үйл ажиллагаа;

(3) ИНД-135, хэрэв тухайн агаарын хөлөгт ИНД-135-ын 135.415(а)-ийн дагуу техник үйлчилгээний дүгнэлт хийх шаардлагатай бол.

(с) Энэ зүйлийн (а), эсхүл (аа)-ийн дагуу аливаа этгээд НТЧ-ын дүгнэлт хийхийг шаардсан хугацаанаас хойш агаарын хөлгөөр дараах нөхцөлд үйл ажиллагаа гүйцэтгэж болно:

(1) хэрэв НТЧ-ын дүгнэлтийн шинээр сунгасан 36 хоногийн хугацааг техникийн бүртгэлийн дэвтэрт бүртгэсэн бол техник үйлчилгээний төлөвлөлтийн зорилгоор 36-аас дээшгүй хоногийн хугацаанд; эсхүл

(2) хэрэв тухайн агаарын хөлгөөр зөвхөн НТЧ-ын дүгнэлт хийх зорилгоор үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа бол.

91.616. Техник үйлчилгээний бүртгэлийн дэвтэр

(а) Ангилал 1 хэт хөнгөн агаарын хөлгөөс бусад агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа эрхлэгч нь дараах үүрэгтэй:

(1) агаарын хөлөг бүрд техник үйлчилгээний бүртгэлийн дэвтэр хөтлөх;

(2) техник үйлчилгээний бүртгэлийн дэвтрийг тухайн агаарын хөлөгт авч явдаггүй болохыг бататгах.

91.617. Техник үйлчилгээний бүртгэл

(а) Ангилал-1 хэт хөнгөн агаарын хөлгөөс бусад агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа эрхлэгч нь үйлдвэрлэгчийн зөвлөсөн ашиглалтын хязгаар, эсхүл их засвар хоорондын хугацаатай хүчилсэн бүтэц, бүтээгдэхүүн болон бүрдэл хэсэг бүрийн ашиглалтын нийт цаг (total time-in-service), хэрэв хамааралтай бол нийт циклийг техник үйлчилгээний бүртгэлийн дэвтэрт тодорхой, нямбай хөтөлж эмхэтгэдэг болохыг бататгасан байна.

(b) Ангилал-1 хэт хөнгөн агаарын хөлгөөс бусад агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа эрхлэгч нь бүтээгдэхүүн болон бүрдэл хэсэг бүрд 43.69-д шаардсан техник үйлчилгээний бүртгэлийг бүрдүүлж, хадгалдаг болохыг бататгасан байна.

(c) Үйл ажиллагаа эрхлэгчийн агаарын хөлөг осолд өртсөн тохиолдолд ослын нөхцөл байдлын дэлгэрэнгүй тайлбар болон тухайн агаарын хөлөгт учирсан гэмтлийн үр дагаврын дэлгэрэнгүй тайлбарыг холбогдох техник үйлчилгээний бүртгэлийн дэвтэрт бүртгэдэг болохыг бататгасан байна.

(d) Энэ зүйлийн (a), (b) болон (c)-д шаардсан бүртгэлийг энгийн хэллэгээр эсхүл бүртгэлийн утга агуулгыг алдагдуулахгүйгээр хадгалах, мөн сэргээх боломжтой кодолсон загвар, хэлбэрт оруулан хадгалах бөгөөд хадгалалтын бүхий л үе шатанд бүртгэлийн аюулгүйн хамгаалалт, гаргацтай байдал, үнэн зөв, бүрэн бүтэн байдлыг хангасан байна.

91.619. Техникийн бүртгэлийн дэвтэр

(a) Энэ зүйлийн (c)-д зааснаас бусад тохиолдолд, агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа эрхлэгч нь дараах мэдээллийг бүртгэх боломжтой техникийн бүртгэлийн дэвтрийг агаарын хөлөг бүрд хөтлөх үүрэгтэй:

- (1) үйл ажиллагаа эрхлэгчийн нэр;
- (2) агаарын хөлгийн бүртгэлийн дугаар, маяг болон загвар;
- (3) 91.605(a)-д шаардсан агаарын хөлгийн техник үйлчилгээний хөтөлбөр, эсхүл хуваарийн таних тодорхойлолт;
- (4) дараах мэдээллийг багтаасан, агаарын хөлгийн техник үйлчилгээний төлөв байдлын мэдэгдэл:
 - (i) дараагийн хуваарьт үзлэг шалгалт болон үлдэгдэл хугацаа, эсхүл нислэгийн цагийн таних тодорхойлолт;
 - (ii) үйл ажиллагааны шалгах нислэг хийхэд тавих ИНД-43-ын 43.103(a)(4)(i)-ийн шаардлага;
- (5) дараагийн хуваарьт үзлэг шалгалтын өмнөх, үлдсэн бусад техник үйлчилгээний хугацаа, эсхүл үлдсэн цаг;
- (6) дараагийн НТЧ-ын дүгнэлт, эсхүл техник үйлчилгээний дүгнэлт хийх хугацаа;
- (7) өдөр тутмын ниссэн цаг;

- (8) ашиглалтын нийт цаг;
 - (9) хэрэв хамааралтай бол:
 - (i) өдөр тутмын ашигласан цикл;
 - (ii) ашиглалтын нийт цикл;
 - (10) нислэгийн өмнөх үзлэгийн үед, нислэгийн үед, эсхүл нислэгийн дараа илрүүлсэн гэмтэл, дутагдал;
 - (11) хуваарьт үзлэг шалгалтын хооронд гарсан гэмтэл, дутагдлыг засаж арилган, ашиглалтад шилжүүлэхээр гэрчилгээжүүлсэн мэдээлэл;
 - (12) 91.537-ийн дагуу ажиллагаагүй байж болох хэрэглэл болон төхөөрөмжийг багтаасан, гэмтлийн засварыг хойшлуулсан мэдээлэл.
- (b) Агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа эрхлэгч нь энэ зүйлийн (a)-д заасан мэдээллийг техникийн бүртгэлийн дэвтэрт бүртгэсэн ба тухайн мэдээлэл хүчинтэй болохыг бататгасан байна.
- (c) ИНД-119-ийн дагуу олгосон агаарын тээвэрлэгчийн гэрчилгээ эзэмшигч нь, хэрэв тухайн хэлбэр болон холбогдох журам нь Даргын хүлээн зөвшөөрөхүйц ба мэдээлэл нь үнэн зөв бөгөөд агаарын хөлгийн даргын шаардсан үед бэлэн байдаг бол, дараах мэдээллийг техникийн бүртгэлийн дэвтрээс өөр хэлбэрээр бүртгэж болно:
- (1) дараагийн хуваарьт үзлэг шалгалтын төрөл болон үлдэгдэл хугацаа, эсхүл цагийн таних тодорхойлолт;
 - (2) дараагийн хуваарьт үзлэг шалгалтын үед хийх бусад техник үйлчилгээний хугацаа, эсхүл үлдсэн цаг;
 - (3) ашиглалтын нийт цаг;
 - (4) ашиглалтын нийт цикл.

91.621. Техник үйлчилгээний бүртгэлийг шилжүүлэх

(a) Агаарын хөлгийн эзэмшлийг ИНД-47-ийн дагуу өөр этгээдэд шилжүүлж байгаа Монгол Улсын агаарын хөлгийн бүртгэлийн гэрчилгээ эзэмшигч нь тухайн агаарын хөлгийг шилжүүлэхдээ дараах баримт бичгийг тухайн этгээдэд шилжүүлэх үүрэгтэй:

- (1) 91.617(b)-д заасан бүртгэл;
- (2) 91.617(a)-д заасан бүртгэл, хэрэв тухайн бүртгэл нь энэ хэсгийн (1)-ийн дагуу шилжүүлсэн бүртгэлд ороогүй бол.
- (3) 91.617(d)-д заасны дагуу хадгалсан бүртгэл.

91.623. Бүртгэлийг хадгалах

(a) Энэ зүйлийн (b), (c)-д зааснаас бусад тохиолдолд агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа эрхлэгч нь 91.617-д заасан бүртгэлийг тухайн бүтээгдэхүүн, эсхүл бүрдэл хэсгийг ашиглалтаас хассанаас хойш үргэлжилсэн 12 сарын хугацаанд хадгалах үүрэгтэй.

(b) ИНД-43-ын 43.69(a)(1)-д шаардсан техник үйлчилгээний мэдээллийн бүртгэлийг тухайн техник үйлчилгээ давтагдах, эсхүл дүйцэх хүрээ болон багтаамжтай өөр техник үйлчилгээгээр орлуулах хүртэл, эсхүл тухайн техник үйлчилгээг гүйцэтгэснээс хойш 5 жилийн аль түрүүлж болох хугацаанд хадгална.

(c) [нөөц]

(d) Агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа эрхлэгч нь 91.619-д шаардсан техникийн бүртгэлийн дэвтрийг тухайн бүртгэлд сүүлчийн тэмдэглэл хийснээс хойш үргэлжилсэн 12 сарын хугацаанд хадгалах үүрэгтэй.

Н Бүлэг — Тусгай нислэгийн үйл ажиллагаа

91.701. Аэробатик нислэг

(а) Энэ зүйлийн (е)-д зааснаас бусад тохиолдолд агаарын хөлгийн дарга дараах бүсэд агаарын хөлгөөр аэробатик нислэг үйлдэхгүй:

- (1) хот, сум, эсхүл суурингийн шигүү суурьшлын бүсээс 600 м-ийн хэвтээ зай дахь талбай дээгүүр; эсхүл
- (2) олон хүн цугларсан задгай талбайгаас 600 м-ийн хэвтээ зай дахь талбай дээгүүр; эсхүл
- (3) нислэгийн хөдөлгөөний удирдагч зөвшөөрснөөс бусад тохиолдолд хяналттай агаарын зайд.

(b) Энэ зүйлийн (с), (f)-д зааснаас бусад тохиолдолд агаарын хөлгийн дарга гадаргуугаас дээш 900 м (3,000 ft)-ээс доош өндөрт агаарын хөлгөөр аэробатик нислэг үйлдэхгүй байх үүрэгтэй.

(с) Агаарын хөлгийн дарга дараах тохиолдолд гадаргуугаас дээш 900 м (3,000 ft)-ээс доош өндөрт агаарын хөлгөөр аэробатик нислэг үйлдэж болно:

- (1) хэрэв нисгэгч ИНД-61-ийн дагуу олгосон аэробатик нислэгийн зэрэглэлтэй бол гадаргуугаас дээш 450 м (1,500 ft)-ээс доошгүй өндөрт;
- (2) гадаргуугаас дээш 450 м (1,500 ft)-ээс доош өндөрт, хэрэв нисгэгч:
 - (i) ИНД-61-ийн дагуу олгосон аэробатик нислэгийн зэрэглэл эзэмшдэг бол;
 - (ii) аэробатик нислэгийн зэрэглэлд зөвшөөрсөн өндрөөс доош аэробатик нислэг үйлдэхгүй бол;
 - (iii) нисэх спортын арга хэмжээнд оролцож байгаа бол.

(d) Дараах заалтаас бусад тохиолдолд агаарын хөлгийн дарга нь аэробатик нислэг үйлдэж байгаа агаарын хөлөгт зорчигч тээвэрлэхгүй байх үүрэгтэй:

- (1) нисгэгч нь ИНД-61-ийн дагуу олгосон аэробатик нислэгийн зэрэглэл эзэмшдэг байх;
- (2) тухайн нислэгийг гадаргуугаас дээш 900 м (3,000 ft)-ээс доошгүй өндөрт гүйцэтгэх.

(е) Энэ дүрмийн 91.703-т заасны дагуу нисэх спортын арга хэмжээнд оролцож байгаа агаарын хөлгийн дарга нисэх спортын арга хэмжээг сонирхогчдын дээгүүр 600 м-ийн хэвтээ зайтай бүсэд аэробатик нислэг үйлдэж болно.

(f) Дараах тохиолдолд ИНД-61-ийн дагуу олгосон аэробатик нислэгийн зэрэглэл эзэмшээгүй глайдерын нисгэгч гадаргуугаас дээш 900 м (3,000 ft)-ээс доош өндөрт глайдераар аэробатик нислэг үйлдэж болно, хэрэв:

- (1) тухайн аэробатик нислэгийг штопорын сургалтын зорилгоор хийж байгаа бол;
- (2) тухайн нислэгийг газрын гадаргуугаас дээш 300 м (1,000 ft)-ээс доошгүй өндөрт гүйцэтгэж байгаа бол.

91.703. Нисэх спортын арга хэмжээ

(a) Тухайн арга хэмжээг зохион байгуулагч нь Даргаас олгосон нисэх спортын арга хэмжээний зөвшөөрөл эзэмшдэг байхаас бусад тохиолдолд аливаа этгээд нисэх спортын арга хэмжээг зохион байгуулахгүй ба нисэх спортын арга хэмжээнд агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа гүйцэтгэхгүй.

(b) Нисэх спортын арга хэмжээ зохион байгуулах зөвшөөрлийн хүсэлт гаргагч нь тухайн арга хэмжээг эхлэхээс 90-ээс доошгүй хоногийн өмнө төлөвлөгөөг Даргад хүргүүлнэ.

(c) Энэ зүйлийн (b)-д шаардсан нисэх спортын арга хэмжээний төлөвлөгөө нь дараах шаардлагыг хангасан байна:

- (1) санал болгож байгаа нисэх спортын арга хэмжээний талаар дараах мэдээллийг агуулсан байх:
 - (i) зохион байгуулагчийн нэр, албан тушаал болон хаяг;
 - (ii) зохион байгуулагдах газар, хугацаа болон цаг;
 - (iii) арга хэмжээний төрөл;
 - (iv) нисэх спортын арга хэмжээнд хяналт тавих этгээдийг багтаасан, зохион байгуулалтын бүтцийн дэлгэрэнгүй;
 - (v) нислэгийн хөтөлбөрийн дэлгэрэнгүй;
 - (vi) энэ зүйлийн (d)-ийн шаардлагыг хангаж байгааг үзүүлэх хангалттай мэдээлэлтэй газрын тодорхойлолт болон нарийвчилсан төлөвлөгөө;

(vii) үзэгчдийн аюулгүй байдалд хяналт тавихад ашиглах аргын дэлгэрэнгүй;

(viii) онцгой нөхцөлийн үед үзүүлэх үйлчилгээний дэлгэрэнгүй.

(2) Дарга хүлээн зөвшөөрөхүйц байх.

(d) Нисэх спортын арга хэмжээнд оролцож байгаа агаарын хөлгийн дарга нь дараах үүрэгтэй:

(1) ХАА-н, эсхүл нисдэг тэрэгний үйл ажиллагааг үзүүлэхээс бусад үзүүлэх нислэгийн хувьд гадаргуугаас дээш 30 м (100 ft)-ээс доошгүй өндөрт үзүүлэх нислэгийг гүйцэтгэдэг байх;

(2) тухайн агаарын хөлгөөр гадаргуу дээр байгаа хүн, эсхүл өмч хөрөнгөд эрсдэл үүсгэхгүй байхаар үзэгчдээс хангалттай зайтай байрласан үзүүлбэрийн шугамын дагуу нисдэг байх;

(3) аливаа зорчигчийг тээвэрлэхгүй байх;

(4) үзэгчдийн талбай дээгүүр нисэхгүй байх;

(5) үзүүлбэрийн шугам болон үзэгчийн талбайн хооронд аливаа маневр хийхгүй байх;

(6) нисдэг тэргээр агаарт тогтож, эсхүл явгалж байхаас бусад тохиолдолд үзэгчдийн талбайн чиглэлд аливаа маневр хийхгүй байх.

(e) Энэ зүйлийн (a) нь дараах нисэх спортын арга хэмжээнд хамаарахгүй:

(1) 500-аас ихгүй хүн оролцож байгаа; эсхүл

(2) 3-аас дээшгүй агаарын хөлөг оролцож байгаа; эсхүл

(3) агаарын хөлгүүд нь нэг жагсаалын нислэгт байгаа.

91.705. Шүхэр хаях үйл ажиллагаа

(a) Шүхэр хаях үйл ажиллагаа гүйцэтгэх агаарын хөлгийн дарга ИНД-61-ийн дагуу Даргын олгосон шүхэр хаях зэрэглэл эзэмшдэг байх үүрэгтэй.

(b) Шүхэр хаях үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа эрхлэгч нь дараах шаардлагыг хангасан болохыг бататгасан байна:

-
- (1) тухайн үйл ажиллагаанд ашиглах агаарын хөлөг нь хүчинтэй стандарт категорийн НТЧ-ын гэрчилгээтэй байх;
 - (2) тухайн агаарын хөлгийн конфигураци нь шүхэр хаях үйл ажиллагаанд тохирч байх;
 - (3) тухайн агаарын хөлөг нь шүхэрчид тээвэрлэх хангалттай зайтай, шаардлага хангасан гарцтай байх;
 - (4) тухайн агаарын хөлгийн бүхээг нь шүхэрчин агаарын хөлөг дотор байх, эсхүл түүнээс гарах үед шүхрийг санаандгүй задалж болох бариул, эсхүл холбоосгүй байх;
 - (5) албадан задлах уяаг бэхлэхдээ тухайн агаарын хөлгийн тохиромжтой цэгийг ашигладаг байх;
 - (6) тухайн агаарын хөлгийн нислэгийн зааварт хаалгыг салгаж авсан, эсхүл онгорхой байх үед нислэг үйлдэхийг зөвшөөрдөг байх;
- (с) Шүхэр хаях үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа агаарын хөлгийн дарга нь дараах шаардлагыг бататгасан байна:
- (1) тухайн агаарын хөлөгт тээвэрлэж байгаа шүхрийн буулт үйлдэхээр төлөвлөсөн этгээдээс бусад этгээд нь:
 - (i) хөөрөлт болон буулт үйлдэх үед суудалдаа сууж, суудлын бүсийг бүсэлсэн байх;
 - (ii) ослын, эсхүл нөөц шүхрийн иж бүрдэл өмссөн байх;
 - (iii) ослын, эсхүл нөөц шүхрийн иж бүрдлийг ашиглах сургалтад хамрагдсан байх;
 - (iv) тухайн агаарын хөлгөөс гарах аргыг багтаасан онцгой нөхцөлийн үед агаарын хөлөгт мөрдөх ерөнхий журмын зааварчилгаа авсан байх;
 - (2) шүхрийн буулт үйлдэх зорилгоор агаарын хөлөгт байгаа этгээд нь:
 - (i) агаарын хөлгийн удирдлагад санамсаргүй нөлөөлснөөр үйл ажиллагаа, эсхүл агаарын хөлгийн бүхээгт байгаа хүмүүсийн аюулгүй байдалд аюул учруулж болох байрлалд суугаагүй байх;
-

- (ii) тухайн агаарын хөлгөөс гарахад ашиглах аргыг багтаасан агаарын хөлгийн онцгой нөхцөлийн үед мөрдөх ерөнхий журмын зааварчилгаа авсан байх.

(d) Шүхэр хаях үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа агаарын хөлгийн дарга нь дараах заалтаас бусад тохиолдолд аливаа этгээдэд агаарын хөлгөөс шүхрийн буулт үйлдэх зөвшөөрөл өгөхгүй байх үүрэгтэй:

- (1) шүхрийн буулт үйлдэх этгээд төлөвлөсөн буултын мэдээллийг агаарын хөлөг хөөрөлт үйлдэхээс өмнө нисгэгчид өгсөн байх;
- (2) тухайн нисгэгч буулт үйлдэх этгээдийг дараах шаардлага хангасан болохыг бататгасан байх:
 - (i) шүхрийн байгууллагаас зөвшөөрөгдсөн байх; эсхүл
 - (ii) хэрэв гэрчилгээ нь тандем шүхрийн үйл ажиллагааг зөвшөөрдөг бол ИНД-115-ийн дагуу олгосон чөлөөт нисэхийн үйл ажиллагаа эрхлэгчийн гэрчилгээ эзэмшигчийн зөвшөөрөлтэй байх; эсхүл
- (iii) Дарга зөвшөөрсөн байх.

91.707. Ослын шүхрийн иж бүрдэл

(a) Ослын шүхрийн иж бүрдэл нь дараах шаардлагыг хангаснаас бусад тохиолдолд агаарын хөлгийн дарга онцгой нөхцөлийн үед хэрэглэх шүхрийн иж бүрдлийг агаарын хөлөгт авч явахгүй байх үүрэгтэй:

- (1) Хавсралт А.25-ын шаардлага хангасан;
- (2) тухайн шүхрийн иж бүрдлийг бүтээхэд хэрэглэсэн материалд аюултай байж болох нөхцөл, эсхүл бодисоос үүдэлтэй гэмтлээс зохих ёсоор хамгаалсан байх;
- (3) үйлдвэрлэгчийн зааварчилгааны дагуу үйлчилгээ хийсэн бөгөөд дараах этгээд өмнөх хуанлийн жилийн дотор эвхэж боосон байх:
 - (i) шүхрийн байгууллагаас олгосон шүхрийн техникчийн зэрэглэл эзэмшигч; эсхүл
 - (ii) тухайн шүхрийг үйлдвэрлэгч; эсхүл
 - (iii) Монгол Улсын зэвсэгт хүчний шүхрийн техникч; эсхүл
 - (iv) өөр бусад хэлбэрээр Дарга зөвшөөрсөн этгээд;

- (4) тухайн шүхэрт үйлчилгээ хийж, эвхэж боосон этгээд шүхрийн ажиллагаатай байдлыг гэрчилгээжүүлсэн баримтыг агуулсан эвхэлтийн карт дагалдсан байх.

91.709. Глайдер чирэх

(а) ИНД-61-ийн дагуу олгосон глайдер чирэх зэрэглэл эзэмшдэг байхаас бусад тохиолдолд аливаа этгээд нислэгт глайдер чирэхгүй байх үүрэгтэй.

(б) Дараах заалтаас бусад тохиолдолд аливаа этгээд нь нислэгт глайдер чирэхгүй байх үүрэгтэй:

- (1) чирэх агаарын хөлөг нь глайдерын нислэгийн зааварт заасан нислэгт чирэх максимум хурднаас бага хурдтайгаар нислэг үйлддэг байх;
- (2) чирэх ачаалал нь тухайн агаарын хөлгийн нислэгийн зааварт заасан максимум ачааллын хэмжээнээс хэтрээгүй байх;
- (3) тухайн этгээд нислэгийн өмнө ашиглах агаарын хөлгийн чирэх дэгээг шалгадаг байх;
- (4) тухайн этгээд глайдерын байгууллагаас чирч байгаа агаарын хөлөг болон глайдерын нисгэгчид зориулан тогтоосон хөөрөлт, глайдерыг суллах, нислэгийн хурд болон онцгой нөхцөлийн дохиог хэрэглэдэг байх;
- (5) глайдер чирэн саадыг 15 м (50 ft)-ийн өндөртэй өнгөрөх хөөрөлтийн зай нь TORA-ийн 85 хувиас хэтэрдэггүй байх;
- (6) агаарын хөлөг нь глайдер чирж байхдаа аэродромоос дээш 300 м (1,000 ft)-ийн өндөр хүртэл 1 м/сек (200 ft/мин)-ээс доошгүй өндөр авах босоо хурдыг хадгалах чадвартай байх.

(с) Дараах заалтаас бусад тохиолдолд аливаа этгээд нь нислэгт глайдер чирэх агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа гүйцэтгэхгүй:

- (1) ашиглах агаарын хөлгийг дараах төхөөрөмжөөр тоногловсон байх:
 - (i) чирэх дэгээ, холбох иж бүрдэл;
 - (ii) чирч байгаа агаарын хөлөг нислэгт байх үед чирэгдэж байгаа глайдерын чирэх дэгээнээс чирэх холбоосыг салгаж чадах, нисгэгч ажиллуулдаг хурдан салгагч;

- (2) ашиглах чирэх холбоос нь Хавсралт А.26-ийн шаардлагыг хангасан байх;
- (3) хэрэв нэгээс дээш глайдер чирэх бол ашиглаж байгаа чирэх холбоос нь:
 - (i) глайдер тус бүрд нэг байх;
 - (ii) глайдер болон чирж байгаа агаарын хөлгийн хооронд 50 м-ээс доошгүй зайг хангах урттай байх;
 - (iii) глайдеруудын хооронд 30 м-ээс доошгүй арын хэвтээ зайчлалыг хангах урттай байх;
 - (iv) тухайн агаарын хөлөгт ганц гогцоотой чирэх холбоосоор холбогдсон байх ба агаарын хөлгөөс салгах боломжтой байх.
- (d) Энэ зүйлийн (a), (b) болон (c) нь ханг глайдерыг нислэгт чирэхэд хамаарахгүй.

91.711. Глайдераас бусад биетийг чирэх

(a) Дараах заалтаас бусад тохиолдолд нисгэгч нь глайдераас бусад биетийг нислэгт чирэхгүй:

- (1) тухайн этгээд нь:
 - (i) ИНД-61-ийн дагуу олгосон хувийн нисгэгчийн үнэмлэх эзэмшдэг ба глайдер чирэх зэрэглэлтэй байх; эсхүл
 - (ii) ИНД-61-ийн дагуу олгосон коммерийн нисгэгчийн үнэмлэх эзэмшдэг байх; эсхүл
 - (iii) ИНД-61-ийн дагуу олгосон агаарын тээврийн нисгэгчийн үнэмлэх эзэмшдэг байх;
 - (2) тухайн агаарын хөлөг нь:
 - (i) хурдан салдаг механизмтай чирэх дэгээ, холбох иж бүрдлээр тоноглогдсон байх;
 - (ii) нислэгийн үйл ажиллагаа гүйцэтгэх өндрийн түвшинд хангалттай өндөр авах босоо хурдны чадвартай байх.
- (b) Агаарын хөлгөөр глайдераас бусад биет чирч байгаа нисгэгч зорчигч тээвэрлэхгүй.

I Бүлэг – Гадаад улсад бүртгэлтэй агаарын хөлгийн үйл ажиллагаа болон Монгол Улсад бүртгэлтэй агаарын хөлгийн Монгол Улсын гадна гүйцэтгэх үйл ажиллагаа

91.751. Хамрах хүрээ

(а) Энэ Бүлэг нь Монгол Улсад бүртгэлтэй агаарын хөлгийн Монгол Улсын гадна гүйцэтгэх үйл ажиллагаа болон гадаад улсад бүртгэлтэй агаарын хөлгийн Монгол Улсад гүйцэтгэх үйл ажиллагаанд хамаарна.

91.753. Монгол Улсад бүртгэлтэй агаарын хөлгийн Монгол Улсын гадна гүйцэтгэх үйл ажиллагаа

(а) Монгол Улсад бүртгэлтэй агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа этгээд дараах шаардлагыг дагаж мөрдөх үүрэгтэй:

- (1) их далай дээгүүр үйлдэх нислэгийн үед Конвенцын Хавсралт 2-ыг;
- (2) гадаад улсын нутаг дэвсгэрт үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа үед тухайн улсын нислэгийн үйл ажиллагааны дүрмийг;
- (3) тухайн агаарын хөлөг үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа гадаад улсын холбогдох дүрэм, эсхүл Конвенцын Хавсралт 2-ын шаардлагатай зөрчилдөх хүртэл энэ дүрмийг.

91.755. Гадаад улсад бүртгэлтэй агаарын хөлгийн үйл ажиллагааны тусгай дүрэм

(а) **Ерөнхий зүйл.** Гадаад улсад бүртгэлтэй агаарын хөлгөөр Монгол Улсад үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа этгээд нь энэ дүрмийн холбогдох бусад зүйлийн шаардлагаас гадна энэ зүйлийн шаардлагыг дагаж мөрдөх үүрэгтэй.

(б) **VFR.** Тухайн агаарын хөлгийн нислэгийн үйл ажиллагааны туршид үүрэг гүйцэтгэж байгаа нэгээс доошгүй нисэх багийн гишүүн нь англи, эсхүл монгол хэл дээр хоёр талын радио холбоо барих чадвартай байхаас бусад тохиолдолд аливаа этгээд энэ дүрмийн дагуу хоёр талын радио холбоо шаарддаг агаарын хөлгөөр VFR-ийн дагуу үйл ажиллагаа гүйцэтгэхгүй байх үүрэгтэй.

(с) **IFR. Дараах** заалтаас бусад тохиолдолд аливаа этгээд нь агаарын хөлгөөр IFR-ийн дагуу үйл ажиллагаа гүйцэтгэхгүй байх үүрэгтэй:

- (1) тухайн агаарын хөлгийг дараах төхөөрөмжөөр тоноглосон байх:

-
- (i) тухайн агаарын хөлөг нь хяналттай агаарын зайд үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа бол НХҮ-ний нэгжтэй хоёр талын радио холбоо барих радио төхөөрөмж;
 - (ii) тухайн агаарын хөлөг нь нислэгийн төлөвлөгөөний дагуу нислэгийг үргэлжлүүлэхэд шаардлагатай навигацийн систем;
- (2) тухайн агаарын хөлгийг жолоодон нисэж байгаа этгээд нь:
- (i) Монгол Улсаас, эсхүл тухайн агаарын хөлгийн бүртгэгч улсаас олгосон хүчинтэй хэрэглэлийн зэрэглэл эзэмшдэг байх;
 - (ii) Монгол Улсын AIP-д хэвлэн нийтэлсэн IFR, нислэгийн замын дагуух, хүлээлтийн болон ойртолтын журмуудтай танилцсан байх;
- (3) тухайн агаарын хөлгийн нэгээс доошгүй нисэх багийн гишүүн нь англи хэл дээр хоёр талын радио холбоо барих чадвартай байх ба нисэх багийн тухайн гишүүн нь агаарын хөлөг IFR-ийн дагуу үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа үед ажил үүргээ гүйцэтгэж байх.

J Бүлэг — Дуу чимээний хязгаарлалт

91.801. Зорилго

(а) Энэ Бүлэг нь Монгол Улсад үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа иргэний агаарын хөлгийн дуу чимээний болон хөдөлгүүрийн хийн ялгаруулалттай холбоотой хязгаарлалтыг тогтооно.

91.803. Агаарын хөлгийн дуу чимээний зөвшөөрөгдөх хэмжээ

(а) Дараах заалтаас бусад тохиолдолд аливаа этгээд нь Монгол Улсын нутаг дэвсгэр дэх аливаа аэродромоос, эсхүл аэродром руу агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа гүйцэтгэхгүй:

- (1) Монгол Улсад бүртгэлтэй агаарын хөлгийн хувьд тухайн агаарын хөлгийг ИНД-21 Хавсралт С-д заасан дуу чимээний стандартыг хангасан гэж Дарга үзсэн;
- (2) Гадаад улсад бүртгэлтэй агаарын хөлгийн хувьд бүртгэгч улс нь тухайн агаарын хөлгийг Конвенцын Хавсралт 16-ийн Боть I-д заасан агаарын хөлгийн дуу чимээний стандарттай дүйцэх стандартын дагуу гэрчилгээжүүлсэн, эсхүл хүлээн зөвшөөрсөн.

(b) Энэ зүйлийн (а)-г үл харгалзан тухайн нисэх онгоцыг Конвенцын Хавсралт 16-ийн Боть I, Бүлэг 3-т заасан агаарын хөлгийн дуу чимээний стандарттай дүйцэх стандартын дагуу гэрчилгээжүүлснээс бусад тохиолдолд аливаа этгээд дууны хурдны өмнөх (subsonic) хурдтай турбожэт, эсхүл турбофэн хөдөлгүүртэй нисэх онгоцоор Монгол Улсын аливаа аэродромоос, эсхүл аэродром руу нислэгийн үйл ажиллагаа гүйцэтгэхгүй.

91.805. Агаарын хөлгийн дууны хурдны цохилтын долгион

(а) Дарга зөвшөөрсөн ба тухайн зөвшөөрөлд заасан нөхцөл, хязгаарлалтыг хангаснаас бусад тохиолдолд аливаа этгээд агаарын хөлгөөр Mach тоо 0.92-оос их хурдтайгаар нислэгийн үйл ажиллагаа гүйцэтгэхгүй байх үүрэгтэй.

(b) Монгол Улс руу орох, эсхүл гарах нислэгийн дууны хурдны цохилтын долгион нь Монгол Улсын нутаг дэвсгэрийн гадаргууд нөлөөлөхгүй болохыг бататгах, нислэгийн хязгаарлалтыг багтаасан мэдээлэл агаарын хөлгийн даргад бэлэн байхаас бусад тохиолдолд аливаа этгээд Mach тоо 0.92-оос их максимум үйл ажиллагааны хурдтай агаарын хөлгөөр Монгол Улсын нутаг дэвсгэр, агаарын зайн хязгаарын хүрээнд нислэгийн үйл ажиллагаа гүйцэтгэхгүй байх үүрэгтэй.

(с) Mach тоо нь 0.92-оос их максимум үйл ажиллагааны хурдтай агаарын хөлгийн дарга нь энэ зүйлийн (b)-д шаардсан нислэгийн хязгаарлалтыг дагаж мөрдөх үүрэгтэй.

91.807. Хөдөлгүүрийн хийн ялгаруулалтын шаардлага хангах

(а) Дараах заалтаас бусад тохиолдолд аливаа этгээд нь турбожэт, эсхүл турбофэн хөдөлгүүртэй агаарын хөлгөөр Монгол Улсын нутаг дэвсгэр дэх аливаа аэродроомоос, эсхүл аэродром руу үйл ажиллагаа гүйцэтгэхгүй:

- (1) Монгол Улсад бүртгэлтэй агаарын хөлгийн хувьд тухайн агаарын хөлгийг ИНД-21-ийн Хавсралт С-д заасан агаарын хөлгийн хөдөлгүүрийн хийн ялгаруулалтын шаардлагыг хангасан гэж Дарга үзсэн;
- (2) гадаадын бүртгэлтэй агаарын хөлгийн хувьд бүртгэгч улс нь тухайн агаарын хөлгийг Конвенцын Хавсралт 16-ийн Боть II-т заасан агаарын хөлгийн хөдөлгүүрийн хийн ялгаруулалтын стандарттай дүйцэх стандартын дагуу гэрчилгээжүүлсэн, эсхүл хүлээн зөвшөөрсөн.

К Бүлэг — IFR нислэгийн үйл ажиллагаа: GNSS

91.901. Зорилго

(а) Энэ Бүлэг нь GNSS төхөөрөмжийг IFR-ийн дагуу ашиглах нөхцөл болон шаардлагыг тогтооно.

(б) Энэ Бүлэгт агуулагдсан нөхцөл болон журам нь энэ дүрэм, эсхүл холбогдох бусад ИНД-д заасан шаардлагад нэмэлт болно.

91.911. GNSS-ээс авсан зайн мэдээлэл

(а) Хэрэв Хүлээн авагчийн бүрэн байдлын бие даасан мониторинг (цаашид “RAIM” гэх) байхгүй, мөн өмнөх 10 минутад байгаагүй бол GNSS төхөөрөмж ашиглан агаарын хөлгөөр IFR-ийн дагуу үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа агаарын хөлгийн дарга нь GNSS -ээс авсан зайн мэдээллийг ашиглахгүй байх үүрэгтэй.

(б) Агаарын хөлгийн дарга GNSS-ээс авсан зайн мэдээллийг байршил мэдээлэхдээ ашиглаж байгаа бол тухайн зай нь GNSS өгөгдлийн санд агуулагдаж байгаа тогтсон хяналтын цэгт холбоотой GNSS-ийн зай болохыг тодорхой заах үүрэгтэй.

(с) Агаарын хөлгийн дарга GNSS-ээс авсан зайн мэдээллийг ILS/DME, эсхүл LOC/DME хэрэглэлийн ойртолтын журамд ашиглах бол дараах шаардлагыг бататгах үүрэгтэй:

- (1) GNSS-ын зайн мэдээлэл нь хэвлэн нийтэлсэн тухайн хэрэглэлийн ойртолтын журамтай холбоотой Зай хэмжих төхөөрөмж (цаашид “DME” гэх)-ийн солбицолд суурилсан байх;
- (2) DME-ийн солбицлын тухайн үеийн өгөгдөл нь GNSS өгөгдлийн санд байнга хадгалагддаг байх.

91.913. Нислэгийн минимум өндрийн түвшин

(а) Энэ дүрмийн дагуу тогтоосон нислэгийн минимум өндрийн түвшнийг үл харгалзан GNSS-төхөөрөмжийг үндсэн навигацийн системээр, эсхүл бие даасан хэлбэрийн навигацийн системээр ашиглан IFR-ийн дагуу үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа агаарын хөлөг нь дараах минимум өндрийн түвшнийг ашиглана:

- (1) НХУ-ын зөвшөөрөлд багтсан холбогдох НХУ-ын нэгжээс оноосон өндрийн түвшин; эсхүл

(2) нислэгийн замын дагуух зураг, бүсийн зурагт үзүүлсэн хэвлэн нийтэлсэн нислэгийн зам, эсхүл Монгол Улсын AIP-д багтсан хүснэгтэд дүгнэлт хийгдсэн боловч зурагдаагүй нислэгийн замын хувьд дараах түвшний хамгийн өндрийг, эсхүл түүнээс дээш байх IFR-ийн нислэгийн түвшний хүснэгтээс сонгосон хамгийн бага өндрийн түвшин:

- (i) нислэгийн замын минимум аюулгүй өндрийн түвшин (MSA);
- (ii) хязгаарласан минимум огтлох өндрийн түвшин;
- (iii) тухайн нислэгийн замд нөлөөлөх галт уулын аюултай зон, аюултай бүс, цэргийн үйл ажиллагааны бүс, эсхүл хязгаарлалттай бүсийн дээд хязгаар.

91.915. Тооцоологдоогүй нислэгийн замаар нислэг үйлдэх

(a) Энэ зүйлийн (b)-г харгалзан Монгол Улсын FIR-д IFR-ийн дагуу GNSS-төхөөрөмжийг үндсэн навигацийн системээр ашиглан агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа агаарын хөлгийн даргад, хэрэв дараах үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа бол төлөвлөөгүй нислэгийн зам сонгохыг зөвшөөрнө:

- (1) тогтоосон уулархаг зонд 4,900 м (FL160), эсхүл түүнээс дээш; эсхүл
- (2) бусад агаарын зайд 4,500 м (FL150), эсхүл түүнээс дээш.

(b) Хэрэв нислэгийн хөдөлгөөний удирдагчаас зөвшөөрсөн бол хяналттай агаарын зайд төлөвлөөгүй нислэгийн зам сонгохыг агаарын хөлгийн даргад зөвшөөрнө.

(c) GNSS-төхөөрөмжийг үндсэн навигацийн системээр ашиглан агаарын хөлгөөр IFR-ийн дагуу үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа агаарын хөлгийн даргад 4,500 м (FL150)-ээс доош төлөвлөөгүй нислэгийн зам сонгохыг дараах тохиолдолд зөвшөөрнө, хэрэв:

- (1) нислэгийн хөдөлгөөний удирдагчаас зөвшөөрсөн бол;
- (2) тухайн нислэг газрын бартааг давах хангалттай зайтай байгааг Нислэгийн хөдөлгөөний удирдагч радараар байнга хянадаг бол.

91.917. Нислэгийн төлөвлөгөө

(a) Хэрэв ICAO-ийн нислэгийн төлөвлөгөөний маягтын 10-р нүдэнд “G” үсэг бичигдсэн бол агаарын хөлгийн дарга агаарын хөлгөөр IFR-ийн дагуу

нислэгийн үйл ажиллагааг зөвхөн GNSS-төхөөрөмжийг үндсэн навигацийн системээр, эсхүл бие даасан хэлбэрийн навигацийн системээр ашиглан гүйцэтгэх үүрэгтэй.

(b) Энэ Бүлгийн шаардлагыг хангаснаас бусад тохиолдолд аливаа этгээд ICAO-ийн нислэгийн төлөвлөгөөний маягтын 10-р нүдэнд “G” үсэг бичихгүй байх үүрэгтэй.

Хавсралт А — Хэрэглэл болон төхөөрөмжийн тодорхойлолт

(а) Энэ дүрмийн F Бүлэгт шаардсан хэрэглэл болон төхөөрөмж нь дараах техникийн тодорхойлолт болон шаардлагыг хангасан байна:

А.1. Тэмдэглэгээ, зурагт хуудас

(а) Агаарын хөлөг дээр, эсхүл дотор нь байрлуулахыг шаардсан тэмдэглэгээ, эсхүл зурагт хуудсыг ил харагдахуйц байрлалд үсэг арилах, хэлбэр дүрсээ алдах, халхлагдах, эсхүл унаж гээгдэх эрсдэлийг багасгасан хэлбэрээр байрлуулсан байх ёстой.

(b) Тэмдэглэгээ, эсхүл зурагт хуудсанд хэрэглэж байгаа хэмжих нэгж нь холбогдох хэрэглэл, эсхүл нислэгийн зааварт хэрэглэж байгаа нэгжтэй ижил байх ёстой.

А.2. Түлш ба тосны тэмдэглэгээ

(а) **Түлшний агууламжийг хэмжих хэрэглэл.** Түлшний агууламжийг хэмжих хэрэглэлийг АНУ-ын галлон, эсхүл литрээр тохируулсан бол ашигласан тохируулгын нэгжийг тодорхой харагдахаар тэмдэглэсэн байна.

(b) **Түлш ба тосны зурагт хуудас.** Агаарын хөлгийн бүх түлш, тосоор сумлах хоолойн ойролцоо хамаарах түлш, эсхүл тосны ангилал, эсхүл зэрэглэлийг харуулсан зурагт хуудас байрлуулсан байна.

А.3. Суудал

(а) Суудал, унтлагын ор нь Техникийн стандартын ордер (цаашид “TSO” гэх) C25, TSO C39, эсхүл TSO C127-ийн аль хамааралтай шаардлагыг хангасан байна.

А.4. Суудлын даруулга бүс

(а) Суудлын бүс нь:

(1) дараах шаардлагыг хангасан байх ёстой:

(i) TSO C22; эсхүл

(ii) ISO/FIA 8853; эсхүл

(iii) FIA 8854; эсхүл

- (iv) цэргийн зориулалтаар ашиглаж байсан агаарын хөлгийн хувьд цэргийн бүтээгдэхүүний шаардлага, захиалгын дугаар, эсхүл бусад холбогдох цэргийн оноосон, эсхүл тодорхойлолтын дугаар; эсхүл
- (2) хэрэв энэ зүйлийн (a)(1)-д заасан стандартын таних тэмдэглэгээгүй бол бат бөх чанарыг 12 сар тутамд дээрх стандартаар шаардсан ачааллын 50 хувиар шалгасан байх ёстой.
- (b) Даруулга бүс (torso restraint) нь:
 - (1) дараах шаардлагыг хангасан байна:
 - (i) TSO C114; эсхүл
 - (ii) цэргийн зориулалтаар ашиглаж байсан агаарын хөлгийн хувьд цэргийн бүтээгдэхүүний шаардлага, захиалгын дугаар, эсхүл бусад холбогдох цэргийн оноосон, эсхүл тодорхойлолтын дугаар.
- (c) Хэрэв мөрөвчит даруулга нь инерцийн түгжээтэй бол инерцийн түгжээ нь АНУ-ын Цэргийн тодорхойлолт (US Military Specification) MIL-R-8236-ийн шаардлагыг хангасан байна.

A.5. Хүүхдийн хамгаалалтын бүсний систем

- (a) Хүүхдийн хамгаалалтын бүсний систем нь дараах шаардлагыг хангасан байна:
 - (1) TSO C22-ын шаардлагыг хангасан хамгаалах бүсээр агаарын хөлгийн суудал, эсхүл унтлагын суудалд бэхэлсэн байх;
 - (2) нярайн, эсхүл хүүхдийн суудлын дээгүүр хамгаалалтын уяа, эсхүл бүсээр бэхлээгүй байх.
 - (3) дараах шаардлагыг хангасан байх:
 - (i) TSO C100; эсхүл
 - (ii) Шинэ-Зеландын Стандарт 5411; эсхүл
 - (iii) Австрали / Шинэ-Зеландын Стандарт AS/NZS/1754; эсхүл
 - (iv) АНУ-ын Стандарт FMVSS 213; эсхүл
 - (v) Европын Стандарт ECE 44.

A.6. Агаарын хөлгийн гэрэл

(а) Агаарын хөлгийн мөргөлдөхөөс сэргийлэх гэрлийн систем нь дараах хэрэгслээс бүрдсэн байна:

- (1) эргэдэг улаан гэрлэн дохио; эсхүл
- (2) дараах шаардлагыг хангасан Гэрлийн импульсийг цацруулах (Capacitor Discharge Light) зарчмаар ажилладаг нисэхийн цагаан, эсхүл нисэхийн улаан гэрлэн дохио:
 - (i) TSO C96; эсхүл
 - (ii) тухайн агаарын хөлгийн загварын минимум стандартыг хангасан; эсхүл
 - (iii) Даргын хүлээн зөвшөөрөхүйц бусад стандарт.

(b) 1971 оны 08 дугаар сарын 11-ний өдрөөс өмнө маягийн гэрчилгээ анх олгосон агаарын хөлгийн хувьд тухайн өнгө нь нисэхийн улаан, эсхүл нисэхийн цагаан байж болохоос бусад тохиолдолд мөргөлдөхөөс сэргийлэх гэрлийн систем нь FAR Хэсэг 23, 25, 27, эсхүл 29-ийн шаардлагын аль хамааралтайг хангасан байх ёстой.

(c) Агаарын хөлгийн навигацийн гэрэл нь дараах шаардлагыг хангасан байна:

- (1) TSO C30;
- (2) Дараах заалтаас бүрдсэн байх:
 - (i) эгц урдаасаа зүүн тал руугаа 110° хүртэл өнцгөөр онгоцны хэвтээ гадаргууд дээшээ болон доошоо ойж гэрэлтдэг, халхлагдаагүй байнга асдаг улаан гэрэл;
 - (ii) эгц урдаасаа баруун тал руугаа 110° хүртэл өнцгөөр онгоцны хэвтээ гадаргууд дээшээ болон доошоо ойж гэрэлтдэг, халхлагдаагүй байнга асдаг ногоон гэрэл;
 - (iii) араасаа баруун, зүүн тал руугаа 140° -ын өнцгөөр онгоцны хэвтээ гадаргууд дээшээ болон доошоо тэнцүү хуваагдан ойж гэрэлтдэг, халхлагдаагүй байнга асдаг цагаан гэрэл.

A.7. Агаарын хөлгийн ашиглалтын цаг бүртгэгч

(а) Агаарын хөлгийн ашиглалтын цаг бүртгэгч нь NZTSO 2001 шаардлагыг хангасан байна.

A.8. Даралтаар мэдрэх алтиметр

(а) AMSL 7,600 м (25,000 ft)-ээс дээш өндрийн түвшинд үйл ажиллагаа гүйцэтгэх битүүмжлэлтэй агаарын хөлгийн даралтаар мэдрэх алтиметр нь дараах шаардлагыг хангасан байна:

(1) MCTOW нь 5,700 кг хүртэлх жинтэй агаарын хөлгийн хувьд:

- (i) хөлгийн даргын үндсэн байрлалд тоолууртай (заах зүүтэй) (counter/pointer), эсхүл хүрдэн хэлбэртэй (заах зүүтэй) (drum/pointer) алтиметртэй;
- (ii) багийн бусад гишүүдийн хэрэглэлийн самбарт тоолууртай (заах зүүтэй) (counter/pointer), хүрдэн хэлбэртэй (заах зүүтэй) (drum/pointer), эсхүл гурван заах зүүтэй (three pointer) алтиметртэй; эсхүл

(2) MCTOW нь 5,700 кг-аас дээш жинтэй агаарын хөлгийн хувьд:

- (i) агаарын хөлгийн даргын үндсэн байрлалд тоолууртай (заах зүүтэй) (counter/pointer) алтиметртэй;
- (ii) багийн бусад гишүүдийн хэрэглэлийн самбарт тоолууртай (заах зүүтэй) (counter/pointer), хүрдэн хэлбэртэй (заах зүүтэй) (drum/pointer), эсхүл гурван заах зүүтэй (three pointer) алтиметртэй.

(b) IFR-ийн дагуу 7,600 м (25,000 ft)-ээс доош өндрийн түвшинд үйл ажиллагаа гүйцэтгэх агаарын хөлгийн даралтаар мэдрэх алтиметр нь тоолууртай (заах зүүтэй) (counter/pointer), хүрдэн хэлбэртэй (заах зүүтэй) (drum/pointer), эсхүл гурван заах зүүтэй (three pointer) төрлийнх байх ёстой.

(c) Гурван заах зүүтэй алтиметр нь 3,000 м (10,000 ft)-ийн өндрийн түвшин хүртэл бүтэн харагддаг судлан зураастай нам өндрийн түвшин анхааруулах сектортой, тухайн өндрийн түвшнээс дээшлэхэд харагдахгүй болдог байх ба дараах шаардлагыг хангасан байна:

(1) 3,000 м (10,000 ft) заах зүүг бусад зүүгээр халхалдаггүй; эсхүл

(2) 3,000 м (10,000 ft)-ийн үечлэлтэйгээр ижил төвтэй замаар заадаг; эсхүл

(3) энэ хэсгийн (1), (2)-т заасан.

(d) Даралтаар мэдрэх алтиметр нь:

(1) дараах шаардлагыг хангасан байх ёстой:

(i) TSO C10; эсхүл

(ii) Британийн стандарт G115, G201, эсхүл G226; эсхүл

(iii) ОХУ-ын Стандарт ГОСТ 22686-85; эсхүл

(2) барометрийн даралтыг гектопаскал, эсхүл миллибараар тохируулах боломжтой ба 6 м (20 ft)-ийн өндрийн түвшнийг хялбар унших боломжтой байхаар бүтээгдсэн байх ёстой.

(e) Даралтаар мэдрэх алтиметр суурилуулсан байхыг шаарддаггүй агаарын хөлгийг өндрийн өсөлтийг 60 м (200 ft)-ээс дээшгүй байхаар тохируулсан алтиметрээр тоногловсон байна.

A.9. Холбооны болон навигацийн төхөөрөмж

(a) Энэ зүйлийн (c)-д зааснаас бусад тохиолдолд холбооны болон навигацийн төхөөрөмж нь дараах шаардлагыг хангасан байна:

(1) Түвшин 1:

(i) холбооны төхөөрөмж нь холбогдох TSO C31, C32, C37, C38, эсхүл C50-ийн аль нэг шаардлага; эсхүл

(ii) навигацийн төхөөрөмж нь холбогдох TSO C34, C35, C36, C40, C41, C60, C94, эсхүл C129-ийн аль нэгийн шаардлага; эсхүл

(iii) Категори WR, VC, эсхүл LA Ангилал I-ийн хувьд UKCAA зөвшөөрөл; эсхүл

(iv) Австралийн “Airborne Radio Navigation Publication” No. 50 (Pub 50) Ангилал I; эсхүл

(2) Түвшин 2:

(i) Категори LA Ангилал II-ийн хувьд UKCAA зөвшөөрөл; эсхүл

(ii) Pub 50 V, эсхүл L; эсхүл

(3) Түвшин 3: Категори LA Ангилал III, эсхүл Категори G-ийн хувьд UKCAA зөвшөөрөл; эсхүл

(4) Түвшин 4:

- (i) Харилцаа холбооны зохицуулах хорооны холбогдох шаардлага;
- (ii) Британий Стандарт 3G,100: Хэсэг 2, Дэд хэсэг 2-т заасны дагуу компасаас аюулгүй зайд байх.

(b) Хэрэв радио холбооны бие даасан хоёр систем шаарддаг бол:

- (1) систем бүр нь бие даасан антентай байх ёстой; эсхүл
- (2) тухайн хоёр систем нь хөдөлгөөнгүй бэхлэгдсэн утасгүй ганц антенныг ашиглаж болно.

(c) Хэрэв тухайн төхөөрөмжийн суурилуулалт нь холбогдох техникийн өгөгдөлд нийцэж байгаа ба тухайн нисэхийн радио холбооны хүлээн авагчийг агаарын хөлөгт байнгын хэлбэрээр суурилуулсан 1/4 долгионы антентай холбосон бол дараах төхөөрөмжийг глайдер, сонирхогчийн бүтээсэн агаарын хөлөг болон хэт хөнгөн агаарын хөлөгт радио холбооны шаардлагыг хангах зорилгоор ашиглаж болно:

- (1) UKCAA Категори G(a)-ийн зөвшөөрлийн жагсаалтад багтсан төхөөрөмж; эсхүл
- (2) энэ зүйлийн (c)(1)-д заасан UKCAA зөвшөөрөлтэй дүйцэх шаардлагыг хангаж байгааг Дарга хүлээн зөвшөөрсөн болон тестийн хөтөлбөрөөр харуулсан бусад төхөөрөмж.

A.10. MNPS болон RVSM төхөөрөмж

(a) MNPS, эсхүл RVSM агаарын зайд гүйцэтгэх үйл ажиллагаанд зориулан суурилуулсан навигацийн систем болон төхөөрөмж нь дараах шаардлагыг хангасан байна:

- (1) тухайн агаарын зай, нислэгийн замд хамааралтай ICAO-ийн баримт бичиг Doc 7030 “Regional Supplementary Procedure”-ийн үзүүлэлтийн шаардлага;
- (2) нислэгийн түвшин 8,900 м (FL290)-ээс дээш босоо зайчлалын минимумыг (VSM) 300 м (1,000 ft)-ээр тогтоосон агаарын зайд хийгдэх үйл ажиллагааны хувьд, ICAO-ийн баримт бичиг Doc 9574 “Manual on Implementation of a 300 m (1,000 ft) Vertical Separation Minimum Between FL290 and FL410 Inclusive”-д заасан төхөөрөмж болон ажиллагааны шаардлага.

A.11. CAT II болон CAT III төхөөрөмж

(a) ILS локалайзер болон глиссадын налуугийн төхөөрөмж нь ILS локалайзерын хувьд RTCA DO-195-ын, ILS глиссадын налуугийн хувьд DO-192-ын шаардлагыг хангасан байна.

(b) Нислэгийн удирдлагын чиглүүлэх систем нь шалгалтын хөтөлбөрт заасан үзүүлэлтийн шаардлагыг хангасан байна.

(c) Радио алтиметр нь дараах шаардлагыг хангасан байна:

- (1) дараах тохиолдолд үндсэн дугуйны газраас дээших өндрийг $\pm 1,5$ м (± 5 ft), эсхүл 5 хувийн аль их нарийвчлалтайгаар нисэх багт үзүүлдэг байх:
 - (i) өндөр авах алдах (pitch) өнцөг нь ойртолтын дундаж байрлалаас $\pm 5^\circ$ байх;
 - (ii) эргэлтийн (roll) өнцөг нь аль ч чиглэлд 20° байх;
 - (iii) давших хурд нь ойртолтын минимум хурд болон 370 км/ц (200 knots)-ийн хооронд байх;
 - (iv) 30 - 60 м (100 - 200 ft) хүртэлх өндөрт өндөр алдах хурдны хэмжээ нь 4.5 м/сек (15 ft/sec)-ээс ихгүй байх;
 - (v) газрын түвшний дээгүүрх замын бодит өндрийн заалт нь нөлөөлөх хоцролтгүй, эсхүл хэлбэлзэлгүй байх;
- (2) тухайн агаарын хөлөг 60 м (200 ft)-ээс доош өндөрт байхад газрын бартааны өндрийн өөрчлөлт тухайн агаарын хөлгийн нислэгийн өндрийн 10 хувьд хүрэхэд:
 - (i) идэвхтэй хэвээр байх;
 - (ii) дэлгэцийн идэвхжих чадвар нь 0.1 секунд дотор байх;
 - (iii) хэрэв радар алтиметр идэвхгүй болсон бол дохио нь 1 секундээс бага хугацаанд эргэн идэвхэждэг байх.
- (3) хэрэв дарж шалгах товчийг ашиглаж байгаа бол тухайн системийг бүхэлд нь 150 м (500 ft)-ээс доош дуураймал өндрийн түвшинд тест хийсэн байх;
- (4) төлөвлөсөн үйл ажиллагааны өндрийн түвшний хүрээнд цахилгаан тэжээлгүй болох, эсхүл газраас буцаж ойсон дохио алга болсон аль ч үед бодит татгалзлыг анхааруулах дохио өгдөг байх.

(d) Бусад шаардлагатай хэрэглэл болон төхөөрөмж нь 91.417-д шаардсан үйл ажиллагаа эрхлэгчийн нарийвчлалтай ойртолтын журмын зааварт заасан CAT II, эсхүл CAT III нислэгийн үйл ажиллагааг гүйцэтгэх чадвартай байна.

A.12. Анхны тусламжийн иж бүрдэл

(a) Анхны тусламжийн иж бүрдлийг:

(1) дараах саванд хадгалсан байна:

- (i) агуулагдаж байгаа зүйл алдагдах, эсхүл муудах эрсдэлийг багасгасан;
- (ii) алдагдсан зүйлийг хялбар илрүүлэх боломжийг хангасан;

(2) дараах хэлбэрээр байрлуулж хамгаалсан байна:

- (i) ослоос шалтгаалан гэмтэх, алдагдах боломжийг багасгах;
- (ii) тухайн агаарын хөлгийн бүхээгт байгаа хүмүүст аюулгүй байх;

(3) байрлалаар нь тэмдэглэсэн байна:

- (i) тухайн иж бүрдлийг агуулж байгаа савны гадна талд;
- (ii) MCTOW нь 5,700 кг-аас ихгүй жинтэй агаарын хөлгийн хувьд агаарын хөлгийн гадна талд.

(4) Мансууруулах эм, сэтгэцэд нөлөөт бодис агуулсан тохиолдолд агаарын хөлөгт дараах шаардлагын дагуу байрлуулсан байна:

- (i) Эм, Эмнэлгийн Хэрэгслийн тухай хууль тогтоомж;
- (ii) хэрэглээгүй үед түгжиж болдог байх, эсхүл түгжээтэй саванд байрлуулах, эсхүл мансууруулах эм, сэтгэцэд нөлөөт бодис агуулсан анхны тусламжийн иж бүрдлийг аюулгүй, найдвартай байрлалд хадгалах.

Аврах завийг мансууруулах эм, сэтгэцэд нөлөөт бодис агуулсан анхны тусламжийн иж бүрдлийг аюулгүй, найдвартай хадгалахад зориулсан байрлал гэж тооцож болно.

A.13. Гал унтраагуур

(a) Бүх гал унтраагуур нь дараах шаардлагыг хангасан байна:

- (1) агаарын хөлгийн аюулгүй үйл ажиллагаанд нөлөөлөхгүй, эсхүл багийн гишүүд, зорчигчийн аюулгүй байдалд ноцтойгоор нөлөөлөхгүй байх хэлбэрээр суурилуулж, бэхэлсэн байх;
- (2) энэ хэсгийн (4)-ийг харгалзан ашиглахаар төлөвлөсөн гал унтраагуур нь тухайн бүхээгт гарч болзошгүй галын төрөлд тохирсон унтраах бодисын төрөл болон тоо хэмжээтэй байх;
- (3) хорт хийн агууламжийн аюулыг багасгасан байх;
- (4) гал унтраах зорилгоор зөвхөн дараах бодисыг агуулсан байх:
 - (i) бромхлоридфлуорметан (halon 1211); эсхүл
 - (ii) бромтрифлуорметан (halon 1301); эсхүл
 - (iii) нүүрстөрөгчийн давхар исэл; эсхүл
 - (iv) хуурай нунтаг; эсхүл
 - (v) дүйцэх гал унтраах үйлдэлтэй бусад бодис.

A.14. Ослын төхөөрөмж

- (a) Аврах хэрэгслийг аврах байршил заагч гэрлээр тоноглосон байна.
- (b) Аврах хэрэгсэл нь дараах шаардлагыг хангасан байна:
 - (1) хийлдэг аврах хэрэгслийн хувьд:
 - (i) TSO C13; эсхүл
 - (ii) EN 396; эсхүл
 - (iii) NZ 5823;
 - (2) элэгдлээс хамгаалах гадна бүрхүүлийн хувьд US Coastguard Type V PFD.
- (c) Аврах завь нь TSO C70-ийн шаардлагыг хангасан ба аврах иж бүрдлийг багтаасан байна.
- (d) Энэ зүйлийн (c)-д шаардсан аврах иж бүрдэл нь дараах хэрэгслийг багтаасан байна:
 - (1) аврах завины бүрхүүл;

-
- (2) радарын долгион ойлгогч, эсхүл гэрэл цацруулах иж бүрдэл;
 - (3) аврах завины засварын иж бүрдэл;
 - (4) завины ус шавхагч сав;
 - (5) дохио өгөх толь;
 - (6) шүгэл;
 - (7) завины хутга;
 - (8) онцгой нөхцөлийн үед завь хийлэх даралттай агаарын баллон;
 - (9) завь хийлэх насос;
 - (10) 25м урт холбох олс;
 - (11) соронзон компас;
 - (12) усны өнгө хувиргагч будаг;
 - (13) 2 'D', эсхүл түүнтэй дүйцэх батарейтай гар чийдэн;
 - (14) загасчлах иж бүрдэл;
 - (15) 2 сэлүүр, эсхүл 2 сэлүүрдэх бээлий;
 - (16) тухайн завины даацад тохирсон, тээвэрлэх хүний тоогоор өдөрт 1,000-аас доошгүй калори илчлэг өгч чадах 2 өдрийн хоолны нөөц;
 - (17) тухайн завины даацад тохирсон, тээвэрлэх хүний тоогоор өдөрт 2 хүнд 1,2л-ээс доошгүй 2 хоногийн усны нөөц, эсхүл далайн усыг давсгүйжүүлэх 1 хэрэгсэл;
 - (18) хөнгөн гэмтлийн эмчилгээнд зориулсан анхны тусламжийн иж бүрдэл;
 - (19) тухайн агаарын хөлөг үйл ажиллагаа гүйцэтгэдэг газар нутагт хэрхэн амиа аврах талаар тайлбарласан ном;
 - (20) далайн зангуу;
 - (21) ус цуглуулах уут, эсхүл аяга.
- (е) Аврах байршил заагч гэрэл нь TSO C85-ын шаардлагыг хангасан байна.

A.15. Ослын байршил дамжуулагч (ELT)

(a) Ослын байршил дамжуулагч автомат ELT(S) нь дараах шаардлагыг хангасан байна:

(1) TSO C126;

(2) 121.5 мгц болон 406 мгц-ийн хоёулангаар нь дамжуулдаг байх.

(b) [нөөц]

(c) EPIRB нь дараах шаардлагыг хангасан байна:

(1) IEC 61097-2;

(2) 121.5 мгц болон 406 мгц-ийн хоёулангаар нь дамжуулдаг байх.

(d) ELT(S), EPIRB нь дараах шаардлагыг хангасан байна:

(1) өөрөө хөвөх чадвартай байх;

(2) усны хамгаалалттай байх;

(3) зөөврийн байх.

(e) PLB нь 121.5 мгц болон 406 мгц-ийн хоёулангаар нь ажилладаг байх ба дараах шаардлагыг хангасан байна:

(1) IEC 61097-2; эсхүл

(2) Space System for the Search of Vessels in Distress - Search And Rescue Satellite-Aided Tracking (COSPAS-SARSAT) маягийн зөвшөөрөлтэй.

(f) ELT(S)-ийг онцгой нөхцөлийн үед агаарын хөлөгт байгаа этгээд хялбар хүрэх боломжтой хэлбэрээр байрлуулсан байна.

A.16. Хүчилтөрөгч

(a) Агаарын хөлөгт ашиглах хүчилтөрөгч нь нисэхийн хүчилтөрөгчийн стандартыг хангасан минимум 99 хувийн цэвэршилттэй, максимум 1 м³-д 0.0056 грамм чийгтэй байх ба нүүрстөрөгчийн дан исэлгүй байна.

A.17. Зорчигчийн хүчилтөрөгчийн баг

(a) Зорчигчийн хүчилтөрөгчийн баг нь TSO C64-ийн шаардлагыг хангасан байна.

A.18. Багийн гишүүн шаардлагатай үед хэрэглэх хүчилтөрөгчийн баг

(a) Багийн гишүүн шаардлагатай үед хэрэглэх хүчилтөрөгчийн баг нь TSO C78-ын шаардлагыг хангасан байна.

(b) Нисэх багийн гишүүд шаардлагатай үед хэрэглэх хүчилтөрөгчийн баг нь онцгой нөхцөлд ажил үүргээ гүйцэтгэхэд цаг алдалгүй хэрэглэх боломжтой байх ба:

- (1) хураасан байрлалаас нэг гараараа авч өмсөх боломжтой байх;
- (2) зохих ёсоор бэхэлсэн, битүүмжилсэн байх ба 5 секундийн дотор шаардлагатай хүчилтөрөгчөөр хангах чадвартай байх;
- (3) дараах нөхцөлийг хангасан байх:
 - (i) харааны шилийг хараанд муугаар нөлөөлөхгүйгээр, эсхүл хүчилтөрөгчийн хамгаалалтыг алдуулахгүй байхаар хэрэглэх;
 - (ii) нисэх багийн гишүүд тэдний үндсэн суудаг байрлалаас дотоод холбоогоор холбоо барих;
 - (iii) хоёр нисэх багийн гишүүний хооронд болон зорчигчийн бүхээг бүрд байгаа нэгээс доошгүй багийн гишүүдийн суудлын хооронд холбоо барих.

A.19. Хүчилтөрөгчийн төхөөрөмж

(a) Нисэх багийн гишүүний хүчилтөрөгчийн төхөөрөмж нь дараах хэмжээний хүчилтөрөгчийн урсгалаар хангах:

- (1) тасралтгүй урсгалтай төхөөрөмжийн хувьд:
 - (i) Хуурай нөхцөлд температур болон даралтын стандарт утга (Standard Temperature and Pressure, Dry – цаашид “STPD” гэх) нь 2 л/минутаас их; эсхүл
 - (ii) 700 мл амьсгалын багтаамжтай BTPS 15 л/минутаад амьсгалах үед MTOPP нь 149 мм м.у.б-ыг хадгалж байх шаардлагатай;
- (2) шаардлагатай үед хэрэглэх төхөөрөмжийн хувьд:
 - (i) AMSL 10,650 м (35,000 ft) хүртэлх нислэгийн хувьд MTOPP нь 120 мм м.у.б-ыг хадгалж байхыг шаардсанаас багагүй;

- (ii) AMSL 10,650 м (35,000 ft)-ээс дээш нислэгийн хувьд BTPS нь 20 л/минутаас багагүй;
 - (iii) AMSL 12,500 м (41,000 ft)-ээс дээш нислэгийн хувьд гадна орчны даралтаас дээш 15 мм м.у.б-аас багагүй болтол байнга ихсэж байх ба AMSL 13,700 м (45,000 ft)-т BTPS нь 30 л/минут байх;
 - (3) хамгаалах төхөөрөмжийн хувьд AMSL 2,450 м (8,000 ft) өндрийн түвшний даралтад BTPD нь 30 л/минут байх.
- (b) Багийн гишүүн болон зорчигчийн хүчилтөрөгчийн төхөөрөмж нь дараах хүчилтөрөгчийн урсгалаар хангадаг байх:
- (1) AMSL 3,000 – 5,650 м (10,000 – 18,500 ft)-ийн хооронд үйлдэх нислэгийн хувьд 700 мл амьсгалын багтаамжтай BTPS-ээр 15 л/минут амьсгалж байх үед MTOPP нь 100 мм м.у.б-ыг хадгалж байхыг шаардсанаас багагүй байх;
 - (2) AMSL 5,650 – 12,200 м (18,500 – 40,000 ft)-ийн хооронд үйлдэх нислэгийн хувьд 1,100 мл амьсгалын багтаамжтай BTPS-ээр 30 л/минутаад амьсгалж байх үед MTOPP нь 83.8 мм м.у.б-ыг хадгалж байхыг шаардсанаас багагүй байх;
 - (3) AMSL 12,200 – 13,700 м (40,000 – 45,000 ft)-ийн хооронд үйлдэх нислэгийн хувьд 1,100 мл амьсгалын багтаамжтай BTPS нь 30 л/минутаад амьсгалж байх үед MTOPP нь 55 мм м.у.б-ыг хадгалж байхыг шаардсанаас багагүй байх;
- (c) Зөөврийн хүчилтөрөгчийн төхөөрөмж нь дараах хэмжээний хүчилтөрөгчийн урсгалаар хангадаг байх:
- (1) бага тохируулгад STPD нь 2 л/ минутаас багагүй;
 - (2) их тохируулгад STPD нь 4 л/минутаас багагүй.
- (d) Шаардлагатай үед хэрэглэх хүчилтөрөгчийн тохируулагч нь TSO C89-ийн шаардлагыг хангасан байна.

A.20. Амьсгал хамгаалах төхөөрөмж (PBE)

- (a) Амьсгал хамгаалах төхөөрөмж нь дараах шаардлагыг хангасан байна:
- (1) TSO C99-ийн шаардлага;
 - (2) хэрэглэгчийг дараах нөлөөнөөс хамгаалсан байх:

- (i) утаа; эсхүл
- (ii) нүүрстөрөгчийн давхар исэл; эсхүл
- (iii) бусад аюултай хий; эсхүл
- (iv) нисэх онгоцны битүүмжлэл алдахаас бусад шалтгаанаар үүссэн хүчилтөрөгчийн дутагдалтай орчин.

A.21 Багийн гишүүдийн зөөврийн амьсгал хамгаалах төхөөрөмж

(a) Энэ зүйлийн (b)-д зааснаас бусад тохиолдолд багийн гишүүдийн зөөврийн амьсгал хамгаалах төхөөрөмж нь TSO C116-ийн шаардлагыг хангасан байна.

(b) Багийн гишүүдийн зөөврийн амьсгал хамгаалах төхөөрөмж нь багийн гишүүд үүрэгт ажлаа саадгүй гүйцэтгэх боломжийг хязгаарлахгүй амьсгал хамгаалах төхөөрөмжтэй холбосон зөөврийн хүчилтөрөгчийн төхөөрөмжөөс бүрдсэн байж болно.

A.22. Транспондер төхөөрөмж

(a) SSR транспондер нь дараах шаардлагыг хангасан байна:

- (1) TSO C74c-ийн шаардлага; эсхүл
- (2) Mode S горимд ажиллах төхөөрөмжид TSO C112-ын зохих ангилал.

A.23. Өндрийн түвшнийг кодлох төхөөрөмж

(a) Өндрийн түвшнийг кодлох төхөөрөмж нь TSO C88-ын шаардлагыг хангасан байна.

A.24. Өндрийн түвшнийг анхааруулах систем, эсхүл төхөөрөмж

(a) AGL 1,000 м (3,000 ft)-ээс доош түвшинд гүйцэтгэж байгаа үйл ажиллагааны хувьд тухайн өндрийн түвшнийг анхааруулах систем, эсхүл хэрэглэл нь гэрлэн, эсхүл дуут дохионы аль нэг дохиог өгдөг байх шаардлагатай.

A.25. Онцгой нөхцөлийн үед хэрэглэх шүхрийн иж бүрдэл

(a) Онцгой нөхцөлийн үед хэрэглэх шүхрийн иж бүрдэл нь дараах шаардлагыг хангасан байна:

- (1) холбогдох маягийн гэрчилгээний; эсхүл
- (2) TSO C23; эсхүл
- (3) цэргийн бүтээгдэхүүний шаардлага, захиалгын дугаар, эсхүл бусад холбогдох цэргийн оноосон, эсхүл тодорхойлолтын дугаар; эсхүл
- (4) LTF 3(5)03; эсхүл
- (5) Европын Стандарт EN 12491; эсхүл
- (6) AFNOR болон DHV стандарт.

А.26. Глайдер чирэх холбоос

(а) Глайдер чирэх холбоос нь дараах шаардлагыг хангасан байна:

- (1) энэ хэсгийн (2)-т зааснаас бусад тохиолдолд глайдер чирэх холбоосны бат бэх чанарын тасрах хязгаар нь чирэгдэж байгаа глайдерын МСТOW-ийн 80 хувиас багагүй, эсхүл 200 хувиас дээш байх;
- (2) хэрэв ашиглаж байгаа холбоосны бат бэх чанарын тасрах хязгаар нь чирэх глайдерын МСТOW-ийн 200 хувиас дээш бол дараах холбоосны бэхэлгээний цэгт аюулгүйн холбоос суурилуулсан байх:
 - (i) глайдерт холбосон бэхэлгээний бат бэх чанарын хязгаар нь глайдерын МСТOW-ийн 80 хувиас доошгүй, гэхдээ МСТOW-ээс хоёр дахинаас ихгүй;
 - (ii) тухайн агаарын хөлөгт холбосон бэхэлгээний бат бэх чанарын хязгаар нь глайдерын МСТOW-ийн 100 хувиас доошгүй, гэхдээ МСТOW-ээс хоёр дахинаас ихгүй.

А.Хүснэгт.1. Нислэгийн өгөгдөл бичигч (FDR)-н үзүүлэлтэд тавигдах шаардлага

- (a) Од (*) тэмдэглэгээгүй үзүүлэлтүүд нь нисэх онгоцны тоноглолоос үл хамааран заавал бүртгэх ёстой үзүүлэлтүүд болно.
- (b) Од (*) тэмдэглэгээтэй үзүүлэлтүүд нь хэрэв тухайн үзүүлэлтийн мэдээллийн эх үүсвэрийг нислэг үйлдэх үед нисэх онгоцны систем, эсхүл нисэх багийнхан ашигладаг тохиолдолд заавал бүртгэх ёстой үзүүлэлтүүд болно. Гэхдээ бусад үзүүлэлтүүдийг нисэх онгоцны маяг болон бичлэгийн тоног төхөөрөмжийн онцлогийг харгалзан өөрчилж болно.

Сериал №	Параметр	Хамаарал	Хэмжих хүрээ	Өгөгдөл цуглуулах хамгийн их хугацаа (секундээр)	Нарийвчлалын хязгаар (мэдрэгчийн хэмжилтийг FDR-н өгөгдөлтэй харьцуулахад зөвшөөрөгдөх зөрүү)	Бичлэгийн нарийвчлал
1	Цаг (боломжтой үед UTC цаг, бусад тохиолдолд харьцангуй цагийн тоолол эсхүл GNSS цагийн тохиргоо ашиглах)		24 цаг	4	±0.125%/ц	1 сек
2	Өндрийн түвшний даралт		-300 м (-1 000 фут)-ээс нисэх онгоцны гэрчилгээжсэн дээд өндрийн түвшин дээр +1 500 м (+5 000 фут) хүртэл	1	±30 м-ээс ±200 м (±100 фут-ээс ±700 фут)	1.5 м (5 фут)
3	Хэрэглэлийн хурд тохируулсан хурд		95 км/ц (50kt) - аас максимум VSo (Тэмдэглэл 1) VSo -аас 1.2 VD (Тэмдэглэл 2)	1	±5%	1 kt (санал болгосон - 0.5 kt)
4	Чиглэл (нисэх багийн үндсэн лавлагаа)		360°	1	±2°	0.5°
5	Хэвийн хурдатгал (Тэмдэглэл 8)	Маягийн гэрчилгээжүүлэлтийн хүсэлтийг 2016 оны 1 дүгээр сарын 1-ээс өмнө гэрээлэгч улсад өргөн мэдүүлсэн бол.	-3 g to +6 g	0.125	±5%-ийн өгөгдлийн алдааг эс тооцвол хамгийн их хүрээ нь 1%	0.004 g
		Маягийн гэрчилгээжүүлэлтийн хүсэлтийг 2016 оны 1 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс өмнө гэрээлэгч улсад өргөн мэдүүлсэн бол.	-3 g to +6 g	0.0625	±5%-ийн өгөгдлийн алдааг эс тооцвол хамгийн их хүрээ нь 1%	0.004 g
6	Босоо өнцгийн хандлага		±75° эсхүл ашиглах боломжтой хүрээ, аль ихийг нь	0.25	±2°	0.5°

7	Эргэлтийн хандлага		$\pm 180^\circ$	0.25	$\pm 2^\circ$	0.5°
8	Радио дамжууллын мэдээлэл		Асаалттай-унтраалттай (нэг нь салангид)	1		
9	Тухайн хөдөлгүүр бүрийн хүчин чадал (Тэмдэглэл 3)		Бүрэн хүрээ	1 (хөдөлгүүр бүрд)	$\pm 2\%$	Бүрэн хүрээний 0.2% эсхүл агаарын хөлгийг ажиллуулахад шаардагдах нарийвчлал
10*	Хойд ирмэгийн флапс болон нисэгчийн бүхээгийн удирдлагын сонголт		Бүрэн хүрээ эсхүл тус бүрийн салангид байрлал	2	$\pm 5\%$ эсхүл нисэгчийн заагуурын дагуу	Бүрэн хүрээний 0.5% эсхүл агаарын хөлгийг ажиллуулахад шаардагдах нарийвчлал
11*	Урд ирмэгийн флапс болон нисэгчийн бүхээгийн удирдлагын сонголт		Бүрэн хүрээ эсхүл тус бүрийн салангид байрлал	2	$\pm 5\%$ эсхүл нисэгчийн заагуурын дагуу	Бүрэн хүрээний 0.5% эсхүл агаарын хөлгийг ажиллуулахад шаардагдах нарийвчлал
12*	Хөдөлгүүрийн урсгал урвуулагчийн байрлал		Хураалттай, шилжилтийн үе, болон урвуу үе	1 (хөдөлгүүр бүрд)		
13*	Спойлер/ хурдны тоормосны сонголт (сонголт болон байрлал)		Бүрэн хүрээ эсхүл тус бүрийн салангид байрлал	1	илүү өндөр нарийвчлал онцгой шаардлагатай тохиолдлоос бусад үед $\pm 2^\circ$	Бүрэн хүрээний 0.2%
14*	Гаднах агаарын хэм		Мэдрэгчийн хүрээ	2	$\pm 2^\circ\text{C}$	0.3°C
15*	Автопилот/хөдөлгүүрийн автомат удирдлага (auto throttle)/нислэгийн автомат удирдлагын системийн (AFCS) горим болон ажиллагааны төлөв		Тохиромжтой салангид хослол	1		
16	Уртааш хурдатгал (Тэмдэглэл 8)	маягийн гэрчилгээжүүлэлтийн хүсэлтийг 2016.01.01-ний өдрөөс өмнө гэрээлэгч улсад өргөн мэдүүлсэн бол.	$\pm 1\text{ g}$	0.25	$\pm 0.05\text{ g}$ -ийн өгөгдлийн алдааг оруулаагүй $\pm 0.015\text{ g}$	0.004 g
		маягийн гэрчилгээжүүлэлтийн хүсэлтийг 2016.01.01-ний өдрөөс хойш гэрээлэгч улсад өргөн мэдүүлсэн бол.	$\pm 1\text{ g}$	0.0625	$\pm 0.05\text{ g}$ -ийн өгөгдлийн алдааг оруулаагүй $\pm 0.015\text{ g}$	0.004 g
17	Хөндлөнгийн хурдатгал (Тэмдэглэл 8)	маягийн гэрчилгээжүүлэлтийн хүсэлтийг 2016.01.01-ний өдрөөс өмнө гэрээлэгч улсад өргөн мэдүүлсэн бол.	$\pm 1\text{ g}$	0.25	$\pm 0.05\text{ g}$ -ийн өгөгдлийн алдааг оруулаагүй $\pm 0.015\text{ g}$	0.004 g
		маягийн гэрчилгээжүүлэлтийн хүсэлтийг 2016.01.01-ний өдрөөс хойш	$\pm 1\text{ g}$	0.0625	$\pm 0.05\text{ g}$ -ийн өгөгдлийн алдааг оруулаагүй $\pm 0.015\text{ g}$	0.004 g

		гэрээлэгч улсад өргөн мэдүүлсэн бол.				
18	Нисгэгчийн хийсэн үйлдэл болон/эсхүл удирдлагын гадаргуун байрлал - үндсэн удирдлага(босоо, хөндлөн, уртын тэнхлэг дагуух хөдөлгөөний) (Тэмдэглэл 4 болон 8)	маягийн гэрчилгээжүүлэлтийн хүсэлтийг 2016.01.01-ний өдрөөс өмнө гэрээлэгч улсад өргөн мэдүүлсэн бол.	Бүрэн хүрээ	0.25	илүү өндөр нарийвчлал онцгой шаардлагатай тохиолдлоос бусад үед $\pm 2^\circ$	Бүрэн хүрээний 0.2%
		маягийн гэрчилгээжүүлэлтийн хүсэлтийг 2016.01.01-ний өдрөөс өмнө гэрээлэгч улсад өргөн мэдүүлсэн бол.	Бүрэн хүрээ	0.125	илүү өндөр нарийвчлал онцгой шаардлагатай тохиолдлоос бусад үед $\pm 2^\circ$	Бүрэн хүрээний 0.2%
19	Pitch trim байрлал		Бүрэн хүрээ	1	илүү өндөр нарийвчлал онцгой шаардлагатай тохиолдлоос бусад үед $\pm 3\%$	Бүрэн хүрээний 0.3%
20*	Радио өндрийн түвшин		-6 м-ээс 750 м хүртэл (-20 фут-ээс 2 500 фут хүртэл)	1	150 м (500 фут)-ээс доош ± 0.6 м (± 2 фут) эсхүл $\pm 3\%$, аль нь илүү их байхаас хамааран, 150 м (500 фут)-ээс дээш $\pm 5\%$	150 м (500 фут)-ээс доош 0.3 м (1 фут), 150 м (500 фут)-ээс дээш бүрэн хүрээний 0.5% дээр нэмэгдсэн 0.3 м (1 фут)
21*	Босоо цацрагийн хазайлт (ILS/GNSS/GLS глиссид, MLS өндөр, IRNAV/IAN босоо хазайлт)		Дохионы хүрээ	1	$\pm 3\%$	Бүрэн хүрээний 0.3%
22*	Хэвтээ цацрагийн хазайлт (ILS/GNSS/GLS курс, MLS азимут, IRNAV/IAN хөндлөн хазайлт)		Дохионы хүрээ	1	$\pm 3\%$	Бүрэн хүрээний 0.3%
23	Маркерийн дохионы суваг		Салангид	1		
24	Мастер анхааруулга		Салангид	1		
25	Навигацийн хүлээн авагчийн давтамжийн сонголт тус бүр(Тэмдэглэл 5)		Бүрэн хүрээ	4	Суурилуулалт бүрд	
26*	DME 1 болон 2 зай(ХБЗ-ийн босго хүртэлх зай орно (GLS) ойртолтоос 2-т гарах цэг хүртэлх зай (IRNAV/IAN)) (Тэмдэглэл 5 болон 6)		0 – 370 км (0 – 200 NM)	4	Суурилуулалт бүрд	1 852 м (1 NM)
27	агаар - газрын төлөв		Салангид	1		
28*	GPWS/TAWS/GCAS төлөв(газрын гадаргуу дүрслэх дэлгэц болон шаардлагатай үед гарч ирэх дэлгэцээс сонгох) болон (газрын гадаргууг сэрэмжлүүлэх мөн анхааруулах, зөвлөмжийн) болон (асаах унтраах товчний байрлал)		Салангид	1		
29*	Давших өнцөг		Бүрэн хүрээ	0.5	Суурилуулсан байдлаар	Бүрэн хүрээний 0.3%
30*	Гидравлик, систем тус бүр (бага даралтын)		Салангид	2		Бүрэн хүрээний 0.5%
31*	Навигацийн өгөгдөл (өргөрөг/уртраг, газрын хурд, шилжилтийн өнцөг) (Тэмдэглэл 7)		Суурилуулсан байдлаар	1	Суурилуулсан байдлаар	

32*	Газардах анги ба түүний удирдах хөшүүрэг		Салангид	4	Суурилуулсан байдлаар	
33*	Газартай харьцуулсан хурд		Суурилуулсан байдлаар	1	Мэдээллийг хамгийн нарийвчлалтай системээс авах ёстой	1 kt
34	Тоормос (зүүн ба баруун тоормосны даралт, зүүн ба баруун тоормосны дөрөөний байрлал)		(Хамгийн их хэмжилттэй тоормосны хүрээ, салангид эсхүл бүрэн хүрээ)	1	±5%	Бүрэн хүрээний 2%
35*	Хөдөлгүүрийн нэмэлт параметрууд (EPR, N1, заасан чичиргээний түвшин, N2, EGT, түлшний урсгал, түлш таслах хөшүүргийн байрлал, N3, хөдөлгүүрийн түлш хэмжих хавхлагын байрлал)	Хөдөлгүүрийн түлшний хэмжилтийн хавхлагын байрлал: маягийн гэрчилгээжүүлэлтийн хүсэлтийг 2023.01.01-ний өдрөөс өмнө гэрээлэгч улсад өргөн мэдүүлсэн бол.	Суурилуулсан байдлаар	Хөдөлгүүр бүр секунд тутам	Суурилуулсан байдлаар	Бүрэн хүрээний 2%
36*	TCAS/ACAS (Хөдөлгөөнийг анхааруулах ба мөргөлдөхөөс зайлсхийх систем)		Салангид	1	Суурилуулсан байдлаар	
37*	Шилжлэг салхины анхааруулга		Салангид	1	Суурилуулсан байдлаар	
38*	Сонгосон барометрийн тохиргоо (нисгэгч, хамтран нисгэгч)		Суурилуулсан байдлаар	64	Суурилуулсан байдлаар	0.1 mb (0.01 in-Hg)
39*	Сонгосон өндөр (нисгэгчийн сонгох боломжтой бүх горим)		Суурилуулсан байдлаар	1	Суурилуулсан байдлаар	Багийн гишүүдийн оруулсан сонголтыг тодорхойлох чадвартай байх
40*	Сонгосон хурд (нисгэгчийн сонгох боломжтой бүх горим)		Суурилуулсан байдлаар	1	Суурилуулсан байдлаар	Багийн гишүүдийн оруулсан сонголтыг тодорхойлох чадвартай байх
41*	Сонгосон Mach (нисгэгчийн сонгох боломжтой бүх горимууд)		Суурилуулсан байдлаар	1	Суурилуулсан байдлаар	Багийн гишүүдийн оруулсан сонголтыг тодорхойлох чадвартай байх
42*	Сонгосон босоо хурд (нисгэгчийн сонгох боломжтой бүх горим)		Суурилуулсан байдлаар	1	Суурилуулсан байдлаар	Багийн гишүүдийн оруулсан сонголтыг тодорхойлох чадвартай байх
43*	Сонгосон чиглэл (нисгэгчийн сонгох боломжтой бүх горимууд)		Суурилуулсан байдлаар	1	Суурилуулсан байдлаар	Багийн гишүүдийн оруулсан сонголтыг тодорхойлох чадвартай байх

44*	Сонгосон нислэгийн зам (нисгэгчийн сонгох боломжтой бүх горим) (курс/DSTRK, замын өнцөг, ойртолтын төгсгөлийн зам) (IRNAV/IAN))			1	Суурилуулсан байдлаар	
45*	Сонгосон шийдвэр гаргах өндөр		Суурилуулсан байдлаар	64	Суурилуулсан байдлаар	Нисэх бүрэлдэхүүний г тодорхойлоход хангалттай
46*	EFIS дэлгэцийн формат (нисгэгч, хамтран нисгэгч)		Салангид	4	Суурилуулсан байдлаар	
47*	Олон функц/хөдөлгүүр/анхааруулах дэлгэцийн формат		Салангид	4	Суурилуулсан байдлаар	
48*	AC/ Хувьсах гүйдлийн цахилгаан шугамын төлөв		Салангид	4	Суурилуулсан байдлаар	
49*	DC/ Шууд гүйдлийн цахилгаан шугамны төлөв		Салангид	4	Суурилуулсан байдлаар	
50*	Хөдөлгүүрээс гарах агаарын хавхлагын байрлал		Салангид	4	Суурилуулсан байдлаар	
51*	APU-с гарах агаарын хавхлагын байрлал		Салангид	4	Суурилуулсан байдлаар	
52*	Компьютерын гэмтэл		Салангид	4	Суурилуулсан байдлаар	
53*	Хөдөлгүүрийн татах хүчний команд		Суурилуулсан байдлаар	2	Суурилуулсан байдлаар	
54*	Хөдөлгүүрийн зорилт татах хүч		Суурилуулсан байдлаар	4	Суурилуулсан байдлаар	Бүрэн хүрээний 2%
55*	Тооцоолсон хүндийн төв		Суурилуулсан байдлаар	64	Суурилуулсан байдлаар	Бүрэн хүрээний 1%
56*	CG trim саван дахь түлшний хэмжээ		Суурилуулсан байдлаар	64	Суурилуулсан байдлаар	Бүрэн хүрээний 1%
57*	HUD/ Толгойн дэлгэц ашиглалт		Суурилуулсан байдлаар	4	Суурилуулсан байдлаар	
58*	PVD/ Пара харааны дэлгэц асаах/унтраах		Суурилуулсан байдлаар	1	Суурилуулсан байдлаар	
59*	Ажиллагаатай хурдны нурултаас сэргийлэх төлөв, удирдлагын багана сэгсрэгч, түлхэгч		Суурилуулсан байдлаар	1	Суурилуулсан байдлаар	
60*	Үндсэн навигацийн системийн лавлагаа (GNSS, INS, VOR/DME, MLS, Loran C, курс, глиссад)		Суурилуулсан байдлаар	4	Суурилуулсан байдлаар	
61*	Мөстөлт илрүүлэх		Суурилуулсан байдлаар	4	Суурилуулсан байдлаар	
62*	Хөдөлгүүр бүрд чичиргээний анхааруулга		Суурилуулсан байдлаар	1	Суурилуулсан байдлаар	
63*	Хөдөлгүүр бүрд температурын анхааруулга		Суурилуулсан байдлаар	1	Суурилуулсан байдлаар	
64*	Хөдөлгүүр бүрд тосны даралтын анхааруулга		Суурилуулсан байдлаар	1	Суурилуулсан байдлаар	
65*	Хөдөлгүүр бүрд хурдны хэтрэлтийн анхааруулга		Суурилуулсан байдлаар	1	Суурилуулсан байдлаар	
66*	босоо тэнхлэгийн дагуух трим байрлал		Бүрэн хүрээ	2	илүү өндөр нарийвчлал онцгой шаардлагатай тохиолдлоос бусад үед $\pm 3\%$	Бүрэн хүрээний 0.3%

67*	уртааш тэнхлэгийн дагуух трим байрлал		Бүрэн хүрээ	2	илүү өндөр нарийвчлал онцгой шаардлагатай тохиолдлоос бусад үед $\pm 3\%$	Бүрэн хүрээний 0.3%
68*	босоо тэнхлэгээр эсвэл хажуугаар гулсалтын өнцөг		Бүрэн хүрээ	1	$\pm 5\%$	0.5°
69*	Мөс арилгах ба/эсвэл мөстөлтөөс хамгаалах системийн сонголт		Салангид	4		
70*	Гидравлик даралт (систем бүр)		Бүрэн хүрээ	2	$\pm 5\%$	100 psi
71*	Бүхээгийн даралт алдагдах		Салангид	1		
72*	Нисгэгчийн бүхээг дахь трим тохируулга байрлал, хажуугийн тэнхлэг дагуу		Бүрэн хүрээ	1	$\pm 5\%$	Бүрэн хүрээний 0.2% эсхүл суурилуулсан байдлаар
73*	Нисгэгчийн бүхээг дахь трим тохируулга байрлал, уртааш тэнхлэг дагуу		Бүрэн хүрээ	1	$\pm 5\%$	Бүрэн хүрээний 0.2% эсхүл суурилуулсан байдлаар
74*	Нисгэгчийн бүхээг дахь трим тохируулга байрлал, босоо тэнхлэг дагуу		Бүрэн хүрээ	1	$\pm 5\%$	Бүрэн хүрээний 0.2% эсхүл суурилуулсан байдлаар
75*	Нисгэгчийн бүхээгийн нислэг удирдлагын бүх өгөгдөл (удирдлагын хүрд, багана, дөрөө)		Бүрэн хүрээ (± 311 N (± 70 lbf), ± 378 N (± 85 lbf), ± 734 N (± 165 lbf))	1	$\pm 5\%$	Бүрэн хүрээний 0.2% эсхүл суурилуулсан байдлаар
76*	Тохиолдол бүртгэгч		Салангид	1		
77*	Огноо		365 өдөр	64		
78*	ANP эсвэл EPE эсвэл EPU		Суурилуулсан байдлаар	4	Суурилуулсан байдлаар	
79*	Бүхээгийн өндрийн түвшний даралт	маягийн гэрчилгээжүүлэлтийн хүсэлтийг 2023.01.01-ний өдрөөс өмнө гэрээлэгч улсад өргөн мэдүүлсэн бол.	Суурилуулсан байдлаар (санал болгосон- 0-40 000 фут)	1	Суурилуулсан байдлаар	100 фут
80*	Нисэх онгоцны тооцоолсон жин	маягийн гэрчилгээжүүлэлтийн хүсэлтийг 2023.01.01-ний өдрөөс өмнө гэрээлэгч улсад өргөн мэдүүлсэн бол.	Суурилуулсан байдлаар	64	Суурилуулсан байдлаар	Бүрэн хүрээний 1%
81*	Flight director команд	маягийн гэрчилгээжүүлэлтийн хүсэлтийг 2023.01.01-ний өдрөөс өмнө гэрээлэгч улсад өргөн мэдүүлсэн бол.	Бүрэн хүрээ	1	$\pm 2^\circ$	0.5°
82*	Босоо хурд	маягийн гэрчилгээжүүлэлтийн хүсэлтийг 2023.01.01-ний өдрөөс өмнө гэрээлэгч улсад өргөн мэдүүлсэн бол.	Суурилуулсан байдлаар	0.25	Суурилуулсан байдлаар (санал болгосон- 32 фут/мин)	16 фут/мин

Тэмдэглэл:

- (1) Хамааралгүй.
- (2) V_D дизайн шумбах хурд.
- (3) Хүчийг тодорхойлох хангалттай өгөгдлийг бүртгэнэ.
- (4) Удирдлагын систем нь нисгэгчээс өгсөн удирдлагын командын дагуу удирдлагын гадаргуугийн хөдөлгөөн нь давхар хөдөлдөг нисэх онгоцны хувьд “эсхүл” хамаарна. Удирдлагын систем нь нисгэгчээс өгсөн удирдлагын командын дагуу удирдлагын гадаргуугийн хөдөлгөөн нь давхар хөдөлдөггүй нисэх онгоцны хувьд “болон” хамаарна. Салангид гадаргуутай нисэх онгоцны хувьд гадаргуу тус бүрийг бичихийн оронд тохирох хосолсон өгөгдлийг нь хүлээн зөвшөөрнө. Нисгэгч бүрийн удирдлагын өгөгдөл нь тус тусдаа ажилладаг үндсэн удирдлагатай нисэх онгоцны хувьд нисгэгч бүрийн оруулсан удирдлагын өгөгдлийг тусад нь бичдэг байх шаардлагатай.
- (5) Хэрэв дохиог дижитал хэлбэрээр авах боломжтой бол.
- (6) Инерцийн навигацийн систем, эсхүл бусад илүү тохиромжтой нөөц навигацийн системээс өргөрөг, уртрагийг бүртгэх.
- (7) Хэрэв дохио бэлэн бол.
- (8) 2016 оны 01 дүгээр сарын 01-нээс өмнө НТЧ-ын гэрчилгээ олгосон нисэх онгоцыг хэмжилтийн хүрээ, максимум түүвэрлэлт, бичлэгийн интервал, нарийвчлалын хязгаар, эсхүл энэ хавсралтад дэлгэрэнгүй тайлбарласан бичлэгийн нарийвчлалын тодорхойлолтод нийцүүлэн өөрчлөх зорилгогүй.

A.Хүснэгт 2. Нисдэг тэрэгний нислэгийн өгөгдөл бичигч (FDR)-ийн параметрт тавигдах шаардлага

- (a) Од (*) тэмдэглэгээгүй үзүүлэлтүүд нь нисдэг тэрэгний тоноглолоос үл хамааран заавал бүртгэх ёстой үзүүлэлтүүд болно.
- (b) Од (*) тэмдэглэгээтэй үзүүлэлтүүд нь хэрэв тухайн үзүүлэлтийн мэдээллийн эх үүсвэрийг нислэг үйлдэх үед нисдэг тэрэгний систем, эсхүл нисэх баг ашигладаг тохиолдолд заавал бүртгэх ёстой үзүүлэлтүүд болно. Гэхдээ бусад үзүүлэлтүүдийг нисдэг тэрэгний маяг болон бичлэгийн тоног төхөөрөмжийн онцлогийг харгалзан өөрчилж болно.

Сериа №	Параметр	Хамаарал	Хэмжих хүрээ	Өгөгдөл цуглуулах хамгийн их хугацаа (секундээр)	Нарийвчлалын хязгаар (мэдрэгчийн хэмжилтийг FDR-н өгөгдөлтэй харьцуулахад зөвшөөрөгдөх зөрүү)	Бичлэгийн нарийвчлал
1	Цаг (боломжтой үед UTC цаг, бусад тохиолдолд харьцангуй цагийн тоолол эсхүл GNSS цагийн тохиргоо ашиглах)		24 цаг	4	±0.125%/цаг	1 сек
2	Өндрийн түвшний даралт		-300 м (-1 000 фут)-ээс нисэх онгоцны гэрчилгээжсэн дээд өндрийн түвшин дээр +1 500 м (+5 000 фут) хүртэл	1	±30 м-ээс ±200 м (±100 фут-аас ±700 фут)	1.5 м (5 фут)
3	Хэрэглэлийн хурд		Суурилагдсан нисгэгчийн дэлгэцийн хэмжих системд заасны дагуу	1	±3%	1 kt (санал болгосон 0.5 kt)
4	Чиглэл		360°	1	±2°	0.5°
5	Хэвийн хурдатгал		-3 g -ээс +6 g	0.125	±0.045g өгөгдлийн алдааг оруулахгүйгээр ±0.09 g	0.004 g
6	Босоо өнцгийн хандлага		±75° эсхүл ашиглах боломжит өнцгийн 100%, аль их нь	0.5	±2°	0.5°
7	Эргэлтийн хандлага		±180°	0.5	±2°	0.5°
8	Радио дамжууллын мэдээлэл		Асаалттай-унтраалттай (нэг нь салангид)	1		
9	Тухайн хөдөлгүүр бүрийн хүчин чадал		Бүрэн хүрээ	1 (хөдөлгүүр тус бүр)	±2%	бүрэн хүрээний 0.1%
10	Үндсэн ротор:					
	Үндсэн роторын хурд		50–130%	0.51	±2%	бүрэн хүрээний 0.3%
	Ротор тоормос		Салангид			
11	Нисгэгчийн хийсэн үйлдэл болон/эсхүл удирдлагын гадаргуун байрлал— үндсэн удирдлага (хосолсон удирдлага/collective		Бүрэн хүрээ	0.5 (0.25 recommended)	±2%,-аас өндөр нарийвчлал онц шаардлагагүй бол	Үйл ажиллагааны хүрээний 0.5%

	pitch, уртааш циклик удирдлага /longitudinal cyclic pitch, хөндлөнгийн циклик удирдлага/lateral cyclic pitch, сүүлний роторны /tail rotor pedal)					
12	Шингэн даралт (hydraulic)-н систем тус бүр (бага даралтын)		Хэсэгчлэн хэмжих	1		
13	Гадна агаарын температур		Мэдрэгчийн хүрээ	2	±2°C	0.3°C
14*	Автопилот/ автомат хүчний удирдлага /AFCS горим ба сонгосон горим		Тохиромжтой салангид хослол	1		
15*	Тогтворжуулагч нэмэлт систем холбох		Салангид	1		
16*	Хурдны хайрцгийн тосны даралт		Суурилуулсан байдлаар	1	Суурилуулсан байдлаар	6.895 kN/m2 (1 psi)
17*	Хурдны хайрцгийн тосны температур		Суурилуулсан байдлаар	2	Суурилуулсан байдлаар	1°C
18	Хөндлөн тэнхлэгийн чиглэлийн өөрчлөлт		±400°/секундэд	0.25	±5%-ийн өгөгдлийн алдааг эс тооцвол ±1.5% хамгийн их хүрээ	±2°/сек
19*	Дүүжин таталган ачааллын хүч		гэрчилгээжсэн ачааллын 0-200%	0.5	хамгийн их хүрээний ±3%	гэрчилгээжсэн хамгийн их ачааллын хувьд 0.5%
20	Уртааш хурдатгал		±1 g	0.25	±0.05 g-ийн өгөгдлийн алдааг оруулаагүй ±0.015 g	0.004 g
21	Хажуугийн хурдатгал		±1 g	0.25	±0.05 g -ийн өгөгдлийн алдааг оруулаагүй ±0.015 g	0.004 g
22*	Радио-өндрийн түвшин		-6 м-ээс 750 м хүртэл (-20 ft-ээс 2 500 фут хүртэл)	1	150 м (500 фут)-аас доош ±0.6 м (±2 ft) эсвэл ±3% - ний аль их нь, 150 м (500 фут)-аас дээш ±5% байна	150 м (500 фут)-аас доош 0.3 м (1 фут), 150 м (500 фут)-аас дээш 0.3 м (1 фут) + бүрэн хүрээний 0.5%
23*	Босоо цацрагийн хазайлт		Дохионы хүрээ	1	±3%	бүрэн хүрээний 0.3%
24*	Хэвтээ цацраг хазайлт		Дохионы хүрээ	1	±3%	бүрэн хүрээний 0.3%
25	Маркерын дохионы гарц		Салангид	1		
26	Анхааруулга		Салангид (олон)	1		
27	Навигаци бүрийн хүлээн авагчийн давтамж сонголт		Сонгосон давтамжийг тодорхойлоход хангалттай	4	Суурилуулсан байдлаар	
28*	DME 1 ба 2-ын зай		0-370 км (0-200 NM)	4	Суурилуулсан байдлаар	1 852 м (1 NM)
29*	Навигацийн өгөгдөл (өргөрөг/уртраг, газрын хурд, шилжилтийн өнцөг)		Суурилуулсан байдлаар	2	Суурилуулсан байдлаар	Суурилуулсан байдлаар
30*	Газардах анги ба түүний удирдах хөшүүргийн байрлал		Салангид	4		

31*	Хөдөлгүүрийн яндангийн хий температур (T4)		Суурилуулсан байдлаар	1	Суурилуулсан байдлаар	
32*	Турбины сорох хоолойны температур (TIT/ITT)		Суурилуулсан байдлаар	1	Суурилуулсан байдлаар	
33*	Түлшний агууламж		Суурилуулсан байдлаар	4	Суурилуулсан байдлаар	
34*	Өндрийн түвшний өөрчлөлтийн хурд		Суурилуулсан байдлаар	1	Суурилуулсан байдлаар	
35*	Мөстөлт илрүүлэх		Суурилуулсан байдлаар	4	Суурилуулсан байдлаар	
36*	Нисдэг тэрэгний элэгдэлтийн үзүүлэлт хэмжилтийн систем /HUMS		Суурилуулсан байдлаар		Суурилуулсан байдлаар	
37	Хөдөлгүүрийн удирдлагын горимууд		Салангид	1		
38*	Сонгосон барометрийн тохиргоо (нисгэгч, хамтран нисгэгч)		Суурилуулсан байдлаар	64 (4 -ийг санал болгосон)	Суурилуулсан байдлаар	0.1 мб (0.01 муб)
39*	Сонгосон өндөр (нисгэгчийн сонгох боломжтой бүх горим)		Суурилуулсан байдлаар	1	Суурилуулсан байдлаар	Багийн сонголтыг тодорхойлоход хангалттай
40*	Сонгосон хурд (нисгэгчийн сонгох боломжтой бүх горим)		Суурилуулсан байдлаар	1	Суурилуулсан байдлаар	Багийн сонголтыг тодорхойлоход хангалттай
41*	Сонгосон Mach (нисгэгчийн сонгох боломжтой бүх горимууд)		Суурилуулсан байдлаар	1	Суурилуулсан байдлаар	Багийн сонголтыг тодорхойлоход хангалттай
42*	Сонгосон босоо хурд (нисгэгчийн сонгох боломжтой бүх горим)		Суурилуулсан байдлаар	1	Суурилуулсан байдлаар	Багийн сонголтыг тодорхойлоход хангалттай
43*	Сонгосон чиглэл (нисгэгчийн сонгох боломжтой бүх горимууд)		Суурилуулсан байдлаар	1	Суурилуулсан байдлаар	Багийн сонголтыг тодорхойлоход хангалттай
44*	Сонгосон нислэгийн зам (нисгэгчийн сонгох боломжтой бүх горим)		Суурилуулсан байдлаар	1	Суурилуулсан байдлаар	Багийн сонголтыг тодорхойлоход хангалттай
45*	Сонгосон шийдвэр гаргах өндөр		Суурилуулсан байдлаар	4	Суурилуулсан байдлаар	Багийн сонголтыг тодорхойлоход хангалттай
46*	EFIS дэлгэцийн формат (нисгэгч, хамтран нисгэгч)		Салангид (олон)	4		
47*	Олон функц/хөдөлгүүр/анхааруулах дэлгэцийн формат		Салангид (олон)	4		
48*	Тохиолдол бүртгэгч		Салангид	1		
49*	GPWS/TAWS/GCAS төлөв(газрын гадаргуу дүрслэх дэлгэц болон шаардлагатай үед гарч ирэх дэлгэцээс сонгох) болон (газрын гадаргууг сэрэмжлүүлэх мөн анхааруулах, зөвлөмжүүд), болон (асаах унтраах товчны байрлал)болон (ажиллагааны төлөв)	Маягийн гэрчилгээжүүлэлтийн хүсэлтийг 2023.01.01--ний өдөр буюу түүнээс хойш гэрээлэгч улсад өргөн мэдүүлсэн бол	Салангид (олон)		Суурилуулсан байдлаар	
50*	TCAS/ACAS (Хөдөлгөөнийг анхааруулах ба мөргөлдөхөөс	Маягийн гэрчилгээжүүлэлтийн хүсэлтийг 2023.01.01--	Салангид (олон)		Суурилуулсан байдлаар	

	зайлсхийх систем) болон (ажиллагааны төлөв)	ний өдөр буюу түүнээс хойш гэрээлэгч улсад өргөн мэдүүлсэн бол				
51*	Нислэгийн үндсэн удирдлага – нисгэгчийн хийсэн үйлдлийн	Маягийн гэрчилгээжүүлэлтийн хүсэлтийг 2023.01.01- ний өдөр буюу түүнээс хойш гэрээлэгч улсад өргөн мэдүүлсэн бол	Бүрэн хүрээ	0.125 (0.0625 - ийг санал болгосон)	Өндөр нарийвчлал шаардлагагүй бол ± 3%	Үйл ажиллагааны хүрээний 0.5%
52*	Тооцоолсон хүндийн төв	Маягийн гэрчилгээжүүлэлтийн хүсэлтийг 2023.01.01- ний өдөр буюу түүнээс хойш гэрээлэгч улсад өргөн мэдүүлсэн бол	Суурилуулсан байдлаар	64	Суурилуулсан байдлаар	Бүрэн хүрээний 1%
53*	Нисдэг тэрэгний тооцоолсон жин	Маягийн гэрчилгээжүүлэлтийн хүсэлтийг 2023.01.01- ний өдөр буюу түүнээс хойш гэрээлэгч улсад өргөн мэдүүлсэн бол	Суурилуулсан байдлаар	64	Суурилуулсан байдлаар	Бүрэн хүрээний 1%

Хавсралт В - Агаарын хөлгийг албадан саатуулах

(а) Энэ дүрмийн 91.202(f)-д заасны дагуу агаарын хөлгийн дарга нь агаарын хөлөг албадан саатуулагдсан тохиолдолд дараах үүрэгтэй:

- (1) албадан саатуулж байгаа агаарын хөлгөөс өгсөн зааварчилгааг дагах ба В.Хүснэгт.1 болон В.Хүснэгт.2-ын дагуу ил харааны дохиог тайлж ойлгон хариу үйлдэл үзүүлэх;
- (2) хэрэв боломжтой бол НХҮ-ний зохих нэгжид мэдэгдэх;
- (3) онцгой нөхцөлийн 121.5 МГц давтамж дээр агаарын хөлгийн таних тэмдэг, байрлал болон нислэгийн төрлийг ерөнхий дуудлага хийх замаар албадан саатуулж байгаа агаарын хөлөг, эсхүл албадан саатуулах ажиллагааг удирдах зохих нэгжтэй радио холбоо тогтоох оролдлого хийх; холбоо тогтоогдоогүй нөхцөлд дуудлагыг онцгой тохиолдлын 243МГц давтамж дээр давтах;
- (4) SSR транспондероор тоноглогдсон бол НХҮ-ний нэгжээс өөрөөр зөвшөөрөөгүй бол Mode A, код 7700-г сонгох;
- (5) ADS-B, эсхүл ADS-C-ээр тоноглогдсон бол НХҮ-ний нэгжээс өөрөөр зөвшөөрөөгүй бол онцгой нөхцөлийн зохих функцийг сонгох.

(b) Аливаа эх сурвалжаас радиогоор хүлээн авсан зааварчилгаа нь албадан саатуулж байгаа агаарын хөлгөөс өгсөн ил харааны дохиотой зөрчилдөж байвал албадан саатуулагдсан агаарын хөлөг нь албадан саатуулж байгаа агаарын хөлгөөс өгсөн ил харааны дохиог дагаж мөрдөхөө зогсоолгүйгээр нэмэлт тодруулга шуурхай хүснэ.

(c) Аливаа эх сурвалжаас радиогоор хүлээн авсан зааварчилгаа нь албадан саатуулж байгаа агаарын хөлгөөс радиогоор өгсөн зааварчилгаатай зөрчилдөж байвал албадан саатуулагдсан агаарын хөлөг нь албадан саатуулж байгаа агаарын хөлгөөс өгсөн зааварчилгааг дагаж мөрдөхөө зогсоолгүйгээр нэмэлт тодруулга шуурхай хүснэ.

(d) Албадан саатуулах явцад радио холбоо тогтоосон боловч олон улсын нийтлэг хэлийг ашиглах боломжгүй тохиолдолд зайлшгүй шаардлагатай мэдээлэл дамжуулах болон зааварчилгаа хүлээн авснаа баталгаажуулахдаа В.Хүснэгт.3-д өгөгдсөн хэллэг болон дуудлагыг ашиглан, хэллэг бүрийг хоёр удаа давтан дамжуулна.

В.Хүснэгт.1 Албадан саатуулж байгаа агаарын хөлгөөс эхлэлтэй дохионд албадан саатуулагдсан агаарын хөлгийн үзүүлэх хариу

Сери	АЛБАДАН СААТУУЛЖ БАЙГАА Агаарын хөлгийн дохио	Утга	АЛБАДАН СААТУУЛАГДСАН Агаарын хөлгийн хариу	Утга
1	ӨДӨР, эсхүл ШӨНӨ - Албадан саатуулагдсан агаарын хөлгийн ихэвчлэн зүүн гар талд, бага зэрэг урд нь бөгөөд дээр нь байрлалаас далавчаа хөдөлгөх болон навигацийн гэрлүүдийг (нисдэг тэрэг бол газардах гэрлүүдийг) тогтмол бус интервалтайгаар анивчуулах ба албадан саатуулагдсан агаарын хөлөг зааварчилгааг хүлээн авснаа баталгаажуулсны дараа ихэвчлэн зүүн гар тийш аажмаар өндрөө хадгалан эргэлт хийж шаардсан чиглэлд нисгэнэ. Тэмдэглэл 1: Албадан саатуулагдсан агаарын хөлөг нь цаг уурын нөхцөл болон газрын гадаргаас шалтгаалан Сери 1-ийн дагуу өгөгдсөн байрлал ба чиглэл эсхүл эргэлтээ буцаах шаардлага гарч болно. Тэмдэглэл 2: Албадан саатуулагдсан агаарын хөлөг албадан саатуулж байгаа агаарын хөлөгтэй ижил хурдтай нисэх боломжгүй тохиолдолд албадан саатуулж байгаа агаарын хөлөг нь хайрцаг нислэгийн загваруудаар нисэж албадан саатуулагдсан агаарын хөлгийг гүйцэж түрүүлэх бүртээ далавчаа хөдөлгөж дохио өгнө.	Таныг албадан саатуулж байна. Намайг дагаад нис.	ӨДӨР, эсхүл ШӨНӨ - Далавчаа хөдөлгөж, навигацийн гэрлийг тогтмол бус интервалтайгаар анивчуулан дагаж нисэх. Тэмдэглэл: Албадан саатуулагдсан агаарын хөлгийн гүйцэтгэх бусад нэмэлт арга хэмжээнүүдийг энэ Хавсралт1-д заасан.	Ойлголоо, гүйцэтгэе.
2	ӨДӨР, эсхүл ШӨНӨ - Албадан саатуулагдсан агаарын хөлгийн нислэгийн замыг огтлолгүйгээр 90, эсхүл түүнээс дээш градусаар өндөр авах эргэлтээс бүрдсэн огцом маневр үйлдэж албадан саатуулагдсан агаарын хөлгөөс холдож нисэх.	Нислэгээ үргэлжлүүлж болно.	ӨДӨР, эсхүл ШӨНӨ - Далавчаа хөдөлгөж дохио өгөх.	Ойлголоо, гүйцэтгэе.
3	ӨДӨР эсхүл ШӨНӨ - Дугуйгаа	Энэ	ӨДӨР, эсхүл ШӨНӨ -	Ойлголоо,

	(хэрвээ тоноглогдсон бол) буулгах, буултын гэрлүүдийг анивчуулахгүйгээр асаах болон ашиглах ХБЗ-ны дээгүүр нисэх, эсхүл албадан саатуулагдсан агаарын хөлөг нь нисдэг тэрэг бол нисдэг тэрэгний газардах бүсийн дээгүүр нисэх. Нисдэг тэрэгний хувьд албадан саатуулж байгаа нисдэг тэрэг нь газардах бүсийн орчинд эргэлдэж газардах ойртолт үйлдэнэ.	аэродром -д буулт үйлд.	Дугуйгаа (хэрвээ тоноглогдсон бол) буулгах, буултын гэрлүүдийг анивчуулахгүйгээр асааж албадан саатуулж байгаа агаарын хөлгийг дагаж нисэх мөн ашиглах ХБЗ, эсхүл нисдэг тэрэгний газардах бүсийн дээгүүр эргэлдсэний дараа буулт хийхэд аюулгүй гэж үзвэл буулт хийх.	гүйцэтгэе.
--	--	-------------------------	--	------------

В.Хүснэгт.2 Албадан саатуулагдсан агаарын хөлгөөс эхлэлтэй дохионд албадан саатуулж байгаа агаарын хөлгийн үзүүлэх хариу

Сери	АЛБАДАН СААТУУЛАГДСАН Агаарын хөлгийн хариу	Утга	АЛБАДАН СААТУУЛЖ БАЙГАА Агаарын хөлгийн дохио	Утга
4	ӨДӨР эсхүл ШӨНӨ - Дугуйгаа өргөж (хэрвээ тоноглогдсон бол) буултын гэрлүүдээ анивчуулах бөгөөд ашиглах ХБЗ эсхүл нисдэг тэрэгний газардах бүсийн дээгүүр аэродромын төвшнөөс дээш 300м (170ft)-ээс дээш 600м (2,000ft)- (нисдэг тэрэгний хувьд 50м (170ft)-ээс дээш 100м (330ft))-ээс хэтрэхгүй харьцангуй өндөрт нисэн өнгөрч тойрог нислэгээр үргэлжлүүлэн ниснэ.	Таны сонгосон аэродром шаардлага хангахгүй байна.	ӨДӨР эсхүл ШӨНӨ - Албадан саатуулагдсан агаарын хөлөг нь албадан саатуулж байгаа агаарын хөлгийг нөөц аэродром руу дагаж нисэх шаардлагатай тохиолдолд албадан саатуулж байгаа агаарын хөлөг дугуйгаа өргөж (хэрвээ тоноглогдсон бол) Сери 1-д заасан албадан саатуулж байгаа агаарын хөлгийн дохио ашиглана. Агаарын хөлгийг албадан саатуулахаа зогсоох тохиолдолд албадан саатуулж байгаа агаарын хөлөг нь Сери 2-т заасан албадан саатуулж байгаа агаарын хөлгийн дохио ашиглана.	Ойлголоо, намайг дагаад нис. Ойлголоо, нислэгээ үргэлжлүүлж болно.
5	ӨДӨР эсхүл ШӨНӨ - Бүх гэрлүүдээ тогтмол давтамжтай асааж унтраах. Гэхдээ гэрлээ анивчуулахтай төстэй хэлбэрээр гүйцэтгэж болохгүй.	Биелүүлэх боломжгүй.	ӨДӨР эсхүл ШӨНӨ - Сери 2-т заасан албадан саатуулж байгаа агаарын хөлгийн дохионуудыг ашиглана.	Ойлголоо.
6	ӨДӨР эсхүл ШӨНӨ - Бүх гэрлүүдээ тогтмол бус	Ослын нөхцөлд	ӨДӨР эсхүл ШӨНӨ - Сери 2-т заасан албадан	Ойлголоо.

	интервалтайгаар анивчуулах.	орсон.	саатуулж байгаа агаарын хөлгийн дохио ашиглана.	
--	--------------------------------	--------	--	--

В.Хүснэгт.3 Агаарын хөлөг албадан саатуулагдсан үед хэрэглэх хэллэг

Албадан саатуулж буй агаарын хөлөг хэрэглэх хэллэг		
Хэллэг	Дуудлага¹	Утга
CALL SIGN	<u>KOL</u> SA-IN	What is your call sign? <i>Дуудлагаа хэлнэ үү?</i>
FOLLOW	<u>FOL</u> -LO	Follow me <i>Намайг дагаад нис</i>
DESCEND	DEE- <u>SEND</u>	Descend for landing <i>Буулт үйлдэхээр өндөр алд</i>
YOU LAND	YOU <u>LAAND</u>	Land at this aerodrome <i>Энэ аэродромд буулт үйлд</i>
PROCEED	PRO- <u>SEED</u>	You may proceed <i>Нислэгээ үргэлжлүүлж болно</i>

Албадан саатуулагдсан агаарын хөлөг хэрэглэх хэллэг		
Хэллэг	Дуудлага¹	Утга
CALL SIGN (call sign) ²	<u>KOL</u> SA-IN (call sign)	My call sign is (call sign) Миний дуудлага бол (дуудлагаа хэлнэ)
WILCO Will comply	<u>VILL</u> -KO	Understood <i>Ойлголоо. Гүйцэтгэе.</i>
CAN NOT	<u>KANN</u> NOTT	Unable to comply <i>Биелүүлэх боломжгүй</i>
REPEAT	REE- <u>PEET</u>	Repeat your instruction <i>Зааварчилгаагаа давтана уу</i>
AM LOST	<u>AM</u> <u>LOSST</u>	Position unknown <i>Байрлал тодорхойгүй</i>
MAYDAY	MAYDAY	I am in distress <i>Аюулд ороод байна</i>
HIJACK ³	<u>HI</u> - <u>JACK</u>	I have been hijacked <i>Барьцаалагдаад байна</i>
LAND (place name)	LAAND (place name)	I request to land at (place name) <i>(газрын нэр)-д буулт үйлдэх зөвшөөрөл хүсэж байна</i>
DESCEND	DEE- <u>SEND</u>	I require descent <i>Өндөр алдах шаардлагатай байна</i>

Тэмдэглэл:

- ¹ - 2 дахь баганад тодоор дуудах үеийг доогуур зураасаар тэмдэглэсэн.
- ² - Нислэгийн хөдөлгөөний үйлчилгээний нэгжтэй радио холбоо барихад ашиглах болон нислэгийн төлөвлөгөөнд агаарын хөлгийн дуудлагаар ашиглах дуудлагыг өгнө.
- ³ - “HIJACK” гэсэн хэллэгийг бүх нөхцөлд хэрэглэх боломжгүй байж болох ба зарим тохиолдолд ашиглах боломжгүй байдаг.

--oOo--